PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL 248 U78B45
Uşaklıgil, Halid Ziya
Bir hikaye-'i sevda

3826

18/736

3826

عشاقی زاده : خالد ضیا

Uşaklıgil, Halid Ziya

بر حکایهٔ سودا

Bir ḥikāye-i sevdā

هر حق محفوظدر

استانبول

صباح مطبعه سی

١٣٣٨ 1922

PL
248
U78 B45

LIBRARY
MAY 30 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

چكيلدى ، قاچدى . ايرتسى كونه قدر اونى كيمســه كورمه‌دى . هركسده بر مراق واردى: — باربا كيمك قاپيسنه كيده‌جك ؟...

ايرتسى صباح قرمزى شريتله اســكى كموش سكه ، كويك الك كوزل قيزينك قاپيسنه آصيلمش بولوندى . باربايى آراديلر ، اولا بوله‌ماديلر ، صــوكره كويك تا اوته‌ســنده قايالرك آراســنده ، قوللرينه وباجاقلرينه برر ايرى طاش باغلامش ، صويك ايچنه بويلى بوينه ياتمش بوغولمش بولديلر .

تشرين ثانى ١٣٢٤

امل مأيوس

Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
Ontario Council of University Libraries

https://archive.org/details/birikyeisevd00uakluoft

امل دأیوس

هر آقشام اوستی ، عادت ایتمشیدی ؛ اوه کلدیکی زمان ستره‌سنی چیقـاریر ، فسنی آتار ، آرتق بر قاچ سنه‌دن بری اوک ایچنـده آیاقلرینی سوروییه‌رك کزینن زوجه‌سنك اللندن خرقه‌سنی آلدقدن صوکره سیغاره‌سنی ، قهوه‌سنی جونبانك ایچنده پنجره‌دن سوقاغه باقه‌رق ایچردی . بوراده کنـدیسنی اکلندیرن نه قارشـیده‌کی خلاجك صباحدن آقشامه قدر عینی تلدن نغمه‌کیر اولان سازی ، نه‌ده آقشـام مشتریلرینی تیز پرده‌دن دعوت ایدن یوغورتجیلرك صـدای مترنمیدر . اوجونباسـنك کوچوجك پنجره‌سنی آچار ، اوموزنده بیاض شام خرقه‌سی ، باشنده ایشلمه‌لی عرقیه ، آغزندن مینی مینی حمله‌لرله توتون دومانلرینی صالیویره‌رك ، کوچك برکاسه شکلنده فنجاندن آز شـکرلی قهوه‌سنی سوزه سوزه چکیرك ،

سوقاغك تا اوبر کوشه‌سنده‌کی صبیان مکتبنك زمان تعطیلنی بکلردی . ایشته شیمدی سنه‌لرجه زمان اولویورکه‌یکانه اکلنجه‌سی مکتبك قاپیسندن ، بری اوته‌کی سوقاغه چاپتق ، دیکری اونك جونباسنك آلتندن کچمك صورتیله ایکی قوله انقسام ایده‌رك چیقان مکتب چوجقلرینی سیر ایتمکدن عبارتدی .

آه اونكده بر چوجغی اولسه‌یدی !...

شیمدی دوشونیورده چوجقلری سومه‌دیکی زمانی تخطر ایتمه‌یور . حتی ازدواجی‌ده ینه بر چوجق مسئله‌سندن تولد ایتمه‌مشمی ایدی ؟ اووقت غالبا یکرمی یاشلرنده واردی ، بر بیرام کونی اسکداره کچرکن آرقداشلرندن برینه تصادف ایتمشدی ، اونك یاننده هنوز بش یاشنده چوجغی وارایدی‌که باباسنك حدتلی قاش چاتشلرندن جسارتی قیرلمایه‌رق شام فستغی ایسته‌یور ، فستقجینك کله‌دیکنه صبرسزلانه‌رق خویسزلانیوردی . اوباباسنك قیدسزلغنه ، چوجغك اوزولمه‌سنه تحمل ایده‌مه‌مش ، مینی مینی اوبورك النه یاپیشه‌رق قهوه‌جینك یانه کوتورمش ؛ جیبنی شام فستقیله ، نانه شکریله ، قاورولمش فندقله دولدیرمش ایدی . آرقداشی اونك بوقدر چوجق سویشنه ، اوشنمه‌یوب اورایه قدر یورولیشنه شاشیوردی . اوت ، اوچوجقلری چیلغنجه‌سنه سوردی .

— اوحالده نیچون اولنمه‌یورسکز ؟

اوت ، اوحالده نیچون اولنمه‌یور ؟

ایشته بوتون ازدواجنك تاریخی : چوجق باباسی اولمق ایچون اولمش ایدی ، بشقه هیچ برشی ایچون دكل ...

هرکون اوه کیردکجه کنج قاریسنك یوزنده بر امارهٔ مسرت ، بر بشارت والدیت آراردی ؛ فقط آیلر ، سنه‌لر کچیور ؛ بو ازدواجك ثمرهٔ مطلوبه‌سی حالا کندیسنی بکله‌تیوردی . برچوجغه ، یالکز بر دانه‌جك چوجغه مالك اوله‌بیلمك آرزوسی اونده‌کی شدتی قدر قاریسنه‌ده سرایت ایتمش ، آرتق ایکیسنده‌ده بوبر درد دائمی حکمنه کیرمش ایدی .

عجبا چوجقلری اولمایه‌جقمی ؟

شوسؤال ذهنی اشغاله باشلادیغی زمان بومشکلك صورت حلنی دوشوندی ، بیك درلو ترددلردن صوکره صیقیله‌رق برطبیبك رأینه مراجعت ایتدی . طبیبك رأیی فن ولادیه دائر یارم ساعت سورن درلو اکلایه‌مادیغی لغتلرله مجهز برنطق ایچنده ، آره صره بیقلرینك آلتنه کیزله‌نه‌رك اونك اعصابنه طوقونان مستهزیانه تبسملری آراسنده غائب اولدی ، کیتدی . بونکله جسارتنه خلل کلمه‌دی ، دیکر برینه مراجعت ایتدی ، براوچنجیسنه دها اوغرادی ؛ اوحکیملرك بر وضوح تام ایله ممکن دکل آکلامق نصیب اولمایان نطقلرینه قارشی آغزینی آچه‌رق دردینه چاره آرارکن قاریسی‌ده ابه‌لره مراجعت ایدییوردی . چاره توصیه‌ایدنلر ، علاج تعریفنه کیریشنلر دهااولدی ؛ قومشو خانملر ایچنده درلو اجزای غریبه‌نك اسرار خواصنه‌واقف

اولانلر بولوندی . همان هرشی یاپیلدی ؛ فقط آیلر ، سنه‌لر کچیور ؛ حالا او ثمرهٔ مطلوبه‌نك امارهٔ ظهوری کورونمه‌یوردی . اوحالده نیچون اولنمش ایدی ؟

بابالق املندن بودرجه مأیوس کوردکجه ، قاریسی ، بلااختیار بدبختیسنه سببیت ویردیکندن ، اونی مسعود ایده‌جك بر شیئك محرومی براقدیغندن ، نفسنه بر صاحب جنحه صفتیله باقار ، اونك یاننده صیقیلیر ، بر چوجق لاقیردیسی ایتسه آغلامق هوسنی دویاردی . او ، قاریسنك بواندیشه‌سنی فرق ایده‌رك ، حتی بر کون سرزنشه‌بکزر برسوزینه آغلادیغنی کوره‌رك آجیمش ، «نه‌یاپه‌لم!.. وارسین چوجقسز یشاییوره‌لم !... » دیمش ایدی . لکن چوجقسز یشامق ممکن اولمایه‌جغنی ، ایکیسنك آراسنده برکوچك مخلوق وجوده کلمه‌یه‌جك اولورسه حیاتنه یارم قالمش نظریله باقمقدن هیچ بر زمان خالی قالمایه‌جغنی پك ایی بیلیوردی ...

اوکوندن صوکره قاریسنه برمدت چوجق لاقیردیسی ایتمه‌دی ؛ فقط هر کیتدیکی یرده ایشی کوجی چوجقلره باقمق ، قومشو چوجقلرینی سوقاقده یاقالایه‌رق سومك ، بایرام کونلری سلطان فاتحه قدر چیقه‌رق دونمه دولابلرده اونلری سیر ایتمك ایدی .

اولا بواملبر آرزوی شدیدحکمنده ایکن آرتق یواش یواش بردرد عمیق ، بر مرض شدید ، بر ابتلای مدهش اهمیتنی آلیوردی . هر شیدن اونی تخطر ایدر ، بو املك منفیت تحقق عقلنه

کلیردی . مثلا بر کون بك اوغلنه چیقمش ایدی ، بر دکانك جاملغنده بر آت کوردی ، کندی کندیسنه: «آه! برچوجغم اوله‌یدی شیمدی بونی آلیردم!..» دیدی ، دیکر بر کون باشنی فورچه‌لارکن شقاقلرنده بیاض تللر کوردی ؛ عقلندن : « اختیارلیورم ، حالا چوجق باباسی اوله‌جغم ! » مطالعهٔ مایوسانه‌سی کچدی .

سنه‌لر نه قدر چابوق کچیوردی ! اولندیکی زمان ایله‌شو بیاض تللر آراسنده قاچ سنه‌نك فاصلهٔ مدیده‌سی وار ؛ حال بوکه اوحالا کندیسنی دون اولنمش ظن ایدییور ، حالا یارین ایچون برچوجق بکله‌یور .

قاریسنده بودرد بشقه بر اهمیت کسب ایتمش ایدی : بدفطرتدن والده اولمق وظیفه‌سیله چیقان بووجودده یأس عقامت بوتون هویت جسمانیه‌سنی ، حیثیت نسویتنی آجی بر اضطراب ایله جریحه‌دار ایتدکدن صوکره آرتق شیمدی قارشیسنده سکوت ایدن فقط افادهٔ سکوتنده دها بلیغ بر حزن عظیم اکلاشیلان بو آدمك یاننده ، کندیسندن ایسته‌نیلن شیئی ویره‌مه‌مکدن ، حیاتنك قبول اشترا کندن منتظر نتیجه‌یی حصوله کتیره‌مه‌مکدن متولد بر عذاب کران وجدانی تضییق ایدردی .

بر کون بر چاره دوشوندی .

بوکا موفق اوله‌بیلیرسه ایکیسنك‌ده بدبختیسنه بر درجه‌یه قدر دواساز اوله‌جغنی امید ایدییوردی . اولا تصوریی اوکا آچمادی ،

قومشـولره دانشـدی ، فقرا محله‌لرینه کیتدی ، مهاجر قلبه‌لرینی کزدی ، اوه کیدوب کلن براختیار قادینه مکافات وعدایتدی ...

برمدتدن بری دوام ایدن بوتلاشندن ، معتادك خلافنه‌اوله‌رق بو اوزون بویلی ، صیق صیق کزینتیلردن قوجه‌سی شبهه ایتدی :

— نه‌اولیور؟ سنك برشیئك‌وار ، بندن‌صاقلایورسك.دیدی . بوسؤال‌اوزرینه صاقلایه‌مادی، تصورینی اکلاتدی، براولادلق بولمق ایسته‌دیکنی سویله‌دی .

قوجه‌سی اولا سسنی چیقارمادی ، بغتةً تعیین ایده‌مه‌دیکی بر حس ایله زوجه‌سنك بوتصورینی خوش بولمادی ، ممنونیتدن‌زیاده تاخشنودیسنه دلالت ایدن لاقیدیسندن قاریسنك جسارتی منکسر اولدی .

ایرتسی صباح قورقه‌رق صوردی : — ایسته‌مه‌یورمیسکز ؟ اوحسنی صاقلامایه‌رق‌جواب‌ویردی: اوت ، ایسته‌مه‌یوردی، اونك نظرنده اوه بر یابانجی کتیرمك ، برچوجق صاحبی اولمق امیدندن تماماً فراغت ایتمك دیمکدی . حال‌بوکه اوحالا پدر اولمق امیدیله یاشایوردی . کیم بیلیر ؟ بلکه شیمدی‌یه قدر کندیلرینه ارائهٔ خصومت ایدن طالع شورایه برصالنجاق قوره‌رق ایچنه بو تنها اوك سکون حزنی آرتق مبدل شادی ایتمك اوزره یایغره‌جی براویونجاق قویویرر ..

یایغره‌جی بر اویونجاق ... یکرمی سنه‌لك عقیم بر ازدواجك

دائمـا یکدیکرینك عینی کچن اکلنجه‌سز ، ذوقسز کونلری‌هپ بو اوك بر چوجق یایغره‌سنه احتیاجنی تقویه ایتمش ایدی .

شو دیوارده وقتیله اوی یاپدیران عائله‌نك چوجغنی صـاللامش اولان حلقه‌لرك اوزرنده یکرمی سـنه‌لك پاس واردی ، اونلرده بو عقـامت ازدواجك ماتمکیری اوله‌رق یکدیکرینـه قارشی بوش کوزلریله باقیور ، کویا بر نظر تحسرله یکرمی سنه‌لك سکوندن شکایت ایدییورلردی .

بو او ذاتاً سرتاپا بر زمزمهٔ شکایتله قاری قوجه‌یه تفسیر درد درون ایدردی . بیاض بادانه‌لری لکه‌سز دوران دیوارلر « هانیا باباسنك جزؤدانندن آشیرلمش قورشون قلمیله بنم سینهٔ مجلامه‌کمی رسمی یاپه‌جق چوجق ؟ » دیر ، قاپیلرك اوستنده هنوز صـاغلام دوران طوپوزلر « نره‌ده بکا یتشمك ایچون آصـیله‌رق ویده‌لرمی یرندن اوینـاته‌جق یاراماز ؟ » سؤالیله باقار ؛ پرده‌لر حلقه‌لرینی قوپاره‌جق اللرك فقدانندن ، فنجانلر طباقلرینی قیره‌جق حشارینك تاخرندن جان صیقنتیلرینی کتم ایتمزلردی ...

آه ! بویالکزلق ، دهـا نه قدر سـوره‌جك ؟ قاری قوجه یکرمی سـنه‌دن بری بوتون سرمایهٔ صحبتی توکتمشلردی . او اوه کلدیکی زمان سکز کلمه‌ایله اجمال ایدیلن بر کونلك حیاتنی اکلاتیر ، قاریسی اوکون قومشو خانمك دائما عین زمین اوزرنده جریان‌ایدن حکایه‌سنی نقل ایدر ، صوکره ایرتسی کون ایچون نه‌یاپیله‌جغنه دائر

درت جمله ایله اتخاذ قرار اولنور ، دها صکره هیچ !.. ایکیسنك ده لاقیردیسزلقدن اویقوسی کلیردی . حال بوکه بر چوجقلری اولسه ایدی !.. آرا صره آرالرنده تکرر ایدن بو سوز ایکیسنك ده خولیاسنی تحریك ایدر ؛ برینك کوزلری قارشیده‌کی دیوارده اصحاب کهف لوحه‌سنه دالەرق ، دیکری النده‌کی ماشه ایله منغالك کولنی أشەله‌یه‌رك دوشونورلردی .

یواش یواش ـ سنه‌لر کندیلرینه منسوب اولانلری ، اوزاقدن یالکزلقلرینه وجودلریله بخش تسلیت ایدنلری بر بر کوتوردکجه ـ ایکیسنك ده وجودندن بر رعشهٔ بارده آقغه یاشلادی . یا بر کون ایکیسندن بری ده اوکیدنلری تعقیب ایده‌جك اولورسه ؟ ایکیسی ده یکدیکرندن نه اول کیتمکه ، نه ده صوکره یه قالمغه راضی اوله‌مایورلر ؛ اول کیده‌جك اولورسه دیکرینك یالکزلغه تماماً معروضیتنی ، او ملال عمیق ماتمی دوشونه‌رك آرقه‌یه قالمق ایچون میل دویارلر ؛ صوکره اوحیاتك بقیهٔ سنینی برکشی ، هر درلو استناددن ، بر رفیقك دست معاونتندن محرومیت صرفه ایچنده کچیرمکه محکوم اولمق عذابنی تخیل ایده‌رك اولومده تقدمی مرجح کورورلردی .

ایکیسنی ده بردن کوتوره‌جك بر خاتمه امید ایده‌بیلسه‌لردی متسلی اوله‌جقلردی . آرتق سنه‌لرك کندیلرینه کتدکجه تقریب ایتدیکی او نتیجه اوموزلرینك آراسندن درون هویتلرینه کویا بر کاسه بوزلی صو دوکردی . بو یالکزلقدن اوشومکه باشلامشلردی .

شيمدی اونك اوه کلوبده سترهسنی خرقهسنه تبدیل ایدنجه‌یه قدربش التی کره قوف اوکسوروکلرله کوکسی صارصیلدقجه‌قاریسی اندیشه‌نالئ کوزلرینی آچار ،برقورقوایله‌یوزینه‌باقاردی. اونده‌ده‌بویله بر اندیشه واردی : قاریسی حجره‌نك ایچنده دوران صراحیدن بر قدح صو کتیرمك ایچون منغالك یانندهکی بر شیلته‌سندن ایچه بر جهد مخصوص ایله قالقه‌رق‌اوطوره اوطوره لزومندن زیاده‌شیشمش بجاقلرینك اوجنده تحته‌لره سورتن ایاقلریله درت ادیمده یورولدقجه قوجه‌سنك کوکسنی اوفق برنفس اضطراب قابارتیردی .

برکون اوه کلوب سترهسنی چیقاردقدن صوکره قاریسنك الندن خرقه‌سنی آلیرکن اونك چهره‌سنده بررونق فوق‌العاده‌فرق‌ایتدی:

— نه اولیورسك ؟ دیدی . قاریسی بوسؤاله حیرت ایدرکبی‌اولدی، اواصرار ایتدی: «ایشته باق، کولیورسك!» دیدی. اوته‌کی‌انکارنده ثبات کوستردی :«سز صوریبورسکزده اونك ایچون کولیورم.. » دیدی.بومحاوره بوقدرله قالدی ، فقط‌مراقی‌دهازیاده‌آرتمش ایدی، کندی کندیسنه: « قاریمده‌برنشئه‌وار، بندن صاقلایور.»دییوردی.

درت کون صوکره بر اقشام قاریسی جزوه‌دن قهوه‌یی فنجانه بوشالتیرکن کندی کندیسنه فقیرفقیر کولیوردی . اوحیرت‌ایتدی، « نه کولیورسك ؟ سنده‌برشی‌وار ، قاریجغم ! » دیدی،اوکولدیکنك میدانه چیقماسی اوزرینه‌ارتق کندیسنی‌ضبط ایده‌مه‌دی،بوسبوتون کولمکه باشلادی ، تا ایچنده چوقدن بری تضییق ایدیله‌رك ارتق بوشانیویرمش بر مقرده‌ن چوزولن قهقهه‌لر بوتون وجودینی

صارصیور ، ممکن دکل فنجانی منغالك کنارندن آلمغه جسارت ایده‌مه‌یوردی .

اویرندن قالقه‌رق کندیسنه کله‌مه‌ین فنجانك یانته قدر کیتدی، اورایه چومه‌له‌رك قاریسنه باقدی: « سویله باقه‌یم، نه‌یه کولیورسك ؟ انسان سببسز کولمز . » دییوردی . قاریسی « هیچ ! » دییه‌رك باشنی صاللایوردی. بر آرالق کولمکدن نفسنی ضبط ایده‌رك: « دمین قهوه‌یی پیشیررکن ، شیمدی کولرسه‌م افندی ینه مراق ایدر دییه خاطرمه کلدی ؛ اونك ایچون کولدم ... » دیدی .

قوجه‌سی بوجوابله قناعت ایده‌مه‌دی. قاچ کوندن بری قاریسنك حالنده بر بشقه‌لق واردی ، بونی فرق ایتمه‌مك ممکن دکلدی .

برکون مراقی بوسوتون تزاید ایتدی. قاریسی آقشام اوستی خرقه‌سنی ویررکن صباحدن بری ذهننی طیرمالایان برشیئی سویله‌مکده استعجال ایدییورمش کبی صبرسزلقله دها اونك اوطورمه‌سنی بکله‌مه‌یه‌رك « افندی ... » دییه باشلادی . اوخرقه‌سنی آلدی ، آرقه‌سنه آتمه‌دن لاقیردیسنك آشاغیسنی بکله‌دی . فقط قاریسی جمله‌نك مابعدینه دوام ایده‌مه‌یور ، محجوبانه تبسم ایده‌رك کوزلرینی ایندیرییوردی . براز حدتله « نه ... آشاغیسی یوقمی ؟ » دیدی .

— برشی سویله‌مه‌یه‌جکدم‌که ...

آرتق بوسبوتون حدت ایتدی: — نصل سویله‌مه‌یه‌جکدك؟... یك اعلی « افندی ... » دییه باشلادك ، آغزکده بر شی وار ، سویله‌مه‌یورسك ...

اوقوجه‌سنك حدتنه شاشیردی :

— سویله‌یه‌جکدم اما اونوتدم ... دیدی .

بوده بر جواب ! انسان لاقردی سویلرکن ایلك کلمه‌سندن صوکره‌اشاغیسنی اونوتورمیمش ؟

قاریسنه کوسدی ، حدتله‌خرقه‌سنی‌اوموزلرینه آته‌رق‌سترەسنك جیبندن تقویمنی چیقاردی ، اونك یوزینه باقمامق ایچون کوشه‌یه اوطوره‌رق تقویمنی قاریشدیرمغه باشلادی .

قاریسی شیمدی ندامت ایتمش ایدی ؛ لاقیردی ایتمکه‌جسارت ایده‌مه‌یه‌رك صراحینك صوینی تازه‌لەملك ، قهوه طاقمنی حاضرلامق ایچون بهانه‌لرله دولاشیور ، باریشمغه وسیله آرایوردی .

بر اراالق یانته اوطوردی ، اوزون‌اوزون‌دوشوندی،قوجه‌سی حالا تقویمنی اوقویوردی ، یوتقوندی ، غالبا ینه « افندی !.. » دیه باشلایه‌جقدی . اوت ، « افندی ... » دیه باشلادی ، فقط بشقه صورتله بتیردی :

— افندی ، سیغاره‌کزك دومانی اوته طرفه اوفوریکز ...

اوباشنی قالدیرمایه‌رق جواب ویردی :

— آلیشمادیغك برشی دکل آ ، پك جانك صیقیلیورسه سن اوته طرفه کچیویر .

بوجوابه دارلمق لازم کلیرکن بالعکس « کیس !.. کیس !... » کولیوردی . افندی بو دفعه آرتق تحمل ایده‌مه‌یه‌جکدی ، باشنی

قالدیردی ، شبهه‌سز بر آغیر سوز سویله‌مك ایچون آغزینی آچدی ، فقط قاریسی میدان براقمادی ، اوزرینه آتیلدی ، باشنی طوتدی ، کویا اودانك ایچنده بشقه برینه ایشیتدیرمکدن احترازاً دوداقلرینی تاقولاغنه قدر کوتوردی ، اوراده بر کلمه‌ایله اعتراف حقیقت ایتدی .

— امان قاریجغم !...

برنده دوغرولدی ، تقویم الندن دوشه‌رك مندرك کنارینه قایدی ، باشنده عرقیه عادتا حیرتندن ییقلدی .

— امان قاریجغم !...

شیمدی او بر کنج قیز کبی قیزارییور ، محجوبانه کوزلرینی ایندیرییوردی . قوجه‌سی‌ده قیب قیرمزی اولمش ایدی ، آرتق نصل اعلان مسرت ایتمك لازم کله‌جکنده متحیر ایدی . دیمك اون کوندنبری قاریسنك اوبشقه‌لغنه سبب بو ایدی .

— سوندیره‌یم ، قاریجغم ، توتون قوقوسی دوقونیور ، اویله‌می؟ ایسترسه‌ك بوندن صوکره هیچ ایچمه‌یه‌یم .

اووقت قاریسی ایضاحات ویردی . بر مدتدنبری شبهه ایتمکه باشلادیغنی ، نهایت شبهه‌یه امکان قالمادیغنی ، ابه‌لره مراجعت ایتدیکنی ، حتی بوکون حقیقتك بوسبوتون میدانه چیقدیغنی بوتون تفصیلاتیله آکلاتیور ، قوجه‌سی ایکیده برده بویننه صارلمق آرزوسنی دویه‌رق آغزی حیرتندن نیم کشاده دیکله‌یوردی .

بر ارالق باشنی صاللایه‌رق : — لکن قرقندن صوکره پك تحف شی !.. دیدی .

صوکره ینه دوشوندرك بو اعتراضی کندی کندیسنه جرح ایتدی ، شوخبری آلدیغی دقیقه‌یه قدر بر آن امید ایتمکدن خالی قالمشمی ایدی ؟ اوحالده شیمدی اومیدك مژدهٔ تحققنی ایشیدنجه نیچون اعتراضه سبب آرایور ؟

آیاغه قالقدی ، حوصله‌سنه صیغمایان بوخبر سعادتی کویا هضم ایتمك ایسته‌یه‌رك کنیش کنیش نفسلرله اوداده کزدی ؛ خرقه‌سنی اوموزلرنده دوغرولتدی ، عرقیه‌سنی دوزلتدی ، مندرك کنارندن تقویمی آله‌رق یاپراقلری چه‌ویردی ، قاریسنك قارشیسنه کلدی ، « بوکون جماذی‌الاولك سکزی ... » دیدی . « دیمك اولیورکه ... » ذهناً حساب ایدییوردی :

— آه ! قاریجغم ، نه‌قدر اوزون ! شیمدی نصل بکله‌یه‌جکز ؛

او کوندن اعتباراً قاری قوجه‌نك حیات تنهائیسنده مسعود بر سرمایهٔ اشتغال حصوله کلمش ایدی .

اولا اسمندن باشلادیلر ، اسمنی دوشونورکن جنسنی مراق ایتدیلر . باباسی ارکك ، آنه‌سی قیز طرفداری ایدی ، نهایت اویله بر اسم بولمغه قرار ویردیلرکه ایکی جنسیته‌ده توافق ایتسون ، « عصمت » دیمکده اتفاق حاصل اولدی ، باباسی بواسمك صورت تصوتی آکلامق ، کندیسنی آلیشدیرمق ایچون اوك ایچنده باغرییور :

ـ عصمت !.. عصمت نه یاپیورسك ؟ .. عصمت مردیونلردن یووارلانیرسك !.. دییوردی .

اسمنه قرار ويردكدن صوكره شكلنى دوشونديلر . باباسى « مطلقا بكا بكزه‌يه‌جك ! » دير ، آننه‌سى قوجه‌سنه قارشى اوقدرجق بر مساعده‌يى چوق كورمه‌مكله برابر قلباً كنديسنه بكزه‌يه‌جكنه حكم ايدردى . بر آرالق نصل تربيه ايده‌جكلرينى دوشونديلر ، اركك اولورسه عسكر ايده‌جكلردى ، أوت ، مينى مينى بر ضابط !..

باباسى ديوردى‌كه: — هم كورورسك اركك اوله‌جق. شيمدى‌يه قدر اميدمده آلدانماديغم كبى بو ظنمده ياكلش چيقمايه‌جق ...

قاريسى آش ييرييور ، باشى دونيور ، معده‌سى بولانيوردى ، او بونلره ممنون اولمقله برابر زحمت چكديكنه‌ده اوزوليوردى .

قاريسى : — بنمكى غايت خفيف كچيور ، بشقه‌لرنده بوندن دها فنا اولور ؛ ديوردى .

بر كون : — قاريجغم ، بزده هيچ حاضرلق يوق ، صوكره نه‌ياپارز ؟

ديدى . او وقت عصمتك اشياسنى حاضرلامغه باشلاديلر . ظيبنلر ، دونلر ، بزلر ، پاموقليلر ، صارغيلر ياپيلمغه باشلاندى ؛ آبانيدن بر قونداق آلندى . صالنجاق ايچون درت آرشون يالكز بزى تدارك ايدلدى ، لحوصه‌لق ايچون كلينلك تللى يورغان بر دها نظر معاينه‌دن كچيرلدى .

بو كورولتى‌ده كچدى ، بيوك يكى بر چماشير سپتنك ايچنه

عصمتك اشیاسی یرلشدیرلدی ، یوکلکك ایچنه قونولدی . آرتق بکله‌مك لازم کلیوردی . اوزمان تقویمی النه آلیر ، حساب ایدردی. قاریسی آرتق یوکنی راحتجه طاشیه‌مایه‌رق یورغون نفسلرله صولیوردی ، اوت صولیوردی ، بوراسی محقق اما ...

شیمدی آلننده بر خط اندیشه بلیرمکه باشلامشیدی . بر مدت حاصل اولان شبهه‌یه قارشی کندی کندیسنه عادتا جنك ایتدی ، او شبهه‌یی اسکات ایتمك ایچون عصمتك لاقیردیسیله هر وقتدن زیاده مشغول اولدی ، فقط شبهه کیتدکجه قوت کسب ایدییور ، بعضاً کوزلرینی تقویمدن آییره‌رق قاریسنك قارننه کیزلیجه باقیوردی .

بر کون صبر ایده‌مه‌دی ، « لکن قاریجغم !..» دیدی ، فقط شیمدی جمله‌لرك صوکنی کتیرمه‌مك اونده باشلامش ایدی ، قاریسنك سؤاللرینی اسکات ایچون « هیچ !.. هیچ !.. » دیدی .

نهایت بردن بره جسارت ایتدی : — برکره معاینه ایتدیرسه‌ك ... مطالعه‌سنی سرد ایتدی . قاریسی آغلایور ، قوجه‌سنك بوشبهه‌سندن بیزار اولیوردی . معاینه‌دن واز کچدیلر ، فقط اوحال مراق ایتمکه محتاج ایدی ، ینه بر طبیبه کیزلیجه مراجعته قرار ویردی .

او آکلاتدقجه طبیب کولیور ، باشنی صاللایوردی . نهایت تماماً دیکله‌دکدن صوکره مطالعه‌سنی ایضاحه باشلادی . اوکا قلیرسه بوبر وهم محضدن عبارت اوله‌جق : « آش یرمك ، باش دونمك ، معده بولانتق ، حتی قارنی احتمال براز شیشمك هپ او وهمك

تأثیراتی اولسه کرکدر » دییوردی ، یاخود دها قوتلی بر احتمال :

— رفیقه‌کزك سنی نه قدر دیمشدیکز ، افندم ؟ دییه صوریور ، صوکره : قرق ، حتی بلکه قرقنی کچمش اوت، اوت... دییه‌رك دها قوتلی بولدیغی احتمالی ایضاح ایدییوردی .

او زمان طبیب وهمك تأثیراتندن بحث ایده‌رك اوزون بر نطق فنی‌یه باشلادی ، بر قیزك قولنده بر چیبان توهم ایده‌رك نهایت حقیقةً اوراده بر چیبان پیدا اولدیغنی بر مجموعهٔ خاطرات طبیه‌دن نقلاً روایت ایتدی ، بر خسته خانه‌نك دفتر مضبوطاتندن بو وقعه‌یه مماثل بر خاطره‌یی مثال اوله‌رق کوستردی ، حتی چوجق دوغوردیغی وهمیله سوتی کلن قادینلردن دم اوردی ..

طبیبك یانندن چیقدقدن صوکره جانی آغلامق ایسته‌یور ، آرتق امید تحققنه تماماً وداع ایتمك لازم کلن شو امل مأیوسك ماتمیله قلبی قیوریلیوردی ..

او کوندن اعتباراً یالکزلغك ، اولادسزلغك بوتون دهشت بارده‌سی بو قاری قوجه‌نك اوزرینه هروقتدن زیاده بر شدتله چوکدی . آرتق ایکیسی ده چوجق لاقیردیسندن تماماً واز کچدیلر . یالکز او ، عادت ایتمش ایدی ، اقشام اره کلنجه جونبایه اوطورر ، پنجره‌نك قفسنی آچار ، کوشه‌ده‌کی مکتبدن چوجقلرك چانطه‌لرینی صاللایه‌رق ، سفر طاسلرینی صاووره‌رق صباحدن بری تضییق ایدیلن کره‌زه‌لت میلانلرینه برجریان سربست ویردکلرینی دیکلر ؛ بونلرك ایچنده تخیل ایتدیکی چهره‌یی ، او یکرمی سنه‌دن بری بکله‌دیکی

چوجغك خيالنى كورمكده چاليشه‌رق تو تونى اوفورز، قهوه‌سنى ايچردى.
بر كون صباحلين قارى قوجه يتاق اوده‌لرندن اينه‌رك منغالك كنارنده اوطورركن بر شى « جيرت !.. » ايتدى ، باشلرينى چويره‌رك كورولتينك كلديكى طرفه باقديلر ، كورولتى يوكلكك قاپيسندن كليوردى ، اوزمان بو قاپينك آرالغنده ايكى پارلاق كوزك محترز نكاهيله كنديلرينه باقديغنى كورديلر .
قاريسى « آ ! .. كدى كيرمش ؟ » ديه داوراندى ، او ايكى پارلاق كوز كرى چكيلدى ، يوكك قاپيسى ينه قاپاندى .
ايكيسى بردن قالقديلر ، يوكلكه كيتديلر ، قاپينك بر قناديني آچديلر ، او وقت كوردكلرى شيئك قارشيسنده نه حكم ويرمك لازمكله‌جكنده تردد ايده‌رك دوكديلر . عصمت ايچون حاضرلانوب يوكلكه قونيلان و اوزماندن برى اوراده اهمال ايديله‌رك براقيلان چماشير سپتنك ايچنده قورقولى كوزلريله باقان بر كدى ايله آلتنده‌ذى حيات سياه بر كومه قايناشيوردى . اوراده چوملديلر ، كدى‌يى اوقشايه‌رى تطمين ايتديلر ، يواش يواش آلتنه باقديلر .
قاريسى : — اوچ دانه ... دييوردى .
قوجه‌سى : — اوچ دانه چوق ! بر دانه‌سنى آليقورز .
ديدى ، صوكره كوله‌رك قاريسنك يوزينه باقدى :
— ايستره‌سه‌ك آدى ده عصمت اولسون .
كانون ثانى ١٣١٢

قدینی یکرمی سنه صوکره تکرار کورمك ایسته‌دم . دیمك او زماندن بری ، یکرمی سنه‌دن بری کوزل آرته‌میسیا حالا کوزل آرته‌میسیا ایدی .

رفیقم : — خیر ، اویله دکل! دیدی ... یکرمی سنه‌دن بری دکل یکرمی سنه صوکره دیمك ایجاب ایدر . کوزل آرته‌میسیانی نصل بیلیرسك ؟ بیلمم . . . بو قادین بر وقت بر قسم خلقك پرستیده‌سیدی ؛ کوچك مکتب چوجقلرندن اللری تتره‌ین اختیارلره قدر یوزلرجه ، نه دییورم ، بیکلرجه عاشقلری واردی... کوزل آرته‌میسیا ! بو اویله بر قادین ایدی که اونك ایچون دکانلر صاتیلیر ، خانلر ترهین اولنور ، والده‌لرك مجوهراتی چالینردی . . . بردن بر کون ایشیدلدی که کوزل آرته‌میسیا کندیسنه بوده‌لرك ، خانلرك ، مجوهرلرك بدللرینی کتیره‌رك تأمین عشقه چالیشان سودا زده‌لرك هپسنی بردن اوراده براقه‌رق اوله‌نیور ؛ اوت ، هرکس کبی عادتا اوله‌نیور ، و آلقازار دامه‌ریك قهوه‌سنك خدمتکارلرندن بریله ... اوندن صوکره کوزل آرته‌میسیانك اسمی غائب اولدی ، آرتق بونام ایشیدلمه‌دی ، اوزرینه یکرمی سنه‌نك غبار نسیانندن مرکب بر اورتو چکیلدی . نهایت بوقیش ابتداسنده ، هنوز بر آی اول ، قونقوردیانك اعلانلرنده کورولدی که کوزل آرته‌میسیا ینه صحنه‌یه چیقیور ، فقط اولکی یکرمی بش یاشنده‌شوخ وشاطر کوزل آرته‌میسیا دکل ، قرق بش یاشنده پژمرده وفرسوده بر اختیار کوزل آرته‌میسیا ...

بو حكایه‌یی درین بر حس مرحمتله دیكله‌یوردم ، یكرمی سنه‌لك بر حیات عائله‌دن صوكره تكرار صحنه‌یه دوشن بو قادینك شو نتیجهٔ سركذشتی كیم بیلیر نصل بر فجیعه ایدی .

شیمدی قونتوردیانك ایچنه كیرمش ، براز كریده بر كنارده اوطورمش ایدك . صحنه‌ده اوزون بر آلمان قیزی واردی ، رفیقم بر كوز آتدقدن صوكره ایلك ضربهٔ نظرده حكم ویرن بهره‌مندانه مخصوص بر قطعیت ایله : — پوف !.. دیدی ، صوكره بكادونه‌رك :
— اوت ، فقط قباحت كیمده ؟ نیچون اولتمه‌لی ؟ طاقیله اوكنه‌كلوب بیغیلان میراثلر كافی دكلمیدی ؟ اویله بردورهٔ اتبالده اولتمك ، كیدوب بر قهوه خدمتكارینك قوللرینه آتیلمق ایچون هپسنی فدا ایتمك ایشته بویله بر نتیجه ویرر . اوخدمتكار ازدواجدن اول پیشكیرینی قولتغنك آلتنه صیقشدیره‌رق اوزاقدن استرحامكار نظرلرله طلب عاطفت ایدركن ازدواجدن صوكره قمچیلری بر قرجه اولور ... قاریسنی اوزاقلره ، كیمسه‌نك یتشه‌میه‌جكی قدر اوزاقلره كتورور ، اولا اوندن بوتون حرص عاشقانه‌سنی آلیر ، اوبیتدكدن صوكره پاره‌لرینی چكر ، نهایت آرتق آلنه‌جق برشی قالمایجه ایكی دانه تیز چوجغیله برابر بو والده‌یی براقیر ، قاچار . . .

رفیقمك نظریاتنه تماماً اشتراك ایتمه‌یوردم . بو قادینك بوتون كلیجی كیجی دها دوغروسی پاره كتیرن عشقلر آراسنده سومك و سوكیلمسیله ، یالكز اونكله یاشامق احتیاجندن وارسته‌قاله‌مایشنی

بك طبیعی بولویوردم . یالکز بونده آلدانمش ایدی . خولیای سعادتده کیم آلدانمامشدرکه ؟.. رفیقمك حکایه‌سنده بر نقطه باخاصه مراقی تحریك ایتمش ایدی :

— ایکی دانه قیزچوجغیله برابر ، دیدك ... کوزل آرته‌میسیانك چوجقلریمی وارمش ؟..

او ، شیمدی آلمان تیزینی تکرار تخته‌یه دعوت ایچون چیرپینان ، تپینن ، عینیله یکرمی سنه اول آلقازار دامه‌ریکده کوزل آرته‌میسیا ایچون یاپیلان کورولتیلرله بو قهوه‌یی دولدیران خلقه بر نظر استخفاف فیرلاتدقدن صوکره جواب ویردی :

— اوت ، اویله دییورلر ... سکز واون یاشلرنده ایکی قیزی وارمش ، قوجه‌سی قاچدقدن صوکره بونلری تکرار آتیله‌جغی حیاتدن ، حیاتنك چرکین حقیقتلرندن اوزاق طوتمق ایچون بر مکتبه ، بیلمم نره‌ده بر یره براقمش . . . اونلردن بوتون حیات سابقه‌سنی کیزله‌دیکی کبی حیات حاضره‌سنی‌ده کیزله‌مك ، هیچ اولمازسه او معصوم قیزلره ناموسکار بر والده‌نك چوجقلری اولمق تسلیتنی ویرمك ایسته‌یورمش .

ارتق رفیقمه برشی صورمق ایسته‌مه‌دم ، بوقدرجق تفصیلات کافیدی . بوتون تفرعات فاجعه‌یی اکلایور ، بر قادینك یکرمی سنه‌لك بر حیات مسعوده‌دن ، هیچ اولمازسه بر حیات ناموسکارانه‌دن صوکره تکرار باشلادیغی شو دورهٔ مؤلمه‌نك بوتون آجیلقلرینی نقل ایدلمه‌دن حس ایدییوردم :

— زواللی کوزل آرته‌میسیا !.. دیدم .

— ایشته شیمدی او چیقه‌جق ، عزیزم ...

ساکت ، قلبمده بر نچهٔ عذابك تضییقیله ، کوزلرم صحنه‌یه مرکوز ، بکله‌یوردم ؛ نهایت اونك یواش یواش ، کویا بومنحوس صحنه‌ده ایلریله‌مك ایسته‌مه‌یه‌رك بطی خطوه‌لرله چیقدیغنی ، زورله بولونمش برتبسمی ایکی طرفه یوللایه‌رق شیمدی بارد بروضع تحمله بکله‌ین بو خلقی سلاملادیغنی کوردم . ینه اوچهره ، ینه او قادین ، ینه او ساز بکزله او اوزون اوزون قرال قاشلر ... یالکز بوینه کویا بر قیصه‌لق ، اندامنك قالینلاشمه‌سندن متولد بر قیصه‌لق کلمش و او ظریف ، شوح ، شاطر کوزل آرته‌میسیایی همان بوسبتون دکیشدیرمش ایدی .

او بنم حالا قولاقلرمده اوتن اینجه ، کوچك سس شیمدی قاپانمش ، اورتولمش ، کویا اوده قالینلاشه‌رق قیصیلمش ایدی . کمانلرك نغماتی آلتنده بوغولیور ، آره‌صره کسیك کسیك ترنماتنك آراسندن بعض جمله‌لر آنجق فرق ایدیلیوردی . بو ، نشوه‌دار کورونمك املنه رغماً حزین ، شکایت آمیز ، اغلایان ، بر انین نومیدانه ایله ایکله‌ین بر نشیده کبیدی ؛ بر بسته‌که اوزاقدن اوزاغه آشنا چیقیوردم ، فقط بو او اسکی کوزل آرته‌میسیانك او اسکی پرشطارت شیلرندن دکلدی ؛ یکی اوکره‌نلمش ، کندیسندن صوکره دوغوب بویوین بویکی خلقه مخصوص اوله‌رق تعلم ایدلمش برشیدی .

اوراده ، کوزلری مجهول بر نقطه‌یه معطوف ، قارشیسنده کیلری کورمه‌یه‌رك ، کویا بوراده موجودیتنی اونوته‌رق کانلرك اڭ مأیوسانه‌سی آره‌سنده ایکله‌یوردی :

یتر چك خنجریڭی جکرمدن . . .

اوح ! زواللی کوزل آرته‌میسیا ، زواللی مینی مینی قیزجغزلرك والده‌سی ...

او بتیروب چکیلنجه نه بر شاقیرتی ، نه بر کورولتی اولدی ؛ بو ایکله‌ین قادیندن اسنه‌ین خلق اونك کیتدیکنه ممنون کورونیوردی ؛ اونك صحنه‌نك ایچریسنده منتظر دعوت آیریله‌مادیغنی کوریبوردم . او وقت اطرافدن ، غالبا خدمتکارلردن ، قهوه‌یه متعلق آدملردن بر قاچ ال شاقیرتیسی قوپدی ؛ اوبکلتمه‌یه‌رك تکرار صحنه‌یه چیقدی ، تکرار بر تبسم تشکرله بو خلقی ، شیمدی آلای ایده‌رك کولن خلقی ، سلاملادی .

اوح ! زواللی کوزل آرته‌میسیا ، آلقازاردامه‌ریکك زواللی آقتریسی ...

اووقت اسکی نشاطنی بولمغه چالیشه‌رق ، النده شراب شیشه‌سنی صاللایه‌رق باشلادی :

روحم سراب ، اولدم خراب ...

رفیقمه دیدم‌که :

— کیده‌لم ، رجا ایده‌رم کیده‌لم ، بیلسه‌ڭ بنی نه قدر مضطرب ایدییور ...

گوله‌رك یوزیمه باقدی ، فقط بن اوقدر جدی سویله‌مش ایدم‌که لطیفه ایتمکه جسارت ایده‌مه‌دی .

بز چیقارکن او عینیله یکرمی سنه اولکی کبی فقط بو دفعه لاقید دوران بو خلقك ایچنه ، گویا رفقت ایدمله‌دیکنه ، یالکز براقلدیغنه تعجب ایده‌رك اغلایان بر سسله او ترانه‌یی آتیوردی :

تارا ، تارا ، تیرا ، تارا ، رارا ، ریرا ...

بن دها زیاده ایشیده‌مه‌مك ، شیمدی بر فریاد آجیلغیله قلبمه عذاب ویرن بو ترانه‌یی دویمامق ایچون عجله یوروییور ، بورادن بر آن اول اوزاقلاشمق ایسته‌یوردم ؛ فقط او ، ایکی معصوم چوجق والده‌سنك بو گولرکن اغلایان سسی بنی تعقیب ایدییوردی ، و حالا ایدییور ...

تارا ، تارا ، تیرا ، تارا ، رارا ، ریرا ...

آغستوس ١٣١٤

دائرهٔ استنطاقده

دائرهٔ استنطاقده

اوت مستنطق افندی، سویله‌یه‌جکم وار، فقط نصل آکلاته‌یم؟ نصل باشلایه‌یم؟ نره‌دن باشلایه‌یم؟ دوشونکز، دها اون بش یاشنده‌یم، دها دنیانك نه‌دیمك اولدیغنی بیلمزکن بو کون حضورکزده بر جانی صفتیله سوز سویله‌یه‌جکم .. اوح ! کوزلریمك اوکنده حالا قان کوریيورم . آمان یاربی ! بو نه‌قدر مدهش ! بوغولیورم ظن ایدییورم ... کوزلرم بولانماسه، بنم دونمه‌سه نه‌دیمك ایسته‌دیکمی آکلاته‌بیله‌جکم اما.. . خیر، مستنطق افندی، خیر، دیدکلری کبی دکل، نه‌ایچون اونی اولدیرمك ایسته‌مش اوله‌یم ؟ . . دوشونسه‌کزآ ... چوجوغمك باباسی . . . صوکره ینه چوجوغمله برابر آغلایه‌جق بن دکلمی‌یم ؟.. آه ! بیلسه‌کز . . . دوریکز، افندم، دوریکز ... سویله‌مکه چالیشه‌جغم ... اونی ایلك کوردیکم وقت،

بوندن بر سنه اول ، دها اون درت یاشنده ایدم ... نه‌بیله‌یم؟اون درت یاشنده دنیا کورمه‌مش ، اودن چیقمامش ، والده‌سنك یانندن آیرلمامش بر قیز نه بیلیر ؟ بكا : « ایشته سنك قوجه‌ك اوله‌جق آدم بودر . اونی سوه‌جكسك ! » دیمشلردی ... بن‌ده سودم ، انسان قوجه‌سنی سومه‌ملیمدر ؟ اوده بنی سویيور كبی كورونوردی ... كیم بیلیر ؟ بلكه‌ده جداً سویيوردی ... قدینلر سویلوب سویمه‌دكلرینی اوقدر ایی اكلارلركه .. اوچ آی صوكره بر كون یالكز بر باقیشندن طویی اوچ آی دوام ایدن محبتك آرتق بر دها عودت ایتمه‌مك اوزره محو اولدیغنی اكلامامشمی ایدم ؟... نصل اولمش ایدی ، بیلمم ، آره‌دن یوزلرجه سنه‌لر كچمش ظن ایدیيوردم ... اووقتدن صوكره اوقدر اضطرابلر چكدمكه بونلرك بوقدر آز بر مدت ایچنده اولدیغنه ایناندمایه‌جغم كلیور ... غالبا بر جمعه ایرتسی آقشامی ایدی ، یمكدن صوكره كیتمك ایسته‌دی ... — نه ایچون كیده‌جكسكز ؟ دیدم . بكا باقمايه‌رق : — بو آقشام براز چیقمق ایسته‌یورم . احتمال صباحه‌قدر كلمم !.. دیدی . بردن قلبمه بر خنجر صاپلانمش ظن ایتدم . . . برنجی دفعه ایشیتدیكم بو سوزدن حاصل اولان تأثر كوزمدن یاش كتیردی ، مسترحمانه باقه‌رق : « بنی یالكزمی براقه‌جقسكز ؟ » دیدم ، آه ! اوزمان بكا اویله بر باقدی‌كه . . . كوزلرینك ایچنده برشی كولیور ، بمله اكلنیور ، صانكه بكا : « احمق !... » دیيوردی . بن برشی سویله‌یه‌مه‌دم ، كوزلرم یاشلرله دولو اولدیغی حالده قاپی‌یه

قدر ایندیردم ، شمسیه‌سنی النه ویردم ، بکا هیچ باقمایوردی . قپی قپانجه‌یه‌قدر حالا ایچیمده‌برشی : « کیتمه‌یه‌جك ، عودت ایده‌جك ، هیچ سنی یالکز براقیرمی ؟ سن بویله آغلارکن براقوب کیدرمی ؟ » دییوردی ... هیهات ! قپی قپاندی ، برمدت اویله ، ایاقلرینك سسنی دیکله‌یه‌رك ، چالینیورسه همان آچمق اوزره الم قپینك زنبرکندن آیرلمایه‌رق دوردم ؛ بکله‌دم ... ایاق سسلری اوزاقلاندی ، غائب اولدی ، بن حالا دیکله‌یوردم ... صوکره آننه‌م چاغیردی : « نره‌یه کیتدی ؟ » دیدی . بیلمم نصل بر حس ... قادینلر سوله‌دکلرینه دلالت ایده‌جك شیلری اوقدر اهمالده صاقلارلرکه . . . والده‌مه یالان سویله‌دم : « صیقیلیورده بن کوندردم ... » دیدم . . آننه‌م شبهه‌لی بر نظرله باقدی ، بن کوزلریمی ایندیره‌رك قاچدم ، اوده‌مه قپاندم ... آه ! اوکیجه .. اوکیجه‌یی آکلاته‌مام . هردقیقه باشمی قالدیره‌رق ، سوقغه باقه‌رق ، کورولتیلری دیکله‌یه‌رك ، نادراً کچن کیجه یولجیلرینك ایاق سسلرینه دقت ایده‌رك کچن اوکیجه !.. آه ! اوکیجه . . . اوکیجه توکنمه‌یور ، بر دها کونش دوغمایه‌جق ، شفق آچیلمایه‌جق کبی اوزانوب کیدییوردی ... کندی کندیمه : « نه‌ایچون کیتدی ؟.. نه‌یاپه‌جق ؟ . . بنی نه‌ایچون براقدی ؟.. بنی سومه‌یور ... سومه‌یور ... » دییوردم . اویودم ، فقط اوکا اویقو دینیرمی ؟ اویقومده ایچین ایچین آغلایوردم ، صوکره بر آرالق اویاندم ، فقط کوزلریمی آچه‌مادم . « قورقونج بر رؤیا کورمش اولمالی‌یم ،

شیمدی کوزلریمی آچارسه‌م اونی ینه یانمده کوره‌جکم ... » ظنیله کوزلریمی آچمقدن ، بلکه بوصوك امیدده قاچار خوفیله باقمقدن احتراز ایدییوردم .

ایشته بوندن صوکره حیاتم تبدل ایتدی . او کونه قدر کندیمی دنیانك اڭ مسعود بر مخلوقی قیاس ایدرکن بو کوندن صوکره اڭ بدبخت بر قادین اولدیغمی آکلادم ... ایرتسی کون تا آقشام اوزری کلدی . اوقدر حدتلی ایدی‌که یوزینه باقمغه جسارت ایده‌مه‌یوردم ... بیلمم نصل بروسیله ایله بنی آزارلادی ، بن سسمی چیقارمادم . « بمله کوسیورمیسك ؟ بن اوچهره‌لره کله‌مم . » دیدی ، بو سوزی متعاقب یوزیمه بر شمار اورولدیغنی دویدم ، باغیرمامق ایچون دیشلریمی صیقدم ... آه بیلسه‌کز ، مستنطق افندی ، بعض کوچك‌شیلر واردرکه انسان اولومی ترجیح ایدر ... بن اوشماری یمش اولمقدن ایسه اولمکی ترجیح ایدردم . مع‌مافیه بر شی دیمه‌دم ... ایناننیرمیسکز ؟ بو کونه قدر نه اوکا نه‌ده کیمسه‌یه بوندن بحث ایتمه‌دم ... اڭ کوچك وسیله‌لرله تحقیر کورمکه باشلادم ... نه ایچون ؟ بیلیرمی‌یم ؟ آرتق هفته‌ده ایکی اوچ کیجه کلمز اولمش‌ایدی . نره‌یه کیدردی ، نه‌یاپاردی ، بیلمه‌یورم . بر کون آننه‌م دیدی‌که : « قیزم بو بویله اولماز ، بوکا برچاره بوله‌لم ... » آننه‌مك اللرینه‌قاپانه‌رق ، آغلایه‌رق برشی دیمه‌مه‌سنی ، برشی یاپمامه‌سنی رجا ایتدم . بیلمم قاچ کون صوکره ایدی ... بر آقشام بکا : « بنی

آنه‌كه شكايتمی ايتدك ؟ » ديدی ، بت كبی دوندم قالدم . او زمان
پات ، بر شمار ... اوح ، شمار ، شيمدی دائما تكرر ايدن بر شی
اولمشدی... آرتق حيات بنم ايچون برجهنم كسيلدی، حتی باقكز،
شيمدی عقلمه كليور. اوح.. هپسنی منتظماً تخطر ايده‌مه‌يورم‌كه سزه
نقل ايده‌يم . . . بر كون كبـه اولديغمه واقف اولدم . بو خـبر
قوجه‌مك نفرتنی ازاله ايدر ظنيله سه‌ويندم. صانكه نظرمده بو كبه‌لك
بكاهم برچوجوق قازانديره‌جق،هم قوجه‌می تكرار بكا اعاده‌ايده‌جكدی.
اوكون يانه‌يافلاشه‌رق يواشجه، هم كوله‌رك‌هم قورقه‌رق سويله‌دم...
آه ! نه ديدی ، بيليرميسكز ؟ حدتله بكا دوندی ، اوموزمدن
شدتله قاقه‌رق ، « سن‌ده پيچك‌ده يرك ديبنه باتيكز ! » ديدی .
آمان يا ربی ! بو نه‌قدر حقسزلق ! آرتق بن يانـنده لاقيردی
سويله‌يه‌مز، حتی يوزينه باقه‌ماز اولمش ايدم . آغلامقدن صيقيله‌رق
آنه‌مله بيله دردلشوب آكلاته‌مايوردم . بركون آنه‌م بكا ديدی‌كه:
« سن اوله‌جكسك . بو، بويله سوره‌مز، براق، بن‌ياپه‌جغمی‌بيليرم. »
تكرار آنه‌مك آياقلرينه قاپاندم ، « خير، آنه‌م خير! ـ ديدم ـ بن
بويله اولمكی ترجيح ايده‌رم. سن برشی‌ياپه‌جق اولورسه‌ك، اوكا برشی
اولورسه ايشته اوزمان اولورم » آه !.. باقكز ، شيمدی اونی
اولديردی ديبورلر ... اولديردم ، أوت ، يالان دكل ... اولديردم
اما . . نه‌ديه‌جكم ؟ نه‌ديمك ايسته‌يورم ؟ قلبمك ايچنده دويديغم
شيلری تصوير ايده‌مه‌يورم‌كه ... باقكز ، نصل اولدی ؟ بر كون

بن دها بش آیلق کاین، ایکی آیلق حامله ایدم. برکون صفه‌ده کزینیرکن بر چاتیردی ایشیتدم . اوداده او وازدی ، عجبا نه یاپیور دیدم . قپی‌یه قدر کیتدم ، آناختار دلیکندن باقدم ، قوجه‌م چکمجه‌نك کیدینی قیریورردی . نفسم طیقاندی. نه‌یاپه‌جق؟ عجبانه‌ایسته‌یور؟.. بزفقیر ایدك ، دول آننه‌مك اوطوردیغمز اوله ایکی کوچك دکاندن بشقه بر شیئمز یوقدی . بن کاین اولورکن طوپی اون لیرالق بر ایکنه ایله بدستاندن آلتی لیرایه آلنمش بر یوزوکدن بشقه بر شی آلنمامش ایدی . چکمجه چات ایتدی ، قپاق قالقدی ، او وقت قوجه‌منك بر حرص مدهش ایله چکمجه‌نك ایچنده اللرینی صوقه‌رق آراشدیردیغنی کوردم ؛ ایکنه‌مله یوزوکمك محفظه‌لرینی آلدیغنی ، آچوب باقدقدن صوکره جیبنه قویدیغنی، صوکره تکرار چکمجه‌یی آراشدیره‌رق کمرش دیکیش یوکسوکیله ، آلتون بر چفت کوپه‌یی آلدیغنی کوردم .. اوخ !.. بو دقیقه‌ده نه‌قدر نفرت ایتدم ! دها زیاده‌سنی کورمك ایسته‌مه‌یرك اورادن قاچدم... صانکه بونلری کورمش اولمق بنم ایچون عفو اولنمـاز بر قبـاحت ایمش کبی بلکه اوراده بولندیغمی آکلایورر دییه قاچدم ، تا اوك اوست قاتنه چیقه‌رق اوراده ساعتلرجه دوردم ... بر آرالق آننه‌م بنی چاغیردی ، جواب ویره‌مه‌دم . «مجوهرلرك نه اولدی ؟» دییه‌جکمش ده بن ده جواب ویره‌میه‌جکمشم کبی صوصدم ...

اونلرلنده نره‌یه کیتدیکنی پك چابوق آکلادم ... او کون

نصل اولدی، بیلمم، اوراده نه‌ایچون کیتمش ایدك؟ آرتق بوتون
تفصیلاتنی اونوتدم. تام بز او سوقاغك کوشه‌سندن دوندیکمز
وقت اونی کوردم، بر بویاسز اوك قاپیسنی چالیوردی. اونی
کورنجه ظن ایتدم‌که قلبم دیشاری‌یه فرلایه‌جق. آننه‌مك الینی
یاقه‌لادم، شدتله صیقدم، بوتون وجودم بوز کبی اولدی. او اوه
کیردکدن صوکره آننه‌مه دیدم‌که: « بوراسی نره‌سی آننه؟ بو او
کیمك؟ بوراده کیمك یننده اوطوریبور؟» آننه‌م بکا باقدی،
کوزلرینك دولدیغنی کوردم... آه! او وقت هپسنی آکلادم.
دیمك!.. آکلایورسکز، دکلمی افندم؟ بنی نه‌ایچون براقدیغنی،
بنم، زواللی مجوهرلرمی نه‌ایچون آلدیغنی آکلادیغکز دکلمی؟ او کوندن
صوکره بر دها سوقاغه چیقمادم. بلکه تصادف ایدرم دییه قورقیوردم...
ایشته کندیسنی او کونه قدر بر دها کورمه‌دم. فقط او هر وقت
کوزیمك اوکنده، اوداده کیردیش، چکمه‌جه‌مك اوکنه اوطورمش،
قپاغنی آچیور، مجوهرلریمی آلیور، بندن چالدیغی اوکا...
اوت، اوکا، بر بشقه‌سنه کوتوریور، کورورودم. بر دقیقه اولمادیکه
عقلمدن چیقسون، کوزیمك اوکندن غائب اولسون. بن آرتق
اوك ایچنده بر کولکه کبی اولمش ایدم. لاقیردی ایتمم، آننه‌می
کورمك ایسته‌مم، یمك ییه‌مم، اوداده قپانیرم، ساعتلرجه اویله،
دوشونه‌مه‌یرك، آغلایه‌مایه‌رق دورووردم... نهایت... نهایت
کون یقلاشدی... زواللی چوجوغمك، اوپره بتسون بیچ دیدیکی

یاوروجغك دنیایی کوره‌جکی زمان کلدی. آه، کاشکی کورمه‌سه‌یدی! بودنیانك نه‌سنی کوره‌جك؟

زواللی چوجوق دوغدی . . . یتاغه یاتدم، آرتق بوندن اوته‌سنی بیلمه‌یورم ... خسته‌می ایدم، اولمشمی ایدم، نه‌اولیوردم بیلمه‌یورم. یالکز آره صره قوجاغمه بر شی ویردکلرینی دویار، درین بر اویقو ایچنده بر شیئك باغیردیغنی ایشیدیردم ... صوکره اونی‌ده دویمادم ... آرتق، صانکه درین، درین بر یره دوشیورمشم کبی باشم دونیور، کوزلرم کورمه‌یوردی ... ایشته بر کیجه بویله بر حال ایچندن چیقمش ایدم. صانکه بر ال بنی او درین یردن چیقارمش کبی کوزلریمی آچدیغم زمان یتاغمك یاننده ایکی کولکه کوردم. بونلر باغیرییورلردی . . . بری: «آله‌جغم!» اوته‌کی: «آلەمایه‌جقسك!» دییوردی. کوزلرم تحمل ایده‌مه‌دی، قاپاندی، بنم او ایشیده‌بیلدیکم بر قاچ سوزدن یورولدی، اویوشدی .. آرتق او کابوسلرك ایچنده عقلمده یالکز بر کلمه چینلایوردی: کویا باشمك ایچنده بر سس، بنجه معلوم اولان بر سس: — آله‌جغم! آله‌جغم! دییه باغیرییوردی. اووقت بن باغیرمق، «آلەمایه‌جقسك!» دیمك ایستردم؛ فقط مقتدر اوله‌مازدم، بر شی، بر قوتلی ال آغزیمی طوتار، او فریادك چیقمه‌سنه مانع اولوردی . . . نه‌یی آله‌جقلر؟... بیلمه‌یوردم، فقط برحس، اوکندیمه مالك اوله‌مادیغم حالده تا بینمك ایچنده‌برشی، «خبرك‌یوقمی؟ چوجوغنی آله‌جقلر!..

بیلیرسك‌یا.. اومجوهرلرینی آلان آدم کله‌جك، چوجوغنی آله‌جق:
سکا اونی‌ده براقمایه‌جق، سن اوندن‌ده محروم اوله‌جقسك!»
دیردی. ایی‌اولدم... یتاقدن چیقدم، آرتق‌چوجوغمه باقه‌بیلیوردم،
کندم‌امزیرمکه‌باشلادم، آرتق کوملك‌نه‌دیمك اولدیغنی آکلایوردم...
فقط چوجوغمی قوجاغمه آلوب‌ده براز سومکه باشلایجه او سس،
او بینمك ایچنده باغیران سس: «آله‌جق!.. سکا بونی‌ده
براقمایه‌جق!» دیردی. قاچ کیجه‌لر یتاغمدن فیرلایه‌رق الی بشیکه
اوزاتدم.. اویقومك ایچنده بکا اویله کلیردی‌که صانکه او کلمش،
چوجوغمی آلمش، بشیکی بوش قالمش... برکیجه اویویوردم...
بر کورولتی ایشیتدم، درحال یتاقدن فیرلادم، کورولتی تاقاپینك
اوکنده ایدی... اونك سسنی فرق ایتدم، سرخوش اولدیغنی
آکلایوردم، دییوردی‌که: – چوجوغمی البته کورمك‌ایسته‌رم...
قاریمی‌ده کوره‌جکم، بنی بواودایه کیرمکدن کیمسه منع ایده‌مز...
آنه‌مك سسی جواب ویرییوردی:

— قاریسنی کورمك‌ایسته‌ین آدم‌بویله‌کیجه‌یاریسی‌سرخوشلقدن
ییقیله‌رق کلمز... أوینه آدم عقللی کیرر. هم سن‌اوته‌کنه کیتسه‌ك آ،
سکا بونك نه‌لزومی وار؟

او کولیور، خوموردانه‌رق جواب ویرییور، بیلیرمی‌یم نه‌لر
دییوردی. صوکره بر زمان کلدی‌که قاپی‌یی زورلامغه باشلادی.
آنه‌م: «شیمدی باغیریرم!» دییوردی. اومتصل چرکین چرکین

کولیوردی ... نهایت قاپی چاتیردادی ، صوکره کلیدی دوشدی . ییقیله‌رق ایچری‌یه کیردیکنی کوردم ، بنم اوستمه دوشیوردی ، دیواره چارپدی ، آننه‌م النه یاپیشمش ، دیشلریله ایصیریوردی . بکا دوندی ، فقط بر تبسمله کولدی ، صوکره صاللانه صاللانه بشیکه کیتدی . بن حرکت ایده‌مه‌یوردم ، آننه‌م نه‌یاپه‌جغنی بیله‌مه‌یه‌رك حالا الی ایصیریور ، دیشلرینك آراسندن خوموردانیوردی ... اووقت سیلکندی ، آننه‌م بر طرفه یووارلاندی ، بشیکی آلدیغنی کوردم . آه !.. صانکه جهان کوزیمك اوکندن قالقیوردی ... باغیره‌رق ایچون آغزیمی آچدم ، سسیم تا بوغازمده طیقاندی . او وقت ... آه ! ایشته اووقت ... نصل اولدی‌ده کوردم ؟ کنارده دوران مقاص کوزیمه ایلیشدی ، اوراده مندرك اوزرنده دوریوردی . اوزرینه آتیلدم ، اله آلدم ، آننه‌م سربلش یاتیوردی . او بشیکی آلمش ، بکا اویله کلدی‌که قاپیدن چیقمغه اوغراشیوردی . ایشته بودقیقه‌ده ، آرتق هیچ برشی دوشونه‌مه‌یه‌رك اولانجه قوتمله ، تا بوینه ، صاپلادم ...

آمان ، مساعده ایدیکز ، مستنطق افندی ، سویله‌یه‌مه‌یه‌جکم . باقکز ، باقکز ، کوریورمیسکز ؟.. قان ! قان !..

مارت ١٣١٠

بیرام هدیه‌سی

بیرام هدیه‌سی

رمضانك ابتداسندن بری عادتك خلافنه اوله‌رق سلیمان نعیمی دیرکلر آره‌سنده کوره‌مه‌ین رفیقلری درت کیجه صبردن صوکره نهایت کیدوب وفاده‌کی اوندن بویکی منزوی‌یی‌ایجاب ایدرسه زورله چیقارمغه قرار ویرمشلردی .

ایشته بوکیجه اوقرار اجرا ایدلملك اوزره شکیب، منیر، فرخ افطاردن صوکره سلیمان نعیمك مینی مینی اوینك اوکنده قاپینك آچیلمه‌سنه انتظاراً بکله‌یورلردی. قاپی آچیلمقده استغنا کوستردی، برسس: « بیورك !.. » دیدی. هروقت رفیقلرینك استقبال‌متهالکیله قارشیلانان بو اوچ کنجك قلبنده درحال بر شبهه اویاندی : عجبا خسته اولماسون ...

مردیوندن چیقدیلر، یولنی پك ایی بیلدکلری‌اوداپه ، سلیمان

نعیمك اوظریف حجرهٔ اشتغالنه قدر، کیتدیلر ؛ شکیب یاواشجه قاپی‌یی آچدی ، منیر ، فرخ اونی تعقیب ایتدیلر؛ اوزمان کوردکلری منظره قارشیسنده دها زیاده ایلریله‌یه‌مه‌یه‌رك دوردیلر .

سلیمان نعیم یازیخانه‌سنك کنارنده سدیرك اوزرینه اوزانمش ، صاری قالپاقلی لامبه‌دن دوکولمش دونوق ضیا ایله چهره‌سی سوزکون، صولغون کورینه‌رك ، دالغین اویویوردی . اوداسـنه کیردکلرندن خبری اولمادی . بر آز اول قلبلرنده دوغان شبهه قوت کسب ایتدی: اوت ، سلیمان نعیم خسته اولمالی .

شکیب یاواشجه ایلریله‌دی ، سدیرك کنارنده دیز چوکدی ، سـلیمان نعیمك یوزینه باقدی ، صـوکره بردن دونه‌رك رفیقلرینه اشارت ایتدی، اونلرده ایلریله‌دیلر، هپ سدیرك کنارینه چوملمش، کولمه‌مك ایچون آغزلرینی قاپایه‌رق سیر ایتدیلر .

سلیمان نعیمك دوداقلرنده برحرکت واردی ، برشی اوقیور کبیدی، قاشلرینك وقاپالی کوزلرینك خفیف برحرکتی، بر حرکت آهنکداری افشا ایدییوردی‌که سلیمان نعیم شعر اوقویور .

شکیب منیره یاواشجه : — شعر سویله‌یور !.. دیدی. فرخ الیله برشی کوستردی .

سلیمان نعیمك قولنك آلتنده صاری کاغدلی اسکی باصمی برکتاب آچیلمش دورییور، کویا اوده برابر اویویوردی. اکیلـه‌رك باقدیلر :

— نفعی !..

سلیمان نعیم بو صیحهٔ حیرتدن اویانه‌رق صیچرادی ، شیمدی او ، شاشقین ، باقنیرکن دیکرلری کولیورلردی .

شکیب : — اویقوکده نفعی‌یمی اوقویورسك ؟ دییور ،

فرخ : — ادبیات عتیقه‌یه قارشی فنا بر معامله : نفعینك مجموعهٔ قصائدینی تصدیق اتخاذ ایتمك ... جمله‌سیله باشنی صاللایوردی.

منیر دیدی‌که : — نه اولیورسك، رجا ایده‌رم؟ درت کیجه‌دن بری سنی بکله‌یورز . خسته‌میسك نه‌سك ؟

سلیمان نعیم اولا منیره جواب ویردی : — خسته ، بر نوع خسته ، بونی شیمدی ایضاح ایده‌رم . دها اول نفعی مسئله‌سنی ، یاخود تعبیر صحیحیله ادبیات عتیقه مسئله‌سنی حل ایده‌لم .

اوزمان سلیمان نعیم، عالم ادبیاتده اك یکیلردن عد اولنان بو کنج شاعر ، عادتا خصمانه بر وضعیتله فرخه دوندی و دیدی‌که: — بن سکا برشی سویله‌یه‌یممی ، عزیزم ؟ ادبیاتده اسکی، یکی ، پك یکی ، دها زیاده یکی ، یکینك یکیسی یوقدر ؛ یالکز برشی واردر : ادبیات !.. بوکونك ادبیاتنه تعبیر مخصوصیله ادبیات جدیده‌یه قارشی تحقیر ایدنلر نه قدر انصافسزلق ایدییورلرسه ادبیات عتیقه‌یی استخفاف ایدنلرده عین معامله‌یی روا کوریورلر ، دیمکدر . ادبیاتده بن نه اسکیلك، نه یکیلك طانیرم ! ادبیاتده نه دون واردر نه بوکون ؛ ادبیات غربك آفاق احزاننده یاخود شرقك سمای نشوه‌دارنده‌دوغمش اولسون، ادبیات عربستانك کونش طوفانلری

آلتنده طوتوشان چول‌دریالرنده برخرما آغاجنك‌سایهٔ لطفکارنده، یاخود شمالك دونوق فجرلریله بوپانان بوز طاغلرنده یتشسون، نجه ادبیات، هروقت، هریرده، بردر. ادبیاتی تفریق ایده‌جك یالکز برنقطهٔ نظر واردر: کوزل یاخود فنا ...

بیلنه‌مز، یاربی! انسانلرده نصل برفکر اختلاف وتفرقه وارکه هرشیده طرفلر، فرقه‌لر ایجاد ایتدکلری کبی ادبیاتی‌ده، تجلیٔ فکر بشرك بواك صاف وعلوی شاهد بدیعی‌ده یرتیجی برمخلوق، کندی طیرناقلریله، کندی دیشلریله کندی اعضاسنی، کندی سینه‌سنی یاروب پارچه‌لایان برمخلوق خونخوار حالنه کتیرمشلر.

ادبیاتده مسلکلر برر دشمن، برینك موفقیتی دیکرینك ادباریله قائم برر رقیب دکل، بالعکس عین غایهٔ امله دوغری‌قوشمغه چالیشان، فقط هربری بشقه برایز تعقیب ایدن‌همراهلردر واوغایهٔ امل بوتون ادوار ادبیه‌ده یالکز برشیدر: کوزللك !..

نجه ادبیاتده باقیله‌جق‌شی مسلکلر دکل ایشته اوغایه‌در. کوزل، قیافتلرك اختلافنه رغماً، دائما کوزلدر. باشنده تویلی قالپاغیله، آیاغنده اوکچه‌سز پوتینلریله‌اوکمزدن برمشی‌رجلانه ایله کچن برانکلیز قیزینك کوزللکنه قارشی نصل بر حس تقدیر وحرمت دویارسه‌ق باشنده دستیسیله، خلخاللرینی شاقیرداته‌رق، قوملری چیکنه‌ین چیبلاق آیاقلریله، قامت لوندینك خرام آهنکداریله چشمه‌یه‌کیدن بر بدوی قیزینك لطافتنه‌ده عین حس تقدیر وحرمتی‌دویارز. ایشته

بوحسدرکه فردوسی‌یی، متنبی‌یی، فضولی‌یی هیجان روحنك كرما كرم بر دورهٔ انبساطنده آغوش باغوش ایدرکن بایرونی، هوغویی، غوته‌یی‌ده عین هیجان ایله آلقشلارز؛ کوزللك بوتون بو مختلف زمانلرك، مختلف مملکتلرك آدملرینی برلشدیرر، بونلردن بر محصله ادبیات چیقارر: ینه کوزللك!...

کوزللك! اومقصود یگانهٔ ادبیاتك، زیر کرسیٔ بلندنده سورونکدن، اوکا یتیشه‌بیلمك ایچون قوتی کفایت ایتمه‌ین بوتون او پست وخسیس آوازه‌لرك، جداللرك، اختلافلرك نه اهمیتی وار؟ انسان کندیسنی بونلرك فوقنده طوته‌بیلملی، قولاقلرینی طیقاماللی؛ بوحسددن، غرضدن، بیك درلو ملوث حسلردن دوغان سسلری ایشیتمه‌ملی؛ یالکز روحنك آوازهٔ هیجاننی دیکله‌ملی؛ اوزمان کورولورکه ادبیاتده نه اسکیلك نه یکیلك، نه دون نه بوکون واردر، ادبیاتده یالکز برشی واردر: کوزللك!.. اوزمان ایشته تاریخ ادبی عصرلردن بری خیرپالایان وغای اغراض آره‌سنده باقی «فضولینك، ندیم ونابینك برلشدکلرینی، قوللرینی آچه‌رق اکرمله حامدی دراغوش ایتدکلرینی، بونلرك پینده جنابلرك، فکرتلرك، نادرلرك، سعادلرك یکدل ویك امل بولندقلرینی کوررسکز، هپسنی بردن سلاملارسکز.

سلیمان نعیم برصولوقده سویله‌مش ایدی، شکیب فرخه دیدی‌که:

— مساعده ایدرسه‌ك سحوره قدردوام ایده‌جك، بز اونی اودن

چیقـاره‌جغمزه او بزی بورادە آلیقویه‌جق کبی کوریبورم .

سلیمان نعیم فرخه میدان ویرمه‌یه‌رك جواب ویردی : — سز بنی اودن چیقارمغه‌می کلدیکز ؟ برکره اوممکن دکل ... خسته‌یم یاخود اوکا بکزر برشی ، بونی شیمدی سزه ایضاح ایده‌رم ، فقط اوندن اول شونی بیترملی‌یم . اوت ، آرتق اعصـابمه دوقونیور ، اورته‌ده برآکلاشیلمامازلق وار ، بونی بالالتزام رفع ایتمك ایستەمه‌یورلر ، رفع ایده‌مه‌یورلر ، چونکه اوزمان کندیلرینه سویله‌یه‌جك برشی قالمایه‌جق . بزی ادبیات عتیقه‌یه دشمن کوسترمك ایستەیورلر : بونلره قارشی : « افندیلر ! یلان سویله‌یورسکز ! . . . » دیملی ، ادبیـات عتیقه‌یه دشـمن اولمق بابالرینی انکار ایتمك ، اجدادینك مزارلرینی چیکنه‌مك دیمکدر : یلان ! خائنانه بر یلان ! بویلانی اونلرك یوزینه فیرلاتمالی ، آکلایورمیسکز ؟...

منیر ، شکیب ، فرخ ، هپ کولیورلردی . شکیب دییوردی‌که : — بونه حدت ! .. منیر ، نفعینك دیوانی یاقه‌لا ، فرخك قفاسـنه اینه‌جك .

سلیمان نعیم مهیب بر وضع جوشان ایله نفعینك قوجه دیوانی آلمش ، رفیقلرینه قارشی صاووره‌رق دییوردی‌که :

— آکلایورمیسکز ؟ بویلانی اونلرك یوزینه فیرلاته‌رق دیملی‌که : « خیر ، یلان سویله‌یورسکز . بوتون بوآباء ادب ، بوتون اوتاریخ فکر ملیمزه بخش شرف ایدن معزز اسـملر بزم بابالرمز ، بزم

آتالرمزدر؛ ایشته بوبویله ، شیمدی سز ایسته‌دیککز قدر یالان سویله‌ییکز . »

فرخ دیدی‌که : — پك كوزل ، بو بویله ، آكلاشلدی ، اونلرده‌ده خبر ویریله‌جك‌که بو بویله‌در ، فقط بوتون بو شیلر سنك خسته‌لغکی یاخود خسته‌لغه بکزه‌ین شیئکی ایضاح ایتمش اولمایور .

منیر شیمدی نفعینك دیوانی آلمش قاریشدیرییور ، شكیب بر سیغاره صارمق ایچون یازیخانه‌نك اوستندن توتون حقه‌سنی چکیوردی . سلیمان نعیم ایضاح ایتدی :

— خسته‌؟.. خسته دکلم وظن ایده‌رم‌که بووجودله خسته اولمق براز مشكلدر ، لكن خسته اولسه‌یدم نه یاپه‌جقدم؟

— افطاری متعاقب نفعینك دیوانك اوستنه قیوریلوب اویویه‌جقمیدك ؟

سلیمان نعیم منیرك لطیفه‌سنه جواب ویرمه‌یه‌رك دوام ایتدی :

— خسته اولسه‌یدم اودن چیقمایه‌جقدم ، دکلمی ؟ ایشته بوقاعده‌یی یالکز کیجه‌لره تطبیق ایده‌رك اودن چیقمامق ایچون خسته اولمغه قرار ویردم . بو قرار سایه‌سنده نه قازانیورم ، بیلیرمیسکز ؟..

شكیب جواب ویردی : — اوچ یوز غروش !..

بولطیفه‌یه هپ کولدیلر ، یالکز سلیمان نعیم کولمه‌دی : — اوت ، شكیبك حقی وار ، دیدی ؛ تام اوچ یوز غروش ویالکز بواوچ یوز غروشی قازانمق ایچون چیقمایه‌جغم . . .

منیر علاوه ایتدی : — چیقمامق ایچون ده نفعی‌یی اوقویه‌جقسك.

سلیمان نعیم ینه کمال جدیتله جواب ویردی : — اوقومق تعبیر صحیحی اوله‌ماز : ازبرلیه‌جکم .

هپ باغیردیلر ؟ — آلای !.. آلای ایدییور .

او ادای جدیسیله‌ردایتدی : — بالعکس ، تماماً جدی ، ایسترسه‌کز درت کیجه ایچنده ازبرلنمش پارچه‌لری اوقویه‌یم ، دیکله‌یکز . . . ذاتاً ظن ایتم‌که نفعی اوقونسون‌ده ازبرلنمك هوسنی ویرمه‌سین . بو نه لسان ، نه لســان ، یاربی ! بر لسانك نه قدر حشمت و طنطنه کسب ایده‌جکنی کورمك ، بر قاموس لغتدن جامد وبیروح کلمه‌لرك نصــل سحر آمیز بر نفحهٔ حیــات ایله جانلانه‌رق اوچدقلرینی ، رنکارنك کلبکلردن متشکل بر شهاب پران تشـکیل ایتدکلرینی سیر ایتمك ایچون انسان نفعی‌یی اوقومالی ، فقط اویله کلبکلرکه قنادلرندن رنکلرله برابر نغمه‌لر ، آهنکلر ، زمزمه‌لر دوکولســون . بیلمم شیمدی‌یه‌قدر هیـچ برشاعر ، کلمه‌دن ، اونلرك غیرمنتظر رفاقتلرندن ، وزنلرك اوستنده کویا اوچه‌رق رقصلرندن بویله بر صنعت موسیقیه چیقارمشمیدر ؟ نه لسان ! نه لسان ! بوخارقهٔ آهنك قارشـیسنده حتی انسان اوکا برلسان دیمکده تردد ایدییور . ظن ایدییورسکزکه شــاعرك موسیقار روحنــدن کلمه‌لره بر نفس طرب اوفورلمش ، اونلردن برر مزمار ذی حیات چیقمش ، بر موسیقی روزکارینك ایچنده صاوروولان بوکلبکلرك قنادلری آلتنده برر عود و طنبور ،

برر نای وچارپاره اولمادیغندن امین دکاسکز ؛ اونلر بر ترنم ، سزیده ، بوتون روحکزله ، بوتون هویتکزله برابر سوروکله‌یوب کوتورر . بیلیرمیسکز : نفعی‌یی اوقودقدن‌صوکره تا شوراده ، بینمك ایچنده بر بزم آهنك وطرب قورولدیغنی حس ایدردم ، بوتون او ترنم ایدن لساندن بر بقیهٔ الحان دماغمك ایچنده ساعتلرله یاشار . ایشته دمین نفعی ایله بشنجی جلسهٔ موسیقیه‌یی کشاد ایتمك اوزره بورایه کلمش ایدم ، اولا ساکت اوقیوردم ، سزی تأمین ایده‌رم‌که بو شعرك آهنك ترنمی کوزلرم حس‌ایدییوردی ، اوت ، کوزلرمله اونك خارقهٔ موسیقیه‌سنی ایشدییوردم. بواویله بر لسان‌که کندی کندینه‌نغمه‌سازاولیور ؛ سزده قالقمق ، باغیرمق ،اطرافکزی بولسانك زمزمه‌سیله دولدیرمق هوسنی ویرییور ؛ یاخود مست اولیورسکز ، سزی کویا انجق حس اولنان بر رشاشهٔ مزامیر ایچنده اویوشدیرییور ، اویوتیور ، کندیکزدن‌کچه‌رك کوزلرکزی قاپایورسکز ، فقط او بودفعه اوزاق بر بزم نغمه‌دن خفیف بر باد صبا ایله کلن کیزلی بر نشیده کبی سزی اویتوکزده‌ده ، رؤیالرکزك آراسنده‌ده تعقیب ایدییور . بونی دویمامق ممکنمی ؟ بوکوزللکی انکار ایتمك ایچون کوزللك حسندن بی‌نصیب اولمق اقتضا ایدر . لکن نفعی بوتون بوطراقهٔ موسیقیه ایله سزه بر ییغین ملاعب فکریه‌دن بشقه برشی ویرمه‌یورمش . ایشته محاکات ادبیه‌ده اونوتلمایه‌جق بر نقطه : بوملاعب فکریه ، بونلرده جنسنده کوزل

شیلر ، بونلرده اویله صنعتکارانه ایشلنمش مجوهرلرکه بکنمه‌مك ایچون هر درلو قیمت صنعتی انکار ایتملی . حتی تقعیده بو صنعت‌ده اولماسه ایدی ، سزه‌اوموسیقینك اراسنده ملاعب فکریه دکل هیچ برشی ویرمه‌سه‌یدی ، یالکز اوسحر موسیقیدن عبارت بر هدیه ویرسه‌یدی قناعت ایتمیه‌جکمیدیکز ؟

منیر کوله‌رك علاوه ایتدی : — هله فضله اوله‌رق سزه اوچ یوز غروش‌ده هدیه ایتسه‌یدی ...

— اوت اوچ یوز غروش ! او اوچ یوز غروشی نه ایچون قازانمق ایسته‌دیکمی بیلسه‌کز ...

شکیب : ـ حکایه باشلایور ! دیدی ، فرخ کوله‌رك علاوه ایتدی : ـ اوت ، عاقبت ...

سلیمان نعیم دوام ایتدی :

— اوح!.. بوبر حکایه دکل فقط، حکایه اوله‌بیله‌جك برشی. بزم فقیر ، دول بر قومشومز وارکه ایکی آی‌اول قیزینی‌کلین‌ایتدی. بوتون امل حیاتی بو مروتی کورمکدن عبارتدی . نهایت درلو مزاحمدن ، درلو مجادلاتدن صوکره ایکی آی اول دوکون یاپیله بیلدی . انجق آچلقدن اولمه‌یه‌جك قدر بر شیئه مالك اولان بو بیچاره قادینك قیزینی کلین ایده‌بیلمك ایچون چکیردیکی مشکلاتی بوتون تفرعاتنه قدر بیلیورم . آه! بوندن نصل کوز یاشلریله دولو برقصیدهٔ سفالت چیقاریله‌بیلیر. فقط نقل ایده‌جکم شی بونلر دکل :

یالکز کوچك بر پارچه‌سنی سویله‌یه‌جکم . بر انسان سفالته نه‌قدر آلیشیرسه آلیشسون ، سفالت عزت وجدانی نه‌درجه‌یه قدر ایندیررسه ایندیرسون مطلقا قلبك بر کوشه‌سنده قیرلمش، پارچه‌لانمش لکن ذی حیات بر وقار اثری قالیور. دوکوندن براز زمان صوکره ایدی، بو قادین بر کون بزه کلدی. بر رجا ایچون... نه‌در بیلیرمیسکز؛ یکی بر چارشف ، یالکز اوچ درت ساعت ایچون عاریةً ویریله‌جك بر چارشف ... سبب استعاره‌یی‌ده ایضاح ایتمشلر: «کلین قاین اناسنك اوینه کیده‌جك‌ده‌اورایه‌اسکی بر چارشفله کیتمك مناسب اوله‌مایه‌جق.» دیمشلردی . بونی بکا آکلاتدقلری زمان قلبمده برشی بورولدی . بو مراجعتده سفالتله وقارك امتزاجندن مرکب اویله بر آجیلق واراید یکه... اوزماندن صوکره مراجعتلر تکرر ایتدی، چارشف مکرراً استعاره اولوندی ؛ هپ قاین انانك اوینه کیتمك لازم کلدیجه بورایه مراجعت اولونیوردی . نهایت صوك دفعه مراجعتلرنده ، رمضاندن ایکی کون اول ، بیچاره قادین متوفی زوجندن قالمش ، بی شبهه شیمدی یه قدر یادکار اوله‌رق صاقلانمش اون بش یکرمی قدر اسکی کتابلری‌ده برابر کتیرمش ایدی. بونلری بکا کوندردی: « بك افندی هدیه اوله‌رق قبول بویورسونلر ! ... » دیدردی . بو اثر خاطرشناسی ایله چارشفك تکرر ایدن استعاره‌سنی عفو ایتدیرمك ایسته‌یوردی . کتابلره باقدم ، ایشه یاره‌مایه‌جق ، اوقونه‌مایه‌جق اسکی شیلر . ایچلرنده یالکز بونلری دیوانی بولدم ،

دیکرلرینی اعاده ایده‌رك آنجق بونی قبول ایتدیکمی سویلتدم. شیمدی آکلایورسکز، دکلمی؟ برچارشف اوچ یوز غروشلە اوله‌بیله‌جك؛ اوچ یوز غروشده بر رمضان، تماشاکاهلردن، خنده‌خانه‌لردن، خیالخانه‌لردن، اوزاقجه دورمقله حاصل اولور ... بشقه درلو امکان یوق، موازنهٔ مالیه جدولمك مینی مینی حوصله‌سنه اوچ یوز غروشی قبول ایتدیره‌بیلمك ایشته بویله کیجه‌لری آتشك کنارینه صیغینه‌رق اوچ یوز غروشه مال اولان نفعی دیوانی‌ازبرله‌مكله ممکن اوله‌بیله‌جك. اپچه‌بر فداکارلق! فقط هیچ اولمازسه نفعینك سایه‌سنده فقیر کلین بایرامده قاین آناسنك اوینه یکی برچارشفله کیده‌جك وسلیمان نعیم برای تبریك سزی زیارته کلدیکی وقت هپکزه ازبردن قصیده‌لر اوقویه‌جق ...

هرشیئه کولمك عادتلری ایکن شکیب، منیر، فرخ؛ سلیمان نعیمك بوساده حکایه‌سنه کولمه‌دیلر، دوشوندیلر.

کانون ثانی ۱۳۱٤

كوچك قنبور

کوچك قنبور

احسانیه‌نك الك كوزل چوجغی او ایدی . باجاقلرینی دیزلرینه قدر كشــاده براقان پاچه‌لری بوزمه‌لی پانطــالونیله كنیش یاقه‌لری اوزرنده صاری چاپلر پارلایان لاجورد كوملكنی كیه‌رك اقشاملری والده‌سیله ساحله، قیالرك كنارینه ایندیكی زمان احسانیه‌نك بوتون چوجقلری اونی كوزل بولمقدن متولد حسودانه بر حس تقدیر ایله یاواش یاواش ، اوزاقدن، پك یاقلاشمغه جسارت ایده‌مه‌یه‌رك اطرافنی آلیرلر ؛ بر قیز چوجغی كبی اوزون براقیله‌رق اوموزلرینه دوكولن صاچلرینی ، پنبه بیاض چهره‌ســنده دائما بر خندهٔ نشــوه‌ریز ایله پارلایان كوزلرینی چكه‌مه‌یه‌رك ، قیصقانه‌رق سیر ایدرلردی ...

او، بونظرلردن اوركه‌رك ، اونلرله اختلاطه جسارت ایده‌مه‌یه‌رك، آننه‌سنك اتیك یلدیرمه‌ســنه دها زیاده صوقولور ؛ درت یاشــنده

چوجقلره مخصوص کوه‌زه‌لکله اطرافنده حسدله باقیشان چوجقلرك ثقلت نکاهنی اونوتمغه جالیشه‌رق ٫لاقردیلر سویلردی ...

بوتون والده‌لر ؛ یاز اقشاملری ساحل کنارینی ، قیالری دولدیران بوتون قادینلر اعتراف ایدرلردی‌که احسانیه‌نك اك کوزل چوجغی اودر ؛ فقط ...

***

بر کیجه باباسیله آنه‌سی شهنشینده اوطوریورلر ، او یرده بر سجاده‌نك اوزرنده یووارلانیوردی ؛ بر آرالق هر ایکیسی‌ده خوابیده دکزك اوزرنده بر عالم خفانك منور کوزلریله نکران اولان سمادن آیرلدی ، ایکیسی‌ده اياقلری آلتنده بویاشده‌کی چوجقلره مخصوص دوره‌مامازلقله اونك قایناشدیغنی سیر ایتدیلر .

باباسی دیدی‌که : — کل ، سنی سجاده‌نك ایچنده صاللایه‌یم ...

او متبسم کوزلرینی قالدیردی ، اوزون صاچلرینی سیلکه‌رك صوریوردی :

— کوچك ایکن بنی اویله‌می صاللاردیکز ؟..

کوچك ایکن صاللادقلری کبی صاللانمقده بر لذت فوق‌العاده بوله‌رق باباسنك تکلیفنی اجرا ایتمه‌سنده اصرار ایدییوردی . اوزمان سجاده‌نك بر طرفنی آنه‌سی ، بر طرفنی باباسی طوتدیلر ؛ اونی ایچنه یاتیردیلر . یاواش یاواش صاللایورلردی ... اوصاللاندقچه باشنك اوزرنده کیدوب کلیور کبی کورونن سمای مکوکبه باقیور ،

بولوحه‌نك رقصیله اکلنه‌رك اونلر براقق ایسته‌دکجه: «دها ! دها !» دییوردی . بر آرالق باشی دوندی ؛ آرتق بوسمای رقصانه باققدن یورولدی ؛ سجاده‌نك ایچنده دوغرولمق ، اوطورمق ایسته‌دی ، او وقت نصل اولدی ، بیلنه‌مز ، آنه‌سنك النده‌ن سجاده‌نك بر اوجی قایدی ، چوجق آلتنده ناگهان غائب اولیویرن بو استنادگاه اوزرنده کندیسنی ضبط ایده‌بیلمك ایچون طوتونمق ایسته‌دی ، فقط موفق اوله‌مادی ، همان اورایه اوطوریویرمك نوعندن دوشدی ، حتی آغلامادی ، حتی آنه‌سیله باباسی کولوشدیلر . . . بو وقعه شبهه‌سزکه چوجغك او زمانه قدر بیکارجه دوشمه‌سی قبیلندن اونوتیله‌جقدی ؛ فقط . . .

***

ایرته‌سی صباح چوجق یتاقدن آغلایه‌رق قالقدی ، آنه‌سی صورییوردی :

— نه اولیورسك ؟ سویله‌سه‌ك آ ، نه‌یك وار ؟

او متصل آغلایور ، یالکز آره‌صره مجهول بر محل اضطرابی آکلاتمق ایسته‌یه‌رك : « آغرییور !.. » دییوردی .

او وقت آغریمق احتمالی اولان بوتون شیلری صایدیلر ، « اوراکمی آغرییور ؟ » دییورلردی ؛ او دائما آغلایور ، هر صوریلان شیئه باشیله : « خیر ! » دییوردی .

نهایت باباسی صویمق ، وجودینی معاینه ایتمك ایسته‌دی ؛

اثوابنی چیقاریرکن فریاد ایدییوردی ، اوك ایچنده هرکس شاشیرـ مشیدی ، بر آرالق آنه‌سی : « بك ! بورایه باقسه‌کز آ . . . » دیدی . ایکیسی‌ده اکیلدیلر ؛ چوجغك تا صیرتنده کوچك ، آنجق برجویز قدر قاتی برشیش واردی ...

ایکیسنك‌ده بکزی صارارDی ، ایکیسنده‌ده عینی قورقو تولد ایتدی ؛ اللریله اوزون اوزون ، آرتق چوجغك فریادینه اهمیت ویرمه‌یه‌رك معاینه ایدییورلر ؛ بونك نه اوله‌بیله‌جکنی بر فکر تسلیت بخش ایله تأویل ایتمکه چالیشیورلردی ...

عقللرینه کلن شیئی سویله‌مکه جسارت ایده‌مه‌یه‌رك باشلرینی قالدیردیلر ، آنه‌سی : « حکیم ! » دیدی .

بوکوندن اعتباراً فن‌ایله علت آراسنده بودرت یاشنده‌چوجغك وجودی مدید بر زمین جدال حکمنه کیردی . بوتون مراجعت ایدیلن وسائطدن استفاده ایدیله‌مه‌یور ؛ چیقرقجیلرك ، حکیملرك اللدن ، آلچیدن قالبلرك ، تحته‌دن صارغیلرك ایچندن احسانیه‌نك الك کوزل چوجغی هرکون برپارچه دها بوزولمش، هرکون برپارچه دها قنبورلاشمش چیقیوردی ...

***

او وقتدن بری یاز کونلری احسانیه ساحلنی ، قیالری دولدیران قادینلر وچوجقلر ایچون اونك اسمی کوچك قنبور اولدی .

سنه‌لرله امتداد ایدن تداویسی اثناسنده بروقتلر اوزون صاچلری آلتنده دها کوزل کورینن سیمای شیرینیله افتخار ایدن باباسیله آنه‌سی یاواش یاواش هرواسطه‌دن برنتیجهٔ مأیوسه طوپلایه طوپلایه، چوجقلرینی برقنبورکورمك فکرینه آلیشمش کیبیدیلر. او، حیاتنده هیچ برشی اولمامشجه‌سنه لاقید ایدی، برسرچه‌کبی دائما نشوه‌دار طبعنه ثقلت ویرن یالکز صارغیدرله قالبلر ایدی، یوقسه اوشیمدی ایری برآیوا شکلنده ایکی اوموزلرینك آراسنده البسه‌سنی شیشیرن شیدن اوقدر مشتکی دکل ایدی. یالکز آنه‌سی والده‌لره مخصوص برغرور ایله هرکسك نظر استهزاسنه معروضیتنه تحمل ایتمك ایسته‌مه‌یوردی، اونك ایچون کیتدکجه صیرتی حتی یاواش یاواش کوکسی بوزولان بو وجودك تصحیحندن تماماً قطع امید اولندیغی حالده ینه اونی اوده آلیقویمق ایچون کندیسنی‌ده تنزهدن محروم ایدردی. برکون بوکاده، شوغرور مادرانه‌یه‌ده تعرض اولوندی؛ «چوجغی اوده حبس ایتمه‌یکز، هوا آلسون، سربست براقیکز، ذاتاً بوسبوتون بوزولق ایچون مهیا دوران کمیکلرینی چوروملکدن منع ایدیکز!» دیدیلر؛ اوزمان حقنده دویدقلری مرحمتله ایکی قات سودکلری بو چوجغی ــ تماماً غائب ایتمکدن قورقه‌رق ایکی سنه اول کمیجی اثوابلرینك اطرافنده انظار حسودانه‌دن مرکب برحلقه تشکل ایدرکن شیمدی قنبورینی ممکن مرتبه اورتمك ایچون کیدردکلری بول حرمانی ایله ــ برابر

چیقمغه جسارت ایده‌مه‌یه‌رك دادیسنك رقاقتنده ساحل خلقنك انظار مرحمتنه چیقاردیلر .

بو مرحمت ایلك کونی چوجقلرده‌ده سرایت ایتمش ایدی ؛ بو چوجقله اکلنمکمی یوقسه اوکا آجیمقمی لازم کله‌جکنه حکم ویره‌مه‌یه‌رك اونلرده اوزاقدن اعطای قرارده متردد کوزلریله باقیورلردی . ایکنجی کون بر زوزك قادین حرمانینك آلتنده اوچیقتینك شکلنی تحفجه بولمغه جسارت ایتدی ، ضبط اولنمش بوقهقهه اطرافده بر قاچ قادینه دها سرایت ایتدی ، چوجقلرك نظر احترازینه براز قوتکلدی ؛ اوچنجی کون بر محلبجینك طابله‌سی اطرافنده بریکن چوجقلردن بری الیله آغزینی قاپایه‌رق اوکچرکن آرقه‌سندن : « قنبور ! » دییه باغردی ؛ دردنجی کون بر قایانك اوستنده لاقردی آرایان برقادین کومه‌سنده : « بوکون کوچك قنبور کورونمه‌دی ! » مطالعه‌سی سرد اولندی ، اوکوندن اعتباراً احسانیه‌ده شهرتی آرتق تاسس ایتمش بولوندی : کوچك قنبور !..

***

برکون دادیسیله برابر ساحلده کزرکن درت چوجق اطرافنی آلدیلر ، عارسزجه قهقهه‌لریله کوله‌رك ، اللرینی بربرینه اوره‌رق ، سسلرینی بر مقامه اویدوره‌رق : « قنبور !.. قنبور !.. » دییه باغیردیلر ... او بونلری کورمه‌یورمش کبی قیز قله‌سنك یانندن کچن بر یلکنه باقیور ، ایشیتمه‌یورمش کبی کوزلرینی بیله چویرمکه تنزل

ایتمه‌یوردی . مینی مینی طور وقارنده بر معنای لاقیدی وار ایدی‌که بوعارسز چوجقلرك کندیسیله دکل بشقه بریله ، قنبور بریسیله اکلندکلرینی فرضه میال کورونیوردی . کندیسنی اوصفتله تلقیدن او قدر اوزاق ایدی. اوکون دادیسی اوه آغلایه‌رق عودت ایتدی، ایرته‌سی کون اونی چیقارمامق ایچون بر بهانه بولق ایسته‌دی ، او متصل :

— چیقه‌لم ، چیقه‌لم ، نیچون چیقمایه‌جغز ؟

دییوردی. ینه برکون یکی یاپیوردکلری بیاض‌شیاق‌حرمانیسی آلتنده صیرتی شیشکین ، کوکسی قباریق ، کوچك اینچه اوجی یوسکوللی قامچیسنی صاللایه‌رق بایردن اینرکن کنارده نفس آلمق ایچون دوران ایکی قادیندن بری: « زواللی‌چوجق !... » دیدی. اوبوقادینه منتدارانه دکل، خصومتکارانه برنظرله باقدقدن صوکره دادیسنه صوردی:

— دادی اذن ویرمیسك ؟ بن قوشه قوشه اینه‌یمده سن یاواش یاواش کلیرسك ...

قوشمغه مقتدر اولدیغنی ، ظن ایدلدیکی قدر زواللی اولمادیغنی کوسترمکمی ایسته‌یوردی ؟

***

اونی مکتبه ویرمه‌دیلر ، آننه‌سیله باباسی بر قنبور آرقداش ایچون مکتب چوجقلرینك استهزای بی‌انصافنی دوشونه‌رك اوکا

محله‌نك مؤذننی معلم صفتیله تعیین ایتمشلردی . ناقصهٔ جسمانیه‌سنی برمزیت دیکرله تلافی‌یه چالیشانلره مخصوص برمیل فضیلتله بر سنه ایچنده بوتون او وقته قدر غائب ایتدیکی زمانی قازانمش ایدی . معلمی پدرینه: « زواللی چوجق! نه قدر ذکی، نه قدر ذکی !.. » دیردی . اوبونی ایشیدیر، ذکی اولدیغنه‌سوینیردی ، فقط هرکسك اوکا بر زواللی چوجق نظریله باقماسی دها نه قدر سوره‌جکدی ؟

***

برکون آننه‌سنه ینه یکی یاپلمش برحرمانی ایچون داریله‌رق صوردی :

— آننه ، بکا نیچون هروقت بویله اثواب یاپیورسکز ؟ بنم قدر چوجقلر چاکت کییورلر .

آننه‌سی : — چاکت‌ده یاپارز ، اوغلم !..

دیمش ایدی ، فقط زمان کچیور ، حالا حرمانی یاپیلیوردی . اصرار ایتدی ، مطلقا چاکت ایسته‌یوردی . برکون باباسی ایسته‌مه‌یه‌رك ـ آرتق یاننده بولندیرمغه مجبور اولدیغجه بر عذاب الیم دویاردی ـ اونی استانبوله ایندیردی ، تیرینغ مغازه‌سنه کوتوردی . صاتیجیلردن بری صیریته‌رق چاکت چیقاریبیوردی . چاکتلر ممکن دکل ایی کلمه‌یور ؛ قوللری ، اتکلری تمام کلنلرك کوکده‌سی دار اولیور ، اوکی ایلیکلنمه‌یوردی. نهایت حریف کیدیردیکی برچاکت ایچۆن موفق اوله‌مایه‌رق ساکتانه باقان پدرینه دوندی ، چوجغك

آرقەسندە شيمدى كوچك برقاوون شكلندە دوران قنبورينى اسميلە اشارتدن چكينەرك اليلە طوتدى :

— بويوك بر چاكت ويرەلمدە قوللرينى كسرز ؛ ديدى .

چوجق بو چاكتلرك اويمايشنە صيقيليوردى ، يارم ساعتدن برى سورن كيوب چيقارمق عملياتندن آرتق يورولمش ايدى ، حريفك بوتكليفنى ايشيتديكى زمان اليلە تا ايلريدە آصيلى دوران قوقولاتەسى قيرمزى استارلى بر لاجورد حرمانى يى كوسترەرك :

— بابا ، چاكتدن واز كچدم ، ينە حرمانى اولسون ؛ ديدى .

اوت حرمانى ! . . . آرتق الى الابد حرمانى كيمكە قرار ويرمش ايدى .

***

سنەلر كچيوردى . . . اوك ايچندە ، احسانيەدە ، هر كس اوكا آليشمشلردى ؛ شيمدى اوكچركن باقمايورلردى ، چوجقلر بيلە كولمكدن اوصانمشلردى . اونك قنبور اولمەسى بر امر طبيعى درجۀ عاديتنە ايمش ايدى . حتى قومشو چوجقلرندن ياواش ياواش دوستلر بولدى . آرتق داديسز چيقمغەدە باشلامشدى ، سوقاقدە بولوشورلر ؛ كوشە قاپمەجە ، آديم آتلامە اوينارلردى . بو اويونلردە دائما كرى قاليردى ، بر كون بر اويون اثناسندە اونك آرقەسنە بينمك لازم كلدى ؛ اويونى قازانان چوجق بينمك ايچون اصرار ايدييور ، ديكر چوجقلر اوكا مرحمت ايدەرك مدافعەيە چاليشيورلردى . اونلر

مباحثه ایدرکن اوکندیسنك مدافعه ایدلمه‌سنه اعتراض ایده‌رك :

— نیچون بینمه‌سون ؟ البته بینه‌جك ، بن اوکا بینمه‌دمی ؟

دییوردی . نهایت مدافعه ایدنلر غلبه چالدیلر ، بیندیرمه‌دیلر ، فقط اوکندیسنه بینلمه‌دیکی ایچون بوتون اویونك ذوقنی غائب ایتمش ایدی . برکناره چکیلدی ، آرتق قارشمایه‌رق ، آرقه‌سنه بیندیرنلره ایمره‌نه‌رك کوسکون برطورله آرقداشلرینی سیر ایتدی.

بواویونلرده هرکسدن زیاده یورولوردی ، بر آقشام اوستی اوکا چهره‌سی قیب قیرمزی اولمش ، تردن صاچلری شقاقلریله آلننه‌یاپشمشش کنیش کنیش نفسلرله‌صولورکن پدری تصادف ایتدی:

— ایچری‌یه کل !

دیدی . اوه کیردکدن صوکره آننه‌سنك یانه کوتوردی ، چوجغك او یورغونلقدن پریشان اولمش حالنی کوستره‌رك :

— بونی بویله سوقاقلرده اوینا تیرسه‌کز دایانه‌ماز .

دیدی . بویله هرکون کچدکجه کندیسنك سائر چوجقلره بکزه‌مه‌دیکنه دلالت ایده‌جك بردلیل‌جدیده‌می تصادف ایده‌جك؟ بوکون باباسنك بوسوزینه آغلامق ایسته‌دی .

ایرته‌سی کون چیقمق ایچون صبرسزلانیوردی ، آننه‌سی دیدی‌که :

— ماجده‌یی چاغرتەلم‌ده بوراده اونکله اوینا ... ماجده !.. شو بچمسز قومشو قیزی !..

بوتون غرور رجلیتی عصیان ایتدی . قیزلرله اوینامق ؛ دوداقلرینی قیوریپور ، باشنی صاللایور ، اورادەیه قدر تنزله راضی اولمایوردی .

اوکون اوك یوقریسنه چیقدی ، اننه بر اسکی غزته آلەرق باشدن آشاغی‌یه مقامله اوقودی .

دها ایرته‌سی کون وقت کچیرمك ایچون وسیله بوله‌مادی ، اوك ایچنده جانی صیقیله‌رق دولاشیوردی ؛ هوا یاغمورلی اولماسه‌یدی ، نجرەدن سوقاقه باقه‌جق ، هر آقشام کوزل هوالرده اوینایان آرقداشلرینی هیچ اولمازسه اورادن سیر ایده‌جکدی .

بر آرالق : — آننه ! دیدی .

آشاغیسنی سویله‌مه‌یوردی ، صوکره بر آز اوتانه‌رق جسارت ایتدی :

— ماجده‌یی چاغیرتیرمیسکز ؟

ماجده‌یی چاغیرتدیلر ، « ببکلریله برابر کلسین ! » دیدیلر ، او قوللری سپتنك ایچنه ببکلرینی دولدیرەرق کلدی . او وقت بر اودایه اوطوردیلر ، اولا یکدیکرینه آلیشمامش کوچك چوجقلره مخصوص کوزه‌لکله تکلیفسز اوله‌مادیلر . اوببکلردن پك ذوق آله‌مادی ، بونلرله نصل اوینامق لازم کله‌جکنده متحیر ایدی . ماجده تعریف ایتدی :

— بوکوچك خانم... بوعرب خلایق... شیمدی مسافرلکه

کیده‌جکلر ؛ دیبور وبیکلری برر برر طوتدرق مندرك اوستنده یوروتیوردی .

بر آرالق او سپتی قاورادی ، باش آشاغی چویردی ؛ سپتدن بر کوچك مقاصله چشید چشید ، رنکا رنك پارچه‌لر، قورده‌لالر، دانتلالر ، دوکمه‌لر ، طوقه‌لر بوشاندی ...

ماجده : — هایدی کوچك خانمه فراجه بیچه‌لم ؛ دیدی ، او وقت پارچه‌لری دوغرامغه باشلادیلر .

آرتق یاواش یاواش ذوق آلمغه باشلایوردی . ماجده ایکنه طوتمه‌سنی کوستردی ، بر بونجقلی خرج پارچه‌سنی سوکدیلر ، بونجقلرینی دیزه‌رك عرب خلایغه کردنلك یاپدیلر . شیمدی اویونلرله تماماً اکلنیوردی . بوکوندن اعتباراً کوچك قنبور قیزلرله اوینامغه باشلادی .

***

برکون ماجده دیکر بر قومشو قیزیله کلدی ، دها صوکره درت کشی اولدیلر ، اون بش کون ایچنده ایکی آرقداش دها توره‌دی ، اونلره یوقاری قاتده بر اودا تخصیص ایتمشلردی ، اوراده بیك درلو اویونلر چیقاریورلردی .

او آرتق قیزلرك بزم الفتندن دها زیاده حظ آلیوردی . اولا بولدقلری اویونلردن اوقدر یورولمایوردی ، اوندن صوکره

هپسنه قارشی صفت جنسیتنك بخش ایله‌دیكی برحق رجحان ایله ریاست ایتمك اهمیتنی آلیردی .

اون ایكیسنده واردی، آرقداشلرینك برچوغندن هله ماجده دن كوچك ایدی ؛ فقط ذكی كوزلریله ، اویانق فراستیله بو اوفق خلقی پك كوزل اداره ایدردی . اوندن هپ حظ ایدرلردی . باشلیجه بر مزیتی واردی ، نه سویلرسه كولنیردی . انحلال قامتنه رغماً توسع ایده‌مه‌یرك جیلیز دوران بوینك اوزرنده الآن او درت یاشنده كوزلكیله انجلا دار چهره سنده برحال وار ایدی كه الڭ عادی سوزلرینه مضحك برتأثیر لطیف بخش ایدردی .

آرتق ببك اویونلرندن اوقدر ذوق آله‌مایورلردی . سرمایهٔ تعلیمی كچن سنه توكنن مؤذندن صوكره باباسنك معلم اوله‌رق تعیین ایتدیكی مكتبلی بر فقیر چوجق اوكا بر چوق حكایه‌لر، كتابلر طاشیردی . او بونلری اوقور ، صوكره كندیسنه مخصوص ادای لطیف ایله شو حیرتله دیكه‌ین ایریلی اوفاقلی قیزلره خصوصیله ماجده‌نك آرتق یاواش یاواش دالغین نگاه خولیادارینه قارشی نقل ایدردی . . .

بر كون اونی فضی كوینه كوتوردیلر ، اوراده برفاجعه سیر ایتدی : بر فاجعهٔ عاشقانه كه بر قیز سودیكیله ازدواج ایده‌مه‌یور ، برمناستره كیروب راهبه اولیوردی . ایرته‌سی كون بونی ضبط ایده‌بیلدیكی قدر قوهٔ فجاعتنی احساسه چالیشه‌رق اكلاتیركن ماجده بردن كوز

یاشلرینی صالیویردی ، صوکره اوتانەرق اوتەکی قیزلرك قهقههسی آراسنده قاچدی . او ، کوچك قنبور ، ماجدەنك اغلایشنه کولەدی ...

نیچون بویومەیور ؟ آنەسیله باباسنده شیمدی بو اندیشه باشلامش ایدی . آرتق اون درت یاشلرینه کیردیکی حالده آرقهسی اوکی قاباران کوکسنك اوزرنده بوینی دائما اینجه ، چهرهسی دائما سوزکون قالیور ؛ یاواش یاواش یوقاری‌یه دوغری قالقەرق اللرینك برینی دیزلرندن اشاغی‌یه قدر ایندیرن ، باجاقلرندن برینده یوقاری‌یه دوغری چکن اوموزلرندن باشلایەرق کمیکلری بویویەمین اینجه قوللری بوکوکدەیه یاپشدیرلمش ایکی قوری دال شکلنده صاللانیور ؛ کیتدکجه قیوریلەرق اوزایەمایان بویی آنجق سکز یاشنده برچوجق‌قدر قالیوردی؛ وعمود فقاریسنه استناد ایدن قبورغەلری‌قالینلاشمایور، قوت آلمایور ، بری‌برینه‌یاپیشەرق‌برتضییق اتساع ایچنده قیورانیوردی ...

آره صره آنەسیله باباسی یاکاش حساب ایتدکلرینی ظنه چالیشەرق : « عجبا یا کیلیورمی‌یز ؟ اون دردینه کیرمەیورمی ؟ » دیرلر ، ایکیسده برده تکرار تکرار تاریخ ولادتی بولمق ایچون دوشونورلردی . . . اوکا هیچ کیمسه آرتق بر کنج آدم اولمغه تقرب ایتمش نظریله باقەمازدی . هرکسك نظرنده حالا سکزیاشنده بر چوجق حکمنده ایدی ، والدەلر قیزلرینی اونکله اوینامقدن منع

ایتمکی دوشونه‌میور ، قیزلر بو ارککی آرالرنده فرقه بوله‌میوردی ...
او کویا بر جنسیت مخصوصه‌یه مالك دکلمش حکمنده ایدی ؛ کویا
بو مخلوق بی جنسی سنه‌لر اونوته‌رق اوزرندن کچدکجه بر اهمال
ملتزم ایله اوکا علاوهٔ سن ایتمکدن فراغت ایتمشلردی .

او شیمدی یاواش یاواش ، برایکی سنه‌دن بری انکشافه‌ باشلایان
بر حس ایله کندیسنك شوهر کس نظرنده بالخاصه بو قیزلر آراسنده
بر چوجق ، خصوصیله محروم جنسیت برچوجق صفتنده قالمه‌سندن
متولد بر عذاب عمیق ایله اوزولمکه باشلامش ایدی .

دائما نشوه‌دار ایدی ، دائما نغمه پرداز قهقهه‌ٔ بوریسی کوچك
چوجقلره مخصوص سسیله ارك ایچنده ارتداد ایتدکجه بر سرور
ساری انتشار ایدردی ، لکن بر ایکی سنه‌دن بری او قهقهه‌نك
صافیت عکسنده خفیف بر نغمهٔ شکایت بلیرمکه باشلامش ایدی .

بر کون ماجده‌نك یاننده تصادفاً آینه‌نك قارشیسنده بولوندی ،
آنجق بر یاش بویوکی اولان بو قیزله فرقنی اوراده واضحاً کوردی ؛
او کوندن اعتباراً ماجده ایچون عداوته بکزر برشی دویدی .

آح ! بو ماجده !.. بو قیز ــ سنه‌لردن بری برابر اوینادقلری ،
کلوب کچیجی ارقداشلر ایچنده رفقتی ثابت قالان بو قیز ــ شیمدی
اونی عادتا بیزار ایدییوردی .

بر وقتدن بری قنبوره مراق ایتمش ایدی . باباسنك اسکی بر
قنبوری آله‌رق پنجره‌نك کنارینه اوطورر ، بیتمز توکنمز طینغیر-

تیلرله تللرك اوزرنده کزینیردی . ماجـدەنك دها زیاده مهارتی واردی ، او بر پیشروك ایکی خانەسنی بیله چیقارمش ایدی. بالخاصه بو مسئلەده قسقانجلغی حدتحملی کچدی؛ برکون ینه پیشروك برنجی خانەسنی یاریده براقدیرەرق قانونی الندن چکمش ، کنـدیسی یاپمغه باشلامش ایدی. براراق ماجدەنك کوزی پنجرەیه ایلیشدیکنی فرق ایتدی، ماجده همان یرندن قالقمش، شبهەسز سوقاقدن کچن بریسنی کورمك ایچون جونبانك پنجرەسنه آتیلمش ایدی . او مراق ایتـدی ، قانونی براقدی ، آرقەسـندن کیتدی ، مندرك اوزرنده ایاقده دورەرق پنجرەدن باقدی . اوزمان سـوقاقده بر مکتبلینك آرقەسنی کوردی ...

ماجده بوقلینجنی سورویەرك قرمزی شریتلی سترەسنك ایچنده دیم دیك دوران مکتبلی یەنه ایچون باقمش ایدی ؟ آح ! شودقیقەده ماجدەیی بوغمق ایستەیوردی . اوکا بروقتدن بری دویدیغی عداوت بوکوندن اعتباراً سکون ناپذیر بر خصـومت مهلکه قوتی کسب ایتدی ...

***

آرتق یاواش یاواش اوندن قاچیور ، بشقه قیزلره زیاده التفات ایدەرك ماجدەیی وسیله بولدقجه تحقیر ایدییوردی .

بر آقشسام آنەسیله باباسی کوروشـیورلر ، او ، برطرفده بر غزتەنك تفرقەسنی اوقویوردی . برآرالق آنەسنك بر ازدواجدن

بحث ایتدیکنی ایشیده‌رك باشنی قالدیردی، آنه‌سی قومشو قیزلردن برینك بوسنه مکتبدن چیقان بر چوجغه ویرلمك ایچون قرارلا ـ شدیرلدیغنی سویله‌یوردی. صوکره بی اساس محاوره‌لرده حکم‌سورن تبدل مجری ایله سوز بشقه بر بحثه انتقال ایتدی. او ینه تفرقه‌یی اوقومغه باشلادی ؛ فقط ذهننده بر شی : « عجبا او مکتبلی یه ویریله‌جك قیز کیمدر ؟ » دییور ، کندی کندیسنه محاوره‌نك دها اولنه دقت ایتمه‌دیکی ایچون حدتلنیوردی ...

بر کون صیقیله‌رق : « آنه ! آرتق بو قیزلر کلمه‌سین . بن شیمدی بویودم ، هله ماجده‌دن جانم صیقیلیور . » دیدی .

آنه‌سی : — ماجده آرتق کلین اولیور ، ذاتاً کلمزکه ... دیدی. زواللی کوچك قنبور ماجده‌دن جانك صیقیلدیغنه امینمیسك؟

* * *

اوکون صباحلین اوده هرکس دوکونه کیتمك ایچون حاضر ـ لانیوردی. او بو تلاشدن مضطرب اولدی، سوقغه چیقمق ایسته‌دی، ساحله قدر ایندی ، قوملرك اوستنده دولاشدی ، دها اودن چیقه‌لی برساعت اوله‌دن ساعتلرله زمان کچمش ظن ایدییوردی . ایکیده برده : « عجبا دوکون بیتمشمیدر؟» دییوردی، بر آره‌لق: « آرتق بیتمش اوله‌جق ! » دیدی ، عودت ایتمك ایسته‌دی . بر حس غریبله دوکون اوینك اوکندن کچمك ایچون قرار ویردی، کندیسنی: « بلکه بز مکیلره تصادف ایده‌رم. » دیه آلداتیوردی .

قاپینك اوکنــه کلنجه دوردی ، براز ایچری‌یه باقســه نه اولور : او چمسز قیزی ـ کندی کندیسنه‌اویله‌دیردی ـ بر کره بلکه اورادن کلین اثوابیله کوره‌بیلیردی . غلبه‌لك آره‌سندن قاپی‌یه قدر کیتدی ، بر آز ایچری‌یه کیده‌جك قدر جسارت بولدی . اوزمان اسکی آرقداشلرندن ایکی قومشــو تیزی اونی کوردیلر ، اوزرینه هجوم ایتدیلر ، « کلینیمی کورمکه کلدك ؟ » دییورلردی . قوللرندن طوتدیلر ، « کل کوستره‌لم . » دییه چکیشدیرییورلردی . او ایسته‌مه‌دی ؛ چیرپیندی ، « قادینلرك آراسنه نصل کیره‌رم ؟ » دییوردی ؛ اونلر کولیورلر ، کوچك قنبورك بو مطالعه‌سنی تحف بوله‌رق حالا چکیشدیرییورلردی .

او وقت دارلدی ، قاشلرینی چاته‌رق ســیلکندی ، اللرندن قورتیله‌رق قاپیدن دیشاری‌یه آتیلدی ؛ شیمدی بورادن اوزاقلاشمق ایچون قوشیور ، بواودن ، بو اوك هواسندن فرار ایدییوردی ..

***

آه ! زواللی کوچك قنبور ! ســن بویله الی‌الابد حیــاتکك بوتون مدت‌حرمانکده ، کذرکاهکه تصادف ایدن بوتون‌ماجده‌لردن جانك صــیقیله‌جق ، بتون دوکون اولرندن ، او اولرك هوای سرورندن دائما قاچه‌جقسك !...

او زمان باصیق قبورغه کمیکلرینك ایچنده دارلاشان جکرلری عظیم برنفس خسران ایله چاتلامق ایسته‌یه‌رك شیشدی ؛ بری یوقاری

چکیله‌رك یواش یواش آقسامغه‌باشلایان آیاقلرینك آلتنده بوموجود بیچاره‌یی چکوب کوتورمك ایسته‌یورمش کبی طوپراقلر آقیور ، کندیسنه سعادتك بلکه بو اوچوروملر زیرنده مختفی اوله‌جغی فکرینی ویرییوردی .

شو دقیقه‌ده آرتق آرقه‌سنده بربار تحملفرسا ثقلتیله دوران قنبوری هر وقتدن زیاده چیقه‌رق احسانیه‌نك او الك کوزل چوجغی اوزون بر نظر الیم ایله ، شو اوچورومك کنارنده ، مرمره آچیقلرینه دوغری پارلدایان دکزك قارشیسنده دوشوندی قالدی ...

کانون ثانی ١٣١٢

بر والده طرفندن

بر والده طرفندن

— شباط ۳۱۲ —

بیلسه‌ك نه تلاش ایچنده‌یم !.. بن ملین اولورکن قیزاولندیرمه‌نك بویله مشکل برشی اولدیغنی هیچ دوشونمزدم. بیچاره آننه‌ملك اطرافده قوشدیغنی ، کیجه‌لری یورغونلقدن یتاغه‌بایلغین دوشدیکنی کوردکجه ایچمدن : « آننه‌ملك ده بوحالی ! صانکه برشیلر یاپیورمشجه‌سنه کندیسنه نه سوسلر ویرییور ! » دیردم . امینمکه شیمدی شکریه‌ده بنی صولوق صولوغه قوشـیور کوردکجه قلباً بوکا بکزر شـیلر سویله‌یوردر . شو صره‌ده سنك ده اره‌مزده بولنمه‌کی نه‌قدر ایستردك ! شکریه : « تیزه‌مك اوزاقلرده اولدیغنی دوشـوندکجه کلین اوله‌جغمه هیچ سوینمه‌یورم ! » دییور . دوغری سـویله‌دیکنه امینم . فقط بوسبوتون سوینمه‌یورده دکل ، حالندن ، یورویشندن ، مردیونلری اینوب چیقیشـندن اکلایورمکه سـونجندن اوچیور . بن‌ده بعضـاً

اغلایه‌جق درجه‌ده یورولمقله ، یورغونلقدن درلو خویسزلقلر چیقارمقله برابر سویندیورم . بو نتیجه‌یی بوله‌بیلمك ایچون کندمده بر حق مشروع کوریورم . اوکوروجی تلاشلری ، بکنیلمه‌دی اندیشه‌لری ، بکنیلمش اولسه آلدانتق قورقولری ، والحاصل انسانك سنه‌لرجه اویقوسنی قاچیران او اوزونتیلر نهایت بیتدی ... سن بونلردن آزاده‌سك . ظن ایتمم‌که ارکك اولادك بویله اوزونتیلری اولسون ، اولسه بیله هرحالده قیزلرککنه بکزه‌مز . بر ارکك اولنسه‌ده اولور ، اولنمه‌سه‌ده ؛ اولنمکده الدانسه بیله مسؤلیت على الاکثر کاملاً یاخود قسماً کندیسنه عائد اولور. لکن بر قیز ایچون اویله دکل ... بو مسئله‌ده همان دائما قیز ذیمدخل دکلدر . باباسیله اناسنك حکم وتمیزینه تابعدر . نه‌مشکل وظیفه ! نه بویوك مسئولیت ! بوکون بر طالب چیقار ، رد ایدرسکز . لکن یارین دیکر برینك چیقه‌جغندن وخصوصیله بو ایکنجینك برنجیسنه تفوقندن امین دکلسکز . اوحالده ایلك فرصتی‌قاچیرمش اولمق مسئولیتی کیمه عائد اوله‌جق ؟ ایشته بر مسئله ... بو مسئله برکون ، الك اوموملایان، انتظار ایدلمه‌ین بر زمانده باشلار . اوده اوطوروب دوررکن قاپی چالنیر. سزه چیرپینه‌رق بویوك‌بر تلاشله کلیرلر . خلجاندن‌قیصیلمش بر سسله : « خانم ! خانم ! کوروجیلرکلیور!..» دیرلر. کوروجیلر نه‌دیمك ؟ اولا اکلامازسکز ، سز قیزیکزه باقارسکز ، قیزکز سزه باقار ، کویا بو سؤالك جوابنی یکدیکرکزدن بکلرسکز . ایشته

او دقیقه‌ده فرق ایدرسکزکه قیزکز اون بش یاشـنه کیرمش ، حتی یووارلاقجه چهره‌سیله ، اسمره یقین بغدای رنکیله ، براز ضعیف اولمقله برابر اوزونجـه بوییله ـ کوزل دکل ـ فقط شـیرین اولان بوقیزك شـو حقیقتی سزدن اول اکلامش اولدیغنـه بیله واقف اولورسکز . « کوروجیلر ! » سـوزی برنجی دفعه اوله‌رق اوده عکس ایدنجـه کویا چوق بکله‌نیلن برشی ظهو ایتمشجه‌سـنه اونك سزدن آز متحیر اولدیغنه دقت ایتمك زور بر ایش دکل ... آرتق اوکوندن اعتباراً راحتکز منسلب اولور . ایلك کوروجیلردن صوکره اقشام باباسیله تعاطئ افکار ایدرسکز . او اول امرده بوندن بحث اولنمسنه تحمل ایتمه‌مك ایستر ، « قیز دها کوچك ! » دیر . اوت ، قیزمز دها کوچك ، فقط اکلاشیلان کوروجیلرك کلمه‌سنه مانع اوله‌جق درجه‌ده کوچك دکلمش !.. مع‌مافیه سز اونی مستریح ایده‌جك بر مطالعه سرد ایدرسـکز : « بیلسم اما ، بنم پك کوزم طوتمـادی ؛ قائن والده اوله‌جق قادین ، عنـابی یوکایدن انتاریسـیله ، اویه‌لی یمنیسیله ، مور قدیفه‌قاپلی المنا کورکیله‌اوقدرعظمت طاقنمش‌که ...» . بونکله برابر کیزلی کیزلی بو ایلك کوروجیلردن بر خبر بکله‌مکدن خالی دکلسکز . قیزی بکـندیلرمی بکنمه‌دیلرمی ؟ بونقطه‌سزك غرور والدیتکزه عائد برشیدر ، بوکا مطلقا بر جواب وبر جواب موافق بکلرسکز . بیلدکلرکزدن ، قیز انالرندن بوکا متفرع مراسم حقنده ایضـاحات آلیرسـکز : کوروجیلر کلیر ، صـوکره نه اولور ؟

چیقارلرکن اگر بکندکارینی سزدیرمك ایسترلرسه نه دیرلر ؟ بکنمه‌مش اولورسه نه‌ل داورانیرلر ؟ ایکنجی مراجعت نه‌یه دلالت ایدر ؟.. بوتون بوشیلر ، بو دقیق مسئله‌لر اوزون اوزون اوکره‌نیله‌جك درسلردر . سز هنوز ایلك زیارتدن بر خبر بکلرکن بر کون ینه : « کوروجیلر ! » سوزی ایشدیلیر . آرتق ، بو سنه‌لرجه سوره‌جك بر تقراتدر . ینه اوفاق بر خلجانله قالقمق ، کینمك ، کیدیرمك ، بو هیچ کورولمه‌مش خانملره حاله مناسب سوزلر بولمق لازم . . . کوروجیلر مثلا ایکی تازه‌در ، اویله اکلارسکزکه بونلر قیزیکزه ایلتی ایله کوروجه اوله‌جقلر . راستیفلرندن ، دوزکونلرندن، اوزون اوکچه‌لی برینك صاری اوته کینك کل قوروسی اسقارپینلرندن درحال انتقال ایدرسکزکه قیزیکزه نامزد اوله‌جق بك‌ده مطلقا آچیق مائی بویون باغیله چیچکلی منديل قوللانیور . هله علی العموم ایلتیلرله کوروجه‌لر حقنده آز چوق بر فکر صحیح پیدا ایتدیککز ایچون قارشیلرنده قیزکزی ـ هنوز کوروجیلره آلیشامقدن متولد کورکرسزلککه محجوب دولرزان ـ کوردکجه یورککزدن اینجه اینجه بر شیلرك سیلانینی دویارسکز. اونلر چیتارکن سزه: « الله باغشلاسون افندم. الله کولدیرسون افندم ! » دیرلر ؛ بو « الله بشقه‌سنه باغشلاسون . بشقه‌سندن کولدیرسون!» دیمکدر . آرتق کوروجیلر توالی ایدر، قیزیکزه بر مشغولیت مهمه چیقمشدر. الك نابهنگام ساعتلرده کینوب قوشانمق، کوزل کورنمکه

چالیشمق ، بیلنمه‌ین قدینلرلنقارشیسنه چیقه‌رق کولمکدن واغلامقدن ، حتی نفس آلمقـدن منع نفس ایده‌رك صاتیلق بر متاع شـکلنده اوطورمق ... بر سنه ، ایکی سنه ، بلکه بش سنه ـ بو جهت غیر قابل تعیینـدر ـ دنیاده ممکن و متصـور اولان بوتون اقربا الانی سزك اوکیکزدن کچوب کچه‌جك : تیزه‌لر ، خاله‌لر ، کورمجـه‌لر ، ابلالر ، حتی باجیلرله دادیلر ، حتی عمجه بکك شـوخ ، شـاقراق ، شیق ، انکلیز مربیه‌سیله لاقردی ایده‌رك قیزیکزه باقوب کولن ، آنه‌سنك ینده آیاغنی آیاغنك اوزرینه قویه‌رق یه تیننك اوجنی سزه قارشی صاللایان خانم قیزیله . . . بعضاً کوندە اوچ بلوك کلیر ، قیزیکز عصیان ایدر : « آرتق بونه‌در ؟ بیقدم اوصاندم ، چیقمایه‌جغم ، ایشته چیقمایه‌جغم ، بقه‌لم نه اوله‌جق ؟ » دیر ، اغلار ، خیرچین بر چوجق اولور . سز مسافرلر دایشه‌دیر مکدن قورتولمرق خلجانلرله یوارلیر سکز . والده‌لك وقارینی غائب ایده‌رك الارینی طوتارسکز ، باجی قادین اوراده اولماسه حتی بلکه اوپه‌جکسکز ... بعضاً آیلر کچر ، کوروجیلردن خبر یوق . اوزمان سزی دریندن بر اندیشه استیلا ایدر . کوروجیلرك تعاقبندن قیزوب اغلایان قیزیکزده ده شیمدی انقطاع زیارتدن متولد بر حزن فرق ایتمکه باشلارسکز . قپی چالندقچه اونك سزه کوسترمه‌یورك اوفق بر دقتی واردر که : « ینه کوروجیلردکی ، اکلاشیلان بوکیدیشله اوده قاله‌جغم ! » معناسنی افهام ایدر . شویله بویله دها دون اون بش یاشنه کیردیکندن متعجب اولدیغکز قیزیکز اون سکزینه کیرر ،

ایکی سنه‌دها تاخرایتسه کلین اولمق احتمالاتی یوزده‌اللی غائب اوله‌جق. اوزمان کندی کندیکزه صراحةً اعتراف ایده‌مه‌یرك بر ندامت دویارسکز . عجبا اوپاشا باغچه‌سنده یالیسی اولانبك ایچون موافقت ایتمه‌لیمیدی ؛ یوقسه والده‌سنك یانه آلمق ایسته‌ین چوجق دهامی ایدی؟ بومدت ظرفنده طالب اولانلر برربر ذهنکزدن کچر، بونلری رد ایتمش اولدیغکز ایچون کندیکزه حق ویرمکه چالیشیرسکز ؛ وجدانکزه قارشی برنوع مسئولیتدن قورتلمق ایچون برینك رسمنده بوینی اکری طوتوشندن ، اوته‌کینك کوچك فسی ارقه‌یه آتلمش اولدیغندن چیقاریلان معنالری توسیع ایدرسکز. هله ایچری‌یه آلمق ایسته‌ینلر ایچون عدم موافقته برچوق سببلر وار ، ایچ کوکی اولمق ایسته‌ینلرده‌ده دوشونیله‌جك شیلر آزدکل ؛ کیمیسنی معاشنك یوزاللی غروش اولمه‌سندن، کیمیسنی سونوك بردائره‌ده مأمور بولنمه‌سندن دولایی رد ایتمشسکز، فناده ایتمه‌مشسکز. فقط یاواش یاواش ذهناً امالکزده تنزیلات اجراسنه باشلارسکز ؛ آرتق زمان کچدکجه آرزولری کوچولتمکه، خولیالری ایندیرمکه، اوفق تفك قصورلری کورمه‌مکه احتیاج حاصل اولور. صوکره، برکون، اوزون برفاصله‌یی متعاقب ینه کوروجیلرك ظهوری کورولور، ینه امیدلر اویانیر؛ نهایت براقشام، اوکون سزه کمال احترازایله ، عادتا برمعنای استرحامله براقیلان کوچك بر پوصله‌یی ورسمی زوجکزك ارکنه قویدیغکز زمان ایککزده‌ده سنه‌لرجه آرانمش برشیئك آرتق بولنمه‌سندن متولد، فقط هنوز اظهاره

جسارت اولنه‌مایان خفی براطمئنان واردر . بو طالب مکتب طبیء عسکریدن چیقمشدر. استانبولده خسته‌خانه‌لردن برینه‌ده یرلشمشدر. دنیاده‌هان هیچ کیمسه‌یه مالك دکل، مکتب حیاتندن چیقار چیقماز عائله‌حیاتنه کیرمك ایسته‌یور ... قاری قوجه بری بریکزه‌باقرسکز : «ایی دکلمی ؟ هنوز برچوجق! » . صوکره رسمنه باقرسکز : اینجه بیقلری، طاتلی کوزلری ، البسهٔ رسمیه‌سنك ایچنده خوش بر وضع وقوری وار . تحقیقاته کیریشیرسکز، هپ ایی معلومات آلیرسکز ، قیزیکزده بیله بودفعه بر بشقه‌لق حس ایدییورسکز، باجی‌یمین‌ایده‌رك سویله‌یورکه قیزرسمه باقارکن بر تحف کولیورمش ... ایشته، همشیره ، نهایت شکریه ایچون بولنان قوجه ... بن آرتق کنیش بر نفسله دیکلنمکه قرار ویرر ویرمز بشقه‌مشغولیت‌چیقدی. هان: «نکاح! » دیدیلر ، شاشیردم، « بونه‌قدر عجله ! » دیدك ؛ « نکاح اولسونده دوکونی تأخیر ایده‌رز. » دیدیلر. نکاح اولدی، ینه‌نفس آلمق ممکن دکل . دها اوکون: « دوکون!... » دیدیلر ؛ فقط بوقولای دکل، ایشته بر آیدن بری اوغراشـیورز . دها ، بر آی بویله دلیجه‌سنه چالیشلسه ، قوشولسه‌ینه یتشدیرمك قابل اولمایه‌جق . کورسه‌ك ، شکریه‌ده اویله تحفلقلر یاپیورکه .. هرشیده برخویسزلق چیقاریور؛ بر کیجه‌لك کوملکنه قونه‌جق قورده‌لادن طوت‌ده اوداسنك حالیسنه قدرهپسنی کندیسی بکنمك ، آلمق ایسته‌یور؛ صوکره هیچ برندن ممنون دکل ، یتاق، چارشفلری ایچون تام ایکی کون آغلادی ،

صومورتدی... آرتق بزسوقاق سوقاق، دکان دکان دولاشیورز...
شیمدی الك مهم مسئله‌نك اثنای حلنده‌یز : اوداسنك آینه‌سیله
قونسولی، صوباسیله لامبه‌سی بیاض درلو مشکلاتدن صوکره آلندی،
یتاق اوداسی طاقمنه قرار ویریلیرکبی اولدی، کلین اوداسنك طاقمنه
قرار ویره‌مه‌یورز؛ بر آره‌لق : «یاغ رنکی اطلسله فس رنکی پلوش...»
دییور، صوکره بردن تردده دوشه‌رك: «عجبا هرکه قماشلریله اطلس
قاریشدیرسه‌ق نصل اولور؟» سؤالنی علاوه ایدییور. بو مسئلهٔ مهمه
حل اولوندقدن صوکره کلین اثوابی دوشونیله‌جك .

. . . .

— حزیران ١٣١٣ —

دوکونمی ؟ دوکونی صوریبورسك ، اویله‌می زواللی قاردشم ؟
دوکون حوادثنی بکلرکن بو مکتوبی آلنجه، کیم بیلیر ، نه‌اوله‌جقسك؛
ایشته ، باق بن نه‌ل اکلاته‌جغمدن ، بو مدهش حکایه‌یه نره‌سندن
باشلایه‌جغمدن متحیرم . اون کوندن بری هر صباح سنك
مکتوبکه جواب ویرمك عزمیله اویانیورم ، فقط ممکن اولمایور ،
قوت بوله‌مایورم . بن سکا یازارکن شکریه حس ایده‌جك ؛
بوکونه قدر صاقلانمش اولان حقیقتی او اثناده میدانه چیقه‌جق
وهمیله جسارت ایده‌مه‌یوردم ، لکن آرتق بوکون یازماق ممکن

اولمایه‌جق . دون اویله برشی اولدی‌که .. فقط حکایه‌یه باشندن باشلایه‌یم . سکا نه‌زمان مکتوب کوندرمش ایدم ؛ غالبا همان‌دوکون اولمق اوزره ایکن ... شکریه نهایت اودا طاقمنك شکلنه ، قماشنه قرار ویرمش ؛ بیاض ، ینه کندی رنکندن دونوق چیچکلرله لطیف بر قماشدن بیك مشکلات ایله بکنندیریلوب یاپدیریلان کلینلك البسه بیله ترزیدن کلدرك آیینه‌لی دولابه آصیلمش ایدی . آرتق یاپدیریله‌جق برشی قالمامش ایدی ؛ بوتون کیجه‌لکلر ، چماشیرلر ، البسه‌لر ، بیك درلو اوفاق تفك هپ حاضردی ؛ همان او کون دوکون یاپیله‌بیلیردی ، آشجیلرله بیله سوز کسیلمش ایدی ... بر کون شکریه او کونه قدر هیچ بریمزك عقلنه کلمه‌ین بیاض الدیونتی آلمق ایچون باجیسیله برابر بك اوغلنه چیقمش ایدی. بز بکله برابر اوطوریيوردق . بر آرالق قاپی چالندی ، براز صوکره بکه بر ظرف کتیردیلر . غریبدر ، انسانه تعلق اولان مصیبتلره دائر شیلر اوقونمه‌دن اول اکلاشیلیور ؛ دها ظرفی آچمه‌دن بکك صارارديغنی فرق ایتدم ، بنده‌ده مزعج برخلجان واردی . بك ظرفی آچدقدن صوکره اوقودی . بو قرائت پك اوزون سوردی . آنجق درت سطرلق بر تذکره بو درجه اوزون اوقونمامليدی . نهایت بر کلمه سویله‌مه‌یه‌رك کاغدی بکا اوزاتدی . اوزون بر مراقدن صوکره بردن اومراقك وسیلهٔ حلی الله کچنجه حاصل اولان بر پریشانلقله اولا بویازیلری برقرارتی ایچنده کوردم . درت سطر ، اوت آنجق

اوقدر ؛ فقط بو درت سطرده نه بیوك احتمالات وار ، بو درت سطرك ویردیکی خبر پیش نظره نه قورقونج بر زمین فرضیات آچیور !.. داماد بزه خبر ویرییوردی‌که همان اوکیجه آلنان برامر اکید اوزرینه درحال صباحلین حرکت ایدییور، احتمال شوتذکره‌یی بز اوقورکن او کیدییوردی. بن بتیردکدن صوکره بك بکادیدی‌که: « دوکون بر مدت کری قاله‌جق . اصابت !... » نه‌ایچون اصابت؟ هیچ ! دوشوتله‌دن سویلنمش بر سوز ، کندیسنی و بنی آلداتمق ایچون بولنمش بر سبب ... بر مدت کری قاله‌جق . فقط نه‌قدر ؟ خصوصیله ... اوزمان بو مطالعهٔ درونی‌یی اکمالدن قورقیوردم ؛ بر شی بکا ، کویا عقلمه کتیررسه‌م وجودینه امکان ویره‌جکم ، ظن ایتدیرییوردی . زواللی شکریه! اواقشام بیاض الدیونلریله کلوب‌ده کوزلرمك قیزارمش اولدیغنه دقت ایدنجه النده صاللانان پاکتی براقمغه ، چارشفنی چیقارمغه وقت بوله‌دن برقورقو ایله : « آننه ! نه‌اولدی آننه ؟.. » دیدی. اونك‌ده ، کیم‌بیلیر، بك اوغلنده‌الدیون بکنیرکن ، ایچندن برشی : « عجله ایدییورسك ، بونلری طاقه‌مایه‌جقسك! » دییورمیدی ؟ معمافیه خبر آلنجه جسورانه داوراندی، دیدی‌که : « آ . آننه !.. البته وظیفه دکلی ؟ وارسون دوکون تأخر ایتسون... ». فقط بن حس ایدییوردم‌که بوکندیسندن زیاده بنی تسلیه ایچون بولنمش، سویلنمش برسوزدی . اوکوندن‌صوکره قاناپه‌لرك ، قولتقلرك ، پرده‌لرك اوزرینه آمریقان بزندن اورتولر

چکیلیرکن، کلینلك البسه ینه قوطوسنه یرلشدیریلیرکن، دها صوکره هرقاپی چالنشده بر مکتوب بکلرکن، صباحلری اوکا متعلق برخبر کوره‌بیلمك امیدیله جریده‌لره حمالی بر کوز کزدیریرکن فرق ایدییوردم‌که شکریه‌نك ایچندن قان آقیور؛ بوامتداد ایدن غیبوبت اونك هرکون بر پارچه قوتنی قیره‌رق بیمجال، آغلامق احتیاجنه مقاومتدن عاجز براقیور ... هیچ بر خبر آلنمایوردی، هراقشام بك کلدکجه ساکت برنظر استفسار ایله بری‌بریمزك یوزینه باقاردق، شکریه محترز برنظرله شوایکی نکاه استفسارك آره‌سنده ویریله‌جك جوابه منتظر دورردی. کونلر، آیلر کچیوردی: نه‌بر مکتوب، نه‌بر خبر ... شکریه هر کون بر پارچه دها صارارمق، هفته‌ده بر کندی الیله‌توزلرینی آلدیغی کلین اوداسنده – بلکه آغلامق ایچون – کچیکه‌رك قوتدن دوشیور، اشتهادن کسیلیور؛ هنوز زوجه‌سی اوله‌مادیغی، هنوز سومکه وقت بوله‌مادیغی قوجه‌سنك الم فرقتنی چکیوردی. بك، ایکیده برده: «طبیعی یازمایه‌جق، هنوز داماد اولمامش بر آدم البته چکینیر؛ فضله اوله‌رق مشغولیت، وظیفه، کیم‌بیلیر، نصل سببلر واردر ...» دیر وبوفقدان خبری معذور کوسترمك ایچون سببلر ایجادینه چالیشیردی. برکون بن دیدم‌که: «عجبا تحقیق‌ایتدیرمك ممکن دکلمی؟» . جواب ویرمه‌دی. براقشام، غالبا بوکونله اون سکز کون اولیور، أوه عودت ایتمش، البسه‌سنی دکیشدیرییوردی. بن کورکنی طوتیوردم، اوپالطوسنی چیقاردی

ودها کورکی کیمه‌دن بردن دونه‌رك تا کوزلریمك ایچنه باقدی .
بو ، عجیب بر نظردی : « نیچون اویله باقیورسکز ؟ » دیدم ، واو آنده کوزلرینك اطرافنده بر یاشك قوشدیغنی کوردم . المدن کورك دوشدی . او بکا دها زیاده یاقلاشه‌رق آرتق کتمنه لزوم کورولمه‌ین یاشلر یناقلرندن یووارلانیرکن : « بو بویله ! حکم قدره متانتله مطاوعته مجبورز ! » دیدی ؛ بن : « فقط شکریه؟ شکریه‌یه نه‌دییه‌جکز ؟ » دییوردم ؛ او ، کاین اوله‌دن دول قالان قیزینك ماتمنه اغلایه‌رق : « دوشونورز . . . » دییوردی . ایشته حالا دوشونیورز . شکریه ینه هراقشام باباسی کلنجه کوزلرینه باقیور ، فقط آرتق باباسیله آننه‌سنك کوزلری بری‌برندن قاچیور . شبهه ایتمه‌یورم‌که بر شی اکلایور ؛ لکن نه اولدیغنه ، نه اوله‌بیله‌جکنه حکم ویرمك دکل حتی سوق فکر بیله ایتمکدن احتراز ایدییور . باجیسیله قیزلره صورییورم : یمین ایدییورلرکه شکریه نه‌بو مسئله‌یه ، نه دوکونه دائر هیچ بر کلمه سویله‌مه‌یورمش . فقط اوك ایچنده بر فاجعه‌نك ماتمی وار . بوماتم بالخاصه اونی صارییور ، بوتون کوزلر اوکا اغلامق ایسته‌ین نظرلرله باقییور . شکریه بوأوك ایچنده‌کی وبو انظار مرحمتك آلتنده‌کی حقیقتی کورمك ایسته‌مه‌ین بر محکوم غافل شکلنده دولاشیور . أوت ، اویله ؛ کویا هیچ برشی حس ایتمه‌یور - مشجه‌سنه ، نه‌بر سؤال صوره‌رق ، نه‌بر آغز آرایه‌رق ، دولاشییور ، لکن صارارییور ، سوزولیور ، یاواش یاواش ، پارچه پارچه اولیور .
نه‌یاپه‌جغز ، یاربی نه‌یاپه‌جغز ؟

نهایت دون ... شکریه اشیانك اوزرینه آمریقان بز اورتولر
چکیلدکدن صوکره عادت ایتمش ایدی ، هفته‌ده بر صباح کلین
اوداسنه چیقار ، بزلری ایندیرر ، پنجره‌لری آچار ، النده توی
سوپورکه ایله آیینه‌سنك ، قونسولنك ، پرده‌لرك ، اسکمله‌لرك
توزلرینی آلیردی ؛ بو کلین اوداسی بویله بر چوجق کبی باقیلوب
تمیزلندکدن صوکره یتاق اوداسنه کچدیکنی اشاغیدن آیاقلرینك
سسندن اکلاردم. آیینه‌لی دولابك، چکمجه‌لرك آچیلوب قاپاندیغنی
ایشیدیردم ؛ شبهه‌سز البسه‌لرینی ، چماشیرلرینی ، او بوغچه‌لرنده‌کی
دوکونه منتظر اولان ، بویله قاپالی قالدقلرینه مطلقا تعجب ایدن
شیلری ـ ایشته ، باق ، بونلری سکا یازارکن اغلامق ایسته‌یورم ـ
چیقارر ، آچار ، اونلره تازه بر نفس آلدیردقدن صوکره تکرار
یرلشدیرردی ؛ تا نهایت کلین البسه‌سی قوطوسنك قپاغنی کلیمك
اوستنه دوشرکن حس ایدردم . بن آرتق شکریه‌نك الك اوفاق
حرکاتنی تجسس ایدییور ، قیزك احوال حسیاتنی بونتایج تجسسله
حل ایتمك ایسته‌یوردم . او یوقاریده کزیندکجه بن آشاغیده برسر
مرضی کشف ایچون معلول بر کوکس دیکله‌ین طبیب دقتیله باشمك
اوستنده تخیردایان تخته‌لری دیکلردم . عجبا بواشیا آره‌سنده نه الیم
بر اضطراب دویاردی !.. بوعادتی هیچ بوزمازدی ؛ اشیاسنك
ایچنده دها راحت ، دها یالکز ، بو دوکونه مخصوص عالمده دها
سربست قالمق ایچون قاپیلری قاپایه‌رق ، کیمسه‌یی ایسته‌مه‌یه‌رك

ساعتلرجه قاپانیردی . نهایت دون ، بر آره‌لق کندی کندیمه بر فکر حاصل اولدی : اونی کوزتله‌مك ... أوت ، بر چوجق کبی قاپینك اناختار دلیکنه کوزمی قویه‌رق اونی اوداسنده ، اشیاسنك آره‌سنده ، بر رؤیا حالیله کلوب کچه‌رك نهایت نشانه اولمق اوزره ایشته ایکی اودا براقان دوکون عالمنك ایچنده کورمك ایستەدم . آه ! بو فکر منحوس بکا کلمه‌ملیدی ، او آناختار دلیکندن بو منظره‌یی کورمه‌ملیدی ... بن اودانك یالکز بر قسمنی کوره‌بیلیوردم ؛ بو قسم مرئیده قولتقلرك اورتولری چیقمش ، حتی آینه‌نك اوکنده شمعدانلره کچیریلن غازلر بیله قالدیرلمش ایدی . اودا مسافرلری ، دوکون مسافرلرینی قبوله مهیا ایدی . براز دها دقت ایتدم ؛ کوزمك اوکنده ، تایقینده بیاض ایپك کلین اثوابنك اوزون اتکنی ، اتکك اوزرینه دوکولن تللی بیاض دوواغك دالغه‌لرینی کوردم . کندیسنی کوره‌مه‌یوردم ؛ فقط درحال اکلادم‌که شکریه کینمش ، قوشانمش ، بو بوش کلین اوداسنده موجود اولمایان دوکون مسافرلرینك قارشیسنه اوطوره‌رق کلین اولمش ایدی ... دیمك بو هر زمان بویله یاپیلیوردی ! نه یاپه‌جغز ، یاربی ، نه یاپه‌جغز ؟ بو خبر مدهشی اوکا نصل ویره‌جکز ؟ اوندن صوکره قوجه‌سنك ماتمنی طوتان بو قیزی ینه کوروجیلره چیقارمق ، ینه‌سنه‌لرجه اونی بکندیرمك چالیشمق ایجاب ایده‌جك ، اویله‌می ؟

. . . .

— تموز ۱۳۱۳ —

روزنامه‌دن مفرز

روزنامه‌دن مفرز

دوستلرمدن برجراحك روزنامهٔ خاطراتنده اوقودم :

بكا بو مسلكی اختیار ایتدیرن تصادف حیاتك نه اوله بیله جكنی ممكن دكل تعیین ایده‌مه‌یورم، كندیمی بیله‌لیدن بری دائما تحف شیلردن حظ آلیر بر آدم صفتیله طانیدیغم حالده بو كون بكا مادام الحیات بر سلسلهٔ فجایع كوستره‌جك اولان بر مسلك صاحبی‌یم . تحفه بكزر بر وقعه‌یه برنجی دفعه اوله‌رق كچن كون مصادف اولدم ؛ بوده بر فجیعه . . . فقط بر فجیعه‌كه اوزرنده بر مضحكه‌نك خفیف طراقهٔ قهقهه‌سی پرواز ایدییور . اوكون صباحلین ، بر قاچ ساعت صوكره اجرا اولنه‌جق مهم بر عملیه‌نك تهیئاتیله مشغول ایكن قاپیمه اورولدی . بویله صره‌لرده تعجیز ایدلمك هیچ خوشمه كیتمز . « نه وار ؟ » دییه باغیردم، « سزی بریسی كورمك ایچون اصرار ایدییور. » دیدیلر ،

جواب ویرمکه وقت قالمادی ، اودانك قاپیسی یاواشجه آچیلدی ، قارشیمده او وقته قدر کورمه‌دیکم بریسنی کوردم . بو آدم سسنده اوفق براهتزاز ایله دیدی‌که : — سزی تعجیز ایتدیکمدن امینم ، فقط بنی دیکله‌یه‌جك اولورسه‌کز عفوایده‌جککزی‌ده بیلیورم . بکا یالکز یاریم‌ساعتلك برزمانکزی‌فدا ایتمه‌کزی استرحام ایده‌رم. سزه برجراح صفتندن زیاده برانسان صفتیله مراجعت ایدییورم .

حالنده اویله بر معنای فتور ، سسنده اوقدر درین برترانهٔ استرحام‌وار ایدی‌که جابوق بیترملك لازم‌کله‌جکنی ایما ایدر برطورله آلتلری سیلمکده دوام ایدرکن تعطیل اشتغاله مجبور اولدم . اوبو آلاته تقید ایدرکبی کوروندی ، براز یاقلاشدی ، دولابلره سریع برنظر کزدیردی ، صوکره کوزلرینی یوزیمه دیکه‌رك سسنده صدقه ایسته‌یورمشجه‌سنه برنغمهٔ تألمله : « سزه یالکز برحکایه نقل ایده‌جکم ، آنجق یاریم‌ساعتلك برحکایه ... » دیدی . « پکی ، افندم ، سزی دیکله‌یورم . » دیدم . اوزمان بر نفس مستریحانه آله‌رق اوطوردی .

آنجق اوتوز یاشنده واردی ؛ سیوریجه وقیرقیق کسیلمش قرال صقالیله ، صاری‌یه مائل کوزلرینك طاتلی بر نظریله خوشه کیدن برچهره ...

— بن رسامم ، افندم ... دییه باشلادی . کوچك یاشمدن بری دیوارلره کمور پارچه‌لریله دنیانك هیچ برترسانه‌سنده

مثلی کورلمه‌مش کمیلر یاپمقدن باشلایه‌رق حیاتمده بوکونه قدر رسمدن بشقه برشی یاپمادم ؛ حتی یاپمغه وقت بوله‌مادم ، بالخاصه معاشقه ایچون . . . فقط عشق اویله براحتیاج قلبکه نهایت برکون بوتون شدت وقوتیله اجرای حکم ایدییور. ایشته بوکون بن‌ده هرکس کبی بو حکمك آلتنه کیرمش بولندم ، شیمدی قارشیکزده اوطوران آدم عاشقدر ، اوت عادتا برعاشق . . . کولمه‌ییکز ، رجا ایده‌رم ، عینیله صحنه‌لرده اغلایان یاخود جریده‌لرك تفرقه ستونلرنده شاعرانه جمله‌لرله تفسیر الام ایدن عاشقلره مشابه برعاشق . . . برعاشقك برجراحله مناسبتنی صوره‌جقسکز ... واقعا بن نه‌سینه‌می شرحه شرحه ایده‌جك برغمزهٔ جلاده مصادف اولدم ، نه‌ده لخت جکردن کباب یاپمق ایسته‌ین برشکمپرفوره ربط قلب ایتدم‌که سزدن یاره‌لرمی پذیرای التیام ایده‌جك برتدبیر ایسته‌مکه کلمش اوله‌یم . ذاتاً عصرمزده معاشقه تیغ وخنجرله اجرا ایدلمه‌یور ، دکلمی افندم ؟ فقط باقیکز ، ایشته بعضاً معاشقه‌نك نیشتره‌ده احتیاجی اولییور...

همان سیاحتله کچن برحیات تحصیل وتتبعدن صوکره بویاز مقدمه سنده استانبوله کلمش ایدم . موسمی بوغاز آداسنده بر کوچك عائله نزدنده کچیرمك اوزره ایکی آی اول اورایه کیتدم . بوراده نه‌خوش وقت کچیره‌جکدم ؛ نه کوزل مهتابلر ، نه لطیف غروبلر یاپه‌جقدم ، بالخاصه صاری ایله قیرمزی حقنده اکمال ارائه‌جق تجربه‌لرم ، تطبیق ایدیله‌جك نظریه‌لرم واردی . . . صاری ایله

قرمزی رسـاملرك همان دائمـا سـقوط ایتدكلری بركردابدر ، بونی ذاتاً بیلیردم ، بیلمه‌دیكم برشی وار ایدی‌كه اوده ینه بو رسـاملرك برچفت مائی كوزده‌ده سـقوطلری ممكن اوله‌بیلمه‌سی ایدی . بونی‌ده بوغاز آداسنده تجربه ایتدم . سز هیـچ بویله بر تجربه ایتـدیكزمی ؟ باقیكز ، كولیورسـكز ، او حالده آكلایه‌جقسكز . . . بركون اقشام اوزری ، هنوز كونش افقده بلوطلرك اوستنده مترددكبی دورركن پنجره‌مك یاننده صـاری ایله قرمزی تجربه‌سنه دالمش‌ایدم ؛ بوصره‌ده ناكهان براز اوته‌ده بر پنجره‌دن ایكی كوچك مائی كونشـك بكا كولومسـه‌یه‌رك باقدیغنی كورنجـه ، نه‌دن بیلمم ، باشم دوندی . . . بومینی مینی كونشـلره بن‌ده كولدم . نه ایچون ؟ شبهه‌سز باشم دوندیكی ایچـون كولمش اولمالی‌یم . فقط‌عجبا اونه ایچون كولدی ؟ . . حالاده كولییوردی ، متصل كولییوردی . . .

بوكوندن اعتباراً اوپنجره‌دن بكا كولن بومائی كوزلری كیدوب تماشا ایتمك براحتیاج اولدی . بری بریمزه هركون بر پارچه دها زیاده كولییوردق . برصباحلین اویاندقدن صوكره‌پرده‌می آچیوردم ، غریب تصادف ! اوده طبقی بنم‌كبی صباح حالیله ، هنوز یاتاغندن قالقمش ، پرده‌سـنی آچییوردی ؛ بوتصادف اوقدر تحف ایدی‌كه ایكیمزده‌ده عینیله برتاثیر حاصل ایتدی ، ایكیمزده عین زمانده یكدیكرمزه بر : « بونژور ! » كوندرمكی طبیعی بولدق . بن اوفاق بر

باش کسمه‌سیله : « بونژورومائی کوزلر ! » سلام ساکتنی کوندررکن اوده : « بونژور رسام افندی ! » معناسنی‌عین حرکتله بکا ایصال ایدییوردی .

بویله طانشمه‌دن ، کوروشمه‌دن سلاملاشمق اوقدر خوشمزه کیتدی‌که بوکون شوراسمهٔ سـلامی همان هرساعت باشنده تکرار ایتدك ؛ حتی ...

لکن سزی لزومندن فضله تعجیز ایتمه‌یه‌یم ، زائد تفصیلات ویرییورم غالبا . . . حتی‌کیجه یاتمه‌دن‌اول بن‌مومله پنجره‌نك اوکنه کلدم ، اوده الندهٔ مومیله پرده‌سنی چکمك اوزره ایدی ، چوزلمش صاچلرینك اوستنده مومك ضیاسی تترکن بکا برده : « کیجه‌کز خیر اولسون ! » سـلامنی کوندرییوردی . بن پارمقلرمك اوجنی آغزیمه کوتوره‌رك لرزان بربوسهٔ سودائی‌محترز برکبوتر خولیا کبی اونك خوابکاه شـبابنه اوچوردم ... ینه کولیورسکز ، افندم ، غالبا بکا برپارچه شـاعرده دییه‌جکسکز . اوت ، اعتراف‌ایده‌رم، عاشق اولدقدن صوکره کندمده برتبدل عجیب‌حس ایدییورم . . . ایناڼمیسکز ؛ ایرتسی‌کون دکز قیسنده سهپامی قوره‌رق بردکز منظره‌سی یاپمغه چالیشیرکن‌اوقدر مائی قوللانیوردم‌که بر آرالق بونی فرق ایدنجه حیرت‌ایتدم، بوتون مناظری‌برزنك‌کبود خولیا ایچنده بوغمق‌ایسته‌مشم . تام بوافراط کبودی‌فرق ایتدیکم دقیقه‌ده‌ایدی‌که آرقه‌مده برکولـکه‌نك دوردیغنی حس‌ایتدم . باشـمی چویردم ، او

ایدی ، یانده والده‌سیله برابر ... اونلرك بر والده ایله بر قیزدن برده نادراً ظهور ایدر بر برادردن عبارت اولدقلرینی سویله‌مشمیدم ؟ هر کون او ، بو اختیار والده‌نك قولنه کیرر ، چاملرك آرسنده یاخود دکز قییسنده ساعتلرله کزردی . اونلره آره‌صره اوزاقدن تصادف ایدردم ، الك یاقین نقطهٔ ملاقاتمز پنجره‌لرمزدی ؛ بو کون شو دقیقه‌ده یکدیکرمزدن انجق بر ارشون مسافه‌ده ایدك . . . پنجره‌دن سلام کوندرمکه قوت بولورکن بوراده شوقدرجق بر مسافه‌ده بر کلمه سویله‌مکه امکان بوله‌مادم .

او ، بنم لوحه‌نك اوستنه دوکدیکم آووج آووج مائیلره باقیوردی . آننه‌سی دیدی‌که :

— ایشکزه مانع اولمایه‌لم . قیزم ، چوجق دکلمی ؟ رسمی مراق ایتدی‌ده ...

چوجق !.. بو کلمه بنده بر تأثیر غریب حاصل ایتدی . انجق اوزمان فرق ایتدم‌که بو قیز چوجقدن بشقه برشی دکلدی . هنوز اون آلتی یاشنده . . . او حالده او پنجره‌دن کوندریلن سلاملرك صرف چوجقلقدن عبارت اولمادیغنه بنی کیم تامین ایده‌بیلیردی ؟

کنج قیزك النده آچیلیر قاپانیر اوفاق بر اسکمله واردی ؛ اونی همان اورایه ، بندن آنجق بر آرشون اوته‌یه قویدی . اختیار قادین یورغون بر نفسله کنیش بر « اوح !.. » چکدی ، اوطوردی ؛ او اپاقده قالمش ایدی ، کوله‌رك بر بکا برده بزده‌کی مائی دکزه باقیوردی .

آنه‌سی : — سزی صیقمازمی‌یز ؟ دییوردی . بن آلتمده‌کی اسکمله‌یی کنج قیزه اکرامه چالیشیوردم ، اوقبول ایتمه‌دی . لطیف بر حمرت طفلانه چهره‌سنی قاپلایه‌رق قولاقلرینك اوجنده صاللانان ظریف اینجی کوپه‌جکلره حرکت ویرن بر باش سیلکنتیسیله رد ایدییور ، « صوکره نصل چالیشیرسکز ؟ بز سزی چالیشیرکن کورمك ایسته‌یوردق ... » دییوردی .

بوراده رسام ایاغه قالقدی ، حکایه‌سنی تعقیب ایتمه‌دن اول بکا باقدی ، صوکره دولابلرده پارلدایان آلاته بر کوز آته‌رق دوام ایتدی :

— بو آلتلرله اوینامغه انسان نه‌قدر آلیشیرسه آلیشسون بو کبی دقیقه‌لرده دویولان شیلری تصور ایده‌بیلمکدن خالی قاله‌مز ، دکلمی افندم ؟ ... اوح ! رجا ایده‌رم ، صبرسزلانمایکز ، سزه بو کونك تاریخنی یاپه‌جق دکلم ، یالکز اکلاتمق ایستردمکه همان بو کون شوراده بر ساعت ایچنده اونلرك بوتون تفرعات حیاتنه واقف اولمش ایدم . قادینلر ، هله اختیارلامش اولورلرسه ، نه قدر سهولتله سوز سویلرلر وسویله‌تیرلر بیلیرسکز . . . اونلرده بنی تماماً اوکرنمش اولدیلر ، حتی اویله ظن ایده‌رم که کنج قیز بنم شو ساعتده عاشق اولمغه باشلادیغمی بیله اوکرنمش ایدی ...

بو برنجی ملاقات همان هر کون بر ، بعضاً ایکی کره تصادفه وبرابر بولنلمایان زمانلرده‌ده پنجره‌لردن مناظره‌لره بر مقدمه تشکیل ایتمش اولدی . اون آلتی یاشنده بر کنج قیزله اوزمانه‌قدر سومکه وقت بوله‌مامش بر کنج آدم ایچون بو ملاقاتلرله بر ازدواج آراسنده همان هیچ مسافه یوق

کیدر . بو مسافه‌یی نصل قطع ایتدك ؟ نصل اولدی‌ده بر کیجه مهتابده اختیار قادینی اونوتدق و نصل اولدی‌ده باشمزك اوستندن آی دالغه دالغه سیلابهٔ انوارینی سرپرکن — باقیکز ، ینه شاعر اولیورم — اوت ، اویله ایدی ، صانکه آیدن بر صاری ضیا چاغلایانی بوشانیوردی ، اونك آلتنده اللرمز بری برینی بولدی ، باشلرمز بری برینه دایاندی . سویله‌مکده هانکیمز تقدم ایتدك ، بیلمه‌یورم ، بو ایکی باشك اراسندن بر « سوییورم » کلمه‌سی چیقدی ... ایشته‌ینه کولیورسکز ، چونکه بوسوزی سویله‌مه‌مش کیمسه یوقدر . بن بونی او کیجه برنجی دفعه اوله‌رق سویله‌یوردم ، اوت ، برنجی دفعه اوله‌رق بر صاف قیزه : « سزی سوییورم ! » دییوردم ، وسوییوردم ...

رسام بوراده کندی سوزینك عکس اهتزازینی دیکله‌یور-مشجه‌سنه دوردی .

— سوییوردم ، دیدم‌دکلی افندم ؟ بونی دوشونه‌رك سویله‌مه‌دم ، بویله دیمه‌ملیدم ، چونکه حالا سوییورم . یالکز اونك دست ازدواجنی طلب ایتمش ایدم ، برادرینك تصویبنه تعلیقاً والده‌سی طرفندن کمال ممنونیتله بوطلبه موافقت اولوندی . آرتق بختیارایدم ، مسعود اولمق ایچون هیچ برشی نقصان دکلدی . بوندن صوکره لوحه‌لرمه ایسته‌دیکم قدر مائی قویه‌بیلیردم ، مائی چاملرله مائی بر دکز ، مائی بر سما ومائی بر کونش بوتون مائی ایله بر بورغاز آداسی ترسیم ایده‌رك یادکار ازدواج مقامنده صاقلایه‌بیلیردم ... بونی ترسیمه

حاجت قالمادی . بر کون او طبیعی بر آرزو کوستردی : — بنم رسممی یاپمازمیسکز ؟

بوتون دنیانك رسام‌لرینه سوکیلیلری طرفندن سرد ایدیلن بر تکلیف ... حتی بونی خاطرمزه کتیرمکده براز کچ بیله قالمش ایدك . اونی برچام دیبنده باشنی النه اتکا ایتدیره‌رك اوزانمش ترسیم ایتمك قرارکیر اولدی . همان ایرتسی کوندن اعتباراً باشلادق . رسام‌لر ایچون اك بویوك تهلکه سومه‌لری ممکن اولان قادینلرك رسمنی یاپمقدر ، خصوصیله آرتق اوقادینی سومك احترازاولنه‌جق برشی دکلسه ... اکثریت اوزره رسام‌لر رسم یاپارکن سومکه باشلادقلری حالده بن سومکه باشلادقدن صوکره رسمی یاپیوردم . آرتق بنم ایچون اغاجك کنارینه لطیف بر وضع صحراوی ایله یاصلانان کنج قیزك بوتون انحنای اندامنی ، اون آلتی یاشنه مخصوص بوتون صفوت حسیاتنه بر محفظهٔ معصومانه تشکیل ایدن باشنك لطافت وضعیتنی ، دها صوکره قاشلرینه ، کوزلرینه ، اللرینه ، شو بی‌حرکت وضعیتدن صیقیله‌رق صبرسزلغندن چیرپینان کوچك آیاقلرینه وارنجه‌یه قدر بوتون تفرعات وجودینی تدقیق ایتدکجه کندی کندیمی آلقشلامغه بر مانع یوق ایدی . « قوجه حریف ! ایشته تام خولیاکه کوره مینی مینی بر قادین ! . . » دییوردم . اختیار والده اوزاقدن ساکتانه ، بعضاً درونی بر امتصاص نکاه ایله کندی عشق ماضیسنه رجعت ایتمك ایسته‌یورمشجه‌سنه کوزلرینی

قاپایه‌رق ، اوزون اوزون دوشونجه‌لریله بو لوحهٔ سوادایه نظارت ایدرکن کوچك کوچك لطیفه‌لر، بعضاً ، برمعنای ایهامداره دلالتی، سویلندکدن صوکره فرق اولنان کلمه‌لردن متولد قهقهه‌لر یاواش یاواش قلبلرمزی دها زیاده تقریب ایدییوردی . بن بعضاً یرمدن قالقار ، اونك وضعیتنه متعلق برشیئی ایضاح ایدر ، یا ألنی طوتوب براز دها یوقاری‌یه چکر، یا باشنی پارماقلرمك اوجیله اداره ایده‌رك دوزلتیر ، مائی کوزلرینه آغاجلرك افق زمردی آراسنده غائب اولمش بر نقطهٔ انعطاف تعیین ایدردم . بو بویله بش کون دوام ایتدی . آه ! دائما دوام ایتسه‌یدی ...

بوراده رسام درین برکوکس کچیردی ، آرتق نتیجه‌یه تقرب ایتدیکی آکلاشیلیوردی .

— برکون ینه باشی اولجه تعیین اولنان وضعیتی بوله‌مایوردی ، بنم اعانته احتیاج کورولدی ؛ پارماقلرمله بوکوچك باشی چکرکن دوداقلرمه یاناشدیرمق هوسنه غلبه چاله‌رق دوزلتیوردم . دائما شنافلرینی قسماً اورته‌جك صورتده طارامق اعتیادنده بولوندیغی صاچلرندن برلوله بوکون چوزولمش دارقیوردی . اونی یاواشجه طوپلایوب قالدیررکن اوشدید برصیحهٔ توحشی متعاقب بردن دوغرولدی، وصاب‌صاری ، دوداقلری تتره‌یه‌رك ، یوزیمه باقدی . مطلقا شوصره‌ده بن‌ده صاب صاری ایدم، بن‌ده تتره‌یوردم؛ اونك قلقوب الی ایتمك ایچون ایتدیکی حرکت نه قدر سریع اولورسه

اولسرن او دائما شقاقلرینی اورته‌جك صورتده طوپلانمه‌سی معتاد اولان صاچلرك آلتنده ، اوجنده اینجی كوپه‌نك شوخانه تتره‌دیكی ظریف مینی مینی قولاغك اوست طرفی ...

بوراده رسام براز دوره‌رق ینه غریب برنظرله بكا باقدی :

— اوت ، اوست طرفنك تماماً یوق اولدیغنی كورمه‌مه مانع اولمامش ایدی . شیمدی براز آكلایورسكز ، دكلمی افندم؟ كندی كندیمی مسعودیتمدن دولایی آلقیشلاركن ناكهان برثانیه‌لك برزمان بوسعادتك اساسندن صارصلمسنه ، تام خولیامه موافق بولدیغم قادینك بر وجود نقیصه‌دار اولدیغنی میدانه چیقارمغه كفایت ایتمش ایدی . دیمك بوكوزل قیز ، یارین بكا زوجه اوله‌جق بومخلوق ظریف ، قولاغنك یاریسی كیم بیلیر نه‌ل برقضا ایله‌یایتمش ، قوپمش یاخود كسیلمش برشی ایدی؟... اویله ، ابدیت قدر اوزون برمدت ، برشی سویله‌مه‌دن اول فكرلرمزی كوزلرمزدن آكلامق ایسته‌یه‌رك یوز یوزه باقیوردق ، نهایت بن نفسمه جبر ایده‌بیلدم : « نه‌ایچون قالقدیكز ؟ ینه اویله یاتسه‌كز آ .. » دیدم ؛ فقط سسم بوزوق چیقیور ، دوداقلرم تتره‌یور ، قورو قورو یانان بوغازمدن كلمه‌لر صانكه قاورولوب قاورله چیقیوردی . بنم متانتمی اوتقلید ایده‌مه‌دی ، یرندن قالقه‌مایه‌رق ایكی اللرینی یوزینه قاپادی وقارشیمده هونكور هونكور آغلادی ... بوصره‌ده غالبا شووقعه‌یی اوزاقدن‌سا كتانه تعقیب ایدن اختیار والده قیزینك آغلایور اولدیغنی كورنجه یانزه

کلدی ، ایکیمزه‌ده آیری آیری باقدی ؛ صوکره چهره‌مزدن ، حقیقتی تماماً آکلایه‌رق بکا دیدی‌که : « بن ذاتاً قیزمك بو نقیصه‌سنی سزه خبر ویرمك اوزره‌یدم ، اصابت اولدی‌که سز کوردیکز . بنی بویوك بر اضطرابدن، مشکل بر وظیفه‌دن قورتارمش اولدیکز... » . بوندن صوکره اختیار قادین آغلامامق ایچون جبر نفس ایده‌رك بکا وقعه‌یی آکلاتدی . بونك نصل بر قضا نتیجه‌سی اولدیغنی ایضاح ایتدی ، بن آکلامایه‌رق دیکله‌یوردم . تفصیلاتك نه لزومی‌واردی؟ بو صاچلرك التنده صاقلانان ظریف قولاق یاریم ایدی ، تفصیلات اونی بویله اولمقدن قورتاررمیدی ؟ اوحالا یوزینی آچمغه جسارت ایده‌مه‌یه‌رك نارین وجودینی صارصان خنچقرقلرله آغلایوردی ... بن‌ده آغلامق ایسته‌یوردم . شو دقیقه‌ده اونك اللرینی چکوب اوپه‌رك : « نه ضرری وار ؟ سزی بویله‌ده سوه‌جکم ! » دیمك ایچون بر میل شدید دویوردم ، لکن بونی یاپه‌مادم . . . آه ! بونی یاپه‌مادیغم ایچون کندیمه‌نصل برنظر نفرتله باقیورم ! شودقیقه‌ده بلکه اولومی‌ترجیح‌ایدردم ، فقط بویاریم قولاق ... نصل‌سویله‌یه‌یم؟ دوشونکز ، بویله هیچ اومولمایان برصره‌ده ، بی شائبه ظن‌اولنان بر سعادت آراسنده ، خصوصیله بر رسام ایچون ، بر یاریم قولاق نه دیمکدر ؟...

ایشته او کوندن بری بلکه بر آی اولیور ، بوبر آیلق حیاتم یالکز بویاریم قولاغه منحصردر . سزه‌بویاریم قولاق ایچون‌ایتدیکم

مجاهدات نفسیه‌یی سویله‌مك ایجاب ایدرمی ؟ حتی بو حکایه‌یه‌ده نه لزوم واردی ؟ فقط بونلری سویله‌مه‌یه‌جك اولسه‌م سزدن ایسته‌یه‌جکم شیئك اهمیتی آکلاشیله‌مایه‌جق ظن ایدییورم .

آرتق بو یاریم قولاق بنده بر فکر ثابت اولمش ایدی ؛ یالکز اونی دوشونیور ، اونی قورقیوردم . اونلری بو کوندن صوکره ایکی کون کوره‌دم ، کورمکه قوت بوله‌مادم . رسم مسئله‌سی بالطبع حکمدن دوشمش اولدی . او پنجره‌یه‌ده چیقمایوردی ، حال بوکه بنم اونی کورمکه ینه احتیاجم واردی ، اونی حالا سوییوردم ، دها بشقه بر درلو مفتونیتله ، کویا تماماً سوه‌مه‌مکدن متولد بر یأس ایله هر وقتدن زیاده سوییوردم . اوحالده ؟... اوت اوحالده کیدوب بونی کندیسنه‌ده سویله‌مکدن بنی منع ایدن شی نه ایدی ؟ حالبوکه ایچنده کچن ایکی کوندن صوکره اولرینه کیتدم . اوبر مدت بنم یانمه کله‌مه‌دی ، نهایت اودایه کیررکن عادتا قورقه‌رق ایلریله‌یوردی . شو ایکی کون ایچنده بویوك بر خسته‌لق کچیرمشجه‌سنه سوزولمش ، صارارمش ، یاناقلری چوکمش ایدی ... بنی بو کون بورایه سوق ایدن مقصد نه قدر عجیب ایدی ! « نه اهمیتی وار ؟ » دییه‌جکدم . ذاتاً بینمك ایچنده هپ بو جمله‌یی تکرار ایده‌رك کندی کندیمی قاندرمق ایسته‌یوردم . اونی بویله مأیوس کورونجه بو مقصد دها زیاده قوت بولدی . امان یاربی ! اکر بن بوکا قوت بوله‌مازسه‌م بو قیزك سبب خرابیسی اوله‌جغم ، یالکز اونك ایچون دکل بنم ایچون‌ده آرتق

حیات بیتمش اوله‌جق .. دقت ایدییورمیسکز ؟ بن اونی حالا سوییوردم ، سوییوردم دکل سوییورم ، ایشته سزه بونی سویلرکن ینه سوییورم ... فقط دها بو ایلك ملاقاتده کوزلرم بلااختیار اورایه او صاچلرك آلتنده بولونماسی لازم کلوبده بولنمایان شیئ آرامق ایچون تا او نقطه‌یه کیتدی ... بوتون اوراده بولندیغم مدت ظرفنده ذهنم ، حتی کوزلرمده — آره صره کوزلرمك اورایه دیکیلمش اولدیغنی فرق ایده‌رك زورله‌فلك نظر ایدییوردم — هپ اویوق اولان شیئك یوقلغنی دوشونیور ، کوریپوردی ... بوکون همان هیچ برشی سویله‌مه‌دك ، اوچمزده سکوت ایدییوردق ؛ بزی شوراده جمع ایدن حسیاته دائر برکلمه بیله تلفظ اولنمادی ...

او کیجه بنم ایچون اویومق ممکن اولمادی ، کندی کندیمه اودامده کزینه‌رك : « آلچق ! .. نه ایچون قرار ویرمه‌یورسك ؟ فرض ایت‌که کوروله‌یه‌جك بر یرده بر یاره‌نك اثری قالمش . . . ذاتاً بوده کورونیورمی؟ صاچلرك آلتنده صاقلانمش ، شیمدی‌یه‌قدر میدانه‌چیقمشمیدی؟» دییوردم ، صوکره بوتوبیچ نفسه‌قارشی برصدا یوکسله‌رك : « ایشته کوروتمه‌دیکی ایچون کورونیوریا ! .. » دییوردی.

ایرته‌سی کون ینه اورایه کیتدم ، دهاایرته‌سی کون ینه ، اوکوندن بری هرکون کیدییورم ، فقط هیچ برنده وظیفهٔ انسانیه‌نك بکا تعلیم ایتدیکی جمله‌یی سویله‌مکه کافی قوت بوله‌مایورم .

آرتق بنم ایچون رسمله اشتغال ، طانیدقلرمله الفت ، هرشی

بیتمش اولدی ؛ یاپ یالکز ساعتلرله قیرلرده ، چاملقلرده ، دکز کنارنده دولاشیورم وهرکیتدیکم یرده یالکز اونی ، او موجود اولمایان شیئی کوریورم . بونی دماغمدن چیقارمق ممکن دکل : یاریم قولاق ... شودقیقه‌ده المه بر قورشون قلمی آلسه‌م بر یاریم قولاق ترسیم ایده‌جکم . اوندن باشقه برشی کورمه‌یورم ؛ کزرکن بریاپراق نظر دقتمی جلب ایدییور ، اونی بریاریم قولاغه بکزه‌تیورم ؛ اوداماك دیوارلرنده برکاغد وارکه چیچکلری یاریم قولاغی آکدیریور ؛ برکون برخمیر چورباسی ایچرکن بردن قاشیغمك ایچنده بریاریم قولاق کورر کبی اولدم وایچمکده دوام ایده‌مه‌دم . آرتق چیلدیرمغه رمق قالدی ، یا بورادن قاچمق ویاخود کیدوب تکریر طلب ایتمك لازم .. بونك ایکیسنی ده یاپه‌مایورم : قاچمق ممکن دکل ، چونکه سوییورم ؛ ایکنجی شقه‌ده قوت بوله‌مایورم ، چونکه ... چونکه شیمدی رؤیالرمده بیله بر یاریم قولاق کورییورم ، کیجه‌لری کابوسلر آراسنده قاریوله‌مك جیبنلکندن لایعد یاریم قولاقلر صارقه‌رق یوزیمه کوزیمه سورونیور . شوحالده‌ازدواج وقوعه‌کلسه نه‌اوله‌جق ؟.. کندیمی فدا ایدیم ، فقط اونی مسعود ایتمك ممکن اولمایه‌جق ؛ هیچ برطرفك سعادتنه خدمت ایتمه‌ین برشیئه نصل قرار ویره‌یم ؟..

بوراده تکرار دوردی ، کوزلریمك ایچنه باقه‌رق نتیجه‌یی ویرمك ایچون بنده تأثیر کافی حاصل اولوب اولمادیغنی آکلامق ایسته‌یورمش کبی برمدت سکوتدن صوکره سسنی ایندیره‌رك آغزمدن

چیقه‌جق حکمه رشتهٔ حیاتی باغلی ایمشجه‌سنه بر تسلیمیت مفتوره ایله دیدی‌که :

— ایشته افندم ، سزه بونك ایچون کلیورم ، نصل بدبخت بر آدم اولدیغمی آکلادیکز . بکا حقیقتی صاقلامایه‌رق تماميله سویله‌مکه وظیفةً مجبورسکز ، اوندن صوکره بن لازم کلن قراری اتخاذ ایده‌جکم . ایشته سؤالم ، افندم : فن جراحینك غریبه‌لر یاپدیغنی ، حتی اکسیك اعضای وجودی اکله‌دیکنی بیلیورم ، بوکون موجود اولان اقتدار فن ایله بو یاریم قولاغی تماملایه‌بیلیرمیسکز ؟

صوصدی ، عادتا نفس آلمغه جسارت ایده‌مه‌یه‌رك جوابمی بکله‌یوردی . بن ده مشکل برموقعده قالمش ایدم ، جواب ویره‌مه‌دم ، فقط دوشوندم‌که بو بیچاره‌دن حقیقتی صاقلامق تماماً بی‌فائده اوله‌جق . او زمان ایضاح ایتدم ؛ اورایه بر أت پارچه‌سی الصاق ایتمك ممکن اوله‌جغنی ، فقط بونك دها نا خوش بر منظره حصولندن باشقه بر شیئه یاره‌مایه‌جغنی آکلاتدم . بنی ساکتانه ، کوزلرینی سوزه‌رك دیکله‌دی ، دیکله‌دی ، صوکره ، بن بتیرنجه بردن آیاغه قالقدی : « تشکر ایده‌رم ، جراح افندی ، بکا حقیقتی سویله‌دیککز ایچون منتدارم . » دیدی وچیقدی ...

بوندن صوکره نه اولدی ، نه‌یه قرار ویردی ، بیلمه‌یورم . زواللی کوزل ، ظریف ، اینجی کوپه‌لی قیز !... عجبا چام آلتنده باشلانان رسم لطیف ابدیاً یاریم ، بیچاره قولاغك کبی یاریم می قاله‌جق؟..

نیسان ۱۳۱۳

برمسئلهٔ عدلیه

بر مسئلهٔ عدلیه

اونی مدعیٔ عمومی معاوننك اوداسنه قویدیلر ، کیرر کیرمز اطرافنه بر کوز کزدیردی. ویالکز اولمادقلرینی کوردکدن صوڭره دیدی‌که : ـ سزه ، یالکز سزه برشی آکلاتمق ایستردم.

هرکس اودادن چیقدقدن صوڭره ساکتانه بکله‌ین مدعیٔ عمومی معاوننك یوزینه باقدی ، براز تردد ایتدی ؛ بلندن ، قوشاغنك آراسندن عصبی الرله کوچك بر طبانجه چیقاردی ویاواشجه یازیخانه‌نك اوستنه قویه‌رق قورو برسسله : ـ بونی بندن آلیکز ، افندم ، چونکه آدم اولدیره‌جکم ! .. دیدی .

بو جمله‌یی سویله‌یه‌بیلمك ایچون صوڭ قوتنی صرف ایتمش ده آرتق آیاقده دورمغه مجالی قالمامشجه‌سنه براسکمله چکدی واستیذانه حاجت کورمکسزین تا مدعیٔ عمومی معاوننك قارشیسنه اوطوره‌رق

ديرسكلريني يازيخانه‌نك اوستنه دايادی، ايكی اللريله يوزيني قاپايه‌رق دوردی .

شيمدی اودانك ايچنده آغير برسكوت واردی ؛ مدعیٔ عمومی معاونی قارشيسنده قلبنك ضربان شديديني حس ايتديكی بو آدمی كندی حالنه براقمق ايسته‌يه‌رك ، اعترافاتك كندی كنديسنه كله‌سنی بكله‌يه‌رك بركلمه سويله‌مه‌يور واونی سير ايدييوردی .

بوبر كويليدی : باشنده اسكی دكل فقط چوق زمان قوللانلديغنی كوسترن برطراوتسز لكله برفس وصولوقجه بريمنيسی، صيرتنده وجودينه آنجق كلن‌دار برجامه‌دان واردی . قرق ياشلرنده اولماليدی ، فقط چهره‌سنده سنه‌لرله سورن بر اضطراب مديدك تعب عميقی اونی وهلةً اختيار ظن ايتديرردی .

اللريني يوزندن چكدی واوكنه باقه‌رق ديدی‌كه : — سزه آكلاتماليیم ، هپسنی آكلاتماليیم كه نه‌ديمك ايسته‌ديكمی آچيقدن آچيغه كوره‌سكز . سزه دمين آدم اولديره‌جكمی سويله‌مشدم ، دكلمی؟فقط اونی اولديرمك ايسته‌مه‌يورم.سزه‌كليشمدن،بونی سويله‌يشمدن مقصدده او .. نی بوندن منع ايديكز، آكلايورميسكز؟ آه ! بواوقدر فنابرشی اوله‌جق‌كه ... اوته‌كی بشقه درلوايدی، اونك ايچون كندمده حق بوليوردم، اونی اولديردكدن‌صوكره كندمی همان عفوايتدم؛ فقط بواويله دكل. بونی نه ايچون اولديره‌جكم؟ نه‌سبب‌وار؟ هيچ .. ايشته اون سنه‌دن بری كندی كنديمه باغيرييورم: « اونی نه‌ايچون اولديره -

جکسنك ؟ » دییورم. بیلمه‌یورم ، ایشته شوراده ، باشمك ایچنده برشی وارکه بکا هردقیقه : « کیت ! اونی اولدیر ! ... » دییور . آکلایورم بوکا قارشی قویه‌بیلمك ممکن دکل ، کیده‌جکم ، اونی اولدیره‌جکم ... بنی منع ایتمه‌لی ، بنی اورایه کیتمك ایچون براقمامالی ، آکلایورمیسکز ، افندم ؟

شیمدی مخاطبنك یوزینه باقیور ، اوندن برجواب بکله‌یوردی ، مدعیٔ عمومی معاونی کندیسنه هرشیئی سویله‌مك ایچون غیر قابل غلبه بر احتیاجی اولدیغی آکلاشیلان بو آدمك سربستیٔ جریان حسیاتنه سکته ویرمه‌مك ایچون سکوت ایتدی .

او نصل آکلاته‌جغنی دوشونه‌رك ، خاطراتی جمع ایتمکه چالیشه‌رق دوریبوردی ؛ صوکره یاواش ، رقیق برسسله ، سویله‌دکجه قلبنده سنه‌لرجه ثقلتی چوکن اضطرابك تخفف ایتدیکی آکلاشیله‌رق ، نهایت کندیسنی دیکله‌ین ، دیکله‌مه‌سی لازم کلن بو آدمه قلبنك بوتون زهرلرینی اوزون اوزون دوکمکدن روح مریضنده بر انشراح شفا دویه‌رق ، باشلادی :

سز بنی بیلمزسکز ، دکلمی ؟.. اون سنه اول بوراده ، سزك یرکزده باشقه بری واردی ، او زمانده ینه بویله ، بورایه کله‌رك آکلاتدم ، هپسنی سویله‌دم . کندی کندیمه کلوب عدالتك حقنی اوده‌دم ، چونکه باشقه درلو یاپمق ممکن دکلدی . صاقلایه‌مایوردم ، مطلقا سویله‌مك ایچون برشی بنی بورایه قدر سوروکله‌یوردی .

او وقت ياپدقدن صوكره كلشدم ، شيمدى‌ده ياپمه‌دن اول، ياپمامق ايچون كليورم . شيمدى اون سنه‌يى كچيور ، اون سنه‌دن برى محبوس ايدم . حبسده ايكن كوكلم راحتدى . اوزمان او باشمك ايچنده‌هر دقيقه بينمى طيرمالايان فكر بكا : « اونى اولديره‌جكسك!» ديدكجه كندى كنديمه كولردم ، « بورادن نه وقت چيقه‌جقسك؟ دوشون بركره ، سن اونى اولديره‌مه‌يه‌جكسك. » ديردم وراحت ايدردم . لكن ياواش ياواش او بكا بيتمز توكنمز كورونن زمان ياقلاشيوردى . برآرالق حبسخانه‌دن چيقمق زمانى اوقدر ياقين كوردم واوندن اويله تيتره‌دم‌كه بورادن چيقمامق ، اولنجه‌يه قدر بوراده قالمق ايچون برسبب بولمق ، باشقه برشى دها ياپمق ايسته‌دم . حس ايدييوردم‌كه بن اورادن چيقدقدن صوكره كويه عودت ايتمه‌مك ايچون قوت بوله‌مايه‌جغم . بركره كويه كلنجه پك ايى بيليوردم‌كه او باشمك ايچنده باغيران فكربنى سوروكله‌يه سوروكله‌يه مثلا برقاراكاق كيجه‌ده ، اونلرك هيچ برشيدن خبرى يوقكن ، چارداغك آلتنده چوجقلريله برابر اوطوررلركن ... آكلايورميسكز؟ نه فنا شى ! بونك فنالغنى هركسدن زياده بن بيليورم ، فقط نه‌در بيلمم‌كه ... اوكون ، بوتون حبسخانه‌ده آرقداشلر بونمه صاريليركن اونلردن برينى قوللرمك آراسنده صيقمق ، بوغمق ، بورادن چيقمامق ايچون بر جنايت دها ياپمق ايسته‌يوردم ؛ صوكره هپ يولده تصادف ايتدكلرمك اوستنه آتيلمق ، بريسيله غوغا چيقارمق

ایچون ایچمده هوس واردی . نهایت ، ایشته کویه کیتمه‌دن اول سزه کلیورم . بنی اورایه کوندررسه‌کز ...

صوك سوزی اکلاشیله‌مادی ، شیمدی کوزلرنده آتشناك بر نظرله مخاطبنه بقیوردی ، یئـه اودایه درین بر سـکوتك ثقلتی دوشـدی ، او ، تکرار ، بو دفعه کوزلرینی ایندیره‌رك ، یاواش بر سنسله اصل حکایه‌سنی اکلاتدی :

— سزه اصل اکلاتیله‌جق شیئی سویله‌مه‌دم . اوزمان سزك بر کزده بشقه‌سی واردی ، کاغدلری آراتدیررسه‌کز بولورلر ، بن اون سنه اول کویده بر آدم اولدردم ، اما بنی طوتمادیلر ، کندی کندیمه کلدم ، تسلیم اولدم . خبر ویرمه‌مك‌ده اوله‌بیلیردی ، لکن املك قنیله اسمایی آلمق ایسته‌مه‌یوردم . اوندن صوکره یوره‌کمده برشی بنی راحت براقمادی ، او ایش اولور اولماز کلوب تسلیم اولمق لازم کلدی . اونی اولدیرمه‌مك‌ده اوله‌مادی ، اما قباحت اونکدی ، اسما بنی سوییوردی ، بن‌ده اونی سوییوردم ، بوتون کوی‌ده پك اعلی بیلیردی که اسما تا کوچك یاشندن بری بنمدر . آرتق بزی راحت براقمالی دکمیدی؟ تك دورمادی ، ایکیده برده اسمایه صاتاشیر ، اونك پیشنی قوللار ، یولنی کسر ، اوته‌ده بریده اوکا سوز فیرلاتیردی . بن هپ صبر ایدییوردم ، برکون کوی دلیقانلیلرینك ایچنده بکاده لاف آته‌جق اولدی ، سلاحمه داورانیوردم ، قوللرمی طوتدیلر . اوکون اویله کچدی اما بن آرتق اولا فنی اونوتمامز اولدم . برکون

بکا بر خبر کتیردیلر ، « اسمایی بن‌اونك اللندن آله‌یم‌ده کورسون! » دیمش . بنی قورقوتیور ظن ایتدم . صوکره ایش اکلاشیلدی ، بر قاچ ارقداشیله برابر اسمایی قاچیره‌جقمش ، بر کیجه اولرینه هجوم ایده‌رك زورله داغه قالدیره‌جقمش . بونی خبر آلنجه بینمك آتدیغنی دویدم ، خبر کتیرنلر : « کوزکی آچ !.. » دییورلردی . آرتق بو ایشی تمیزله‌مك لازم کلدی ، « اسمایی آلمق ایسته‌ینك بن جانی آلیرم . » دیدم . کیمسه‌یه برشی دیمه‌دم ، کندی کندیمه قرار ویرمش ایدم ، نه اولورسه اولسون رقیبله اوزلاشمغی ذهنمه یرلشدیردم : یابن یا او ... ایکمزدن بری اورته‌دن قالقمالیدی . او اقشام اینجه اینجه یاغمور یاغیوردی ، قاراکلق برکوز کیجه‌سی... او ، صباحلین شهره اینمش ایدی ، کیجه کچ وقت کویه کله‌جکنی بیلیوردم ، یولنی بکله‌دم . هپ کندی کندیمه : « سن کیم بیلیر ، بوکون شهره نه ایچون ایندك ؟ بلکه‌ده اسما ایله دوکونه حاضرلا - نیورسك . لکن اولا بنی یمه‌لی‌ده اسمایی صوکره دوشونمه‌لی . » دییوردم . بوراده ، یولك کنارنده اغاچلرك آراسنده کیزلنه‌رك بکلرکن کچیردیکم ساعتلری اکلاته‌مم . یاغمور اینجه‌اینجه یاغیوردی، باشمك اوستنده‌یاپراقلره دوشدکجه صانکه بکابرشی‌سویله‌یور کبیدی. یول قیوریله قیوریله اوته‌سنده بریسنده تك توك اغاجلرله قارا کلغك ایچنده اوزانوب کیدییوردی . اره صره اوزاقدن بر کورولتی فرق ایدردم ، اووقت قولاقلرمك ایچنده صانکه آتلرقوشاردی.

تا اوته‌ده بر میشه اغاجی واردی‌که قارا کالقلر آراسندن قوپه‌رق بکا دوغری کلن بر کولکه کبی ایلرلردی ، بلکه اون دفعه بومیشه یی آلداتدی ، بلکه اون دفعه یرمدن داوراندم . قورقودن دکل فقط براز صوکره بر آدم اوله‌جکمدن یورکمك چارپینتیسنی ضبط ایده‌مه‌یوردم . بویله ساعتلرجه ، قارا کالقده ، یاغمورك آلتنده بکله‌دم ؛ نهایت ...

بلکه آره‌مزده اون آدیم واردی ، قاراکلغك آراسنده اونی ایجه طانیدم . دها نه یاپه‌جغمه قرار ویرمه‌دن اوکنه آتیلمشم ؛ « کیم او !.. » دیدم . سسمدن آکلادی ، « بن !.. » دیدی . « سلاحنی چك ! اسما یا سکا یا بکا قالسون !.. » دیدم .

اونی اورادن ، پوصودن اولدیرمك‌ده اوله‌بیلیردی ، لکن بویله‌سنی مردلکمه ییدیره‌مه‌یوردم . بویله قارشی‌قارشی‌یه ، کوکس کوکسه ، سلاح سلاحه دوکوشمك ، ایشمزی مردجه‌سنه بتیرمك ایسته‌یوردم . اوده قاچنمادی ، آرتق پك ایی بیلمه‌یورم ، بر آرالق « دان !.. دان !.. » ایکی طبانجه‌سسی ایشیتدم ، صوکره قارشیمده بر کولکه‌نك صاللانه‌رق دوشدیکنی فرقایتدم . آغزندن بر سوز بیله چیقمادی . اکیله‌رك باقق ایسته‌دم ، املك قارا کالقده کوزینه تصادف ایتدیکنی آکلادم ؛ اوزمان ، بیلمم بنده نه اولدی ؟ بردن یوره‌کمده برقورقو دویدم ، چوجقجه برقورقو ، باشدن آیاغه قدر بنی تیترتدی . آرتق بوراده دوره‌مادم ، شیمدی بواولو قالقه‌جق

بوغازیمه صاریله‌جق ظن ایدییوردم. براز اول بر یکیتله‌دوکوشمکدن قورقمایان بن او دقیقه‌ده بر اولودن قورقدم، قوشمغه باشلادم ... ایشته اون سنه صوکره بونی نقل ایدرکن حالا صوغوق صوغوق تر دوکیورم. اوکیجه‌یی اوله‌سی‌یه قدر اونوته‌مایه‌جغم. بن دورمه‌دن، نفس آلمه‌دن قوشیوردم، اطرافده یاغمورلر اوتلره، یاپراقلره دوکولدکجه قیرلردن برشیلر قالقیور، آرقه‌مه دوشیور، بنی قوغالایور ظن ایدییوردم. ینه قوشیوردم. قوشیوردم، قوشیوردم، صوکره بردن یولك کنارنده اوکمه بر آغاج چیقیور، صانکه بکا: « نره‌یه کیدییورسك؟ » دییوردی. یانندن کچرکن، قوللی اوزاتوب بنی طوته‌جقمشجه‌سنه، اوزاقلانه‌رق یولك اوته طرفندن کچیوردم. آرقه‌مدن برچوق قوللر اوزانیور، اولولك صوغوق نفسی اکسه‌مه دوقونیور کبیدی؛ اووقت ینه دورمه‌دن، نفس آلمه‌دن قوشیوردم، قوشیوردم. کویه کلنجه دوردم، کوزلرمی قاپادم. همان اورایه آتیلیویرملك، کویك کنارنده، اوزاقدن سسلرینی ایشیتدیکم کوپکلر کبی اولویه اولویه آدم اولدیردیکمی سویله‌مك ایسته‌یوردم. بوراده نه قدر دوردم، بیلمه‌یورم، فقط بردن بینمك ایچنده برشی اویاندی. آکلادمکه کیدوب خبرویرمه‌دکجه یاشامق ممکن دکل؛ اوزمان هرشیدن، اسمادن، آنامدن، بابامدن، بوتون دنیامدن داز کچدم، ینه قوشدم، برساعت اولکی قرارمی یرینه کتیرمك ایچون عجله ایدییوردم. اسمانك قاپیسنه‌اوردم، یوره‌کمده کوکسمی پاره‌لایه‌جق

برچارپنتی واردی. آنانسنه دیدم که : « اسما کلسين ، سن ده برابرکل ، ایکیکزه برشی سویله‌یه جکم » . اسمانسی ایشیدنجه چیقدی ، بردن صاب صاری اولدی ، بنی اویله کوروبجه فنابرشی اولدیغنی آکلادی. اووقت دیدم که: « اسما ، سنککنی حقهده. شیمدی ده کیدیبورم ، حکومته تسلیم اوله‌جغم ، آرتق هرشی بیتدی . بکا قسمت اولمایه جقسك اماسنی اوکاده براقدم . شیمدی سکا برشی سویله‌یه جکم ، اسما . . . بنی ایی دیکله . آنانك اختیار ، سکا باقه‌جق بشقه کیمسه یوق ، سن بنی بکله‌یه مزسك ، اگر بنی سوییورسه‌ك بشقه کیمسه‌یه وارمایه جقسك ، کوچك قرداشمه واره جقسك !» .

آه ! بونی سزه نصل آکلاته‌یم: هرشیئی کوزمه آلدیرمش ایدم ده بشقه برینه وارمه‌سنه تحمل ایده‌مه‌یوردم. اما قرداشمه وارورسه ، بیلمم که ، اوزمان اویله ظن ایدیوردم که ، اونی بوسبوتون غائب ایتمش اولمایه جغم . نه دیمك ایسته‌دیکمی آکلایورمیسکز؟.. بکا اوزمان حبسخانه‌دن برده چیقمق نصیب اولمایه جق کبی کورونیوردی ، حال بوکه اسمایه اگر : « نی بکله !.. » دیمش اولسه‌یدم ، او بنی بکله‌یه جکدی ، شیمدی ده کویه کیدنجه ...

بیلسه‌کز اوندن صوکره نه آجیلر دویدم ، نه‌لر چکدم ! بلکه برسنه صوکره ایدی ، بکا حبسخانه‌ده برکاغد ویردیلر . مملکتدن مکتوب : « آرزوك یرینه کلدی ، اسما ایله قرداشکك دوگونی اولدی ... » دییورلردی . حرصمدن کاغدی پارچه پارچه ایتدم ،

دیشلرمله کمیردم . اوکوندن صوکره آرتق کوزلرمه ساده قان کوروندی. کیجه آنسزین اویقودن صیچراردم، اونك، قرداشمك، کندی ایسته‌کمله اسمانك قوجه‌سی اولان قرداشمك اوزرینه قما ایله یوریه‌یورمشم ظن ایدردم. بویله سنه‌لرله سوردی؛ سنه‌لرجه هردقیقه ذهنمك ایچنده بوفکر وار ، بونی اورادن چیقاره‌مایورم . اسمایه « سن بنی بکله‌یه‌مزسك ، قرداشمه واره‌جقسك !... » دیین بن ! آرتق بوکا بردیه‌جك وارمیدی؟ بیلیرمی‌یم‌نه‌در؟ « اسما شیمدی بشقه سنکدر ، سنه‌لر اولیورکه بنی اونوتمشدر ، بشقه‌سندن چوجقلری وار ، ارتق بن اونك ایچون هاصاغ ها اولو... » دیدکجه کندی کندیمه اورایه اوچمق ، اوبشقه‌سنی ، اواسمانك قوجه‌سنی دیشلرمله پارچه‌لامق ایسته‌یورم .

شیمدی آکلادیکزمی ، افندم؟ اکر بنی براقیرسه‌کز بن شیمدی بورادن دوغری کویه کیده‌جکم . کندیلکمدن بشقه بریره کیتمکه یره‌کمده قوت یوق، دوغری اورایه کیدوب اسمانك قوجه‌سنی ، کندی قرداشمی اولدیره‌جکم !...

بنی براقایك ! بنی صالیویرمه‌یك ، آکلایورمیسکز؟

***

صوك برفریاد مذبوحانه شکلنده بواسترحامی فیرلاتدقدن صوکره مدعیٔ عمومی معاوننك ، شیمدی درین بردوشونجه ایله مجیعه‌نك قارشیسنده مبهوت دوران مخاطبنك ، سکوت مترددانه‌سنه خاتمه

ویره‌جك كلمه‌یه عظیم بر عذاب ایله منتظر دوردی ؛ اویله دالغین دالغین ، اوزون اوزون بكله‌دی ؛ بردن آرتق كندیسنی ضبط ایده‌مه‌مش كوروندی ، یازیخانه‌نك اوزرینه قاپانه‌رق ، قابنك اوستنده اون سنه‌لك بر قابه بینك ایچنده بشقه بر قابك بخار تصوری دونن بو آدم ، بر چوجق كبی مخاطبنك تأخر ایدن جوابنی بكله‌مه‌یه‌رك ، هونكور هونكور آغلادی ...

كانون اول ١٣١٤

بویوك بابا

بویوك بابا

كچن بهار همان هر جمعه كونی اونلره تصادف ایتمك برامر مقرر كبیدی . غالبا بزه یاقین بر یرده اوطوریپورلردی ، و ، اكلاشیلان ، بویوك بابا چوجغك مكتب تعطیلندن استفاده ایدرك حفیدینی جمعه سیرانلرینه چیقارردی : بویوك بابا ایله حفید ... مطلقا اویله ایدی . بو بهار چوجغك انجق آلتنجی بهاری اوله‌بیلیردی ، حالبوكه او آلتی بهارلق چیچكك آرقه‌سندن یوروین متقاعد ضابط البسه‌سنك آلتنده اوكسوركلردن قیصیلمش ظن اولنان قوروواوموزلریله بواختیار آرتق مطلقا حیاتك بهارلرینی دكل ، قیشلرینی ، بر كون بیاض قارلر آلتنده بر دها اویانماموق اوزره براویقو ایله اویومق لازم كلدیكنی اخطار ایدن قیشلری صاییوردی ، وغالبا اونلردن اوقدر صایمش ایدیكه آرتق اونوتمق ایسته‌یوردی .

چوجغك آرقه‌سنده دائما بر درلو اثواب كوردم : بی شبهه جمعه سيرانه مخصوص البسه‌سيدی . كوكسنده صاری قوردونلر ، قوللرنده اوچ دانه صاری شريت ، باشنده قرمزی فس ، بلنده مينی مينی برقلنج ، دها صوكره ، اختيار بويوك بابا بر ايكی خطوه كريدن متقاعد البسه‌سنك ايچنده بر مشی مريضانه ايله يورركن ، كويا معيتنده بر طابورك آهنك خطواتی رفاقت ايديبورمشجه‌سنه ، غرور ووقار ايله دولو بر ادای عسكرانه ...

بن اونی ايلك كوروشمده : « اوح ! نه كوزل ، ايشته بر قهرمان !... » ديمش ايدم. صوكره بويوك بابايی، اوآرتق نشانسز، علامتسز ، يالكز قرمزی چيزكيلرله اسكی برعسكر قيافتنده كورونجه درحال چوجغه ويريلن بوقيافتك شعر نوشيننی اكلامش ايدم : بويوك بابا بوتون حيات سابقه‌سنك كوزل خاطره‌لرينی‌شو چوجغك قيافتنده احيا ايتمك ايسته‌مش ايدی .

و ، چوجق، قفاسنك عسكرجه قيرقيلمش صاچلری اوزرنده قرمزی فسنه اويغون جدی بر چهره ايله ، كوچوجك باجاقلرينه قيلنجنی‌چارپه‌رق ، بوتون روحيله بوالبسه‌نك معنويتنه تمثل‌ايده‌رك، قوی خطوه‌لرله ايلرلركن ، آرقه‌سندن بويوك بابا آرتق بر دها عودت ايتمه‌مك اوزره كچن سنه‌لرك ايشته شو چوجقده عودتنی كوره‌رك ، مطمئن، متسلی برنظرله يورغون آياقلرينی سورته سورته، أوك اوكندن كچرلردی .

نره‌یه کیدرلردی ؟ غالبا اوزون اوزون یورودرلر ، بویوك بابا حفیدینی ، حیاتنك شو تاریخ مثالنی ، چوجقده بو کوزل قیافتی ممکن مرتبه هرکسه کوسترمك ایچون ساعتلرله کزرلردی . اوقدر کزرلردی‌که صوکره عودتده ینه اوك اوکنده‌ن کچرکن چوجغك خطوه‌لرنده برازنقصان متانت ، چهره‌سنده لزومندن فضله بلی بر تعب ، حتی قسنك یوسکوننده بیله بویوك باباده اوفق بر معنای سرزنش ؛ بویوك بابانك اوموزلرنده‌ده دها زیاده بر چوکوکلك فرق ایدردم .

برکون اونلره تا شیشلینك آرقه‌سنده ، غلبه‌لقدن ، بنالردن اوزاق ، ایکی کشی یاپ یالکز ، بویوك بابا پیش منظرنده آچیلان عریان صحرالره ، دره‌لره ، هردرلو حائلدن آزاده افقلره دالهرق اوتلرك اوستنده اوطورمش ، چوجق آیاقده ، اوینامغی بوالبسه‌نك وقارینه یاقیشدیرمایه‌رق ، بویوك باباسنك تا اوزاقلره اوچوب کیدن دوشونجه‌لرینك آرقه‌سندن بوش برنکاه ایله باقه‌رق ، ساکت ، وقور دورورکن تصادف ایتدم .

بویوك بابا شودقیقه‌ده ، شوراده بوصحرای مدیدك ، او افق کریزانك قارشیسنده کوزلری بولانه‌رق ، اوکنده ، برقاچ خطوه ایلریده دوران چوجغی ، نیم متعین برشکل رؤیا مهیتیله کورورك ، خاطراتی تحسساتیله قاریشدیرییور ، بوحفید چهره‌سیله سنه‌لرك بتوطلری آره‌سنده غائب اولان بشقه برچهره‌یی مزج ایدرك برینی بوزیور ، دیکرینی کوچلتیور ، دماغنك سیسلره بوغولمش خطره‌لریله

دالغين كوزلرينك قارارتيلرى آره‌سنده بولنان بومنظره‌نك ، بوتون او بلوطلردن مركب عالم تخيلك فوقنده بر شيئك طيراننى كوريبور كيبدى : بويوك بابا ايشته كنديسنى ، ايرى سياه بيقلرله ، كنيش اوموزلرله، پرتو جلادتله پارلايان كوزلرله اومهيب، مدهش عسكرى كوريبوردى ؛ واو زمان بوتون بواطرافده ساكت اويويان لوحهٔ صحرا پيش نظر خولياسنده جانلانيوردى . ايشته اختيار عسكرك اوكنده صحرالرك ، دره‌لرك اوزرندن بر نفحهٔ حيات اوچدى ، طاشلر ، طوپراقلر تتره‌يه‌رك ، بر سيالهٔ برقيه ايله طوتوشه‌رق قالقيورلر : عسكر ، عسكر .. بوتون افق تفكرنده شيمدى بيكلرجه عسكرلر وار ، و ، اوچهره ، اوسياه بيقلى ، كنيش اوموزلى ، پارلاق كوزلى ، اودامارلرنده قان يرينه علوى سمالرك علوى كونشلرندن آلنمش سيالهٔ آتش قايناشان ترك بونلرك اوكنده قلنجندن شمشكلر طوتوشه‌رق ، مهابت صداسندن رعدلر كورله‌يه‌رك ذى‌حيات چليكدن دوكولمش بر هيكل عظمتيله يوكسليور .

بن اونلرى اوزاقدن سير ايدركن بواختيار آدمك عالم معنويتنه كيرمكه چاليشيور ، اونى بويله ساكت ، درين درين دوشوندير ن حسياتى تحليل ايتمك ايسته‌يوردم . بى‌شبهه اونك حيات عسكريه‌سنده اويله صحيفه‌لر واركه هپ برر برر شو دقيقه‌ده كوزلرينك اوكنده ياشايوردى : ايشته باروت دومانلريله، قان قطره‌لريله يازلمش بر منقبهٔ غزا ، بر صحيفهٔ مباركه .. درينـدن ، داغلرى ايكله‌تن بر انين ايله

طوپ کورولتیلری ، افاق قیزیل قامچیلرله ییرتان یانغینلر، صحرالردن ذی حیات سیاه بلوطلر شکلنده کچن عسکرلر ، بونلرك آراسنده ینه کندیسی النده قلنجیله اولومه قارشی ایلریله‌یور ، و اونك نکاه تهدیدی آلتنده اولوم ، لرزان ومتحاشی ، کری چکیلیور ...

کویا نظر خولیاسنه سریلن بوخاطرات مجدینی تقدیس ایتمك ایسته‌یورمشجه‌سنه ایاغه قالقدی ، بوتون افق دراغوش ایدن بر نکاه ایله سلاملادی ، صوکره النی اوزاتەرق حفیدینك اوموزینه دوقوندی . یورودیلر .

بونلری کوره کوره ، معنای هویتلرینه نفوذ ایتمك ایچون چالیشه چالیشه اونلرك روحیله روحمك آراسنده بر آشنائی ، حتی آشنائیدن دها زیاده برشی ، عادتا درین بر محبت تأسس ایتمش اولدی .

صراحةً اکلایوردم‌که بونلر آرتق بر بویوك بابا ، بر کوچك حفید دکل ایدیلر ؛ ایکیسی بر نقطه‌ده برلشه‌رك ایکی برادر ، ایکی رفیق اولمشلردی . آرالرنده او یارم عصرلق فرق کویا سیلنمش ، بو بهار ایله او قیشی بر کونشك آلتنده برلشدیرمش ایدی . ایکیسنی بر آراده کورکن بوسویت روح وفکری اکلامامق ممکن دکلدی . اونلرك برابر یورویشلرنده اویله بر معنی واردی‌که بریسنك حیاته کیرمك ایچون اوته کنك النه یاپشدیغنی، اوته کنك حیاتدن چیقمق ایچون اومینی مینی الهمحتاج اولدیغنی تفسیر ایدییوردی . قاچ کره اونلری سیر ایدرکن قلبمك تتره‌دیکنی حس ایتدم : « امان یاربی ! ایکیسندن بری یالکز قالمق لازم کلسه !.. »

اصل اونلرك حيات خصوصيه‌سنه انفاذ نظر خوليا ايدردم، اويله كشف ايدردم‌كه بويوك بابا اوك ايچنده بشقه كيمسه‌دن حظ آلماز، حتى بويكانه دوستنك محبتندن بر پارچه‌سنى كنديلرينه حصر ايتدكلرى ايچون ديكرلرى حقنده برخفى حس رقابتى بيله واردر. اوايستركه بو كوچك قلب كنديسنه، آنجق كنديسنه مخصوص ومنحصر اولسون. اوكا بشقه‌بريسنك مداخله‌سنه تحمل ايتمك ايسته‌مز، دوغار دوغماز حق اداره‌يى تماماً نفسنه تخصيص ايتمكده اصرار كوسترمشدر. اويله فرض ايدييورم‌كه چوجغك كنديسنه نسبت منحصره‌سنى تاييد ايتمك ايچون اوكا كندى اسمنى ويرمشدر.

بويوك بابا ايكيده برده اوده چوجق ايچون غوغالر ياپار، مسئله‌لر ايجاد ايدر؛ ييه‌جكنه، ايچه‌جكنه، كيه‌جكنه مطلقا كنديسى قاريشير؛ جمعه كونلرينه مخصوص بو قيافت عسكريه‌ده صرف اونك زاده‌ٔ حكميدر. اوكا اسمنى ويرديكى كبى قيافتنى‌ده ويرمشدر، روحنى‌ده ويره‌جكدر.

تا دوغار دوغماز اوكا كندى روحندن قطره قطره امزيرمكه باشلامش، اونكله بو چوجق آراسنده بر ارضاع معنوى اصولى تأسس ايتمشدر. اونى توجاغنه آلير، صيچراتير، اختيار كوكسنك كيمنه سسيله نديلر سويلر، بيقلرينك بياض تللرينى پنبه پارماقلرينك آراسنه ويره‌رك چكيشديرتمك ايچون اوغراشيردى.

ايشته آلتى سنه‌دن برى حياته يكانه رشته‌ٔ ارتباطى بو چوجقدى:

يالكز اونى دوشونور ، اونكله مشغول اولور ، اونك ايچون ياشاردى . اونك بوتون صفحات حياتيه سنه اشتراك ايتمش ، نبى سويله يرك ، بشيكنى صاللامقدن باشلايه رق نهايت كنديسنى اوكاسوديرمك ، آرالرنده يارم عصرلق ثقلتيله دوران فرق قالديره رق بو اختيار روحيله اوچوجق روحنى بر نقطه ده جمع ايتمك ايچون چوجقلاشمش ، اونك اويونلرينه بر رفيق اماده اولمش ايدى .

أوده ياواش ياواش چوجق حقنده بر عدم تقيد باشلامشدر . بويوك بابا اونكله اوقدر اوغراشيركه آرتق باشقه لرى ايچون تقيده لزوم قالماز . آره صره اورته دن غائب اولنجه اهمالكار بر سؤال ايشيديلير : « چوجق نره ده ؟ » ؛ صوكره بو سؤالك جوابنى ديره ك بيله لزوم كورولمز ، هركس كندى كندينه : « بويوك باباسيله برابردر ! » دير وهركس آرتق مطمئن اولور . اونلر يا باغچه ده برابر طاشلردن ، طوپراقلردن تعبيه لر ياپه رق ، دكنك پارچه لرندن عسكرلر ديزه رك اويناپورلر ، ياخود چوجق بويوك باباسنك اوكنده مندرك اوزرينه اوزانمش ، يارى اويقوده ، يارى اويانيق ، اختيار عسكرك بيتمز توكنمز خاطره لرندن برينى آكلايه مايه رق ديكله يوردر .

اونك بالخاصه مراقى بو چوجغى بر عسكر ياپمق ، كندى حياتنى اونك نفسنده تكرار ياشاتمقدر . او قوردوغى ، صيره لى البسه ايله بو خوليايه بر كسوهٔ حقيقت كيديرمك ايسته مشدر .

شیمدی اونی اوقوتیور ، اوخولیانك مقدماتنی قورویور ، کوزلرینی قاپایه‌رق سنه‌لری برر برر کچیرییور ، هپ اواملرینی ذهننك ایچنده جانلانمش ، تجسم ایتمش کورییور :

ایشته اینجه ، اوزون بویله ، هنوز ارککلشمکه باشلایان ظریف چهره‌سیله اوبرکون بلنه طاقدیغی ایلك قلنجیله کله‌رك بویوك بابانك النی اوپیور . کوزلرنده شیمدیدن بونك اشمئزاز سرشکنی حس ایدییور ، صوکره ذهننده برسرعت آنیه ایله سنه‌لر کچیور ، قارشیسنده ینه اوچهره ، فقط شیمدی براز اسمرلشمش ، برمعنای خشین رجلیت آلمش . دوداقلرنده بیقلری وار ، کوزلرنده طوتوشمغه مهیا بر آتشك دومانلری اوچیور ، اوموزلر کنیشله‌مش ، کوکس قاباریمش . بوچهره‌نك قارشیسنده بویوك بابانك‌ده سینه‌سنی برهوای افتخار قاباریتیور ، اختیار آدم قیشلرك صدماتیله خیرپالانمش جکرلرنده تازه برهوای بهار دوییور . نهایت براوچنجی چهره : بودفعه ایری ، داغنیق بیقلرله ، قارشیسنده قاماشدیریجی بر نیر وظیفه‌یه باقار ظن اولنان چاتیق کوزلرله قورقنج ، فقط قورقنجلغی محتشم برکوزللکله کوزل بر عسکر ، تام برعسکر ، اوخولیاسنك عسکری !.. اونده ، کندیسنك اوکیم بیلیر نه‌قدر سنه‌لرك ورای نسیاننده قالان عسکرلکی وار . اوزمان بونخبهٔ املی کوردکدن صوکره اختیار آدم کوزلرینی آچار ، خولیاسنی اوراده براقه‌رق یاواشجه یانی باشنده اویوقلایان چوجغی چکر ، قوللرینك آراسنه آلیر ، کویا کندی

كنديسنه : «ایشته، ایشته اوخیالك حقیقتی، بوراده‌لارمك آلتنده ، آوجمك ایچنده ؛ اویومایورم ، رؤیا کورمه‌یورم ... » دیر .

اوح ! بوقـیده‌ذ امل ، کیم بیلیر ، شواختیارك قارلر آلتنده دوکمش حسیاتی نصل ایصیتیور ، قلبنك اوبوز پارچه‌سی کبی سونوك کونشنه نصل حار برنفس حیات بخش ایدییور !...

فقط بوکاسنه‌لر، سنه‌لر لازم! اوسنه‌لردن نه قدر کچیرمك لازم کله‌جکنه سوق فکرایتدکجه اوفاق برلرزش تحاشی بتون هویتنی سرتاپا صارصیور، اوصیجاق هوای املك اوزرندن برمنجمد روزکارك سیلان باردینی حس ایدییور . صوکره اونی اوحالده کورمه‌مك ، کندی حیاتی بوچوجقده برحیات ثانیه حکمنده تکرار یاشایه‌مامق اوقدر محال ، خارق العاده ، غیر ممکن التصور برشی کورونیورکه درحال سببنی تعیین وتصریحه لزوم بیله کورمکسزین مطمئن اولیور . دها زیاده امنیت کسب ایتمك ایچون خولیاسنك بوبرهان مجسمنی ، هرکسه، کونشه ، بوتون دنیایه کوسترمك هوسیله چوجغه: « هایدی! اثوابکی کی، وقت کلدی ! ... » دییور ، وبوتمثال املك آرقه‌سنه دوشه‌رك ، بیمجال خطوه‌لرینی سوروکله‌یه سورکله‌یه بویوك باباسیرانه چیقیور .

***

برکون اختیاره سوقاقده تصادف ایتدم ، یالکزدی . اوکنه باقه‌رق یورویوردی ، پك ایی تعیین ایده‌مه‌یه‌رك دوشوندیکم برشیئه جواب ویرمك ایچون کندی کندیمه : « بوکون جمعه‌دکل ! اونك

ایچون یالکز. . .» دیدم . فقط اونی بویله یالکز کورمش اولمق بنده ناخوش بر تأثیر براقدی . اونك یورویشنده بوکون قنادلری قیرلمش بر سقط قوش حالی واردی.

ایکی اوچ کون صوکره اوکا تکرار یالکز تصادف ایدنجه، اوکنه باقه‌رق اوسقط بر قوش مشوار شکسته سیاه، آلننك اوستنده سیاه بر دوشونجه بلوطیله یورویشنك سببنی آکلایه‌رق قلبمك قیصیلدیغنی حس ایتدم : بویوك بابانك النده کاغدلره صارلمش شیشه‌لر ، قوطولر واردی ، بویوك باباحفیدینه علاج طاشیوردی .

بوندن صوکره جمعه‌لر کچدی، اونلر کچمه‌دیلر، فقط هپ آره‌صره اختیاره الندهشیشه‌لرله، قوطولرله، کوندن کونه دها زیاده اختیارلامش، دها زیاده قیرلمش بر محزونیت اضطراب ایله تصادف ایدردم . اونك هر دفعه‌سنده دها وضوح وصراحت کسب ایدن بر معنای استمدادله بو علاجلره بر صاریلیشی ، اونلری قوللنك آراسنده ، کوکسنك اوزرنده بر صیقیشی وارایدی‌که کویابو دائما بر وعد شفا ایله کله‌رك دائما آلداتان ، یالان سویله‌ین شیلره برلسان صمیم استرحامکار ایله :
« آه ! بیابسه‌کز ، اوکوچك شیئك ، اومینی مینی خسته‌نك بنم ایچون نه‌دیمك اولدیغنی بیلسه‌کز ! . . . اونی قورتاره‌جقسکز ، بنی بویله یاپ یالکز براقایه‌جقسکز، دکلمی؟ » دیمك ایسته‌یوردی.

اووقت بو اختیارك، اوخسته‌نك باشنده اولومله جنك ایدیشی ،

تیترك اللریله اومینی مینی یاتاغك اوزرنده اوچان مهیب شهرمانی قیروب پارچه‌لامق ایچون اوغراششنی تصور ایدردم .

ایشته شیمدی بو علاجلرله کیده‌جك ، خسته‌نك آتش حما ایله یولانان کوزلرینك اوکنه بیچاره سیمای کهنه‌سنده زورله بولنه‌بیلن بر تبسمله چیقه‌جق : « باق سکا نه کتیردم ! نه طاتلی شی ، ایچه‌جکسك ده ایی اوله‌جقسك . » دییه‌جك ، چوجغی ایچیرمك ایچون آغزینی شاپیرداته‌جق ، اوخویسزلقدن‌قیزاریمش کوزلرینك ... یالواره‌جق ، تتره‌یه‌رك قاشیغه قویه‌جق ؛ لهجهٔ روحنده بولنمش کلمه‌لر ایجاد ایده‌رك باشنی چویروب آغلایان ، تیکسینه‌رك الیله قاشیغی ایتن چوجغه رجا ایده‌جك ، بوغازندن یاشلر جکرلرینه آقه‌رق بوغوله بوغوله : « بونی ایچده ایی اول ، ایچمزسه‌ك ایی اولمازسك که ... سن ایی اولمازسه‌ك بویوك بابانه یاپار ؟ » دییه‌جك . اوزمان بو سؤالك دهشت فاجعه‌سنی مینی مینی خسته‌ده حس ایده‌رك ، او اولورسه بویوك بابانك اوشمش سیرانلرده مشمش خولیالرینك بردن سونه‌جکنی آکلایه‌رق یتاغنده دوغروله‌جق ؛ آتشلرله قاورولمش ، قابوقلری قوروموش بیچاره صولغون دوداقلرینی اوزاته‌رق بویلانجی ، بو آلداتیجی علاجی ، کویا کندیسنه برقطرهٔ شفا بخش ایده‌جك اولان بو بوش شیئی تیکسینه تیکسینه یوته‌جق . و بو ، بویله هرساعت تکرر ایده‌رك ، بر وقتلر قارشیسنه آتشلر پوسکوره پوسکوره چیقان اولومی بر نظر تهدیدله تیتره‌ته‌رك کری‌یه سورن بو اختیار عسکر هرساعت بو چوجغك

مینی مینی فراش اضطرابنه قانادینی کرمك ایستەین اولومه آغلایه آغلایه یالوارەجق .

***

برمدت اختیاره تصادف ایتمز اولدم ، حتی حیاتك بیك درلو دوشونیلەجك شیلری آرەسنده بویوك بابا ایله کوچك خستەسنی تماماً اونوتمش ایدم. نهایت صوك بر تصادفله بوتون نتیجه آکلاشلمش اولدی.

برکون نفسمه عائد برخاطرۀ ماتمك سوقیله نشان طاشی مزارستاننه کیتمش ایدم. بر آز ایلریلەدکدن صوکره کوچك برقبر تازەنك یاننده یره اوطورمش بویوك بابایه تصادف ایتدم. خفیفجه قبرك طاشنه دایانەرق ـ باشنده قرمزی فسله او هرجمعه سوه سوه سیر ایتدیکم چوجغه بکزەین ظریف مزار طاشنه دایانەرق ـ کوزلری ایلریده سطح منورینی سرن دکزه مستغرق، درین درین ، احتمال ساعتلردن بری دوشونیوردی . ودها کیم بیلیر نه قدر ساعتلر ، نه قدر کونلر، زواللی اختیار او صوك خولیای حیاتنك مزارنده بویله دوشونەرك ، کویا بوقبرك یاننده آرتق بی‌لزوم برحیاتی بیتیرمك ایچون دقیقەلر کچدکجه طوپراغه دها زیاده تقربنی حس ایدەرك متسلی اولەجقدی. بلکەده، بوراده ینەاوسوکیلی حفیدیله کوریشەرك، اوتەدن قیشلەنك موسیقی طاقمی آقشام نوبتنی اجرا ایدرکن، بویوك بابا او حقیقت مدهشەیی تماماً اونوتەرق ناقص قالان خولیاسنی اکمال ایدییوردی.

تشرین ثانی ۱۳۱٤

وزنەدار هماونی

وزنه‌دار معاونی

ازمیرك فرنك محله‌سنی زینتسز ارقه جاده‌لرندن برینه التصاق ایدن كچیدلردن ، تعبیر محلیسیله ، فرخانه‌لردن برنده ، بر مؤسسهٔ مالیه وزنه‌دار معاونلرندن ایدی .

اوزاق محله‌لردن برنده اوطوروردی . اونكله معارفه بر قیش ابتداسندن بر بهار مقدمه‌سنه قدر ، انجق بر موسم دوام ایتدی . صباحلین ، ایركندن ، خروسلر طاووقلرینی آله‌رق دلیكلرندن چیقارکن ، قتمرجیلر ، قولور اكیجیلر ، شام حلقه‌جیلر شهرك سوقاقلرینه داغیلیركن ، اوده ، یاننده اوغلیله ، اوغلنك بر النده چانطه‌سی دیكر النده سفر طاسیله ، أودن چیقار ؛ وقتندن چوق ایركن داورانانلره مخصوص بر تلاشسزلقله ، یان یانه ، كوریشه كوریشه ، او چوجغه مكتبه دائر سؤاللر ایراد ایدركن ، چوجق

اوکا بوکون سفر طاسنك ایچنده قونان شیلر حقنده معلومات ویره‌رك ، شهرك هنوز حیات فعاله‌سنه قاریشمق ایچون تماماً حاضرلانه‌مامش آشنا کوپکلره برر تبسمك سلام والتفاتی توزیع ایده‌ایده‌یورورلردی .

تا مؤسسه‌نك هنوز بر قانادی آچیلمش قاپیسنده آیریلیردی . چوجغك الندن سفر طاسنی آلیر ، منغالنه دها یکی آتش قویان قهوه‌جینك باقایه‌رق اوزانان النه طوتوشدیرر ، « صباحلر خیر اولسون ، اسماعیل ! » دیر ، دونر ، ایکی یاناقلرندن ، ایصلاق بیقلریله اوپه‌رك : « سوقاقلرده اویالانمه ، ژان ! . . » اخطاریله چوجغی صالیویرردی . و چوجق ، شیمدی برالی سربست ، دیکر النده چانطه‌سنی صاللایه‌رق ، بو خفتدن هوالانان بر شیله ، صیچرامغه یاقین بر مشوار ایله ، شاطر وبختیار ، کیدرکن اونی فرخانه‌نك قاپیسنه قدر کوزلریله تعقیب ایدر ، اون دقیقه صوکره او انکلیکینك سقف فیضی آلتنده بوکوچك دماغك بر کونلك انکشافی دها تحت امنیته آلنه‌جغندن مستریح ومطمئن ، فضله بر قوتله ، مؤسسه‌نك اوزون مرمر مردیونلرینی چیقمغه باشلاردی .

اوزمان اونده تمامیله دکیشمش بر شیئه دقت ایتمه‌مك ممکن اولمازدی . شیمدی ، آرتق او النده سفر طاسیله اوکلین یمکنی طاشیان چوجغك فقیر باباسندن اوزاق اولوردی ؛ بو کنیش مرمر مردیو- نلرندن چیقارکن ایشته قوجه بر مؤسسهٔ مالیه‌نك ذی وقار وعظمت

بر وزنه‌دار معاونیدی . بوینده دولانمش یوك آتقینك ایچنده بوهچه‌لانه‌رق قباران تراشیده غبغبندن ، براز یومروجه برونك اهمیت موقعنی حس ایتمکله مفتخر افادهٔ غرورندن ، هر قدمه‌یی چیقدقجه دها صوکره کله‌جك قدمه‌یه وضع حکم واراده ایله‌مك ایسته‌یورمشجه‌سنه قوتله ایندن قالین باستونك ضربهٔ عزمندن اکلاشیلیردی‌که شو مرمر مردیونلردن چیقان کنیش اوموزلی ، شیشکین قارنلی ، قرمزی یوزلی محترم ذات ، پالطوسنك بیلنه‌مز قاچنجی قیشه شو تشبث مقاومتی مبهم ، چفته طابانلی بوتلرینك دها نه قدر تعمیره امکان تحملی مشکوك اولمقله برابر ، بوتون تجار و صرافلرك تحصیلدارلرینك کمال احترام ایله سلاملادقلری مشهور موسیو تئوپامینونداسدر . ویوقاری‌یه چیقارچیقماز ، هنوز یازیخانه‌لری سوپوروب تمیزله‌دکدن صوکره ، جاکتنی کیمکه وقت بوله‌مامش اوشاغك ، قولتغنه توی سوپورگه‌سنی صیقیشدیره‌رق آلدیغی وضع سلامه مقابل ، غایت رسمیت‌پرداز ، یوك اورمه الدیونك ایچنده پارمقلری کیدوب شابقه‌سنك کنارینی طوتار وسریع ومختصر بر حرکتله قفاسنك نصف مجلای کره‌سنی آنجق سزدیره‌جك بر سلام ترسیم ایدردی .

اونك ایرکنجیلکنه هرکس آلیشقدی ، وبوکا متعلق افسانه‌لر واردی . اونی صباحلین ایرکن چیقوب آقشام کیچ عودته مجبور ایدن سبب اعالی‌یی زوجه‌سنك تحکمنه ، اوده غلبه‌لغه ، شماتته‌یه تحمل

ایده‌مه‌ین اعصابنه حمل ایتمك ایچون محبانك بر میل مخصوصی واردی . اطرافه عائد حکملرینی نظریات نیکبینانه ایله ویرمك طرفدارانی بو فرضیه‌یی سوءفکر وظندن متولد اولمق اوزره تلقی ایدرلر وساده‌جه هنوز اون ایکی یاشنده اولان چوجغنی صباح آقشام یالکز براقمامق ایچون بوقاعده‌یی اتخاذایتدیکنه بیان قناعت ایدرلردی.

کندیسی اطرافك فرضیاتنه متقید کورونمزدی . صباحلین آقشامدن ناتمام قالمش حسابلری وآقشاملری‌ده صباحه براقیلمق ایسته‌نمیه‌رك ینه بو خلوص نیته رغماً اکمال ایدیله‌مه‌ین قیدلری بولنوردی ؛ اویله‌که صباحله آقشام حسابات معلقه‌سنك تسلسل بی انقطاعی آراسنده ایرکن کلوب کچ کیتمکه لزوم ایجادایدردی .

ایلك ایشی بویون آتقیسنی چیقارمق وکویا دون آقشامدن بری نه قدر اسکیدیکنه واقف اولمق ایسته‌یورمشجه‌سنه بر نظر آتدقدن صوکره اونی اسکمله‌سیله قاصه‌سنك آراسنده دیوارده بولنان اوچ چنکلدن برینه آصمق اولوردی. متعاقباً شاپقه‌سنی چیقارر و ماصه‌سنك بر کنارندن اکسیك اولمایان فورچه‌سیله اهتمامکارانه سوپوردکدن صوکره آتقینك اوزرینه آصار ، عین زمانده اوراده آصیلی دوران بر کوچك سیاه تقیه‌یی فقرعریانیسنی تهدید ایدن احتمال نزله‌یه قارشی باشنه کچیرردی . نوبت پالطویه کلیردی ، بو یاقه‌سی کورکلی بر پالطو ایدی . اتکلری اطرافنه سورونه‌رك بر قنا اولماسون مقصدیله ماصه‌نك یانندن چکیله‌رك

چیقـارر وبر الیله طوته‌رق بر کره آرقه‌سـنه ، یانلرینه باقاردی . اونی چامورلردن ، تهلکه‌لردن ، هردرلو احتمالات مخاطراتدن دائماً ، الی‌الابد ، محفوظ کورمك ایستهین بر تقید پدرانه‌سی واردی‌که حال صحت وسلامتده کوررسه : « آفرین ! » ، شایداوزرینه‌چامور صیچرامش ، براولوقدن‌صو آقمش کوررسه : « ایشته ، کوردکمی ؟ دقت ایتمه‌یجه بویله اولور ! . . » دیمك ایسـتردی ، و او زمان ، قورچه‌نك یانده صورت مخصـوصه‌ده بوقیلمدن و ظـائفه مأموراً بولندیریلان بز پارچه‌سیله سیلمك یاخود بویله‌جه قوروتوب‌بالآخره قورچه‌لامق شقینی آراسنده ترددن و اوفاق بر مشافهۀ درونیدن صوکره ، کویا کوزکلی پالطونك رأیی‌ده استحصال ایده‌رك ویریلن قراره تبعیت ایدردی . پالطوده ایکنجی چنکله آصیلوب یاقه‌سنك بوسـنه دها متأید بر فتور مسکینانه ایله یاتیشـان کوزکلری اللریله اوقشانه اوقشانه صیغاشلانیردی . بردن اودانك هنوز ایصینمامش اولماسی شبهه‌سی ذهندن کچر ، ودوداقلرینی اوزاتوب خوخلایه‌رق هواده نفسـنك دومانلانوب دومانلانمادیغنه باقاردی . همان دائمـا حرارتی ناکافی بوله‌رق صـوبایه کیدر ، آیاغنك اوجیله قپـاغك دوکمه‌سنه دوقونه‌رق آچار ، پك اکیلمکه مساعد اولمایان قارنی بر الیله طوته‌رق کومور قوغه‌سندن برایکی کوزك آلوب آتار ، تکرار قپاغی قاپامه‌دن اول آیاقلرینی برر برر آتشه کوسـتره‌رك ایصیتیر ، صوکره آرقه‌سنی دونر ، اللرینی قاووشدیره‌رق ، کوزلری حظدن براز سوزکون ، بردقیقه‌ده ، اویله دورردی .

بو صره‌ده قهوه‌سنی کتیررلر واونك، صوبانك اوکنده مشغولیتنی کوره‌رك ، صوغوماسین دییه، اولا فنجانی ماصه‌نك کنارینه قویوب طباغی ترسنه چویره‌رك اوستنه قاپارلردی . یاواش یاواش کلیر ، جاکتنك جیبندن ایچی کیسه‌لی مشین طبقه‌سنی چیقارر ، ژوب کاغدینی آلیر، غیطانی چوزر ، اوفوره‌رك ، چفت قوپارمامغه دقت ایده‌رك بردانه آلیر، قسماً تللرندن ، قسماً توزلرندن براشدیره‌رك سیغاره‌سنی صارار ، باشندن واوجندن قوپان تللری ینه طبقه‌نك ایچنه قور ، ماصه‌نك اوستنه دوشمش قیرینتیلری طوپلار ، کاغدك پنبه غیطانی ینه کمال اهتمام ایله دولایوب اوجنی ایلیشدیرر ، وطبقه‌یی بر دها اوکله یمکندن صوکره چیقارلمق اوزره ، جاکتنك جیبنه ایندیررکن النی اوزاتوب کبریت قوطوسنی آلیر ، تمامیله آچه‌رق الك سقط وقیریق کبریت هانکیسی ایسه اونی آلیر ، قضایه اوغراتمامق ایچون الیله سپر یاپه‌رق سیغاره‌سنی یاقار ، فنجانك اوستنه قاپالی طباغی کنارندن طوتار ، ایچنك صولانمش بوغوسی یازی ماصه‌سنك اوزرینه آقمامق ایچون یاواشجه وبردن بره چکوب سیلکر وبویله ، غایت بطی ، اوکنده بر چوق صرف ایدیله‌جك کنیش بر زمانك امنیت وحضوریله ، هر حرکتنی اولچه اولچه ، طارته طارته ، قهوه‌سنك معطر نشوه‌سنی یودوم یودوم سوموره‌رك ایچردی . بر آرالق ، دها قهوه بیتمه‌دن ، تخطر ایدر، ومراق ایله قالقاردی . صباحلین أودن چیقارکن شراب شیشه‌سنی اونوتمشمیدی؟

النی چنکلده آصیلی یاغلوسنك جبینه صوقار دیر کوننك غداسنی حاوی کوچك شراب شیشه‌سنی چیقاره‌رق قصه‌نك آلتنده کوچك تخته دولابه قوردی . باشنك اوستنده ساعت ، اوکسوروکلی ، خیرلتیلی اختیار سسیله چالمغه باشلاردی . کوزلرینی نیم قپایه‌رق ، باشنك اخبق محسوس بر حالتیسیله صایاردی ... آلتی ، یدی ، سکز ...

بر ساعت صوکره ایش باشلایه‌جق ، او کله‌یه قدر نفس آلمق ممکن اولمایه‌جقدی . براز تلاش ایله داورانیردی . چکمجه‌سنی آچار ، ایچندن ، جا کتنك قوللری اسکیمه‌مك اوزره سیاه آستارلق بزدن یاپلمش اکرتی یکلری آلیر ، قوللرینه کچیرر ، ینه چکمه‌سنك ایچندن قلملرینی ، قورشون قلملرینی ، چاقیسنی ، لاستیقنی چیقارر ، دفترینی ، بر شیشك اوزرینه کچیرلمش مخطوطلرینی آلیر ، چکمجه‌سنی قپایه‌رق بونلری یرلرینه قور ، دفترینی آچار ، تحتی تحقق ایتدکدن صوکره مرکبله یازلق اوزره آقشامدن قورشون قلمیله قورلمش جمله‌لری یازمغه ، یازیلانلری لاستیقله تمیزله‌مکه باشلار ، بر آرالق یاریسنده ایکن سونمش سیغاره‌سنی ضابطه‌نك ایچندن آلوب تکرار کبریت قوطوسندن ، بو یارم سیغاره‌یه بتون کبریتی فنه بر اسراف عد ایده‌رك ، پارمغنك اوجیله اشه اشه بر سقطنی آراردی .

ورفقا برر برر : بونژور ته‌پامینونداس ! ... دییه‌رك کلیرلر ؛ نهایت سر وزنه‌دار ، بویوك قصه‌یی آچه‌رق ، معاونیرده هر کسك

اوزرنده اسمیله بر کون اول آقشامنك کسورینی محتوی کیسه‌لرینی داغتیردی .

ساعت تکرار خیرلدار ، وطقوز کره اوکسورروردی . آرتق مؤسسه‌نك حیات فعاله‌سی باشلاردی ، وموسیو ئه‌پامینونداس ، باشنده سیاه تقیه ، قوللرنده اکرتی یکلر - موسیو ئه‌پامینونداس ! بونژور ... مقدمه‌سیله اوزاتیلان چکلری ، بونژور موسیو !.. جوابنی ویرن کوزلرینك متبسم بر حسن قبولیله آله‌رق ایکنجی دفعه سوڭ سیغاره‌سنی تکرار یاقغه وقت بوله‌مقسزین ، اوکا‌یه‌نه‌قدر ، قاصه‌سندن پارمقلغه ، پیکه‌دن ماصه‌سنه ، بیتمز توکنمز مسارعتلرله شیشکین قارننی طاشیردی .

نهایت اوکا‌ین وزنه‌نك کوچك بحره‌لری قاپانیر ، شاپقه‌سنی ، باستوننی آلان لوقنطه‌سنه ، أوینه کیده‌رك ایکی ساعتلك تعطیل زماننی دیشاریده کچیرردی . او ، وزنه‌ده قالیر ، چوجغنی بکلردی . بر چاریك صوکره اوشاق کلیر ، قاصه‌نك آلتنده‌کی دولابدن شراب شیشه‌سنی ، قدحلری ، چتاللرله بچاقلری آلیر : — موسیو ئه‌پامینونداس ، بویورك !... دیردی . او ، قالقار ، بوش براوداده برماصه‌نك اوزرینه قهوه‌جی اسماعیلك ایصیتدقدن صوکره کتیروب براقدیغی سفر طاسنك قارشیسنده ، اوغلی ژانی کندیسنه منتظر بولوردی . وبابا اوغل ، بوراده ، بوفقیرانه یمکك قارشیسنده ، کوچك شیشه‌ده‌کی شرابی پایلاشه‌رق ، ساکت ، قارنلرینی دویوررلردی .

بن ، اولا بو اصولی چوجق ایچون اختیار ایدلمش بر فداکارلق اولمق اوزره تلقی ایتمشـدم . رفقادن بری : — صافدرونسکز ، دیدی ؛ اکر أولری اوزاقسـه ، چوجق یمکنی مکتبه کوتورر ، باباده هر کسـه تبعاً ، بزمله برابر ، لوقنطه‌یه کلیر ، کوله اوینـایه یمکنی ییر . سز او قاری‌یی بیلیرمیسکز ؛ هپ او قارینك شرندن! اوکا بر شمسیه آلمق ، بر یکی شابقه یاپدیرمق ایچون ، احمق حریف ، بر آی آچ اوطورمغه قادردر ...

بو ، بکا براز حقیقتی کوسترمکه باشلامش اولدی ؛ احوالی براز دها مدققانه کورمکه ، اوکا دائر اولان روایاتی براز دها متجسسانه دیکله‌مکه چالیشـدم . بر کون اوکا بری پارمقلغك آراسـندن : — ئه‌پامینونداس !.. نداسـیله سسلندی . بو سس چکلرینی اوزاتان ، و : — موسیو ئه‌پامینونداس ، بونژور ! . . دیین ارباب مصالحك سسنه بکـزه‌مه‌یوردی . بونده متحکم ، سرت ، حتی تهدید کار بر حال واردی . او ، کوزلرینی قالدیردی . وبردن ، پریشـان ، پرتلاش ، سـکیرتدی ؛ همان دیشاری چیقدی ، کلن آدمی آله‌رق اوزاقلره کوتوردی .

بو کوچك صحنه رفقانك نظر دقتندن قاچمادی . بری دیکرینه دیدی‌که : — ایشته ، انسان قاریسنك بودرجه مغلوبی اولورسه بویله اولور . بورج ، بورج ، نهایت بر کون ...

محاوره دیکرلرینه‌ده سرایت ایتدی . اکلادم‌که ئه‌پامینونداس

یاواش یاواش بورج دینن اوچوروم‌ه یووارلانمش ومحتکرلرك طیرناقلرینه طاقیلمش ایدی . بر وزنه‌دار ایچون مأموریتنی غائب ایتمك تهلکه‌سنه منجر اوله‌بیلن بو ورطه‌دن رفیقلرینی خبردار ایتمه‌مکه چالیشیردی . لکن رفیق گوزندن بونی صاقلامق ممکنمیدی ؟.

بوگزن اونی عودت ایدنجه یوزینی هروقتدن زیاده قیزارمش ، وبرونك تومسکلکنده بر عظیم اندیشه‌نك کولکه‌سی ییغیلمش کوردم . اقشامه‌قدر بوتون حسابلرینی یا کاش یاپدیغنه ، فیرلاتیلوب آتیلان قورشون قلمندن ، بوروشدیریلوب ییرتیلان کاغدلرندن واقف اوله‌رق دوشوندم‌که بو بیچاره آدم احتمال شو صره‌ده بش لیرا ایچون ، اون لیرا ایچون ذهنی غائب ایدییور ، تلاشندن بونالیوردی ؛ وینه بو صره‌ده بیك لیرالق چکلر تسویه ایدییور ، اون بیك یگرمی بیك لیرالق حساب ایچنده یووارلانیوردی ؛ یا کوچك بر ضعف ، بر دقیقه‌لق بر غفلت اونی مغلوب ایدیویرسه ؟ . . .

***

برگون او ، اوکاله یمکنی بتیرمش ، ژانی ینه مکتبنه گوندرمش ایدی ؛ أننده آرتان شرابی ایچیلمه‌سین دییه کوچك شیشه‌سیله ، وزنه اوداسنه عودت ایدییوردی . اوگون ، بن‌ده ، یارم قالان بریازی‌یی بیترمك اوزره ایشمك باشنده فضله قالمشدم ، ونهایت ، اکمال ایده‌رك یمکه چیقیوردم ؛ اونکله قارشیلاشدق :

— نصل ، دها شیمدی‌یمی کیدییورسکز ؟

— اوت .

او اعتراض ایتدی : — نه اولورسه اولسون یمك زمانی دکیشدیرمه‌مه‌لی ، باقیکز ، بن سزه سویله‌یه‌یم ...

بو مسئله‌یه دائر نظریات صحیحه‌سنی شرح ایده‌جکدی ، بردن دهلیزك قاپیسی آچیلدرق بر فشافش حریری دیزه قدر درحل بر دالغه شکلنده کلن بر پاچولی قوقوسی مصاحبه‌مزی کسدی ، باشمزی چویردك .

او ، صاب صاری اولدی . شاشالادی ، صاللاندی .

کنج دکل ، فقط غالبا کوزل وعر حنده یك شیق بر قادین مواجهه‌سنده ایدك . قاراکل بر پالطو ، ینه اویله بر مانشون ، کوزل بر شاپقه ، آلتنده ایپك فستانلرك فشافشی خشیردایان بر چوخه اتك ...

او ، قوری برسسله باشلادی : — بونژور ، عزیزم! نصل ، سن ، بوراده :...

ککله‌یوردی . کندیسنه متانت ویرمك ایچون بکا دوندی :

— سزی تقدیم ایده‌رم ، زوجه‌م ...

بنی اوکا تقدیم ایتدی ؛ فقط قادین ، پك قیصه ، وایشنی عجله کورمك ایسته‌یه‌رك ، اهمالکار برسلامله بکا باشنی صاللادی ؛ اونك ککله‌ین لسان پر خلجانه بردن صوغوق بر صوقودوکه‌رك :

— بر آز کلسه‌ك آ ، سویله‌نه‌جك برکوچك شیئم‌وار ... دیدی ،

و بورانك مساعد یرلرینی کشف ایتمکده تردده دوشمه‌ین بر وقوف ایله قوجه‌سنی آلدی ، دمین ژانله برابر فقیرانه اوکله یمکنی ییدکلری بوش اودایه سوروکله‌دی .

قاریسنك آرقه‌سنه دوشه‌رك اویله مضمحلانه بر کیدیشی واردی‌که مقصد زیارتك ماهیتنی افشا ایدییوردی . بن‌ده صحنه‌یی ذهناً ترتیب ایدییوردم : یکیدن یاپدیریله‌جق بر اثواب ، یاخود ، بر شاپقه . قاچ کوندر اونك بحثی اولیوردی ، نهایت دون اقشام نه یاپوب یاپوب پاره‌یی کتیره‌جکدی . کتیره‌مه‌مش ایدی . او کیجه غوغا اولمشدی ، سفره‌ده طاباقلر قیرلمش ، غزته‌لر بوروشدیریلوب قفاسنه آتیلمش ایدی . نهایت بو کون صباحلین ژانه ویروب کوندره‌جکدی . کوندرمه‌مشدی ، اوزمان ...

بن مردیونلردن اینرکن بو حکایه‌یی دوشونیور و موسیو ئه‌پامینونداسك ایچریده نه‌مدهش بر بحرانه معروض اولدیغنه‌ایعال خیال ایده‌رك آچلغمدن برقسمنی غائب ایدییوردم .

یمکدن عودت‌ایدرکن باشنده تقیه‌سیله ، غایت متلاشی ، موسیو ئه‌پامینونداسی مؤسسه‌نك قهوه‌جیسی اسماعیلك یانندن چیقارکن کوردم . بن اورادن کچرکن اسماعیل بکا رجا ایتدی :

— عفو ایدرسکز ، بکم ، شو کاغدلره باقارمیسکز ؟

اله بردمت کاغد طوتوشدیردی . بونلر برر ، ایکیشر ، اوچر

لیرالق ، مختلف تاریخلرده ویرلمش ، مختلف قطعه‌ده کوچك کوچك سندلردی . بن یکونی طوپلایوب حساب ایدرکن اسماعیل کندی کندینه سویله‌نیوردی : — برکره طوتمش بولوندق ، دیيوردی ؛ یا اسکیلرندن واز کچمه‌لی ، یاخود ، الزه کچنی اوکا ویرملی ....

بردن : — قالتاق ! . . دیدی . باشمی چویردم . ایپك فیستانلرینك خیشیرتیسیه‌قدین کچیوردی . نه‌بکا ، نه اسماعیله باقدی . اسماعیل تکرار ایتدی : — قالتاق ! اوستنده‌کی البسه هپ بنم پاره‌لرله . . .

کاغدلردن سکز اون دانه واردی ، یکونی خبر ویردم : — یکرمی یدی ! . . دیدم .

او : — اویله ایسه اللی‌درت ! . . . دیدی .

اولا نه دیمك ایسته‌دیکنی اکلایه‌مادم ، صوکره اسماعیلك آیده ایکیشر غروشدن فائضی حساب ایتدیکنه واقف اولدم ؛ وبویله بر مؤسسهٔ مالیه‌قاپیسنده کندینه کوره وبالنسبه منتظمانه کوچك بر صراف معامله‌سی وجوده کتیرن بوترکه کولومسه‌یرك چیقدم . شیمدی موسیو ئه‌پامینونداس ، تکرار سکون دمنی بولمش ، وقاریسنه طوتوشدیریلان قهوه‌جینك ایکی لیراسندن صوکره بیك لیرالق بر چك تسویه ایتمش‌ایدی . صوکره اوفق بر اندیشه ایله بکا باقدی ، تکرار کوزلرینی چویردی ؛ تلاشله ماده‌نك اوزرنده اونوتیلان ،

ایچنده ایکی پارماق شرابیله شیشه نظرینه ایلیشدی ، زیان اولماسین دییه شیشه‌یی پالطوسنك جیبنه یرلشدیردی ، جاکتنك قوللرینی اسکیمکدن محافظه ایدن اکرتی یکلرینی دوزلتدی ، و بو کیجه‌أوده غوغا اولمایه‌جغندن امین ، مستریح و مطیب ، اورادن اورایه ، بیکلرجه لیرالرك ایچنده ، سکیرتوب یوواره‌لاندی .

کانون‌اول ١٣٢٤

رافعه مثلا

ر انقه مثلا

بر محبك دفترنده اوقودم :

وزنه‌جیلر فروندن چورك آلمشـدم . باغلانوب حاضرلانان پاکته الی اوزاتیرکن یانی باشمده بر سس ، دیشسز بر آغیزدن چیقان برقادین سسی،ایشیتدم : ــ اوغلم ، اسمکزی بکاسویلرمیسکز؟

دوندم ، ویانی باشمده ،سیاه‌چارشفلرینك ایچنده اینجه‌انداملری چوجقلغه یاقین کنجلکلرینی افشا ایدن ایکی خانم قیزله ، طوس طوپارلاق قیرمزی یوزنده منقرض اولمامق ایچون اصرار ایدن بر قوهٔ حیاتك تاب زندکیسی پارلدایان ، اوموزنده بر شالله‌برونك اوستنده ایری جاملی کوزلکیله براختیار قادین کوردم . اوده‌قندیل چورکی آلمشدی ، سجیمك حلقه‌سندن پارمغنه طاقمش ، چکیلمکه مهیا ایکن، بیلنه‌مز نصل برسببله بکا اوسؤالی‌ایراده‌لزوم کورمشدی.

بو سیما بکا بیکانه کلمه‌دی ، حتی سسی ... اوزون بر زمانك ابعاد مظلمه‌سنده مدفون خاطراتمده بر اهتزاز حاصل اولدی ، انطباعات طفولیتمك بوکون اویویان خجیراتی بغتةً اوزرلرندن کچن برنفس حیاتایله تیتره‌دی ؛ فقط صراحةً تخطرده‌کچیکیوردم. بلاتردد جواب ویردم : — شوکت !.. دیدم .

اختیار قادین بر نفس اطمئنان آلدی ، چکه‌سنك آلتنده ایکنه‌لنمش چارشافندن طاشان کردننده بر ممنونیت قیریشمه‌سنك دالغه‌لری دولاشدی : ـ یا ، بن اکلادم ، اوغلم ، دیدی ؛ اون‌بش سنه ! دیله قولای ... نه قدرده دکیشمشسك ! صاچلرك بم‌بیاض اولمش . آ ، هایدی ، هایدی ، بونی هیچ‌بکنمه‌دم ، دوغریسی ، سن عادتا اختیار اولمشسك ، لکن کوزلرك دکیشمه‌مش . سنی کوزلرکدن طانیدم ...

ودوام ایتدی . بن یاننده بویله ایکی کنج خانم قیزله براختیار قادینه سوقاقده مخاطب اولمقدن براز صیقیلیوردم ، خانم قیزلرده تماماً بکا قسماً اوکا باقه‌رق طاتلی بر معنای مساعده کارایله‌خفیفجه کولوشیورلردی . بن کیتدکجه قیزاره‌رق ، وخاطراتمك آراسندن صراحةً چیقه‌مایان بوسیما ایله بو سسی آرایه‌رق زمانك سرعت کذرانه دائر سرد اولنان بو نظریات حکمتك بیتمه‌سنه منتظردم . بردن ، او تبدیل لسان ایتدی . بر آز عتاب آمیز بر سسله ، حالا طانیامادیغنه دلالت ایدن وضع اجتنابمه بر حصهٔ سرزنش

افراز ایله‌یه‌رك ، بر ادای مؤاخذه ایله : — سن بنی طانیه‌مادکمی ، باقه‌یم ؟ آ ، هله بر دقت ایت ، هله بر کوزلرمه باق ...

النك سریع بر حرکتیله کوزلکنی آلننك اوستنه قالدیره‌رق نظر استفسارکارینی کوزلریمه‌دیکدی . بن دها زیاده صیقلیوردم ، وخاطرآتمك اوزرینه بر بلوط دوشیور کبیدی .

او زمان خبر ویردی :— رائفه منلا !.. دیدی.

بردن کویا ذهنمك ایچنده هرشیئی تنویر ایدیویرن بر کونش پارلادی و تماثیل ماضینك ایچندن سیلکنه‌رك رائفه منلانك چهره‌سی یوکسلدی . ایشته رائفه منلا ، اون بش سنه‌دن بری کورلمه‌مش ، اونوتلمش ، اوزماندن صوکره بلکه هیچ برزمان تخطر ایدلمه‌مش بو چهره قارشیمده ایدی .

رائفه منلایی چوجقلغمك سوق خاطره ایدیله‌مه‌یه‌جك بر دوره‌سندن اعتباراً طانیردم . رائفه منلا اویمزك الك مداوملرندن ایدی . بز سراجخانه باشنده اوطورردق ، او ، زیرکده دار بر سوقاقده ، بری بری اوستنه ایکی اودادن متشکل برأوده ، کندی أونده اوطورر ایدی . او زمان قاچ یاشنده ایدی ، شیمدی قاچ یاشنه کلمشدی ؛ بونی تخمین ایده‌مم . یالکز اوزمانله بوزمان آره‌سنده آغزندن اکسیلن دیشلریله برونه علاوه ایدیلن کوزلکندن بشقه بر فرق بوله‌مامشدم . نه زمان أرده بر بیرام مناسبتیله دیکیله‌جك شیلر ، قیشدن یازه یازدن قیشه کچیلیرکن دکیشدیریله‌جك پرده‌لر ،

قالدیریله‌جق کلیملر ، اوغوله‌جق منغاللر اولسه ، والحاصل ، أولك وسائط معتاده‌سیله اداره ایدیله‌مه‌یه‌جك بر فضله ایش ظهور ایتسه ، هله خسته‌لق زمانلرنده ، ازجمله بنم قیزامغمده ، رائفه منلا بزه کلیردی . ورائفه منلا یالکز کلمزدی . او کنجه ، أوه ، هیچ بر زمن هیچ بر ایشه قارشی توکنمه‌ین فعالیتنك ، هوس غیرت و حرکتك فضله‌سنی ، صوکره ایکی کنج قیزینی ، سبیله‌سیله خلقیه‌سنی ، و ، هروسیله ایله طاشان شطارت ونشوه‌سنی ، بر ایش کورزکن ، بر دیکیش دیکرکن مطلقا بر اسکی ترکینك نغراتنی احیا ایدن ابتلای تغیسنی‌ده برابر کتیرردی .

کیملك نه‌سیدی ، نره‌لیدی ، نصل یاشاردی : بو سؤالره ویریله‌جك جوابلری تحریدن تجسس طفلانه‌مك بر استغنای مسامحه‌کارانه‌سی واردی . یالکز بیلیوردم‌که او بر قصابدن دول قالمشدر . قوجه‌سی اوکا کوچك بر دکانله او کوچك أوی ، برده او ایکی کنج قیزی براقش ایدی . اوده سراجخانه باشنك ، شهزاده باشنك آزچوق بویوك أولرینك فضلهٔ مساعیسنه اشتراك ایده‌رك ، قوللرینك قوتنی ، ترکیلرینك نشوه‌سنی ، و قیزلرینك دیکوب بیچمکده ، اوروب ایشله‌مکده ماهر پارماقلرینی کزدیره‌رك زیرکك کوچك قراکلق أوینه بر پارچه فضله شعلهٔ حیات تدارك ایدردی .

بن نه زمان اوده بر وقعهٔ فوق‌العاده‌نك امارات ظهورینی حس ایتسه‌م : — کیده‌یم ، رائفه منلانی چاغیره‌یم ، دیردم ، و بو تکلیف

درحال مشکلاته قارشی بر چارهٔ استخلاص اولەرق تلق ایدیلیردی، بنده سراجخانه باشـندن زیرکه بر حمامده اوچاردم . رائفه منلا ، ایکی قیزی اوکنده ، یوله چیقاردی .

سبیله ایله خلقیه‌نك پارماقلرنده بر اعجاز سحر واردی . درت آرشونلق بر باصمه‌دن ظریف بر کوملك وجوده کتیرمکده ، بر هیچدن بر غیر مامول نتیجهٔ موفقیت چیقارمقده بر مهارت خارقه‌دار کوسترن بو کنج قیزلر ، چارشفلرینك ، اسقارپینلرینك طراوت وظرافتنی محافظه خصوصنده‌ده حیرت ویره‌جك بر صنعته مالك ایدیلر . قاپیدن چیقارکن رائفه منلا قیزلرینه غرور وافتخار ایله، بولانیق کوزلرینی قالدیرر ، اونلری تپه‌دن طیرناغه قدر سوزر ، صوکره بو کنج قیزلرك بر قصاب قیزلری دکل استانبولك ظریف کزیده خانم قیزلرندن اولدیغنه قناعت ایدن بر تبسم اطمئنان ایله :

ـ اوکه دوشك باقەلم !.. دیردی .

قپیسنی قوجه‌مان اناختاریله کلیدلر ، ایله بر یوقلار ، اوندن صوکره ، بر کتخدا قادین دفتیله قیزلرینك آرقه‌سندن ، طوس طوپارلاق وجودیله ، یووارلانمغه باشلاردی .

ذاتاً رائفه منلا ، سبیله ایله خلقیه ایچون دائما هرشیده ، هر وسیله ایله بر کتخدا قادین دفتندن چیقمازدی . یاپیله‌جق ایشلرك زورلرینی ، کیریلیجه‌لرینی کندیسنه آلیقور ، اونلره تخصیص اولنه‌جق شیلرك بچیمه ، دیکیمه متعلق اولماسنه دقت ایدردی . اونده دائما

کندی نفسنه عائد قوایی ابذال ایدن ، قیزلرینه بر کوچك ارام وسکون بخش ایده بیلمك ایچون کندی قابلیات سعینی استهلاکه مسارعت کوسترن بر فدا کارلق واردی که اطرافك نظر دقتندن قاچه مامشدی. اونك ایچون هر کس رائفه منلانك حصول خشنودیسی اسبابنی سبیله ایله خلقیه یه رفق و نوازش کوسترمکده آرارادی .

سفرەدە اونلره والدەلرینه تفوق ایدن بر موقع کوستریلیردی، بر کوچك ایش حواله ایدلمك ایچون : « سبیله خانم ، الماسم ! خلقیه خانم ، جوانم !.. » مقدمه سنه لزوم کورونور، صوکره :— رائفه منلا ، سن بولاشیقلره یاردیم ایدیور ، قدم خیر براز دیکلنسون ، قیز چماشیردن یورولدی ... دینیردی . رائفه منلاذاتاً بو اخطارلره لزوم دە کوسترمزدی. او بعضاً مطبخه قوشار، بولاشقلره یاردم ایدر ، بعضاً النده قوغەلرله اوست قاته چیقار : ـ صندوق اوداسنی بر صو آلیوره یم ، تختەلرك یوزی کولسون !.. دیر ، صینی زمانلرده یلدیرمەسنی آرقەسنه طاقنجه نا کهظهور بر مسافره اکرام ایدلمك اوزره محلیجیدن بر طاووق کوکسی ، یاخود قدم خیرك کوکلنی آلمق اوزره کوشەدە مناودن عربستان فندغی آلمق ایچون سوقاغه فیرلاردی. پردەلری آصمق ایچون یووارلاق وجودیله مردیونه چیقمقدن ، تخته فورچەلەمق ایچون انتاریسنی بلنه دولایوب النده بر صوپا ایله صباحدن آقشامه قدر دیدینمکدن ، کوفلنمش بر پرنج ماشەیی پارلاتمق ایچون کرله باتیرلمش لیمون قابوقلریله اللرینی خراب

ایتمکدن چکینمزدی . ومادامکه سبیله ایله خلقیه ، برینك النده بر چوجق اوکاکی ، اوته کنده یسدیق باشنه دیکینه جك بر دانته ، بر اوداده باغچه یه قارشی اوطوروب راحت ایتمکده درلر ؛ او ، اوغراشوب چالیشمقدن ممنون ، هیچ بر زمن استعداد فطرتنی غائب ایتمه ین شطارت طبعیه کندینه مخصوص ترکیلردن برینی میرلدانه رق تخته سنی فورچه لار ، بولاشیغنی ییقار ، منغالرینی اوغاردی. بو ترکیلری یا :

امان امان بغدادلی جلوه سی بالدن طاتلی

ایدی ، یاخود :

قیز پیکار باشنده دستی یی دولدیرر
دستینك قولبنه شاهینی قوندیرر

قبیلندن بدایع نظم وموسیقی ایدی . بر آرالق الندن ایشنی براقیر ، ذهنندن کچن بر فکرله یرندن فیرلار ، کلیر ، سبیله سبیله خلقیه سنه بر بهانه بوله رق سوز سویلر ، بریسنه : « سنك باشکك آغریسی نه ایدی ؟ » اوته کنه : « پارماغك بر بز باغلادکمی ؟ صوکره صوقایدیرسك . » دیر ، آرتق کوکلی مستریح اوله رق ، فضله بر آتش غیرتله چالشمق اوزره تکرار ایشنك باشنه قوشاردی.

نهایت ، صره سنه کوره ، رائفه منلا ایله قیزلری بر کون ، ایکی

كون ، بر هفته ، اون بش كون ، قالدقدن صوكره قلقارلر، كيدرلر ايدى ؛ رائفه منلانك اننه : — چوجقلره برهديه آليوروسك... جمله‌سيله براوفق چيتين صيقيشديريليردى . بوجمله بر اثر ظرافت اولمقدن زياده بر ترجمهٔ حقيقت ايدى . هركس بيليردى‌كه بوپاره‌ايله رائفه منلا مثلا سبيله‌يه بر شمسيه ، خلقيه‌يه بر جاكت آله‌جقدر . بويولده مصرفلرندن بحث ايدركن : — ئه ، قيزلر قولاقلرندن چكيورمشسك كبى بويويورلر ، يارين بركون قسمتلرى چيقيويرر ، شيمديدن صندوقلرى دولسون ... ديردى .

ديديكى‌ده چيقدى . بركون رائفه منلا پرتلاش كلدى ، آلننك اوستنده ايرى ايرى تر داملەلريله خبر ويردى : — باشـمه كلن آدوستلر ! ديدى ؛ قيزلرك ايكيسنه بردن قسمت ظهور ايتدى ...

قيزلرينى كلين ايتدكدن صـوكره رائفه منلانك بزه زيارتلرى اوزون فاصله‌لره اوغرار اولدى . بر آرالق كلير ، بش اون دقيقه ايچنده أوينه ، دامادلرينه ، قيزلرينه دائر معلومات ويرر ، صوكره بردن فيرلار ، يادامادلردن برينك ايسته‌ديكى تاتاربوركندن ، ياخود آش يرن سـبيله‌يه آلنه‌جق قيصى پستيلندن بحث ايدەرك پرتلاش قالقار كيدردى .

بز بيليردك‌كه أولك اودالرندن برينى بر قيزينه ، ديكرينى اوته‌كنه براغه‌رق كنديسـنه ، مطبخك يانده صفه‌يى بولديرمش ، بردەلك

یاپدیرمشدر . دامادلرك ایکیسیده ایچ کوکی ایدی . بو کوچك أوك ادارەسی آرەلرنده نصل انقسام ایتمشدی ؟ او بیلنەمزدی ، یالکز صراحةً کوریلن شی رائفه منلانك هر زماندن زیادەمشغول اولماسیدی .

بعضاً کندیسنه فضله یورولدیغندن بحث ایدیلنجه ، باشنی صاللایەرق : — ئه ، نه یاپارسك ؟ دیردی ، چوجقلر راحت ایتسونلرده بن یوروله‌یم ...

*

المزدەکی قندیل چورکلریله ، یان یانه ، ایکی دوست صفتیله ، اسکی خاطرەلردن بحث ایدەرك رائفه منلا ایله برابر یورییوردق . ایکی خانم تیزلرده ، شیق چارشفلرینك ایچنده ، اینجه انداملریله اوکمزدن کیدییورلردی . بر آرالق ، ذهنمده کویا سنەلرك اوزون فاصلهٔ کذرانی سیلندی . کندیمی چوجقلغمده ، ینه رائفه‌منلانك یاننده ، اوکمزده سیاه ایله خلقیه ، زیرکدن سراجخانه باشنه کیدییورمشم فرضیله صوردم : — بو خانملر سزك کریمه‌لریکز دکلمی ؟.. دیدم .

بردن دوردی ، تکرار کوزلکنی آلننه قالدیرەرق بکا باقدی : — آ ، اوغلم ، دیدی ، سن کندیکی شاشیرمشسك ، هانینك سیاه‌سیاه‌خلقیه‌سی ، قوزوم ؟ بونلر غنیمه‌ایله‌فهیمه ، بنم طورونلرم ...

اوزمان خاطره‌مك بر حركت رجعیه‌سیله رائفه منلانك حافظه‌مده منقوش قالان صوك بر لوحه‌سنی كوردم :

*
* *

بر كون أوده ینه بویوك برایش واردی . رائفه منلایی دعوت ایتمكه لزوم كورولمشدی . بن یرمدن فیرلامش وزیركه اوچمشدم . اونی اوزون برزماندن بری كورمه‌مشدك . قاپی‌یی چالدم ، قاپی درحال آچیلدی وقارشیمده رائفه منلایی كوردم . دوداقلرینی شیشیره‌رك اوزاتدی ، شهادت بارماغنی اوزرینه قویدی ، بكا :

— صوص ! . . دیدی .

بن شاشیرمشدم . او ، ایضاح ایتدی . اوداده یان یانه ایكی بشیك واردی . اونلری كوستره‌رك : — چوجقلری بیك بلا اویوتدم ، دیدی ؛ انجق دالدیلر . . .

فیته‌یلتیله‌قونوشمغه باشلادق . اوایكی بشیك آراسنده‌اوطورمش ، یاپراق دولمه‌سی صاریپور ، بر یاندن‌ده نوبت نوبت بشیكلری خفیفجه صاللایوردی . بكا اعتذار ایتدی . كله‌مه‌یه‌جكدی ، سببیله ایله خلقیه‌یی یكی باغچه چایرینه‌كوندرمشدی : — اونلر تازه‌در ، بر آز كزینسینلرده ایچلری آچلسین ! دییوردی ؛ بن‌ده غنیمه ایله فهیمه‌یه باقیورم . . .

و اوراده ، بر طرفدن یاپراق دولمه‌لرینی صاروب كوچك

تجربه يراشديرەرك ، برطرفدن بشيكلرى صاللايەرق بكا آنالغه دائر اوزون بردرس حكمت ويردى .

او وقتدن صوكره حيات بزى سراجخانەدن آلمش ، بشقه زمينلره سوق ايتمش ايدى. اون بش سنه رائفه منلايى كورمەمشدم ؛ فقط رائفه منلا ينه او رائفـه منلا ايدى . ينه زيركده او كوچك أوده ياشايور ، وينه سوقاقلرده اوكنه ايكى كنج تيز قتەرق طوس طوپارلاق وجوديله يوارلانيوردى .

صوردم : — سبيبه خانمله خلقيه خانم ايەدرلر يا ؟ ديدم .

اوزمان اونلرك حكايەسنى ! كلاتدى : بيلسم قچ سنه اول دامادلرك ايكيسى ده طشرەيه كيتمشـلر ، قاريلريني‌ده برابر كوتورمشلردى. يالكز غنيمه ايله فهيمەيى اوكا براقشلردى: — اونلر آرتق كنديلرينى قورتارديلر ؛ ديبور ، وكوزينك اوجيله اوكدن كيدن كنج قيزلرى كوسترەرك علاوه ايديوردى : — شيمدى بونلرى دوشونەلى، آرتق ياقينده بونلرده قسمتى چيقار، البته ...

بردن خاطرينه بر فكر كلدى : — اوغلم ، بكا اذن ، ديدى ؛ شووراده برقوناغه كيدەجكز . نەياپارسك ، چاليشمالى‌ده چوجقلرك جهازينى حاضرلامالى ...

واوكنده او ايكى ظريف كنج قيزله ، اون بش سـنه اول بشيكلرينك يانندە آنالغه دائر بكا اوزون بر درس حكمت تقرير ايدن بو والده ، ينه مطبخلرده بولاشيق ييقامغه، طاشـلقلرى سيلوب

سویورمك ، منغاللری اوغوب پارلاتیق ایچون قوناقلردن برینك یولنی طوتدی .

بن ده المده قندیل چورکلرینی صاللایه‌رق یورورکن سنه‌لرك اوزون فاصله‌سی آراسندن اونك ترکیلرینه عائد بسته‌لردن برینی بولمش ، میرلدانیوردم ، ودوشونه‌رك : — عجبا ، دییوردم ، رائفه منلا غنیمه ایله فهیمه‌نك ده چوجقلرینی بویله اوکنه قاتوب قوناقدن قوناغه کیده‌جکمی ؟

کانون ثانی ١٠٢٤

یاپازه آلتنده

یاپراره آلتنده

یاغمورلی بر قیش آقشامی سپلاندید قفه‌نك اوك طرفنده محبوس قالمش ایدك . سوقاغك ایچنه اسمر بر سیس کبی چوکن دونوق هوایی ایری ایری قطره‌لرله دله‌رك دوشن یاغمورك قارشیسنده محفوظ یرلرده حس اولنان حظ استراحت ایله — آیاقلرمزك آلتندن تبخر ایدن هوای مسخونك وسوقاغك منظره‌سندن اوچان ملالتك داغینلغه اویاندیردیغی میل ایله — دوشونه‌رك ، شمسیه‌لرینك آلتنه سیرلنمش خلقك کذارش سریعنی ، بعضاً تك توك قادینلرك صول اللریله قالدیردقلری اتکلر آلتنده کورونن کوچوك بوتینه‌جكلرله قالدیرملر اوزرندن سکوب تباعدینی سیر ایدییوردق .

بر آرالق یانی باشمده سلیمان نجدتك باشنی اوزاته‌رق اره‌مرده کچن بر قادینی کوزلریله تعقیب ایتدیکنی فرق ایتدم ، صوکره

آرادیغنی بولامش طور کسلیله صندالیه‌سنه یاصلاندی، دوداقلرینك آراسندن کندی کندیسنه : « او دکل ! » دیدی .

بن کوله‌رك یوزینه باقـدم ، بر خیلی زماندن بری دوام ایدن سکوتدن هپمز اوصـانمش ایدك ، آرتق بر آز لاقردی‌یه وسیله آرانیورردی . خصـوصیله سکوته تحمل ایتمکده‌کی ضـعفیله مشهور اولان سلیمان نجدتك نه‌اولورسه اولسون برشی سویله‌مك ایسته‌دیکی آره صره هپمزك یوزینـه بر طلب صحبت اماره‌سی دیلنـرك باقان کوزلرندن آکلاشیلیوردی . بنم متبسمانه باقیشم کفایت ایتـدی ، و « اوح! مراق اولنه‌جق برشی دکل، یالکز بر آز تحف بر سرکذشت» دیدی ، دها زیاده جلب مراق ایچون علاوه ایتدی :

— ایکی ساعتلك بر معاشقه ...

ایچمزدن بری اعتراض ایتدی :

— ایکی ساعتلك معاشقه نه دیمك ؟

سلیمان نجدت بر آن اول سوزه باشلایه‌بیلمك ایچون شو اعتراضی دفعه تهالك کوستره‌رك : — ایکی سـاعت آز کورونیورسه ایکی بچق ساعت فرض ایدیکز ، دیدی . صـوکره حکایه‌نك قاریشقلغه فدا اولوب کیتمه‌سندن قورقه‌رق دوغریدن دوغری‌یه اونی نقل ایتمك ارزوسنی افشا ایتدی :

— مساعده ایدیکز ، نقل ایده‌یم .

اووقت ماده‌یه بر آز داها صوقولدق ، آرتق هپمزی یوران

سوقاغی سیر ایتمکدن واز کچیلدی ، شیمدی هپ سلیمان نجدتی دیکله‌یوردق . جنازی یاریم ساعت ایچون تحت تملکنه آلمش اولمق اطمئنانی ایله سوزه باشلادی :

« کچن یاز کیجه‌لری تپه باشنک یازلق تیاتروسنه بوتون بك اوغلی خلقنی طوپلایان ایتالیان اوپرت‌قومپانیه‌سنی هپکز کوردیکز . اوروپانک کوچك قصبه‌لرینک دوکونتیلرندن مرکب اوله‌رق ایکیده برده بك اوغلی صحنه‌لرینه دوشن بو صنعتکار بوزونتیلرینه هیچ تحمل ایده‌مم ، فقط کچن سنه نه‌سل اولدی بیلمم ، هیچ اولمازسه بر آز موسیقی دیکله‌مك هوسیله ، بعضی کیجه‌لری هرکس کبی بن‌ده اوراده کچیریردم . فن تدبیر واداره حقنده‌قاعده‌اساسیه‌می بیلیرسکز ...

اطرافدن کوله‌رك تصدیق سسلری ایشیدیلدی ، سلیمان نجدت دوام ایتدی :

« ... اوجوز یاپیله‌بیله‌جك برشیئی اوجوز یاپمالیدر . غالبا بك اوغلی خلقی ایچنده بو قاعدهٔ عمومیه‌یه یوزده طقسان طقوز طرفدار اولمیدرکه یازلق تیاترولرك یکرمیلك قولتوقلرنده یالکز تك توك باشلر کورولور . دقت ایدیورمیسکز ؟ باشلر دییورم ، زیرا قولتوقلرك یکرمی یه اولمق قباحتندن صوکره برایکنجی فنالغی ده تیاترو‌ده آرقه‌دن باقیلنجه بشلردن بشقه برشی کوروتمه‌سنه مانع اولمه‌سیدر . حالبوکه بری طرف ؛ او محترم ، معزز بشلك حصیر اسکمله‌لر هرکسك رغبتکاهیدر . اوته‌ده اوچ درت دانه مشتریسز

بويالى متاعلرله بك اوغلى خلقنه كبارلق طاسلامق هوسنده اولان بر قاچ يبانجى تنهالق ايچنده شاشيرەرق سرسم سرسم باقيشيركن بريده بشلك اسكمهلرك صرەسى بوزولور ، عائلەلر اوبك اوبك طوپلانير ، اسكمەسنى آلنه آلان بوش بولديغى يره صوقولور ، ياواش ياواش آچيق يرلر دولار ، كذركاهلر طيقانير ، كچيلمز اولور ، آقين آقين كلمكده دوام ايدن دالغه اولك كومەلرى صيقيشديره صيقيشديره بريكير ، طوپلانير ؛ نهايت اوقدر متحشد ، نهايت اويله يكپاره بر كتلهتشكل ايدركه بويوزلرجه اختيارلردن ، قادينلردن ، چوجق چوجوقدن مركب مجموعه ، تياترونك بوتون بو بشلك قسمى ، يالكز بر وجود حالنى آلير ، بر كشى قيملدانسه بوتون بو مجموعەنك آهنك اجزاسنى بوزەجق ظن اولنور . ايشته بويله غلبەلق نادر كيجەلردن بريدى ، او آقشام ينه قومپانيەنك طاتمز يكيلكلرندن برينى كورمك ايچون بوتون بك اوغلى اوراده ايدى . بو اويونى هپ كورديكز : بلمغور . بويولدە بويوك تحنەلرده ، مهم ترتيباتە ، ماهر صنعتكارلره محتاج اولان اويونلر بك اوغلنك درمه چاتمه تحنەلرنده پك مسكينانه بر تأثير حاصل ايتديكنده هركس متفق اولمقله برابر بونكله قناعت ايتمكدەينه هركس اتفاق ايتمش كورونيور . بو آقشام ينه بو تأثير مسكينانەدن لذت آلمق ايستەينلر تياترويى دولديرييورلر ، بشلك اسكمهلر عائله بابالرينك قوتلى قوللريله اوطورانلرك باشى اوزرندن كچەرك اوتەده بريده كومەلر تشكل ايدييوردى . همان بر

قالمامش کبیدی . بن ارك صره‌ده صفحهٔ مجلاسی اوزرینه هوا غازینك شعلهٔ مهتزه‌سی عکس ایتمش بر چیپلاق باشلك تماشای نظرفریبنه دالمش ایکن تاپانی باشمده : « آننه ، شوراده بروار ! » دیین اینجه ، مختزز ، تازه بر سس ایشیتدم ، اووقت باشمی قالدیردم . الك اول ، شیشمان ـ فقط مدهش بر قارن ایله کنیش اوموزلرك آراسنه ممکن اوله‌بیلدیکی قدر بول بر قورسه طاقیکز ؛ صوکره بو قورسه‌نك ، بو کنیش طوربه‌نك ایچنه آووچ آووچ ، قوجق قوجاق پاموق طیقیکز ، طیقیکز ، اوقدر طیقیکزکه بر پارچه دها علاوه ایده‌جك اولسه‌کز جایرجایر چاتلاسون ـ ایشته اویله شیشمان ، باشی چیچکلی بر شاپقه ایله مزین ، قوقاق بر قاری کوردم . آمان یاربی ! بونی نره‌یه صیغدیره‌جغز ؟ آرقه‌ده : « شوراده بر وار ! » دیین اینجه سسك اشارت ایتدیکی یر بو مخلوق مهیبك درتده برینه آنجق کافی ایدی . هله او چیچکلی شاپقه بلفغورلك بکا اونده طقوزینی کوستره‌میه‌جکنه یمین ایدوب دوریبوردی ؛ اوندن صوکره یاز کیجه‌سی ، غلبه‌لق ، شیشمان وجود ، آکلایورسکزیا . . . بونك وهمیله معدهم بولانتی‌یه باشلامش ایدی . برده او شیشمان وجودك آرقه‌سندن غائب اولان اینجه سسك صاحبنه کوزم ایلیشدی . ضعیف ، نازین بر وجود فرض ایدیکزکه آچیق منی قوردپ کوملکنك ایچنده اوچیور ظن ایدلسون ؛ بو وجودك اوزرینه بیاض ، فقط بر ابیضیت صدفله بیاض بر سیما قویکزکه اوزرنده

سزکله آلای ایدییور، بوتون اشـیای محیطه‌یی کولونج بولیور تَبی بر موجهٔ استهزا دالغه‌لانسـون دورسون؛ دها صـوکره قیرمزی صاچلر . . . بورالرده قیرمزی صـاچلرك نه‌قدر نادر اولدیغنی، هله قیرمزی صاچلر آلتنده کوزل چهره‌لره همان هیچ تصادف اولنمادیغنی دوشـونورسه‌کز درحال حکم ایدرسـکزکه بونلر بکا، اوشیشمان قاری ایچون نه اولورسـه اولسون بر یر ایجـاد ایتمك لازم کله‌جکنه حکم ایتدیردی . آیاغه قالقدم ، اونلر حالا جسـارت ایده‌مه‌ین نظرلریله باقیشیورلردی . اوکوچك یرك اطرافنه، صاغه صوله، کسکین وکیمسه‌ده اعتراضه محل براقمایان برصدا ایله برر « پاردون » توزیع ایتدم، اومینی مینی یر درحال بویودی، تا اوکده بر زوپپه‌نك آیاقلرندن براسکمله‌یی‌شویله اوفق بر اشـارت ظرافتپردازانه ایله جلب ایتدم، اوبوش یره قویدم، کوچك بر سلاامله « مادام !... » دیدم . مادام صیقی قورسـه‌نك ایچندن بکا بر « مرسی موسیو !... » صولویه‌رق چکدی، اورایه چوکدی، شیمدی مسئله‌نك اصـل نازك نقطه‌سی قالمش ایدی . فقط بونقطه‌یی تسـویه ایده‌بیلسك پك قولای اولدی . او اینجه سـسلی اینجه وجود اوقدر اینجه ایدی‌که حتی ایکیمز بر اسـکمله‌یه پك مسـتریحانه اوطوره‌بیلیردك اما طبیعی بو واسـطه‌یه مراجعت اولنه‌مادی، موجود وسـائطك الك سـاده‌سنی استعمال ایتدم، کندی اسکمله‌می براقدم : « تشـکر ایدرم افندم، لکن ... »

— « اوح رجا ايده‌رم، مستريح اولكز مادموازل...» . اوت، اما بن آياقده قاليوردم ، اورادن آيريلقده قطعياً موافق — نصل ديه‌يم ؟ — موافق مصلحت دكلدى . انسان بعضاً مشكل موقعلرده قالنجه نه غريب و نا كهظور سببلر چيقاروده هر شيئى تسويه ايديور . بن آياقده اطرافه باقاركن كوزلرم تا كريده، آياقده، اوك طرفلرده كوزلريله بر آراشديران سعادى كوردم ، اوده بنى كوردى ، سوينه‌رك ايلريله‌مكه باشلادى ، يارى يولده كرى چويردم ، « ايكى اسكمله كتير ! » ديدم ، كوچ حال ايله اسكمله‌لرى طاشيه‌بيلدى ، فقط آنجق آياقلريمزى باصه‌جق قدر بر واردى . اسكمله‌لرى نره‌يه قويه‌جغز ؟ او وقت اطرافه نازكانه تبسملر كزديره‌رك برر پارچه ، هر كسدن ايكيشر دردر پارمق بر ديلنه‌رك ، اسكمله‌لرى صيقيشديردق ، بن بالطبع تا او ماڭى قره‌پ كوملكك حذاسنه اوطوردم ، اوطورمادم صوقولدم، اوقدر صيقيشمش ايدككه ... »

سامان نجدت بوراده دوداقلريله اوكنده‌كى كوراسو قدحنك ديبنده منتظر رغبت دوران جرعه‌يى چكدى .

« ... ماڭى كوملكك اينجه قره‌پدن اولديغنى ضبط ايتديكز ، دكلى ؟ بنم اينجه سياه چيزكيلى كتن جاكتمى ، او زمان هپكزك نظر حسدينى جلب ايتديكى ايچون ، البته تخطر ايدرسكز . بو كتن جاكتك آلتنده كيجه‌نك سرينلكنى حس ايده‌جك قدر عريان اولان قول ايله اوماڭى كوملكك نسج هوائيسى آلتنده عكس كلرنكى

فرق ایدیلن قولی بری برینه تقریب ایدیکز . اویله‌که یکدیکرینی ایتیتیورکبی اولسونلر ... تام بو صره‌ده چالنیده باشلاسون ؛ آرتق یانکزده‌کی وجودی ، او بر ثانیه سورن معارفه‌یی اونوتمشجه‌سنه هیچ او طرفه باقمایه‌رق آرقاداشکزله هر ادن، صودن بحث ایدیکز، نهایت پرده آچیلسون ..

« تیاترولرده پرده آچیلنجه بر حرکت اولور . هرکس دها ایی یرلشمك ، دها ایی کورمك ایچون قیمیلدانیر ، بر وضعیت مساعده آلمغه چالیشیر . یانی باشمده مائی کوملکده‌ده بر حرکت اولدی ؛ صبرسزلغه ، کوره‌مه‌مکدن متولد بر ناخشنودی‌یه دلالت ایدر بر حرکت ... شیشمان آنه‌سنك اوزون چیچکلی شاپقه‌سی اوکاده بکاده افق رؤیتی سد ایدییوردی، نهایت : « آنه ! بر آز صاغه چکیلیرمیسك ؟ » دیدی ، چیچکلی باش بر آز صاغه میل ایتدی ، باش صاغه میل ایدنجه طبیعی صول طرفدن کوچك بر پنجره حاصل اولدی ، صول طرف بنم طرفم ایدی ، مائی کوملك بونو کشاده پنجره‌دن استفاده ایچون بر آز دها یاقلاشدی ، طبیعی کتن جاکت برشی فرق ایتمه‌یورمش کبی داوراندی ، مائی کوملك بر آز دها جسارت بولدی ، کتن جاکت ینه قترر کتیرمه‌دی ، نهایت بو مائی کوملکله کتن جاکت اودرجه یاقلاشمش اولدیلرکه یکدیکرینی عادتا یاقییورلردی... ». سلیمان نجدتك دوداقلری کوراسو قدحنده چکیله‌جك بر جرعه دها آرادی .

« ... سعاد اووقته قدر برشيدن خبردار دكلدى، فقط برزمان كلديكه ايشى چقاردى . ماڭى كوملك اويوننك هركسى آلقيشه سوق ايدن بر يرنده صبرسزجه‌سنه آننه‌سنه ديديكه : « آه ! ايتاليانجه بيلمه‌ديكمه بو آقشام نه قدر تأسف ايديورم ! نه اولديغنى آكلايه‌مايورمكه ... » . بو سوز بكا ايشيتديرلمك هوسيله سويلنمش ايدى، اووقت اوفق براثر ظرافت مقابلنده پيداى مناسبت دقيشان مناسبتسزلره مخصوص ياپشقلغه مراجعت ايتمه‌يه‌رك دوغريدن دوغرى‌يه اوكا توجيه نظر وخطابدن چكيندم ، سعده ديدمكه :

« — اويوننك اساسنى آكلايورمسينز ؟

« سعاد نه ديمك ايسته‌ديكمى آكلادى . اوزمان سعادله تصادفاً فرانسزجه باشلامش اولديغمز محاورده‌يى ينه اوصاده تعقيب ايده‌رك اويوننك اساسنى آكلاتمغه باشلادم ، خلقى كولديرن بعض تحفلقلرى ضبط ايده‌بيلديكم قدر ايضاح ايتدم ، بو ايضاحات بالطبع ماڭى كوملكك ايشيده‌جكى بر لسانله سويله‌نيوردى . اوده آرا صيرا اكيله‌رك آننه‌سنك آرقه‌سنه ياناشيور ، بعضاً پك تحف بولديغى شيلرى اوكاده آكلاتمغه چاليشيوردى ؛ صوكره مثلا : « اودمين هركسى كولديرن شيئى آكلايه‌مدم . » ديه‌رك كويا والده‌سندن استمداد ايديورمشجه‌سنه دوريور ، برنياز ساكتانه ايله بندن ايضاحات بكله‌يوردى . اكمله‌سنك اوزرنده آننه‌سنه ياقلاشمق وينه يرينه عودت ايتمك صورتيله وقوعه كلن حركتلر

اثناسنده مائی کوملك موقعنی هیچ شاشیرمایور ، کتن جاکته هر دفعه‌سنده بر پارچه دها زیاده صوقرلیوردی ...

« بنمزده بویله غریب برطرز مصاحبه دوام ایتدی . کویا بن سعادله، او آننه‌سیله قونوشیوردق. بویله‌جه بیك‌درلو شیلردن بحث ایتدك ، پرده قاپانجه بحث اویوندن آیریلدی ؛ موسیقیدن ، موده‌دن ، بك اوغلی دیدی قودیلرندن دم اورلدی ، او بکا سویله‌یه‌جکنی آننه‌سنه سویله‌یور ، بن اوکا آکلاتمق ایسته‌دیکمی سعادده نقل ایدییوردم ؛ بویله ، یکدیکرمزه باقمایه‌رق ، فقط بری برمزی دویه‌رق آکلایه‌رق، حتی سویشه‌رك بو پرده فاصله‌سیله ایکنجی پرده‌یی کچیردك . بن معتادمك خلافنه اوله‌رق پرده فاصله‌سنده چیقمامش ایدم ، سعادده ذاتاً اوطورمغه سبب آرایوردی. بو معاشقهٔ غریبه ارنك‌ده میل شاعرانه‌سنی تحیقلامقدن خالی دکلدی . بری برینزه بوکا دائر بر کلمه بیله سویله‌مکسزین او کوزلریله بنی تبریك ایدییوردی .

« بن یالکز برشیدن بیزار ایدم . وجودمك یاننده شو معصومیتی جای شبهه اولمایان هنوز اون یدی یاشنده تیزدن طیران ایدن هوای شعرینی مست ایدییور، اونی بکا تقریب ایدن میلان بوتون شبابمك حسیات خود پرستانه‌سنی اوتشایوردی . لکن صیجاقدن صوك درجه بیزار ایدم . پرده آراسنده هر طرفده حاصل اولان حرکت هواده سرینلك ویرر بر اوفاق تموج وجوده کتیرییوردی ، فقط

اویون اثناسنده باغچه‌نك بوقسم مستورنده محبوس هوانی دولدیران یوزلرجه نفسلر، غازلرك حرارتی، هله اوکمده بریانار داغ حرارتیله دوران او شیشمان وجودك هردفعه تنفسنده وجودی ایذیب شیشدکجه بوتون قورسه‌سندن طاشان آلولی هوانی بونالتیوردی. اوچنجی پرده باشلایجه بوحال آرتق طاقتفرسا بر درجه‌یه کلدی، قسمی چیقاردم، بریلپازه کبی صاللامغه باشلادم.

« او وقت کوزملك اوجیله او دائما اویانق دوران قیرمزی صاچلی بیاض چهره‌نك اوزرندن شیطانی برفکرك پروازینی کورر کبی اولدم: «آنه! دیدی، یلپازه‌کزی ویره‌بیلسك؟ بونالدم...». شیشمان قاری اسکمله‌نك اوزرنده دونه‌مه‌یرك اوموزندن یلپازه‌یی آرقه‌سنه اوزاتدی، اووقت مائی کرمالك کتن جاکته هر وقتدن زیاده یاناشدی، یلپازه اوقدنجه وسعتیله آچیلدی ویاواش یاواش، آغیر آغیر صاللانمغه باشلاندی. بو یلپازه بشته‌سی ایچون صاللانمیوردی، یالکز بنم ایچوندی ... اونازنینانه کیدیشی کلیشی یالکز بکا متوجه بر خط مخصوص تعقیب ایدییوردی. ایشته اودقیقه‌ده سزی تأمین ایدرمکه بو قیزی؛ اوینا قلغی، غریبلکی، قورنازلغی، حاشاریلغی خوشه کیتمه‌مك ممکن اولمایان بوقیزی درحال عادتا درین برعشق ایله، اوت، ایسترسه‌کز کولکز، فقط تأمین ایدرمکه عشقدن باشقه برشیئه محول اوله‌مایان عمیق برحس مربوطیتله سودم. اودقیقه‌یه‌قدر یالکز شعرله قاریشیق برخط جمالی دوییوردم، فقط اودقیقه‌دن

اعتباراً بو بیاض تویل یلپازه قارشیده آرتق کوزلرمه‌بشقه کورونن صحنه‌نك رنكلرینی ، شعشه‌لرینی ، کمانلرك آهنکلرینی ، مغنیلرك الحانی اطرافمزده شو معاشقه‌نك بر هیئت بی‌خبر شهودی شکلنده دوران خلقت آتك اتك تسعیداتی قبیلندن ، یوزمه سرپدکجه باشم دونیور ، کوزلرم یوملنیور ، بر رؤیایه مخصوص مشوشیت تحسسات ایچنده یوزییوردم . یلپازه دوام ایدییوردی . بر طور رقصی وار ایدی‌که اوکمده‌کی شیشمان وجودك ترشحات هواسنی قوغیور ؛ بکا یالکز تازه بر وجودك منکشه ایله سوسندن مرکب هوای بهارینی اتحاف ایدییوردی . اویله چیرپنشلری وار ایدی‌که بعضاً او قیرمزی صاچلرك پریشان تللرینی بنم صاچلرمه ، یوزمه ، کوزمه کتیرییور ؛ بوتون باشمی ، چهره‌می غیر منتظر تماسلرله اورتیوردی ؛ بعضاً اویله توقفلری واردی‌که بر مدت بی بر کوثر هوائینك مدهوش مستیسی اولمشجه‌سنه بی‌حرکت ، شو رؤیانی قاچیرمقدن متحاشی براقیردی ...

« صوکره یلپازه ینه بکا نغمه‌لردن ، رنکلردن ، نورلردن مرکب غیر مرئی فقط محسوس چیچکلر سرپه‌رك ؛ کبکلر دوکرك یاواش یاواش ، آغر آغر حالالاتمقده دوام ایدردی ...

« آرتق سعاد بکا لاقیردی سویله‌مه‌یور ، اوده آنه‌سنه اکیلمه‌یوردی . ایکیمزده کویا او آرالقدن صحنه‌یی کورمکه چالیشه‌رق باقیوردق ، غالباً اوده بنم کبی آرتق کوردیکمزی آکلامایور ،

وضوح ایله سچمه‌یوردی . شیمدی ایکیمزده‌ده بر سکرن رؤیا یرور باشلامش ایدی ، اویله ، قوللرمز بری برینه هروقتدن زیاده یاپشمش ، باشلرمز بری برینه همان دوقونه‌جق قدر صوقولمش ، یکدیکرمزك نفسی آتشینی تنفس ایده‌رك اوتوریور . یاپراقلرك رقص متمادیسی آلتنده روحپرور ، غیر قابل فراموش ، محتزز بر معاشقهٔ ساکته ایچنده بلکه حیاتمزك اك کوزل بر دوره‌سنی یاشادق ...

« فقط هیهات ! بو رؤیادن‌ده اویانمق لازم کلدی . صوك بر آلقیش طراقه‌سی ایچنده صوك پرده اینـدی . بوتون یوزلرجه اسکمله‌لر ، بر دقیقه اول منجمد بر دالغه سکونیله دوران بو خلق ، ذوبانه کلمش بر بوزداغی کبی چوزلدی ، هر پارچه‌سی یرندن اوینادی . شیمدی بو دالغه‌لر قاپیلره هجوم ایدییوردی .

« بزده رؤیامزدن سیلکنه‌رك آیاغه قالقدق ، سعادله بن دوریورودق ، مائی کوملك آننه‌سنه : « کچیکز ، آننه ! » دیدی ، او زمان شو ایکی ساعتلك معاشقه‌نك خاطرهٔ خسرانیله مائی کوزلرینی قالدیردی ، بر ثانیه بکا باقدی . هانیا قادینلره ، یالکز قادینلره مخصوص بر سلام واردر . بو بر سلامدرکه صوکره‌دن تعلم ایدلمز ، صوکره‌دن اکتساب اولونماز ، اونلر بو خاصهٔ سلام ایله برابر دوغارلر ، تام دنیایه کله‌جکلری زمان بو بر پری طرفندن کندیلرینه هدیهٔ قدومیه اوله‌رق بخش ایدلمش بر سلامدرکه نه دوداقلرله ، نه باشله ، نه کوزله ، نه اللرله یاپیلیر ؛ یالکز کوزلرك ایچنده ، تا ایچنده برشی ، کویا قادینلغك بر روحی واردرکه سزی بر نظرله

سالامالر . برکره بونلرك تأثریاب شعری اولدقدن صوکره اونی اونوتمق ممکن دکلدر . ایشته او بر ثانیه ایچنده بنی بو سلام روحیله سالاملادی ، صوکره خلقك دالغه‌سی آراسنده شیشمان آننه‌سنی تعقیب ایدرك غائب اولوب کیتدی . ایناتیرمیسکز؟ بو ایکی ساعتلك معاشقه‌نك حیاتمده بر تاریخ عشق قدر اهمیت شاعرانه‌سی واردر..»

سلیمان نجدت دوداقلریله کوراسوقدحنك ایچنده آرتق قالمایان بر جرعه‌یی دها آرادقدن صوکره شو جمله ایله خاتمه ویردی :

«او زماندن بری مائی کوملکله قیرمزی صاچلری بر دها کورمك ممکن اولمادی ، وظن ایدییورم‌که بر دها کوره‌جك اولورسه‌م بو معاشقه‌نك بوتون نازکئ شعری محو اوله‌جق ... »

مایس ١٣١٢

ترامه ایده کلیرکن

ترامواىده كايركن

أوت ، بر ترامواى حكايه‌سى : حكايهٔ مؤبده . ذاتاً حيـاتده بر ترامواى آرابه‌سى دكلمى ؟ برخط آهنين اوزرنده لاغر وناتوان باركيرلرله سـوروكلندكجه صارصيلان ، خراب وملوث ، كونشلرله قاورولمش ، ياغمورلرله چوروموش، كيرن چيقان ، آرتان اكسيلن يولجيلريني-جاملرى تيتره‌يه‌رك ، تكرلكلرى غجيردايه‌رق- آشاغيدن يوقارى‌يه ، يوقاريدن اشـاغى‌يه طاشيان محمول وبيتاب بر ترامواى آرابه‌سى... تفلسف كافى ! برازده شعر ، برازده اوخندهٔ سماوى‌كه شعاع بالندن چركاب حياته زرين قطره‌لر ، ملون لمعه‌لر دوكولور . بو كون ، شو كانون اول ابتداسـنك مستثنا صباح صافنده‌ده ، بر دست جوهرين كونشى برخندهٔ شعر شكلنده تا اوزاقلردن ، شيشلينك بو فوق‌المعتاد انجلاى نشوه‌يه متحيرانه كوزلريني آچان ،

رەلرينه ، مديد ياغمولر آلتنده چوروين خالى عرصەلرك مردە اوتلرينه ، انسانلره رغماً سوقاقلرى دولديران چامورلرينه كوستريیوردى . شرقك تابدار انجلاى صفابخشنه قارشى ، غربده ، فرى كوى صيرتنك آرقەسنده بولوطلر ممتد ييغينلرله سياه بر فراش عدم شكلنده ، بو قيصه قيش كوننك عمر مختصرينه بر خوابگاه مظلم حاضرلامغه تهالك كوستريیورلردى .

بو كونشك آلتنده يورومك ايستەدم ، ايليكلره قدر نفوذ حرارتى حس ايديلن بو كونشله قارشيمه چيقەجق ترامواىه بينمك اوزره شيشلى‌يه دوغرى آهسته آهسته يورويوردم ، دها يورويەجكدم ؛ بويله ، يمين‌ويسارمه مشمس ، براق‌وشفاف برشرق ايله سياه بولوطلرينك شواهق هول انكيزيله ترفع ايدن غربى آلەرق — كۆيا برالمده‌پارلاق‌بركونش ، برالمده‌بركومه سياه‌بولوط — بوشيشلى جادەسنى الى‌الابداوزاتەرق برسيران شاعرانه ايله گيدوب دورەجقدم ؛ فقط : شراق ! . . . بر قامچى ضربەسى :

— بوقدر شعرده كافى !

ديدى ؛ ترامواى آرابەسى ، فرسوده وچركاب آلود ، بطى وغم آكين ، برحقيقت حيات شكلنده اوكمدن كچيوردى .

كندى كنديمه :

— اوت ، حقيقت حيات ! شيمدى ايش ! . .

ديدم ، اوپارلاق كونشله اوسياه بولوط كومەسنى‌قارشى‌يه يالكز براقەرق ارابەيه آتلادم .

ايشته ! ديیوردم ، حقیقت كوشه‌ده غزته‌سنك صوك صحیفه‌سنده بورسه‌نك فیئات جدولنی آراشدیران شو سیاه یووارلاق شاپقه‌لی — شبهه‌سز مؤسسات مالیه‌دن برینه منسوب برسمسار — هاوانا سیغاره‌لی آدمك كوزلكلری آلتنده دیزیلن ارقامده‌در . شیمدی حقایق حیات هب برر برر بو آرابه‌یی دولدیره‌جق ، بو اون ایكی اسكملەنك هر برینه برحقیقتك جسم كرانی چوكه‌جك . ایشته بر دارغین چهره ، صباحلین لاستیقلرینك چامورلری سیلنمه‌مش اولدیغی ایچون اودن مطنطن برغوغا ایله چیقمش ، حیاتده افندیلرك چامورلی لاستیقلرینی دوشونن خدمتجیلره تصادف ایتمك حكمت مشكله‌سنی دوشونمكله مشغول . باقیكز ، تراشیده قرمزی چهره‌سنك افراط كئول ایله قتمرلنمش طبقه‌لری بیاض كوملكنك یاقه‌سنه‌دوكولن بری ، بحث ایده‌رمكه بو صباح اوروپادن كله‌جك غزته‌لرده الك اول ضعفیله‌مك ایچون استعمالی توصیه ایدیلن تدابیر اعلاناتنه مراجعت ایده‌جك . هاوانا سیغاره‌سیله آرابه‌یی دولدیران سمسارك قارشیسنه اوطوریبور ؛ بو فنا قوقولی دومانه دهشتنثار بر نظردن صوكره — بشقه بر یر انتخاب ایتمك پك ممكن ایكن — پنجره‌یی آچیور . قیرمزی چهره‌نك بر فوران حدتله برونندن پوسكورن هوای غضبی استشمام ایدن سمسار شیمدی مهم بر مقالهٔ مالیه‌نك فلسفهٔ ارقامنی تحلیل ایله مشغول كورونیور ... ایشته برحقیقت دها : بر اوكسوروكلی اختیار ، هوانك كونشلی اولمه‌سندن استفاده ایده‌رك

ایرادلرینی تحصیله چیقمش بر سرمایه‌داركه بر نفس تعب ایله دیكر كوشه‌یه چوكیور ، هاوانا سیغاره‌سنك مستهزی و معند دومانلریله قیرمزی چهره‌نك برونندن فیشقیران فورطنه مجادله‌سنه پیرانه برنظر تجربه‌كار فیرلاتدقدن صوكره : « قوندوكتور !.. » دییور ، ایكی اوكسوروك آره‌سنده ، برچوروك آیوا كبی بوروشوق چهره‌سنده برقاصرغه دونركن تترك پارماغیله پنجره‌یی كوستریور ؛ قوندوكتور دارغین چهره‌یی یوموشاتمق ایسته‌ین بر تبسمله پنجره‌یه یاقلاشیركن سوقاقدن آرابه‌جی‌یه بر شمسیه صاللانیور .

غیرررت !..

آرابه دورییور ... شبهه‌سز یكی بر حقیقت دها بینه‌جكدی ؛ باشمی چویردم ، بو دفعه بینن بر دكل ، بر چفت ، قاری قوجه‌دن مركب برچفت حقیقت ایدی . او ، قادین ، یكرمی بشلك ، قیصه ، ضعیف ، اسمر ، معناسز سیاه كوزلی ، قالینجه دوداقلریله برون قنادلری مضبوط بر شدت نسویت ایله مهتز ، سیاه شریتلرله ایشلنمش قازمیر جاكتنك آلتنده غیر محتمل دولغونلقلر وهم ایتدیرن برقابارىقلقله یشیل اتكلكنی قوجه‌سنك اوكنده صاوورەرق كچدی اوطوردی . اوته‌كی ، قوجه‌سی ، شیشمان ، مطلقا دائما یلكنك دوكمه‌لری قوپدیغندن مشتكی ، هرسنه نومروسنی برر برر تزیید ایتدیكی حالده ینه یاقه‌لقلرینك دارلغندن بی‌حضور بری ؛ قاریسنك قارشیسنه چوكدی . آرابه ینه صارصیله‌رق سوروكلنمكه

باشلار كن او كنديسنه ، باقمايان قوندوكتوره چاريكى اوزاته‌رق وقاريسنه قارننك مساعده‌سى قدر اكيله‌رك : « ماشر ! . . » ديه باشلادى . بن آرتق اونلرك آرقه‌سندن كول رنكلى مشمع حرمانيسى ، قيويرجق سوارى قالپاغى ، داغنيق طارانمش ايرى سياه بيقلرى ايله كيره‌رك بياض الديوننك ايچندن كوچك كومش زنجير پاره‌چانطه‌سنى چيقارمغه چاليشان قهرمان ضابطى ؛ آرابه‌نك موقع اولديغنى فرق ايده‌مه‌يه‌رك بينوب‌ده ايمكى موافق غرور بوله‌مايان ، بك‌اوغلى بر بر دكانلرندن برينه منسوبيتنى بادم ياغيله قبارتيله‌رق طارانمش صاچلرينك بيان مشعشعيله بيون باغنك قصيدهٔ الوانى افشا ايدن كنجى ؛ بو قيش كونشنك التفات موقتنه اعتماد ايدوب ايتمه‌مك لازم كله‌جكنه قرار ويره‌مه‌يه‌رك باستونيله برابر شمسيه‌سنى آلمش ، اوتوزندن صوكره سنه‌لرك ايلريله‌مه‌ديكنه قناعت ايله بياض صقال صاليويرمكدنسه صاليويرمه‌مك مرجح اوله‌جنى فكرينى بولانلردن بر شيقى اهمال ايده‌رك يالكز او قارى قوجه‌يه باقيوردم .

قوجه‌سى ، بوتون صفراى مزاجى چهره‌سنده منجمد ؛ الوان معلومه‌دن هانكيسنه منسوبيتى مشكوك ، سرت ، قرقيق ، سيرك صقاللى ؛ آره صره قاريسنك ياقه‌سنى دوزلته‌رك ، شمسيه‌سنك پوسكولنه دوقونه‌رق ، شاپقه‌سنك يرندن اوينامش بر توينه ايليشه‌رك سويله‌يور ، كولديرمكه چاباليور ، مطلقا فنا كچمش بر كيجه‌نك اليم بقاياى خاطراتنى ازاله‌يه چاليشيوردى . او ، كوزل اسمر ، كوله‌يور ،

سوزكون كوزلريله سوقاغه باقاركن كذركه نظرنده بو كنج قادينىده اهمال ايتمه‌ين ضابطه قارشى قوجه‌سنك بيليشقلغندن بيزار كبى كورونيوردى . بو قارى قوجه حياتى ، كيم بيلير ، نصلدى ؟

بويكرمى بشلك اسمرله كمرى قارنندن شكايت ايده‌رك غجيردايان بوشيشمان اختيار ، كيم بيلير ، شوقيش كيجه‌لرينك اوزون يالكزلغنده نصل اسنه‌يورلردى . شبهه‌سز ، دون كيجه‌ده پك فنا بركيجه ايدى . بوكيجه‌نك تاريخنى پك قولايجه تصور ايدييوردم : او كون آقشام زوج لوكسنبورغه اوغرايه‌رق ايكى ايله آلتى قدح آره‌سنده ايچمش بولنه‌جق ؛ آقشامه قدر أوك بالقوننده سوقاقدن كچن آشنالرينى الك طاتلى وجسارتبخش تبسملريله سلاملايان قاريسنه بر پا كت فيغارو ايله فرونده پيشمش مقارونيه‌نك الك مدهش پارچه‌لرينه خواهشكر شجيع بر آغز كتيرمش اوله‌جقدى . يمك ، قادينك طباغنه ديكيلمش كوزلريله سكوت معندانه‌سى وقوجه‌سنك چتال بچاق طراقه‌سى آره‌سنده كچمش اولمالى . دها صوكره قلپاقلى لامبه‌نك آلتنده فيغارونك قوشاغى چوزوله‌جك ، براز دها صوكره‌يوزينى اوكوفلنمش روقفور پينرى كله‌سنى ــ اورته‌جك ، حريف كوروكى دلينمش بر آرمونيق فيصلتيسيله اويوقلامغه‌باشلايه‌جق . بو آقشام ايچون قاريسنك تپه باشنده : « Le premier mari de France » مضحكه‌سنى كورمك ايچون بويوك برهوسى اولديغندن تماماً بيخبر . قدين اسنه‌يور ، نه‌مدهش اسنه‌يور ! برآره‌لق دليك كوروكلى آلت

مزعجه‌یی صوصدیرمق ایچون پیانوسنه کچیور، قوجه‌لرك اویقولرینه کابوسلی رؤیالر علاوه ایدن: « Les cloches de Corneville » دن او شیطانی والسی میرلدانه‌رق چالیور:

Dans mes voyages . . . .

قوجه‌سی صارصیله‌رق اویانیور، بوموسیقیٔ شیطانینك دها شویتوزلردن مرکب براوروان ایجاد ایدن قورقونج رؤیالرینه تکرار دالیور، فقط بودفعه قادین بر عصبیت بی‌صبرانه ایله قوجه‌سنك اسکمله‌سنی صارصه‌رق: « هانیا بنم الدیونلرم؟.. ینه‌می اونوتدك؟..» دییور. الدیونلرمی؟ قاریسی اوکا نه‌وقت الدیون ایصمارلامشدی؟ « نصل؟ ایشته بنم ایشلرمه بوقدر اهمیت ویریلیر! آه! بدبخت قادین، بیچاره بن!.. ». بومقدمه‌یی متعاقب بر هیجان اعصاب: لامبه‌نك قالپاغی ییرتیلوب آتیله‌جق، پیانونك موملری قوپاریلوب فیرلاتیله‌جق، لیکور طاقمی حالینك اوستنه دوریله‌جك، کوچك صالون اوزرندن فورطنه کچمش انقاض ایله مفروش بر باغچه‌یه دونه‌جك. دها صوکره برطغیان بکا: قولتق صندالیه‌سنه دوشیله‌جك، آیاقلر اوزاتیله‌جق، قوللر صالیویریله‌جك. بومدت ظرفنده قوجه سوز سویله‌مه‌یه‌رك اللرینی اوغوشدیره‌جق، ایچندن: « سیکرلر، سیکرلر، قاریمك سیکرلری بوشاندی، آه! بوعلت... » دییه‌جك، عاجز اطبایه قارشی یومروقلرینی صیقه‌جق؛ صوکره او باران سرشکك آلتنه کیدوب اوطوره‌رق بر نظر استعطافك بلاغت

ساكته‌سيله بوندن صوكره قاريسنك خاطرندن تپه باشنده بر مضحكه سير ايتمك خولياسى كچرسه اونى كشف ايده‌جكنه ، ايصمارلانمامش الديونلرى آله‌جغنه ، خصوصيله اويقوسنه مغلوب اوله‌رق فيغارونك ايچنده خورلامايه‌جغنه ، قاريسى صباحدن آقشامه قادار و آقشامدن صباحه قادار اوشيطانى والسى چاله‌جق اولسه كمال حضوع ايله ديكله‌يه‌جكنه وحتى ايجاب ايدرسه قالقوب شوشيشمان قارنيله اودايى ايكى كره بر رقص مجنونانه ايله دولاشه - جغنه يمين ايده‌جك . نهايت يارين صباح الديون آلنمق اوزره برابر بك اوغلنه اينه‌جكلر ، صوكره بر تلطفكار دوستك رفاقتنه توديع اولنه‌رق قادين حجرهٔ تنهائيسنه عودت ايده‌جك . وايشته بو صباح مطلقا بوسياحته چيقمشلردى . كندى كنديمه ميرلدانيىوردم :

Dans mes voyages . . . .

پانغالتى جاده‌سنى كچمك اوزره ايدككه ديشاريدن ويريلن بر اشارت اوزرينه آرابه ينه دوردى ، كندى كنديمه : « برحقيقت دها ! » ديدم ؛ فقط بو دفعه ياكلشدم . شيمدى ايچرى‌يه كيرن برحقيقت دكل ، اسكمله‌لرى اوزرنده صومورتان بو بر سورى حقايقك اوزرينه برآز نورابهٔ نشوه سرپمك ايچون كلمش برزرين شعر ايدى . مليتنى تفسير ايدن غير قابل تحليل افادهٔ سيماسندن درحال آكلادمكه بوشعر بايرون ايله شلله‌يك مملكتنه منسوبدر . بوشعرك آنجق اون يدى بهارى واردى ؛ بوشعرك كوچك مائى

كوزلريله ، تحف ، شوخ ، مستهزی ، انسانك يوزينه قارشی :
« براقك بنی ، شوحياته كوله‌يم ! » ديين بردوداغی ، صاری ،
ممكن اوله‌بيلديكی قادار صاری — اوقادار كه قيرمزی اولمه‌سنه شبهه
ويرر — صاچلری واردی . تا بكا قارشی ، فقط اوزاقده بر ير
دوريپوردی ؛ بلا فتور ، ينه يورومكه باشلايان آرابه‌نك صارصنتيلری
آره‌سنده طوتونمغه لزوم كورمه‌يه‌رك بر خفت وجسارت مشی ايله
اورايه قادار ايلريله‌دی .

كوزل اسمر بوشعر زرينك ظهوری اوزرينه اوفاق بر نظر
استخفاف فيرلاتدقدن صوكره قوجه‌سنه دوندی ، دوداقلرنده
ساخته برتبسمله برشی سويله‌دی . نه ديديكنی آكلايه‌بيلمك ممكن
دكلدی ، فقط آنی بر تبدل غريب ايله بو يكرمی بشلك قادين ، بو
حقيقتدن خيانت كورن خوليا ، او دقيقه‌يه قادار قوجه‌سنك
قارشيسنده بر بت انفعال ، بر صمت سنكين شكلنده دورركن
بردن ، بر قوش جيويلتيسيله ، كوچك كوچك قهقهه سلسله‌سيله
متقاطع پرنشوه بر مصاحبه‌يه باشلادی . دمين حزين وغمناك ،
ساكت ومتمكين دورركن بوشعر تازه‌نك اوكنده ، غالبا اوكنج
ضابطه ، احتمال بربر دكانه منسوب كنجه ، ياخود — غرور
نفسمه باغشلانسون — بكا قارشی بوتون خصائص عشوه‌كارانه‌سنی
دوكمك ، قدحنك ايچنده غليان درونيسی كشايشه كلمش برشراب
متخمر كبی جاكتنك ايچنده فيقيرداييوب قاينامغه باشلامش ايدی .

اوح ، قادينلر ! سزك معمای حسياتكز نصل تحليل اولنه -

بيله‌جك !.. فقط بن آرتق اونى ، بوتون بر آرابه يوكى حقايقله برابر ، براقش ايدم ؛ شيمدى يالكز بو بيلتجينك الندن آلديغى مائى كاغد پارچه‌سنى بوروشديره‌رق الديوننك آره‌سنه صوقوشديران شعر لطيف وتازه‌يه باقيوردم . كندى كنديمه : « برعسكر!... » ديمش ايدم . نه ايچون ؟ بوكنج قيز حقنده بو فكر بنده نره‌دن دوغدى ؟ كانون اولك ناكهظهور كونشى آلتنده بو فكر غريب نسل بر تخم خوليانك ايچندن چيقدى ؟ بيلمه‌يورم ، فقط بو بويله ايدى . بو اون يدى ياشنده ، قولاقلرينك اوستندن صاچلرى دالغه‌لانه دالغه‌لانه كيدوب ايكى طرفندن بر بغه طراقله آنجق ضبط اولنان بوقيز ، بومائى كوزلى زبدهٔ آمال برعسكر ايدى .

اوت ، نه‌ايچون ؟ اونك بى‌فتور وسرازاد طورى ، اطرافدن صيقيلماىان نظرى ، باشنك اوستنده اورته‌سى باصيق كوچك كچه قالپاغى ، مائى چوخه جاكتنك كوكسنده قوردوندن طوقه‌لرى اونى برعسكر فرض ايتديرمكه كافيمى ايدى ؟ بلكه دمين درت آديمده فرق ايديلن مشى عسكرانه‌سى سبب اولمشدى . كيم بيلير ؟..

قوندوكتورك ايرى سسى خبر ويردى :

— غلطه سراى ...

بو وودويلى اوراده براقه‌رق ايندم ؛ آرابه‌ده اينه‌نلرله بينه‌نلر آره‌سنده برهرج ومرج اولدى ، دودوك اوتدى ، دها صوكره برقامچى ضربه‌سى :

شراق !.. داه !...

بوترامواى آرابه‌سى ، بو تمثال حيات ، برسورى حقايق يوكيله، آره‌لرنده برده صارى صاچلى ومائى كوزلى بر شعر دل آشوبى آله‌رق ، سوروكله‌يوب كچدى . كندى كنديمه اوفق بر حس خسرانايله: «اوت، شراق!.. داه!.. ترامواى آرابه‌سى!...» ديدم.

مارت ١٣١٥

اكمكجيمك باركيرى

اکمکجیمك بارکیری

ایشته بش سنه‌دن زیاده اولیورکه دوستز، اکمکجیمك بارکیری ون. بینمزده کیزلیجه تعاطی ایدلمش تحسسات صمیمیه‌نك، کوزلرك افادهٔ مألیله توديع اولونمش اسرار روحك، بر آن تأثرك کرمیٔ غلیاننده احیا ایدیلیورمش سرکذشت پارچه‌لرینك تأسیس کرده‌سی بر قوی رابطهٔ مودت وار. کسب ایده‌جکی رنك صمیمیت اولندن کشف اولنه‌مایان بو آشنائی برکون قضاءً تصادفك اونی کتبخانه‌مك پنجره‌سنه کتیریویرمه‌سیله باشلادی. اونك، یورغونلقلرینك درین سیاهلقلری آلتنده ایشیلدایان روح نکاهنده بر طاتلی خندهٔ اطمئنانك انشراحلری واردی. کوزلرینك او خنده‌ناك روح نکاهیله بکا یاقه‌رق، سیاه بر قدیفه‌نك تماس نرم ورقیقنه بکزه‌ین بر اوقشایشله بنی سلاملادی: «بن کلدم، دیدی؛ أویکك اکمکنی کتیرن.

نه‌قدر زمان اوليوركه هر كون، صباحلين كلير، سنك قاپيكى چالار، اكمكنى براقيرم . ». بردن هر صباح قاپيمه كله‌رك أويمك اكمكنى براقان بو دوست، بو مشفق ومعزز دوست ايچون روحمك بوتون قابليت وسعتيله بر حس شكران ومودت دويدم . كوزلرمك نكاه شكرانيله اوپولديكنى حس ايدن او سياه يورغون كوزلرنده بنم ايچون، أوم ايچون بر تمنئ سعادت اوقودم . خفيفجه باشنى صاللايه‌رق بنى سلاملادى، ووظيفه‌سنى بيلير بر توكل صبورانه ايله، دها كيم بيلير نه‌قدر عائله بابالرينى سلاملامق، نصل أولرك اكمكلرينى ويرمك ايچون، عجله ايتمه‌يه‌رك، فقط يورولمامغه قرار ويرمش، ياواش ياواش اوزاقلاندى .

ايشته او كوندن برى اكثريا تصادف ايديشيرز. او آرتق عادت ايتدى، كلير، تا كتبخانه‌مك، بو حرمكاه روحمك پنجره‌سنه باشنى اوزاتير، وصولويه‌رق بكا كنديسنى خبر ويرر . او زمان بن ده پنجره‌مه چيقه‌رك اوكا تبسم ايده‌رم . كويا ايكيمزده بو سلام آشنائى ايله ديكله‌نير، بر ثانيه ايچنده كويا مديد وآسوده بر اويقونك استراحتلرينى دويارز. بويله برى بريمزه نه‌لر سويله‌دك ! برى بريمزك روحنى نصل وضوح وصراحتله اوقودق، نصل بر هواى خلوص وصفوت ايچنده ايصينه‌رق حسبحاللر ايتدك !

حجرهٔ اشتغالمك، بو كوشهٔ خصوصيت حياتمك معناى هواسنى استشمام ايتمك ايسته‌ين بر تقيد دوستانه ايله باشنى اوزاتيشلرى،

تا كنارده حرير حسياته بر تسليتكار مشفق يومشاقلقلريله صوقولشلرى واردر . بعضاً صراحةً كشفياتى سويلر : « نيچون ، دير ، بو كون ينه بو ساكن كوشه‌جكك نفسنده تضييق آلتنده بوناليش بر روحك غملرى وار : اسكات ايديله‌مه‌مش تحرانلر ، تطمين اولنه‌مامش امللر ، خاطره‌لرى سيلينه‌مه‌مش ماتملر ، بوتون بر هواى محيط كرانك باران آلاميله ايصلانمش ، متحول ومضمحل ، صاچاقلردن ، پارماقلقلردن ، اثوابلردن سياه بر ياغمورك ايرى ايرى ، آغير آغير داملالرى دوكوله‌رك ، كويا دوكلمش كيبيسك . بوغوق حياتمده ، بو جدال تهلكه كشمكشلرنده ، فنا يوموروقلرله قابورغه‌لرى قيريلمش ، خائن ديشلرله بزولرى كميرلمش ، بى‌رحم واناصاف اركللرله سن تپه‌له‌مشلر ظن اولنه‌جق ؛ اوقدر پريشان ومضطربسك . نه‌يك وار ؟ بر سراب طيار يلانجيلغيله سيلنمش آفاق اميدك ، متوالياً قاباروب سونن حبابه‌لر بوشلغيله متمادياً اميد ويره‌رك خيانت ايدن مواعيد سعادتك ماتميله مقهور وشكسته بر حالك واركه بكا دوقونيور . رجا ايده‌رم ، بكا اويله باقمه . نيچون بكا اويله باقيورسك : مادامكه اويكك اكمكنى كتيردم . »

اوزمان متسلى اولورم ، مادامكه اومك اكمكى كتيشدر ومادامكه بو اكمك پاك ونزيه ، عفيف وناموسكار ترلرله يوغورولمشدر ؛ مادامكه ميوه‌سى روحمك بتون صفوتيدر ، كافى ، اوت ، يالكز بو كافى . ييشيرنه لقمه‌لر ، بنم واوندرك ، اونك وچوجقلرمك بوغازلرمزدن كچركن طيرملامسون ، ييرتدرق زهرله‌مه‌سين .

بنی بویله تسلیه‌ایدلمش، سکون حسیاته عودت ایتمش کورونجه مطمئن اولور و کولومسه‌یه‌رك، سویله‌یه‌جکنك عزت نفسمی رنجیده ایتمه‌سندن قورقان طاتلی بر طلب عفو نکاهیله : « باق ، دوستم ، دیر ؛ یاواش یاواش بکا ، اوت ، بوندن هیچ بر مسئلهٔ غرور تولیدینه حاجت کورمکسزین ، ساده‌جه بکا ، یعنی اکمکجینك بارکیرینه بکزه‌یه‌جکسك ، وسنی تأمین ایده‌رم‌که حکمت حیات بونده ، یالکز بونده‌در . »

لطیفه‌یه بکزه‌ین بو حقیقته کوله‌رك سلاملاشیرز ، واو ، ینه یوکنك آلتنده بنی چوکه‌رك ، نه قدر سنه‌لردن بری قالدیرملری دوکن آیاقلرینك اوستنده صالالانه‌رق ، یولاری صاحبنك قولنده ، صبور ومتحمل باشی اراده‌سنه تحکم ایدن قوتك آرقه‌سندن یورغون ، دوشکون ایلریله‌یه‌رك ، فقط داغتیله‌جق اکمکلری دوشونه‌رك ، بوتون کذرکاهنده منتظر قاپیلره براقیله‌جق لقمه‌لره وقف موجودیت ایده‌رك ، وظیفه‌سنك مقدسیتیله قوی ومحکم ، یورولمامغه، دوشمه‌مکه قراروبرمش، یورور، یورور، دائمایورور.

صیجاق کونلرده ، تموز کونشلری اطرافی‌قاوورر کن، قیشین، قارلر سوقاقلری اورتدیکی ، اولرك قاپیلرینه برر دیوار چکدیکی زمانلر ، او ، بی‌تعب وفتور ، یازك جهنملری آلتنده بوناله‌رق ، قیشین اوکوزل سینهٔ جنکاورانه‌سیله قار ییغینلرینی یاره‌رق ، باشنك اوستنده قوپان فورطنه‌لردن، صبرتی‌قامچیلایان یاغمورلردن، نفسنی‌طیقایان توزقاصرغه‌لرندن، توکل وظیفه پرورانه‌سنه بر کوچك

تزلزل کلمه‌یه‌رك ، متین ومحکم ، اورادن اورایه ، بو أودن شو أوه اکمك ایسته‌ین عائله‌لری دولاشیر ، دولاشیر ، دائما دولاشیر .

غالبا بکا بخش تسلیت ایتمك ایچون ترجمهٔ حالنی آکلاتدی ، بوحکایهٔ سرکذشتدن مقصدی بکا بر حصهٔ انتباه چیقارمقمیدی ، عجبا ؟ بلکه . . . اونك حیاتنده‌ده بر دورهٔ امید وخولیا ، دها صوکره ، برفصل کوشش وجدال واردی . اونك‌ده قطع اولنان طریق حیاتی بوتون انقاض آمال ایله مالامال اولمشدی . اولا صاچلرینی دائما طراوتدار ومعطر بر نسیمك بوسه‌لریله داغیته‌رق ، مؤبداً یشیل ، نغمه‌ساز جویبارلرك جوار حیاتخشنده مؤبداً کنجله‌شن برحیات ایله یاشامق دوشونمشدی ؛ برکون بو رؤیادن آغزنده برکمه چیقدی . اونی دیشله‌مك ، قیرمق ، قوپارمق ایسته‌دی ؛ دیشلری ایجیندی ، دیلی پارچه‌لاندی ، دوداقلری ییرتیلدی ؛ فقط کم آغزنده قالدی . اونده حالا بر امید واردی ، قلبنك ایچنده دورادور آفاق خولیا آچان برکوچك سس اونك محکومیت و اسارتنی کیزلی نیلرله اویوتمغه چالیشیردی ، وبعضاً کندیسنی اونوتوردی . اوزمان اوکا حقیقت حیاتی دها واضح کوسترمکه قرار ویردیلر ، وبودفعه بوتون وجودینی قاییشلرك ، قوشوملرك ایچنده حبس ایتدیلر ، آرقه‌سنه برکهنه آرابه طاقدیلر ، وظالم برقهقههٔ استهزا ایله : « ایشته حیات ، دیدیلر ؛ سوروکله ! . . » سوروکله‌دی ، بو حیاتی ، بوکهنه آرابه‌یی ، شهرك بوتون

صوقاقلرنده ، بوتون بوقوشلرنده اينشارنده ، بوزوق قالديرملرنده ، برباد وملوث چركابلرنده سنه‌لرله سوروكله‌دى . طيرناقلرى سوكوله‌رك ، ديزلرى يارە‌لانه‌رق ، كوكسى يرتيه‌رق سنه‌لرله ، بو كهنه آرابه ارقه‌سنده ، جنك ايتدى ، اوغراشدى ، چپه‌لاشدى ؛ بر غايهٔ حيات ، بر نتيجهٔ كوشش ، بر مكافات جدال وار ظن ايديور ، قوشيور ، قوشيور ، دوشدكجه قالقه‌رق ، يوروللدقجه طيرمانه‌رق ، ييقيلدقجه دوغرولەرق دائما قوشيوردى . بر كون ينه خام بر قهقهه استهزا ايله : « يتر ، ديديلر ؛ چوق سوروكله‌دك ، فقط بر منزل وصول بوله‌مادك . » . كهنه آرابه‌يى ، آرتق قيرلمش ، خردوخش اولمش ، تخته‌لرى سوكولمش ، تكرلكلرى قوپمش برطرفه آتديلر ، واوكا بر يولار طاقديلر . بوندن ممنون ، عنان ارادتى بشقه‌سنك قولنده ، كذب رؤيالردن صوكره حقيقت حياتى بونده ، بو اتيانه متوكلانه‌نك حكمت لاقيدانه‌سنده بوله‌رق ، اولرك چپرەلرينه تمنيات حضور وسعادت ، وسفرەلرينه اكمك داغيته‌ ، مسعود ومطمئن ، قوشمايه‌رق ، فقط دوشمه‌يه‌رك كيديور .

آره‌صره لطيفه‌سنى تكرار ايدر : « دكلمى دوستم؟ دير ؛ ياواش ياواش بك ، اككجينك بازكيرينه بكزه‌يه‌جكسك . » . بر برينه كوجنمه‌مكه آليشمش پاك قلبلرك خلوص ومحبتيله بو لطيفه‌يه كولوشور ، و ايكى دوست ، اككجيمك بازكيريله بن ، درين بر نظرله سلاملاشيرز .

مارت ١٣١٦

چولاق مسعود

چولاق مسعود

ایکیسنك آراسنده بومناسبت نصل ونه زمان باشلامشدی ؟ حیاتك بوایکی قضازده یولجیسنك ، بو معلول چوجقله اوسوقاق کوپکنك ، اوکنه نه یولده برتصادف چیقیویرمشدی‌ده اونلری آرتق بردها چوزولمه‌یه‌جك بررابطه ایله باغلامشدی ؟ بوکا یاواش یاواش ، وسوسه اویاندیرمقدن احتراز ایدن احتیاطکار سؤاللره پارچه پارچه جواب آلدقجه ، واقف اولمشدم .

دائما ایکیسی برابردی . اویا بر یولجینك یوکنی کوتورورکن ، یاخود ، قویوسی چکیلمش اولره صو طاشیرکن سورته سورته حرکت ایدن باجاقلرینك اوستنده ، حیات دینن یوکی نصل راست کلیرسه اویله قالدیرمغه ، پك دوشونمکه لزوم کورمه‌دن ، پك کندیسنی اوزمکه احتیاج حس ایتمه‌دن ، حمول ومتوکل فلسفه‌سیله

قرار ويرەرك، صالانه صالانه، عادتا اوينار برادا ايله يورويوردى،
يالكز بر انديشه‌سى وار كبيدى: صول قولنى صيانت ايتمك .

اوكا چولاق مسعود لقبنى قازانديران بو سقط قول اونك عادتا
هرزحمتدن، هرالم احتمالندن صاقلانه‌جق برخسته چوجنى كبيدى.
تنكەلرينى دولديرركن، صيرتلرينى آلتنه كيررركن، شيشەلرك برينك
يوكلرينى طاشيركن هپ اينى صاغ طرفنه يوكلتيره، صول اوموزنده
مريض بر دال قورولغيله صالانان اينجه قولنه يالكز پك محزون
قالماسين ديه رسماً كويا خاطر ايچون، بر يالاندن معاونت وظيفه‌سى
حواله ايدردى .

دائما شبهه ايتدم: چولاق! پك اعلى، بو لقب آكلاشيليوردى؛
فقط مسعود اسمى نره‌دن كلمشدى؟ اونك سفالت حياتيله آجى بر
استهزا تشكيل ايدن بو اسمده‌ده بلكه بر معذبك صنعى واردى .
مع مافيه اوكا البادى اسمنى صورديغم زمان درحال، پرنشوه جواب ويردى:

— مسعود!.. ديدى، بو اسمله مفتخر كورونيوردى . همان
عقبنده علاوه ايتدى: — چولاق مسعود، ديرلر، ديدى . بونى
سويلركن سقط قولنك كنديسنى ايلرى سورن، نظر دقتك
جستجوسنه سرن بر حالى واردى .

بلكه جلب مرحمت ايچوندر ديه بخشش ويره‌جك اولدم،
باشنى صاللايەرق: — يوق، افندم، ديدى، بر ايشكزى كوره‌يده
اوزمان پاره‌كزى آليرم .

بو آنده گوزلرینك تا ایچندن بتون بر شفقت وارمش گبی اونك صاری ، سوزولك ، آچلقك ، عریانلغك بوتون تخریبات ظلمنی ایچنده صانکه شیشلك قدر بدیع بر تاریخی حیاتك عصری اصالتیله طوتوشدیرمشدی . بو دقیقه‌دن اعتباراً چولاق مسعودله ذهناً مشغول اولمغه باشلادم .

اونکله مشغول اولمق ایچون بر سبب دها واردی ، هپسندن مهم بر سبب : جیوه‌لك ... بری گوزلدیگی مطلقا دیکری‌ده همان اوراده اوله‌جقدی . چولاق مسعود وجیوه‌لك ، یاخود ، جیوه‌لك وچولاق مسعود ، بو ایکی موجود ، گویا اجنبی بکدیگرندن غیرقابل تفریق بر مجموعه ، بری اوته‌کندن آیریلدیغی زمان ایکیسی ده بیلیدی . صوڭره گیدوب گلیرکن ، اولرك طرفنده آرقاسندن ملکتك طوتقوندیغی جیوه‌لك سیاه قیوریجق قیلی قاراس قولاقلرینی دیکه‌رك اوكندن یورور ، یاخود ، هپ اونك ایزلرینی قوقلایه قوقلایه ، ایری قفاسیله ضارقیق قولاقلری یرده ، آرقه‌سندن سکیرتیردی .

برگون : — کوپکی چوق سه‌ویورسك ، دیدم . جانانك صداقتیله گوکسی شیشن مرحمتلی بر عشق ایله گولوب جواب ویردی : — اوده بنی سور !.. دیدی . صوڭره ، گوزلری یره ایندی ، سسی براز دها سونوك ، علاوه ایتدی : — ذاتاً بشقه کیممز وارکه کیمی سوه‌لم ؟..

لسانك بو تحفی ، فقط گوزل بوزوقلغنده برالم ، بریأس نغمه‌سی

وار كبيدى ، غالبا تماماً فرق اولونماسـين آرزوسيله همان شاقراق سسنى طاقةرق :— دكلمى، جيوەلك ؟.. ديدى .

او باشنى سيلكدى، قولاقلرينى ديكدى، قويروغنى تيترەتدى، بردن درين برمربوطيتك بايغينلقلريله طاتليلاشـان كوزلرينى اونك جواب بكلەين يوزينه قالديردى ؛ اك ايجه ، اك مهتز سسيله صيزلادى : — هاى هاى !.. ديمك ايستەيوردى .

چولاق مسـعود اوكون فضله بر شـيئك صورولمەسنه ميدان ويرمەدن همان چوزلدى وقطعى برسسله : — ايواەپاشام!. ديه آيرلدى.

بكا ، بوخطابى لائق كورمش ، نەلسه بوپايەيى توجيه ايتمش ايدى . ديكر بركون صريح برسؤالله آكلامق ايستەدم : — سن نەليسـك ، چوجقم ؟ ديدم . كوزيله ، كولومسـەيەرك جيوەلكى سوزه سوزه ، غالبـا ويريلەجك جوابك حكمنه اونىده تشريك ايدەرك : — بزمكى سرسريلر نەدن اولەجق ؟ دنيانك براوجندن كيررسك ، اوبر اوجندن چيقارسك ، ايشته اوقدر ... ديدى . جملەسـنك صوك قسـمنى سويلركن سقط قولىله كوپكنك سـياه قيوريجيق تويلرينى اوقشـايور ، ياواش ياواش صيغاشلايوردى . ايكنجى برسؤالله دها ايلرى كيتدم : — آناك ، باباك ...

يوزيمه باقدى. كنديسنه زينت اشياسندن بحث اولونمشجەسنه بركوچك قهقهه ايچنده جواب ويردى : — آنا بابا ؟ نه كزر بزده اويله شيلر ؟..

صوکره ایکی الیله جیوه‌لکك ایری قفاسنی طوتدی ، قلبنك اولانجه احتیاج محبتیله اونی صیقدی ، و ، بکا دکل کوپکه سویله - یه‌رك : — آنامده بو ، بابامده بو ، قرداشمده بو ، سوکیلمده بو ...

وسلام بیله ویرمه‌دن ، کویا یوره‌کنك پك خفی بر پارەسنی دشدیکمدن بکا کینلنمش برطورله قوشدی ؛ کوپك‌ده ، پرنشوه ، آتلایه آتلایه قوشه‌رق اونی تعقیب ایتدی . بردقیقه صوکره ایکیسنی‌ده ، ایکی بختیار چوجق شطارتیله ، چایرك بر طرفنده ، آلت آلته ، اوست اوسته اویناشیور ، بوغوشیور ، یووارلانیور کوردم . نهایت بوطاشقین محبتدن صوکره صارمش دولاش ، بری برندن ممنون یاتدیلر ...

اونلرك بوپك معتاد برحالیدی . بوتون کوی چولاق مسعودك ایشنی بتیردکدن صوکره کوپکیله اوینایشنك مختلف صحنه‌لرینه واقفدی . نصل دائما برابر کزرلرسه ، برابر یرلر ، برابر یاتارلر ، برابر اویورلردی .

صوك سنه‌لرك مدهش دالغه‌لرندن قوپمه بر انقاض پارچه‌سی قیلندن بر کون کویه برابرجه دوشیویرمش اولان بوچوجقله بو کوپك اویله‌بر رقت‌منظره‌سی تشکیل ایدردی‌که اوکه‌رکس علاقه‌دار اولوردی . کوشك صاحبلرندن باشلایه‌رق دکانجیلره‌قدر ، اونلری برابر دوشونمه‌ین یوقدی . مطلقا برینه پاره ، نواله ، البسه ویریلیرکن دیکرینك خیالی‌ده برابر بولونوردی . بونی بر کون اوکا سویلتمك

ایستدی . بر کوچك شیشه‌نك حاویه‌سنی آلنه ویرورکن : — بونده جیوه‌لکك نه‌قدر حقی وار؟ دیدی . بلا تردد جواب ویردی :

— یاری یاری‌یه ! . . اوده بنمله برابر چالیشیور .

بو صوك جمله دوغریدی . بیچاره چوجغك حیاتی طاشیمه‌سنده اونك مهم بر وظیفه‌سی یوقیدی ؟

بر کون بر دست خیانت بو ایکی قابلك آراسنه کیردی . ناکهان چولاق مسعود اورته‌دن غائب اولدی و کویك ایچنده مهم بر خبر چالقاندی : جیوه‌لك چالنمش ...

چوجق ایکی کون بوتون کویك اطرافنی ، تپه‌لری ، باغچه‌لری ، باغلری آرادی ؛ نهایت اوچنجی کون قوللرینك آره‌سنده جان چکیشن کوپکیله عودت ایتدی .

نه اولمشدی ؟ جیوه‌لك نصل بر قضایه اوغرامشدی ؟ نه‌منفور بر حسله حیاتك شو یاب یالکز چوجغك قوللرندن یکانه محبتی ، دنیا ایله یکانه وسیلهٔ مربوطیتی سوکوب آلمق ایسته‌مشدی :

اطرافنی آلدیلر ، یاپمادق علاج ، مراجعت اولونمادق چاره قالمادی . آرتق صاپ صاری ، آیاقلری دها چوك کوچك ، کوزلری دها سونوك ، آراسندن بر کله بیله آلنه‌مایان دیشلری کلیدلنمش ، سقف قولاقده غریب بر رعشه ، آلننده ایری ایری تر دامله‌لری ، هر کس کوپکی قورتارمق ایچون چیرپینیرکن ، دونوق بر نظرله ، ساکت ، کوزلرنده حیوان یالکز کندیسنی اقبال ایشه‌سنه ساده‌جه بر تماشاکر صفتنده قالارق ، دورنیوردی .

نهایت حیوان صولوك نظریله اوكا : — « بو منظره‌یی سكا كوسترمك ایسته‌مزدم اما اوله‌مادی . » معناسنی كوندرەرك اوكوزجه چولاق حسین آرتق تمامیله تیتره‌یوب صاره‌صیلان صولوك قولنی چنبه صوقدی و یالكز صاغ الیله غلبه‌لغك آراسنی آچدی . حیوانك یاننه‌قدر ایلریله‌دی ، چومبورك ایچمكدن قورقدن بر احتیاط ایله اونی قوجاقلادی ، یاواشجه آیاغه قالدیرق ، هیچ كیمسه‌یه بقمه‌دن ، ساكت اضطرابنك وقاریله ، یورودی .

— نره‌یه ؟ دینلر اولدی .

جواب ویرمه‌دی ، یالكز یانمدن كچركن : — اذن ویرمیسك ، پاشام ، باغچه‌دن قازمه ایله كوره‌كی آله‌یم ؟ دیدی .

باشمله : — اوت ، دیدم .

صوكره اونی اوزاقدن كوردم . تا اوته‌ده ، قیرك خالی بر طرفنده ، بردرلو جانلانه‌مامش ، روزكارلرله قاورولمش ، جیلیز بر چنار واردی . اونك دیبنده ، یالكز بر قولیله برچوقور قازییوردی . دها صوكره قازمه ایله كوره‌كی بكا اعاده ایتمك اوزره كلنجه ایكی اوجنده تنكه قوواری صاللانان صیریقی واردی . ماتمندن بحث ایتمك ایسته‌مه‌یه‌رك : — صومی طاشیورسلك ؟ دیدم . جواب ویرمه‌دی ، چناره دوغری یوڭلدیكنی كوردم .

برساعت صوكره ، بو وقعه‌یی آرتق دوشونمه‌یه‌رك ، آقشام سیرانی یاپمق اوزره قیرده دولاشیركن ، تصادفاً اورادن كچدم .

صیریقله بوش تنکه‌لر چنارك بر طرفنده ایدی ، آغاجك دیبنده طوپراقلری هنوز قورومامش بر کومه‌جك واردی ، و ، همان اوراده ، حالا صاقیر صاقیر تیتره‌ین سقط قولی ، غالبا رعشه‌لرینی ضبط ایده‌بیلمك ایچون جیبنك ایچنده ، باشی صاغ قولنده ، چولاق مسعود اویویور ، وکویا رؤیاسنده ، یالکزلغنك هم آناسی ، هم باباسی ، هم قرداشی ، هم سوکیلیسی اولان جیوه‌لکیله صارماش دولاش اولیورمشجه‌سنه کولومسه‌یوردی .

ایرته‌سی کون چولاق مسعود کویدن ، بردها عودت ایتمه‌مك اوزره ، غائب اولدی .

حزیران ۱۳۳۷

قوجه باش

قوجه باش

محنه‌نك چوجقلری اونی کورر کورمز درحال شایان حیرت ، وبلکه خفی بر تهلکه صاقلایان برشیئه شاهد اولیورمشجه‌سنه اولا اطرافنده نیم بر دائره چیزه‌رك ، نتیجهٔ تدقیقاته منتظر بر سکوت ایچنده ، اوزون اوزون باقدیلر . آیاقلری چیپلاقدی ، باجاقلرنده دیزلرینه قدر بیاض بزدن بر پانطالون واردی که آغندن یامالیدی . دوکمه‌لری دوشمش ، دیرسکلری پاتلامش برکوملکت آراسندن بیاض ، دولغون ، سفالت حالنه رغماً پرصحت برتنی واردی . بورایه قدر پك اعلی ایدی ، حتی بو اون یاشنده چوجق وجودینك متناسب بر مطبوعیتی واردی‌که بلکه اطرافنده اونی متحیرانه تماشا ایدن جیلیز چوجقلرك هیچ برنده یوقدی ؛ لکن کوزلر چکه‌سندن یوقاری یوکسه‌لنجه بردن انسانی‌قورقو ایله ممتزج برتیکسینمه حسی استیلا ایتمه‌مك ممکن دکلدی .

بردن ، ایلك اوكجه كیسك آغزندن چیقدیغنه دقت ایدمه‌دن ، كوك هوادن دوشمشجه‌سنه اورته‌یه بر لقب ویرلادی : — قوجه‌باش..

هپ بر آغزدن ، نهایت بو معمانك آدی بولونمقدن متولد بر سوینجك ضاشقینلقلریله باغیریشدیلر : — قوجه باش ! قوجه باش !..

او ، قیب قیرمزی اولدی . چوجوقلر دمین اطرافنی آلنجه او ، بو یکی دنیا ایله ایلك تماسه كلمكدن متحصل بر اوركلكله متقرب بر تهلكه‌نك پیشین ارتعاشاتی‌دویان سیكیرلرینك براوریرمه‌سیله دیواره چكیلمكه ، اورایه یاصلانوب ، اثری آرقه‌سنده ظهوراتی بكله‌مكه لزوم كورمشدی .

بوقوجه باش عنوانی اوكا دها اولدن ویرنلر اولمشدی ، بلكه . بو اسمك ایچنه قونان تزییفلرك ، تحقیرلرك ، تنفرلرك ، كونا كون معنالرینی ، اوكجه یاشادیغی یرلرده ، طانیدیغی چوجقلرك آغزنده ، كیم بیلیر ، قاچ كره اوكرنمش ایدی . اونی بوتون دیكر چوجقلردن بشقه درلو بر مخلوق یاپان بو ایری ، شیشكین ، یمری یومرو ، كویا بر قاچ باشك خمیرندن یوغوریله‌رق یكی بر اثر ابداعنه چالیشیركن یاری یولده براقیله‌رق اویله میدانه آتیلیویرمش اولان باش ، وجودینك اوستنده الی الابد طاشنه‌جق بر بلا ، چركین بر بلا حكمنده ایدی . غالبا قحفك جبهه‌یه مصادف كمیكلری شیشركن كوزلرك بری یوقاری ، دیكرینی یان طرفه چكمش ، اونلره قورقونج بر شاشیلق ویرمشدی . اصلا چركینلك كوز قاپاقلرینك شیشكینلكندن ،

چوجغك افادهٔ سیماسنه دائما بر سرخوش اویقوسنك سرسملك بولوطنی ییغسان برحالندن منبعثدی . اوكا باقنجه بوقوجه باشك آلتنده هیچ برفعالیت ذكائیه‌یه امكان تمنو براقمایه‌جق بر ابلهیت محضه‌نك مظلم قویوسنه باقیلیور حسی دویولوردی .

چوجقلر هپ بردن : قوجه باش !.. دییه باغیرنجه ، او ، خاطراتنك متراكم آجیلرندن مركب برفوران ایله یوسكوردی : — بنم آدم جمال ...

بردن چوجق حلقه‌سنك ایچندن كوچك، قوروق بری، ایكی اللریله بوكرلرینه باصه باصه ، قهقهه‌دن قیریله قیریله ، ایكی خطوه ایلریله‌دی ، اولانجه تزییفنی قوجه باشك صورتنه یاپیشدیران بر باقیشله: — آه ! سنك جمالكه قربان اولسونلر، جوانم !.. دیدی.

عظیم برطراقهٔ قهقهه ایله چوجق حلقه‌سی قوجه باشه بر آز دها تقرب ایتدی . دائره كیتدكجه صیقیشیوردی ، اوتهلكه‌یی حس ایتدی . حدتندن دیشلرینی غیدله‌یه‌رك صیقدی، اویویان كوزلرنده فضله بر دومان طبقه‌سی دها اوچدی ، فقط سس چیقارمادی .

بوكون چوجقلرك ظلمی دها ایلری كیتمه‌دی ، فقط آرتق عادت ارلمشدی ، نه زمان مسجدك حولیسنده طوپلانسه محله‌نك چوجقلری ایچون اك بویوك اكلنجه قوجه باشی تعذیب ایتمكدن عبارتدی .

او حقیقةً بلاهتله معلولمیدی ؟ بو ، هیچ بر وقت لائقیله

آكلاشيله‌مادی . نه زمان آغزینی آچوب بر کلمهٔ اعتراض، بر صیحهٔ مدافعه‌چیقارسه، بو، آلای قهقهه‌لرینك کورولتیلری آراسنده بوغولور، کیدردی . صوکره ، محله‌نك الك قبادایسی ، چالم حسن اوکده ، آرقه‌ده دها کوچکلر ، اوکا هجوم ایدرلر ، بری دیك پارمقلریله قبورغه کمیکلرینی شیشلرکن دیکری چیبلاق باجاقلرینی چیمدیکلر ، چالم حسن ایکی اللریله قفاسنی طوتدرق، وایکی طرفه صارصه‌صارصه صاللایه‌رق : — ایچنده نه وار ؟ ایچنده نه وار ؟ دیه باغیرردی.

اونك شیش کوز قاپاقلرندن ایری ایری داملەلر بری برینی قوغالایه‌رق یووارلانیرکن چوجقلر أل أله طوتوشورلر ، واطرافنی آله‌رق کفته‌سی : « ایچنده نه وار ؟ ایچنده نه وار ؟ » دن مترکب بر ترنمله اوینارلردی .

او یاواش یاواش حاصل اولان بر علم تجربیله آرتق اورته‌ده قالمامغه ، دائما دیوار کنارلرنده اوزاقده سپرلنمکه لزوم کورردی ؛ وبویله کندیسنی اونوتدرمغه موفق اولورسه سسسز ، حرکتسز ، قارشیدن ، دیکرلرینك اویونلرینه باقاردی . اك مسعود زمانلری بوصورتله ، هیچ بر وقت اشتراك حقی اکتساب ایدیله‌مه‌یه‌جك اولان بو اویونلره اوزاقدن تماشاکر قالمق ممکن اولان ساعتلریدی.

فقط بو نادراً واقع اولوردی. چوجقلر آرتق اویوندن یورولوب بیقدیجه اوکا رجعت ایدرلردی. « ایچنده نه‌وار؟ ایچنده نه‌وار؟.. » سؤالیله‌ترنم ایدەرك قوف برقارپوز یوقلانیور مشجه‌سنه اونك قفاسنی

صارصارلردی . چله حسندن صوکره آرتق بو اویونه دیکرلری ده جسارت بولمغه باشلامشلردی . او آرتق هیچ شکایت ایتمیوردی ، آره صره چوجقلرک اویونلرینه تماشاکر اولمق امتیازینک بدلنی اونلرک بو اکلنجه‌سنه مساعده ایتمک صورتیله تأدیه‌یه موافقت کوستریبوردی .

فقط بر کون « ایچنده نه وار ؟ » سؤالنک جوابنی ویرمک ایسته‌دی .

.
. .

اونک اناسنه مسجدله امام اوینک آرقه‌سنده خراب براوداده اوطورمق ایچون مساعده اولنمشدی . بوراده بیکار چماشیری ییقایه‌رق چکینیوردی . اناسنک بوتون صویی ده قوجه باش ، مسجدک طیشنده ، کوشه‌ده ، سیجیم قدر صو ویرن چشمه‌دن طاشیردی .

چوجقلرک اوکا الک زیاده مسلط اولدقلری فرصتلردن برینی بو صو طاشیمه ایشی تشکیل ایدردی . هرکون بر بشقه وسیلهٔ تعذیب ایجاد ایدرلردی . بوکون الک معذبلرندن برینک خاطرینه بر اویون کلدی : قوغه‌نک دیبنی ایری برچیویله دلمک . یاواشجه ، اوکا سزدیرمه‌دن ، قوغه‌یی آشیردیلر وقالین بر چیویله دلدیلر . قوجه باشک چشمه‌یه کیتمک زمانه منتظراً براز اوزاقده دولاشه‌رق دوردیلر . او ، بوینک اوستنده ایری قفاسنی صاللایه‌رق ، اَلنده قوغه چشمه‌یه کیتدی . بر سیجیمدن دها قالین

آقایان صویك آلتنه قویه‌رق یانده طاشك اوستنه اوطوردی ، متوکلاً بکله‌دی .

بکله‌دی ، بکله‌دی ...

قوغه بر درلو دولمایوردی . چوجقلرك تقرب ایتدکجه صیقلاشان حلقه‌سی اوکا دوغری ایلریله‌یوردی .

قوجه باش بر اونلره ، برقوغه‌یه ، برده آقان صویه باقیوردی . اونلر ، دها یاقلاشدیلر وبر ترتیب مخصوصله ، عادتا تعلیمله حرکت ایده‌رك طوتدیردیلر : « ایچنده‌نه وار ؟ ایچنده‌نه‌وار ؟ » . اللرینی اوزاته‌رق ، سؤالك برنجیسنده بر درلو دولمایان قوغه‌یی ، ایکنجیسنده اونك بیچاره قفاسنی کوستریپورلردی .

اونهایت اکلادی ، قوغه‌یی قاپنجه مسجدك حولسنه قوشدی ، آنه‌سنك اوداسنه دوغری کیده جکدی . آرقه‌سندن چوجق آلایی هپ اوترانه ایله تعقیب ایدییوردی .

بردن حولیده ، قادین ، اللری دیرسکلرینه قدر صابونله ملمع ، قارشیسنه دیکیلدی : ـ نرده قالدك ؟ هانیا صو ؟ .. دییه باغیردی . اوقوغه‌یی باش آشاغی چویردی ، دیبنده هنوز آچیلمش قوجه دلیکی کوستره‌جك اولدی .

چوجقلر هپ ترنمده دوام ایدییورلردی .

اوزمان قادینك پرتهور ایلریله‌دیکی ، قوجه باشك بیچاره‌قفاسنی برالیله صاچلرندن یاقه‌لایه‌رق دیکر الیله یومروقلادیغنی کورولدی ؛

عین زمانده ، اوده چوجقلری تقلید ایده‌رك ویومروقلرینی منتظم حمله‌لرله ایندیره‌رك : « ایچنده نه‌وار ؟ ایچنده نه‌وار ؟ » دییوردی.

بردن قوجه باش سیلكیندی ، قوغه‌یی فیرلاتدی . مسجدك حولیسنده عصردیده برجویز آغاجی واردی ، اورایه قوشدی . غیرمأمول بر چویكلكله خوپلادی .

تعقیبه لزوم كورمه‌دیلر . نه‌یاپه‌جق دییه بكلشدیلر . اوبركدی مهارتیله طیرماندی ، طیرماندی ... دها یوكسك داللره طیرمانیوردی ؛ صوكره ، بردن بره ، قسناً می قصداً می ، كندیسنی صالیویردی .

چپاره كوزل وجودی ، روزكاردن اوچمش ایصلاق بر كومك سقوطیله كلدی ، تامصلاطاشنك كنارندن قایه‌رق ، حولینك طوپراقلرینه دوشدی . قوجه باشك ایری تماسی طاشك سیوریسنه چارپمش ، واطرافه قانله قریشق پارچه پارچه بین پارچه‌لری داغیلمش ایدی . قوجه باش ، نهایت ، ایچنده‌نه اولدیغنك جوابنی ویردی .

تموز ١٣٣٧

ککلیك اسماعیل

ککلیك اسماعیل

بر مدتدر ، هله شو صوك سنه‌لرده بوتون ازمیر خاطراتیله محاط اوله‌رق یاشایورم . بوکون شامهٔ روحمده اونك بوی هواسی ، الیاف قلبمده اونك ترنم ایدن سسلری ، انسجهٔ دماغمده هپ اونك تیتره‌ین خیاللری وار . بویله ، روحمك آرتق الی الابد نسیان پرده‌لریله متکفن اعماقنده بردها اویانیلمایه‌جق درین اویقولره کومولمش ظن اولونان خاطره‌لری ، طاقم طاقم ، بکلرجه بکلرجه هپ بردن دیریلوب فیشقیریور ، بنی آلتنده بشقه‌شیلره کوز آچدیرمایه‌جق بر شلاله‌نك رشاشه‌لرینه مستغرق طوتیور .

بونلردن ، اوتوز بش سنه اوله عائد ، بردانه‌سنی تثبیت ایدییورم :

.

. .

صبور خواجه‌نك قیزینی بوزیاقه‌لیلرك اوغلنه ویرییورلرمش

خبری تپلکيلکده ايشيديلنجه هر کس قلبنك درين بر کوشه سنده أمله بکزه ين برشيله متأثر اولدی .

— ککليك اسماعيل نه ياپه جق : سؤاليله دوداقلر بورولدی . بو کوزل کنجك تا شوقدر جقدن بری سنه دن سنه يه دها بشقه بر رونقله انکشاف ايدن حسنی ، کوزللکنه بر نجيب ممتازيت علاوه ايله ين وقور اداسنی ، انتظام حياتنی ، دائما اخلاقی قدر نزيه و کزيده اولمقدن خالی قالمايان سوسنی تعقيب ايده ايده ايکی چشمه لکدن تمازکاهه ، شادروان آلتندن چوراق قاپيه قدر ، بوتون خلق اونی حرمتله قاريشيق بر محبتله سووردی . و او هيچ بر کيمسه يه هيچ بر کلمه سويله مه مشکن ، اك کوچك بر حرکتيله بر اوفق شبهه بيله اويانديرمامشکن يينه ، بيلنه مز نصل ، سزلمش ، اکلاشلمش ايدی که ککليك اسماعيل صبور خواجه نك قيزينی سويیور . عشق ، کندرکاهنده اويله بر بقيهٔ اهتزاز براقيرکه بو کورولمه سه بيله دويولور ، سزيلير . ککليك اسماعيل فتاح جامعندن يوقوش باشنه دوغری ييدرکن خفيف و رقصان مشواريله ، کنديسنه تانه زماندر بولقبی قزانديران ، او سکه سکه خوش خراميله کچيشندن ، غالبا کوشه ده بر اوی دونرکن دوللاشان آياقلرندن ، بوللانان کوزلرندن ، قاباران کوکسندن ، کوچك قيوريجق ، سياهله قرال آراسنده بيقلرينی خفيفجه قالديران دوداقلرينك تيتره يشندن فرق اولنمش ، حس ايدلمش ايدی که او صبور خواجه نك قيزينه عاشقدر .

آغزندن سوز آلمغه چالیشانلر ، اونی بر اعترافه قرار ویردیرمك ایچون سویله‌تمکه چباﻻیانلر اولدی . او داٸما پنبه بیاض یاناقلرینه بر حجابك آلولرینی کتیرن بر اجتناب ایله ، بر آز کوره‌جکه‌سنك چوجقجه بر قهقهه سیله ، شویله بر یاندن باقار : ــ اما یاپدیکزها ؟ ... دیر ، کویا بو شاقه‌یه پك شاشمشجه‌سنه ، قویوصاری کوزلرینك کولومسه‌ین طاتلی ، قیویلجملی نکاهنی مخاطبنك اوستنده کزیندیررك ، بشقه بر شیئك علاوه‌سنه لزوم کورمه‌یه‌رك ، تعاقب ایدن سؤاللر دیو باقیشلك متبسم سکوتنی کافی بر جواب تلقی ایدرك استنطاقك بیتمه‌سنه صبورانه انتظار ایدردی .

نهایت محاوره ، اونك هپ سویله‌نن سوزلری شاقه نوعندن دیکله‌یه‌رك صاوشدیرمغه قرار ویرمش سکوت مصرانه‌سیله بیتنجه ، بردن امتحاندن قورتولمش بر چوجق شطارتیله فیرلایه‌رق قاچار ، الرینك ماهر بر حرکتیله اولا فسنك پوشوسنی دوزه‌لته‌رك زنکارنك ایپك پوسکوللرك بر آز اوزونجه قرال صاچلرینه آهنك سقوطنی بوقلار ، طرابلس قوشاغنی اینجه بلنه بر آز دها صیقیجه دولایه‌رق تا اوجنی کلیشی کوزل ، تکرار چوزولوب دوشمکه مهیا بر اهمال ایله صول طرفه صوقار ، قرفه‌لی مائی شلوارینی اوکلدن طوتوب ایکی باجاغنك آراسندن آرقه‌یه فیرلاتیر ، سریع بر نظرله قیرمزی دیز باغلرینه ، کرکین بیاض چورابلرینه ، اوجلری سیوری پارلاق سیاه سختیاندن پاپوشلرینه باقار ، و بر دقیقه سوره‌مه‌ین بو تفتیش

نتيجه سندن ممنونيتله ، دنيانك الڭ بختيار ، الڭ سبكدل برچوجغی شطارتيله ، اوخرام رقصانی آراسنده ، تيلكيلكدن مزارلق باشنه دوغری سكه سكه ، كيدردی .

توتونجی شاهباز حسن ، محلبيجی مصطفی دايی ، بربر كوسه شريف ، عطار مؤمن امام صره ايله اوكا سلاملرلر ؛ اوهيچ برينی قيرمق ايستهمهيدرك صاغ النی برادای اعتذار ايله صول طرفنه قور : — مرحبا ! . . . دير ، وكوزينك بر اشارتيله ايلريسنی كوستردی . بواشارت : — نمازه يتيشهجكم ! ديمكدی .

جماعتله نمازقيلمق چوجقلقدن بری معتاديدی ، وهمان هيچ بر وقتنی شاشيرمازدی . اونی اصل سوديرنده كوزلكنك يانده بو كوزل خويلريدی.

باباسندن قلان باغلرينی ايشلهتير ، ايجابنده كنديسی ده طرپراق ايشلريله مشغول اولمقدن چكينمز ، معلول آناسنه ، دول آبلاسنه وقف موجوديت ايدر ، أشنی دوستنی صايار ، بويوكلرك ألرينی اوپر وهيچ بر زمان هيچ كيمسه ايله غوغا ايتمزدی . هله ايچكينك باشليجه دشمنيدی ، محله كنجلرندن بر چوغيله اونلرك عشرت ابتلالری سببيله آيرلمش ايدی .

اونك ايچوندركه ، او سوقاقدن كچركن كنديسنی متبسمانه تماشا ايدن كوزلرده حرمت ومحبتدن تركب ايتمش بر نظرله تعقيب اولونوردی . صبور خواجهنك قيزينی بوز ياقهليلرك اوغلنه

ویره‌جکلری خبری شایع اولونجه بو حرمت و محبته ، بر ده مرحمت حسی رفاقت ایتدی .

*
* *

بر کیجه ، یاتسو نمازندن صوکره جماعت داغلیرکن مؤذنك کوچك اوغلی تلاشله منزخانه‌نك قهوه‌سنه دالدی و امام افندینك نارکله‌سنی کندی الیله دولدیرمغه حاضرلانان پهلوان حسینك قولنی دورته‌رك اولا کندی دوداغنی صوکره بو دیوجثه آدمك قولاغنی کوستردی . پهلوان حسین بر آنده نارکله‌نك لوله‌سی ، دیکر النده ایبلاق تنباکو ، اکیلدی ، قولاغنی چوجغك آغزینه قدر کوتوردی :

— ککلیك اسماعیل سرخوش ، دیشاریده ، قهوه‌نك کوشه‌سنده اوطورمش ، کندندن کچیور .

پهلوان حسین تنباکو ایله لوله‌یی پیکه‌نك اوستنه فیرلاته‌رق اوچدی . چوجغك حقی واردی ، ککلیك اسماعیل سرخوشدی . پهلوان حسین بر الیله بر اسکمله چکدی ، دیکر الیله کنجك اطرافنی آلان اوچ بش آرقداشه : « صاووللك !.. » اشارتی ویردی . هپ چکیلدیلر . اونلر ایکی کیشی قالدیلر . دیکرلری اوزاقدن ، قورقوله‌جق وشاشیله‌جق بر شیئه باقیورمشجه‌سنه ، ساکت دوریبورلردی .

ککلیك اسماعیل سرخوش !.. بو اویله شایان تعجب بر حادثه

ایدی‌كه دها مخوف وشنیع حادثاتك مقدمه‌سی اولماسین دییه هرکس بر قورقو دویییوردی . ککلیك اسماعیلك ، بو هیچ غوغا ایتمه‌ین چوجغك پك جسور اولدیغنه ، و ، دائما بلندن شلوارینك ایچنه صوقولمش بر اوزون صالدیرمه طاشیدیغنه هپ واقف ایدیلر .

ساده پهلوان حسین سویله‌یور ، آره‌صره النك ترسیله چوجغك فسنی ، پوشوسنی اوقشایه‌رق کویا روحنك صاف ورحیم شفقتنی بوخسته قلبه اساله ایتمکه چالیشیوردی . او ، صوصیور ، بوتون سویله‌نن شیلره دوداقلرینی قیصه‌رق جواب ویرمه‌یور ، یالکز آره‌صره کویا پك آغیر کلیورمشجه‌سنه باشنی آرقه‌سنده دیوارك طاشنه سورته‌رك ایکی طرفنه صاللایوردی.

پهلوان حسین سویله‌دی ، سویله‌دی ، نهایت ککلیك اسماعیل بردن بره بر خومورتی ایچنده : — بنی آنامه کوندر پهلوان !.. دیدی .

او زمان بلا تردد پهلوان حسین آیاغه قالقدی ، اونی قولندن طوتدی ، « کل اوغلم ! .. » دیدی ، وایکیسی بردن ، پهلوان اونك قولندن طوته‌رق ، کوشه‌یی دوندیلر ، یوقوش یوقاری چیقمغه باشلادیلر .

*
* *

بوکیجه‌دن اعتباراً آرتق عادت اولدی . ککلیك اسماعیل متصل ایچیور ، اوکنه کلنله غوغا ایدییور ، بوتون دوستلرینك شدت

وخشونتله کوکانی قیریور ، یولدن کچرکن کیمسه‌لره سلام ویرمه‌یور ، آرتق جامعلره دوام ایتمه‌یور ، اولمایه‌جق شیلردن وسیلهٔ نزاع چیقاریور ، ایکیده برده الّنی صالدیرمه‌سنك ایپك طرابلس قوشاغی آلتنده آرتق صاقلانمغه لزوم کورمه‌ین قبضه‌سنه کوتوریوردی .

برهفته ایچنده بوتون حیاتنك حسن شهرتی ییقیلدی ، حتی دها فنا .. بو تحولك سببنی ، نادر استثنالردن قطع نظر ، افکار عمومیه آرامادی بیله . اوکا صادق قالان تك توك محبتلرك آراسنده پهلوان حسینك ساده‌دلانه مربوطیتی کککلیك اسماعیلك اوستنده بر نکهبان دائمیدی .

بر کیجه ینه اونك منزلخانه قهوه‌سی کوشه‌سنه بر سقوطی اولدی ، پهلوان حسین باشنی مشربه ایله صو دوکدرك ایصلاتیرکن غالبا صوك بر غوغاسندن بحث ایده‌رك سرزنشده بولونیوردی :

ـ اما نه ایچون بویله غوغا چیقاریورسڭ ؟.. دییه‌جك اولدی .

بردن چوجق سرخوشلغنك ایچندن صیریله‌رق دوغرولدی ودیك بر کوزله پهلوانك یوزینه باقه‌رق باغیردی : ـ بر قیزان اولسون‌ده بنی وورسون دییه !..

صکره مدهش برنعره آتدی . کویا اولانجه آجیسنی بونعره‌نك ایچنده صاوورمشجه‌سنه بردن سکون بولان بروضعله باشنی پهلوانك اوموزینه دایادی : ـ یانیورم ، قرداشم !.. دیدی . آجیسنك ایلك وصوك اعترافی بو اولدی .

نه نصیحت ، نه تهدید ، نه ارشـاد ، هیـچ ، هیـچ بر شیئك فائده‌سی اولمادی ؛ آرتق ککلیك اسماعیل بو محله‌لرك الك خیرچین ، الك شریر ، الك مضر بر مخلوقی اولدی ؛ تك باشـنه بوتون بو شهر پارچه‌سنك حضور و سکونتی اخلال ایدن بر بدمست درکه‌سنه‌دوشدی.

امام افندیدن باشلایان بر تعبیر ایله اوکا متفقاً : « لن یفلحو ندن! » دینیلدی .

* * *

برکیجه فتاح جامعنده خلق یاتسو نمازندن صوکره داغیلمشدی. جماعتك صوك بقیه‌سی دار سـوقاقلردن أولرینه کیررکن، بر آرالق چوراق قاپیدن کلەرك ، ککلیك اسماعیل ، تماماً سرخوش ، ألنده صالدیرمه ، تیز برنعره ایله أولرك جاملرینی تیترتدی .

صـوك قاپیلر قاپاندی ، هرکس أولرینه چکیلمشدی ، صبور خواجه‌نك أوینه دونه‌جك کوشه‌ده تیتره‌ین فنارك ضیاسی بو سوقاقلرده آرتق تنویر ایده‌جك کیمسه‌یی بوله‌مایوردی . ککلیك اسماعیل تام کوشه‌یی دونرکن ، کرزلر صبور خواجه‌نك أونده ، دها محرق ، دها تیز بر نعره دهـا آتدی ، ألنده صـالدیرمه‌یی حواله ایده‌رك صیچرادی ، کویا بوتون دنیایی کندی روحی قدر قاراکاق یاپمق ایسته‌یورمشجه‌سنه فنـارك جاملرینی پارچه‌لادی . نعره‌یی متعـاقب « یانیورم‌الله !.. » نداسیله‌اطرافدن‌استمداد ایدرجه‌سنه کوکره‌دی.

تام بو صره‌ده بیاض ایپکدن جبه‌سیله ، عرقیه‌سنك اوستنده

بیاض صاریغیله ، آلنده عصاسیله شیخ فیض‌الله افندی کوشه‌یی دونیوردی .

شیخ فیض‌الله افندی ازمیرده برحیات ملکانه ایله ولایتنه حکم ایدلمش برذات‌ایدی‌که خلقك اوزرنده برتأثیر فسونکاری حائزدی. غایت آز سویلر، دائما برکولکه احترازیله یورور ، صاپ صاری، هنوز تابوتدن چیقمش برمیت حالنده ، کویا یاتمش ، اریمش‌اینجه ، خیالت قبیلندن بر وجود ایله درونی برحیات یاشایه‌رق ، دنیادن برنفس اخروی روحانیتیله کچن براختیار ایدی .

اوده نمازدن دونیوردی .

بو عصاسنه دایانه یوروین اختیارله النده صالدیرمه سنده‌له‌ین سرخوش کنج قارشی قارشی‌یه کلدیلر ، سونمش فنارك آلتنده بری دوردی ، دیکری ایرکیلدی . قاراکلغك آراسندن سرخوش، شیخی سزدی؛ بردن الندن صالدیرمه دوشدی ، اوکه دوغری ایکی آدیم آتدی . شیخ منتظر ، دوریبوردی . زکوعه واررجه‌سنه اکیلرك ، اختیارك ایکی اللرندن طوتدی ، آغزینه کوتوردی ، اوپدی ، اوپدی . شیخ اوکا یالکز : — یارین بکا کل !.. دیدی .

*
* *

ایکیسنك آراسنده نه اولدی ، بیلنمه‌یور . اوکوندن صوکره کګلیك اسماعیل ایچمه‌دی، تکیه‌یه دوام ایدر اولدی . یاواش‌یاواش

ایپك پوشوسی ، طرابلس قوشـاغی ، قوفلی شلواری برر برر اورته‌دن قالقدی . قومرال اوزون صاچلری تراش ایدلدی، باشنه بر عرقیه ، آرقه‌سنه برجبه کیدی .

کوندن کونه اونك پنبه بیاض یناقلرینه‌بر صاریلق، برسوزوکلك کلدی ، صقال صالیویردی ، وبرکون خبر آلندی‌که شیخ افندی اوندن بحث ایدرکن : — ذاکر اسماعیل افندی . . . عنوانی قوللانمش .

بوخبر ازمیرك ایچنده دولاشـدی . هرکس ککلیك اسماعیل اسمنی اونوته‌رق اوکا بدل ذاکر اسماعیل دیمکده اتفاق ایتدی.

اوکونه قدر شیخ فیض‌الله افندینك پك طرفداری کورونمه‌ین پهلوان حسین نه زمان اونی سـوقاغك بر باشـندن کلیور کورسه درحال فسـنی ، پوشوسنی دوزلته‌رك منزلخانه‌نك اوکنده دیوان دورور ، و آرتق کرامتنه حکم ویرن قلبنك برحمله‌سـیله توشه‌رق هردفعه‌سنده شیخك ایکی اللرندن اوپردی .

تموز ١٣٣٧

رامز خواجه

رامز خواجه

اوتوز بش سنه‌لك بر مسافه آراسندن اونك سیماسنی تكرار یاشاتمغه چالیشیركن هر شیدن اول خاطراتمك اوستنده رامز خواجه‌نك معما انگیز ، اسرار آلود حالی یوزییور . أوت ، او، هر شیدن زیاده صاقلانمش صحائف حیاتیله، هیچ كیمسه طرفندن لایقیله كشف اولونه‌مایان مكتوم بر قسم عمریله جالب مراق اولور ، و بلكه بویله بر طرفی مبهمیتك سیسلریله محاط قالدیغندن اوله‌جق ، سیماسی او دوره‌لرك گنج نسللری آراسنده هم جاذبه‌دار ، هم ده احتیاط ایله محتاج تلقی عد اولونوردی .

همان دائما پریشان ، عادتا بر اهمال ملتزمله دولانمش بیاض صاریغنك آلتنده یاشنی كتم ایدن یانیق، اسمر بر رنك ، و هر طرفی عین زمانده كورن ، برسینك كوزی نوعندن، جوال كوزلری، اك

بسیط ایشلری تلاشله یاپان ، یورورکن قوشـیور ظن اولونان ، جبه‌سنك اتکلری دائما هواده چیرپینه‌رق اورادن اورایه سکیرتن بر فعالیتی واردی .

خواجه‌لغنه یگانه وسیله‌ده نصلسه بر آرالق مدرسه‌دن کچمش اولمه‌سندن بقیه قالان صاریغندن عبارت ایدی . ظن ایتمم که علم ایله مناسبتی فارسیده کاستاندن، عربیده اظهاردن‌اوته‌یه کچمش اولسون. مع‌مافیه اونده رشدیه چوجقلرینی لال وابکم براقان بر نطوقیت جرأتکارانه واردیکه نه زمان ایشله‌مکه باشلاسـه اطرافنده هپ صوصولور ، فقط پك عالمانه بر درس دیکله‌نیورمشجه‌سـنه کوزلر بولانیق ، بینلر داغنیق ، آکلایه‌مامقدن متولد بر بهتك ایچنده حرمته بکزر برحس دویولوردی. دهایاشلیلر ، رامز خواجه بویله سویلرکن ، اوفق بر تبسمله باش سیلکرلر ، یان چیزرلر ، دها فضله کولمه‌مك ایچون اوزاقلانیرلر وغالبا کنجلری حیرت صافدلانه‌لرنده سربست براقمق ایچون سس چیقارمازلردی .

نره‌لیدی ؟ ازمیره نره‌دن کلشدی ؟ بوکاپك اهمیت ویرلزدی. هرحالده ولایتلیدی ، غالبا ساحل قصـالرك برندن ... چشمه‌دن ، یاخود ، اورله‌دن . بویله صـاریغیله کلشدی ، برآرالق اسـتانبول مدرسـه‌لرنده‌ده بولونمش اولملیدی . اینجه وشاقراق سسیله غزل سویلرکن ، شرقی اوقورکن رقیب خواننده‌لری اسـکات ایده‌جك برتفاخرله پایتخت اساتذهٔ موسیقیه‌سنك اسملرینی یاد ایدر، اونلردن

درس آلدیغنه دائر فکرلرده بر شبهه اویاندیردی . مدنیسنی پك یوقلامغه لزوم کورمه‌ین افکار عمومیه ، کنجلکت افکار عمومیه‌سی ، اونی درحال ازمیرك بر عضو لازمی قبیلندن عد ایتمکده تعصب کوسترمه‌مشدی .

رامز خواجه‌نك کنج نسله خدمتی رشدیه شاکردلکندن تا زفاف کیجه‌سنه قدر دوام ایدردی ؛ و ، او بو خدمتی اویله حرمت وشفقت دائره‌سنده ایفا ایدر ، کنجلری اویله قورویان ، صاقینان بر لالالقله احطه ایلر ایدی‌که عادتا اونك رفقتی ، شبان ایچرن ، مهالك ومخاطراتدن محفوظ طوتان بر طلسم حکمنده تلقی ایدلمك معتاد اولمشدی .

آراسته ایچنده بر کوچك دکانی واردی ، بورادە کویا ساعتجیلك ایدردی ، آره‌صره کندیسنه کوتوردکلری دیکیش ماکنه‌لرینی تعمیر ایتدیکلرنده دم اوروردی ؛ فقط اونك ایشه‌دیکنه نادراً تصادف اولونوردی . دائما دکانده بر قاچ کنج طلبه‌لر ، یا اونك تحف بر حکایه‌سی دیکلرلر یاخود بس پرده‌دن بکی چیقمه بر شرقی تعلیم اولونوردی . ازمیره کلن شرقیلرك اکثریسی اونك تعمیری هیچ بر زمان بیتمه‌ین درت کهنه ساعتك پنجره‌سنده ملول ملول بکله‌دیکی دکانندن چیقه‌رق اطرافه انتشار ایدردی .

اصل کنجلره خدمتی اکلنجه ترتیباتنده ، بیرام تنزهلرنده ، قیرعالملرنده اولوردی . بهارده قرشو یاقه باغلرنده قوزی چویرمکی ،

انکنار دوشه‌سی یکمی کیدیله‌جك ، یاخود یاز کیجه‌سی مهتابده ایکی قایق بری برینه قارندن باغلانه‌رق بحری بابادن قوقار یالی‌یه قدر بر دکز غانی‌سی یاپیله‌جق ، درحال بو ایشك ترتیبی اوکا حواله ایدیلیردی . بیرام هفته‌سی تیره کویلرنده کچیریله‌جکسه ، مسیرده مغنیسایه کیدیلوب اوراده ایکی اوچ کیجه قالنه‌جقسه ، قوشوکونی بوجه آلتنه جماعتله کیدیلوب بر قیر ضیافتی چکیله‌جکسه ، نار کسیمنده پیکار باشنه‌قدر بر سیران یاپیله‌جقسه ، رشدیه چوجوقلری تعطیللردن اول خلقه پیکاره قدر کوتوریلوب حلوا قاریله‌جقسه مطلقا ایشك باشنده رامز خواجه بولوندیریلیردی . ایشك باشنده نه دیمك ؟ باشندن صوکنه قدر بوتون ترتیباتك محوری او ایدی . هرشیئه یتیشیر ، هر شیئی دوشونور ، عارفانه اوله‌جق تفرجلرده پاره‌لری طوپلار ، نواله دوزر ، تجربه‌لرله طاباقلری تدارك ایدر ؛ آرابه ، قایق ، تردن نه لازمسه اونلری یولنه قویر ؛ هرکسی بر آرایه طوپلار ، اختلافلری حل ایدر ، نهایت تزه برینه کلینجه ، بریاندن قوللرینی صیغایه‌رق قوزونك یاغه‌ماسنه دقت ایدرکن اوته‌دن حلوانك میانه‌سی کچه‌سین دییه سسله‌نیر ، اورادن اورایه سکیرتیرکن فصله قاریشوب حجازکار کردیدن یکی شرقینك میانی اوقور ، آره نغمه‌سنده سویشه‌رك بر دقیقه صوکره الٔنده یکیدن دولدیرلمش راقی شیشه‌سنی کتیروب چوجقلرك اوکنه قوردی .

بویله زمانلرده صاریغیله فسنی ، جبه‌سنی بر آغاجه یرلشدیرر ،

و ، بو احتیاطی آندقدن صوکره قشله کوز آراسنده کندیسنه‌ده بر ایکی قدح یووارلامق مأذونیتنی بخش ایدردی .

معمافیه ایچکینك او بر معیار حساسی قبیلندن ایدی‌که نه‌زمان باشلرك فناله توتسولنمه‌سنه استعداد پیدا اولسه درحال هر کسجه بلااعتراض اطاعت اولونان سسی یوکسه‌لیر : — چوجقلر !.. آرتق ایچمك یتدی ، شیمدی یمك زمانیدر ... دیردی .

رامز خواجه‌نك نظارتنده یاپیلان اکلنجه‌لردن هیچ برنده ناخوش بر وقعه‌نك ، مخالف قاعده وتربیه بر حادثه‌نك ظهوری غیر مسبوق ایدی ؛ اونك ایچون نه‌زمن اونك نامی زیرینه‌ده بر مساعده طلب اولونسه بوتون بابالر ، آنالر همان موافقت ایدردی .

آنجق ... أوت ، آنجق اونك حیاتنده اسرار ایله اورتولی قالان برپارچه واردی . پاره‌یی نره‌دن بولور ، نه ایله یاشاردی ؛ بونك ایچون ، اونك آره صره ، برسوز دولاییسیله آغزندن قاچان ، مملکتدن کوندرلمش برپاره‌یه متعلق برجمله‌سی ایضاح کافی‌عد اولونمزدق یك أشیلوب دشیلمزدی . صوکره ، کیجه حیاتی ... اودکاننك اوستنده کوچك ، اودایه بکزر بر دالیکده باریناردی ؛ لکن کیجه‌لری اورادن سیویشرب مجهول یرلره کیتدیکندن ، وبو صره‌لرده تبدیل قیافت ایتدیکندن بحث اولونوردی . بیقلری ترله‌مش کنجلرك ، رامز خواجه‌نك بوکیجه حیاتنه عائد اسراردن

بحث ايدن چوجقلره تكديرله قاريشيق چيقيششلری اولوردی :
— سزه نه ؟ نره‌یه كيدرسه كيدر ! . .
صوكره بونلر يكديكرينه كوز اوجيله باقه‌رق سزديرمه‌دن كولومسرلردی .

ينه بو چوجقلق دوره‌سنی آشمش دليقانليلردن زمان زمان برينه تصادف اولونوردی كه رامز خواجه‌نك دكاننده ، اونكله باش باشه ، ياواش سسله بردرد آكلاتير كيبدی ؛ بعضاً اونك بودليقانليلردن بريله ارمنی محله‌سنده برطبيب أودن چيقديغنه ، قارشيده اجزاخانه‌يه كيرديكنه ، ألنده بر علاج شيشه‌سيله سوقاغه صاپه‌رق پارمقلرينك غريب بر طاقم اشارات مخصوصه‌سيله بر شيلر تعريف ايتديكنه راست كلنيردی .

كنج بابالری رامز خواجه‌نك لاأقيلد آكلاشيلمايان دولابلرينی قبول ايتمش كيبديلر ، حتی بر كون اونك بوحالندن شكايت ايدن متوهم ساده‌دل برباباية مرعی‌الخاطر وصاحب فلسفه ديكر بربابانك :
— كنجلره بوندن اعلی برلالا بولق ممكنسه اوزمان سويله‌يك ! . .
ديديكی ايشيدلمشدی .

اونك بولالالغنه حدمتها زفاف كيجه‌سی كوكی آلاينك ساعت اجراسيدی . آلايك اوكنه دوشر ، الهيجيلره قاريشير ، نهايت دوكون أوينك قاپيسنده كنجه ألنی اوپدوردكدن صوكره اونك

آرقه‌سنه ایلك یومروغی او اوردر ، آرتق وظیفه‌سنه ختام بولمش نظریله باقاردی .

*
* *

بر کیجه ینه بویله بر کوکی آلایندن صوکره رامز خواجه‌نك یاننده اوچ دلیقانلیله – اسملرینی‌ده سویله‌یورلردی – بصمه‌خانه‌دن بر آرابه‌یه بینه‌رك کمرده متوجهاً چاله‌قاپی کیتدکلرینی حکایه ایتدیلر .

یاشلیلر آلدیرمادی ، کنجلر کولومسه‌یه‌رك سس چیقارمادیلر ، چوجقلرده اونك حیات مکتومه‌سنك بر اوجندن قالقان بو پرده آلتنده کویا علناً بحث اولونمقدن اوتانیله‌جق بر طاقم حقایق کشف ایتمشجه‌سنه صوصدیلر .

بر کون صباحلین رامز خواجه‌نك دکانی آچیلمادی ، کیتدیکه اوردیلر ، پنجره‌سنی طاشلادیلر ، سس چیقمادی ، نهایت قیروب کیرمك لازم کلدی ، و ، اونی اولمش اوله‌رق بولدیلر .

بر مدت دکانی مختوم دوردی ، وارثی اولمادیغنه قناعت حاصل اولدقدن صوکره بیت‌المال معرفتیله متروکاتنه وضع ید ایدلدی : درت کهنه ساعت ، بر قیریق دیکیش ماکنه‌سی ، بر علی‌العاده البسه ایله دائما کیدیکی جبه‌سی ، شلواری وسائره ...

بو میانده برده دفتردن بحث اولوندی . آکلاشیلان بو دفتر رامز خواجه‌نك بوتون معمای حیاتنی میدانه چیقاریبور ، اونك

نهایه چکیندیکنه ، خصوصیله کیجه‌لرینی نره‌ده چکیردیکنه ایضاحات مقنعه ویریپوردی .

او ، ساده‌جه مرابحه‌جیلق ایدرمش وبوتون مشتریلری ... ایشته مشکل اولان نقطه!.. بونی نصل افاده ایتمه‌لی‌که رامز خواجه‌دن آغیر فائضله پاره قالدیران مشتریلرك صفتی ، موقعی آکلاشاسین ، وعین زمانده‌ده پك فنا بر شیدن بحث ایدلمش اولماسین ؟

بو دادوستدك بازار جریانی ایشته رامز خواجه‌نك او کیجه اوچ کنجلك رفقتیله بر آرابه ایچنده چاله قهوه‌جی کیتدیکندن بحث اولونان کمرطرفلرنده ایمش ، ازمیرك بومشهور تیموریولی طرفلری...

دفترده کوروان اسملرده مثلا الماسك اونده ایتالیا ، شاشینك اونده نه‌وریدیکیا ، شیشتونك اونده آسپاسیا الخ . . . قبیلندن شیلرمش .

بو دفتردن بحث اولونجه بوتون ازمیرك آغزینی کنیش بر تبسم آچدی ، فقط کیمسه بوندن علناً بحث ایدرك اونك خاطره‌سنی رنجیده ایتمکه لزوم کورمه‌دی . حتی روایت ایدرلرکه اومرعی‌الخاطر وصاحب فلسفه ذات: — یازیق اولدی ! چوجقلرمزه اونك قدر متقید بر لالا بولمق ممکن اولمایه‌جق ؛ دییه‌رك هر کسك قلبنده مضمر تأسفه بر ترجمان اولمش ...

تموز ١٣٣٧

آلتون نه

آلتون ننه

بوكون چوجقلقدن اوزاقلاشمش ، وقتیله كوردیكم بر رؤیادن قالمه داغنیق بر كومه سیس قبیلندن مبهمیته بوغولمش خاطرات آراسنده آلتون ننه‌یی آراشدیرركن اونك صولغون ، سوزولمش ، اینجه خیالنی بر بولوطك آراسندن صیریلوب اوچیور كوریورم . كوزملك ایچنده بعضاً عماری وضعیف سیماسی ، ایپك قدر یوموشاق ، دائما اعتنا ایله قنه‌لانمش صاچلرینك حالا رادای دلبازانه ایله آلننه دوكولن لوله‌لری ، آلتنده آچیق ماوی كوزلری ، حتی قیافتی ، بردرلو ظرافتدن واز كچه‌مه‌مش بر اینجه‌لك تقیدیله كبارانه ، وقورانه قیافتی ، ألنده عنبر تسبیحی ، أوك مطبخ طرفنه كیدن اودالر صره‌سنی باغچه‌دن فصل ایدن یوموروطه طاشلریله مفروش اوزون یولنده ، هر صباح نمازندن صوكره ، دعاسنی اوقویه‌رق ، آشاغی یوقاری خرامنی ، بوتون بو تفصیلاتی

كوريبورم . صوكره اونك خيالى اطرافنده طوپلانمش بر چوق خاطراتى ، اوفاق تفك ، قيريق دوكوك ، بلكه بى معنى ، فقط بكا اوزاق سنه‌لرك يالكز طاتليقلرى قالمش بر زمانى بر آن ايچون تكرار ياشاته‌رق دوداقلرمه مسعود بر تبسم كتيرن روحنواز شيلرى كوريبورم . بعناً ده هپسى بردن آرتق بر دها تكرار دوغمايه‌جقمشجه‌سنه حافظه‌مدن سيلنيور . « آلتون نه كيمدى ؟ » ديبورم ، وهيچ جواب ويره‌مه‌يه‌رك ، دونوق بر بناه ، بو اسمك وجودينى بيهوده يره آرايورم .

حقيقت حالده آلتون نه كيمدى ، اونى تماماً بيلمه‌يورم . اومزك مؤبد بر مسافرى ، عائله‌نك نسلسه كلوب التحاق ايتمش بر منضم پارچه‌سى .. نره‌دن كلمشدى ، نصل كلمشدى ، اساساً كيمدى ، بزه نسبتى نه‌يدى ؟ . . . نصل اولوبده بونلرى مراق ايتمه‌مش ، اوكرنمه‌مشدم . امينم‌كه بنمله برابر اوزمان عائله چوجقلرندن هيچ برى بونى صوروشديرمغه ، آكلامغه لزوم كورمه‌مشدى . بز اونى بزه كورون شكليله ، بزه طانيتلان هيئتيله آلمش ، بويله‌جه قبول ايتمش ايدك .

هر حالده اقربادن دكلدى . عشاقدن آره صره ازمير اوينه كلن بوتون عائله افرادينه قارشى اونك اوزاق دوران ، بالالتزام آيريلان ، حتى براز چاتيلان بر حالى واردى كه اونك اورادن بيله اولماديغنه بنى اقناع ايديبور . قولاقلرمك ايچنده بقيه قالان سسنك عكسلرينى ، تلفظ شيوه‌لرينى ، براز مترنم ، براز يايق نغمه‌لرى دوشونوركن بلكه كوتاهيه‌دن ، بلكه بروسه‌دن كلمش اوله‌جغنه حكم ويريبورم . هر حالده اونك اوده بر اهميت مخصوصه‌سى ، بر موقع مستثناسى ، عائله

سفره‌سنده برمحل معتناسی واردی . دده‌مله ننه‌مك امر ویرمکه
آلیشیق دیك سسلرنده بیله اوكا خطاب ایدرکن بوه‌شسایان بر حال
حس ایدردك . بیاض صاچلریله بویوك عمجه‌لرك، بویوك دایپلرك،
یاشلانمش خاله‌لرك ، تیزه‌لرك بایرامده اونك اوداسنه قدر کیدرك
أل اوپدکلرینی کوردك . اوك خدمت داخلیه‌سنده‌ده اونك فعال
بر مداخله‌سی واردی‌که اکثریت اوزره بزلری ، اوك چوجقلرینی
اونك لطف وساطتنه مراجعته مجبور ایدردی .

اونك موجودیتنی احاطه ایدن بو محترمیت بزه‌اجرای تأثیردن
خالی قالمشدی . بزلر ، اوك چوجق دینه‌جك سنده بولونانلری،
بر سورو تشکیل ایدردك . ایریلی اوفقلی قاچ کشیدك ، یاربی !..
وهیهات ! قاچ کشی قالدق !

ارکك قیز ، آراده موجود روابط قرابتی بك آیقلایه‌مایدرق ،
عمجه‌لر ، یکنلر ، تیزه‌لر ، قرداشلر ، قارمه قاریشق ، بعضاً
بریکن برخانه‌دن دها بویوك ، بعضاً سلسلهٔ عائله‌ده ایکنجی مرتبه‌یی
اشغال ایدن بری اوچنجی بطنه منسوب برندن دها کوچك ، سکز
اون کشیدك ، آره‌صره خارجدن کلنلرله بونك ایکی مثلنه بالغ
اولوردق . اوك مرمرحولیسی، یوقاری‌قاتك طامی، باغچه‌نك میدانی
بو سورونك طاشقین چولانلرینی استیعابه کفایت ایتمز ، واکثریت
اوزره کورلتی ، پاتیردی ، ایچریدن حدید برسسك : چوجقلر!..
ندای تهدیدکارینی دعوت ایدردی . بوچوجق آلاینك آراسنده

سنلری ، موقعلری تعیین ایدن ایکی تعبیر واردی : کوچکلر بویوکلرده ، یاش مرتبه‌لرینه کوره ، اغا بك یاخود آبلا دیرلردی ، بو عنوانلرله بوتون قرابت معمالرینك دوکلاشیق ایپلکاری بو چوجق بینلرنده ساده و دوزکون بر اورکویه انقلاب ایتمش بولونوردی .

الك کورولتیلی ، الك غوغالی زمانلرده ، پنجره‌دن مکرراً صاورولان : چوجقلر !.. ندای تهدیدیله باصدیریله‌مایان چیلغین بوغوشمه‌لر آراسنده بیله : « آلتون ننه کلیور !.. » دنیلنجه بوتون قالقمش یومروقلر اینر ، کوکره‌ین چکه‌لر کلیدله‌نیر ، طیرمالامغه حاضرلانمش پنچه‌لر یانلره دوشر ، داغنیق صاچلر طوپلانیر ، یره دوشمش فسلر آلنوب کییلیردی ؛ وهپ بردن صوصه‌رق بر کناره صیره‌لانیر ، دیزیلیردك .

ایچریدن : چوجقلر !.. دیه تهدید ایدن سس ، بویوك آننه‌نك سسی ، هر وقت عفوه میال ، آنجق پك ایجاب ایتدکجه رسماً مداخله‌یه اوشنه قرار ویرمش و بر دقیقه صوکره مداخله‌سنی ، اونك وجه وسببنی اونوتان بر سس ایدی . بز بونی بالتجربه بیلیردك ، اونك ایچون پك آلدیرمازدق . آلتون ننه‌نك خیال رؤیتی ارایه‌دکلدی . درحال اونك ورودی ، حتی ورودی احتمالی ، بزی دوکدیرمق ایچون کافیدی .

سبب ؟ بونی بیلمه‌یورم . اونك بر حق تأدیبی یوقدی ، حتی کندیسنه ویرلمه‌مش اولان بو حقی آلمق ایچون بر تشبثی واقع بیله اولمامشدی ؛ فقط ، بیلمه‌مز ، اونك متبسم وقارندن ، مجرملری تأدیب ایدن ستمکار بر باقیشندن ، مظلوملره صبر توصیه ایده‌رك اونلری تسلیتیاب ایله‌ین مشفق بر خطابندن ، یامرولمش فسلری

دوزه‌لتن أللرك، قانامش بر قولاغی سیلن منديللرك. داغیلمش بر صاچ اورکوسنی تنظیم ایدن پارمقلرینك تماسندن اویله بر حلاوت، انسانی تسخیر وتسکین ایدن اویله بر شفقت بوشانیردی که درحال بونك فسون تأثیریله حدتلر سونر، کوزیاشلری دینر، صومورتقان چهره‌لر کولومسردی.

اوزمان اطرافنده بر حلقه اولوردق وهپ بر آغزدن تشریح دعوایه باشلاردق. کوچکلر بویوکلری ایتوب اوکا دها یاقلاشه‌رق، بویوکلر کوچکلرك آغزینی قاپایوب حق کلامی کندیلرینه آلیقویمغه چالیشه‌رق، هپ بردن سویلر، حقلیلری، حقسزلری میدانه چیقارمق ایستردك.

او، هیچ کیمسه‌یی صوصدیرماز، هرکسی دیکله‌یوب کورونور، کیمنك چکه‌سنی اوقشایه‌رق، کیمنك یناغنی صیقه‌رق، برینه سوکولمش کوملکنی کوستررکن دیکرینك صالل[illegible]ان دوکمه‌سنی یوقلایه‌رق دیکلر، دیکلر، هرکسه حق ویرر، هرکسه التفات ایدر، هرکسی سور، اللرینك صاچلرده دولاشان بر تماس تسعیدیله بوتون بوکوچك باشلره بر عفو عمومینك باران رحمتنی سرپردی. وبویله غوغابیتر، شماته دورر، هرکس باریشمش اولوردی.

برکون فوق‌العاده مهم بر وقعه اولدی:

آلتون ننه عنوانی اویله محترمیتله محاط برشیدی که أولك هواسنده افندیلردن، خانملردن باشلایه‌رق، چوجقلردن دولاشه‌رق، خدمتجیلرك لسانینه قدر هپ برآهنك تبجیل ایله یاد ایدیلیردی؛ کویا اطرافنده بر هاله‌ٔ قدسیت طیران ایدن کلماتدن بری ایشجه‌سنه

آلتون ننه دیرکن سسده بر انحنای رکوع حاصل اولوردی ، وبو کندیلکندن ، بلا تأمل ، بلاتعمد بویله ایدی .

بر کون ینه بر هیجان آور اویوندن صوکره بر غوغانك نتیجه‌سنده بر قضا اولدی . بویوك پدرك الماستراش ، غلبا غایت قیمتدار برنارکله‌سی قیرلدی . بوتون مسؤلیت سورونك الخیرچین ، الك خاشاری ، الك آفجان برعضوینه عائددی . بیچاره قیز !.. اونك خاطره‌سنه حرمةً اصل اسمنی بوراده تذکر ایتمیه‌جکم ، یالکز آرامزده مشهور اولان لقبنی یاد ایده‌جکم : آتش ...

اوکا ذاتاً هپ بواسمی ویردك ، فقط اصل اسمك موجدی ، بویوك پدردی . بواسم اوکا اوقدر یاقیشیر ، اونك مزاجنی اودرجه صحت واصابتله تصویر ایدردی که آرتق آره‌مزده کندیسنه بشقه اسم ویرلمزدی . یالکز آلتون ننه اوکا ـ غالبا ایجیتمه‌مك ، قیرماماق ایچون ـ کندی اسمیله خطاب ایدردی . ذاتاً ، هپ دقت ایدردك ، الك زیاده رقت وشفقتله معامله ایتدیکی ، دائماصیانت والتزام ایله‌دیکی او ایدی . فقط بوسفر قباحت اوقدر بارز ، جرم اویله آشکار ایدی‌که ، اورته‌ده مرمر حولینك شوراسنه بوراسنه پارچه‌لری سرپیلن الماستراش نارکله‌نك قارشیسنده آرتق اونی حمایه‌یه امکان یوقدی . برازده آلتون‌ننه انفعالنه‌مغلوب‌اولدی ، قیزی اوموزندن یاقالایه‌رق کندینه دوغری چکدی . هپ منتظردق . عجبا برنجی دفعه‌اوله‌رق آلتون ننه‌نك الندن بر شمارمی چیقه‌جق دییه ، نفسلر طوتوق ،

بكلهدك . خير ! شمار دكل ، يالكز بزلر اكيلدى وسرت بر سسله قيزك يوزينه شو جملهٔ تهديدى فيرلاتدى :

— آقشام دده‌كه سن جواب ويرسك !

ايشـته اوفوق‌العـاده مهم وقعه بو دقيقه‌ده اولدى . آتش ، اوتانوب باشنى اكدجكنه شريرانه برسـياكتيله اوموزيى آلتون ننه‌نك الندن قورتاردى ، و بركدى خرجيناقينه فيلادرق آلتون ننه‌نك صـولغون ، سـونوك ، صارى سيماسنه ، مدهش بر فوران حقارتله : — صوص !.. باقير ننه ! . . ديدى .

دوكدق ! هپ ، اولا ، لا‌ٔقيله آكلايه‌مايه‌رق يكديكرمزك يوزينه بقيشدق ، كويا بردن اورته‌ده بركله انفلاق ايتمشدى . آلتون ننه هيچ سسنى چيقارمادى ، ديك برنظرله آتشه بقدى ، ودونوب ، عنبر تسبيحنى ، چكه چكه ، ياواش ياواش يورودى .

بووقعه‌دن صوكره آلتون ننه برسنه‌دن فضله ياشـادى ، لكن بركون بيله كيموبده آتشه بركله سـويله‌مه‌دى ، نه‌وقت قيزى عفو ايتديرمك ايچون يانته كوتورسه‌لر ألنى ويرمكه موافقت ايتمه‌دى .

بر كون « آلتون ننه خسـته ! » ديديلر ، بر هفته صـوكره « آلتون ننه اوله‌جك ! » سـوزى أوى دولاشدى ، چوجقلرى اوداسنه صاليويرمه‌ديلر ، نهايت بر صباح « آلتون ننه أولدى ! » خبرينه اويندق . وبزى ، آتشده برابر ، اوداسنه كوتورديلر . قريوله‌سنده قالديرلمش جيبلككنك آلتنده ، چكه‌سى باغلانمش ، يوزى صاپ‌صارى ، اوب اوزون ياتيوردى . اونك يانندن بر بر چكدك .

اوزمانه قدرپاره اوله‌رق نه‌بریکدیرمشسه هپسیله‌خاتونیه جامعنه برحالی‌مبایعه‌سی ایچون‌وصیتی‌واردی. بوندن‌بشقه‌برده‌چکمجه‌چیقدی. بونی بویوك پدر آچدی. ایچندن درت کیسه چیقاردی. هربرینك اوستنده بر یازی‌واردی: فقرایه، قیزلره، اوشاقلره، چوجقلره...

بویوك‌پدر: جوجقلر بورایه‌کلسینلر!... امرینی ویردی. ذاتاً اوراده حاضر بولونمایانلرده اثبات وجود ایتدکدن صوکره کیسه‌نك ایچندن‌کاغدپارچه‌لرینه‌صاریلی‌وهپسنك‌اوستی‌چوجقلرك‌اسملریله‌یازیلی برر کوچك‌شی‌چیقاردی، بربر اسملری اوقویه‌رق هرکسه‌داغتدی.

بوتون چوجقلر حلقه اولمش، المزده آلتون ننه‌نك بوهدیه‌سیله فقط اونی آچمغه جسارت ایده‌مه‌یه‌رك دوریوردق. کیسه‌دن صوك کاغدده‌چیقدی، بویوك پدر: «آتش! بوده سنك. هم باق سکا آلتون ننه برنجی‌دفعه اوله‌رق آتش‌دیمش...» دیدی. صوکره هیمزه باقه‌رق علاوه ایتدی: — آچك باقه‌لم، سزلره‌نه‌براقمش؟..

تیترك پارمقلرله کاغدلری آچدق، هپمزك النده برر بشی برآراده آلتون واردی، کوزلرمزده برر تبسمله باقیشیوردق. یالکز آتش حدتله آووجنی صیقوب‌چیقان شیئی کوسترمه‌مکده چالیشیرردی. بویوك پدر اوکا خطاباً: «آووجکی آچ، کوستر...» دیدی.

آتش بومروغنی اوزاته‌رق آچدی، اونك آووجنده‌ده قوجه بر باقیرغروشلق واردی.

تموز ۱۳۳۷

قيرده عشق

قیرده عشق

ازمیرك بو ایکی کوزل کنجی هیچ برزمان دوست اولامامشلردی ، حتی عمرلرنده تك برکلمه بیله تعاطی ایتمه‌مشلردی . بوکا باشلیجه بر سبب یوقدی ، سویلشمزلردی ، اوقدر ... سویلشمه‌یجه سویلشمکه‌ده لزوم کورمه‌مشلردی . مع‌مافیه یکدیکرندن اجتناب قاعده‌سنه مبتنی اولان بوحالده خصومته ، عداوته بکزه‌ین برمعناده آزاجق عبثدی .

سلیمان ایکی چشمه‌لکدن ، محمد چوراق قاپیدن ایدی ؛ قیشی کندی محله‌لرنده کچیردکدن صوکره یازین قارشی یقه‌یه ، قله‌لرینه کچرلردی . قیشین محله‌لرینك اوزاقلغندن دولایی پك قولایله قابل اداسه اولان بوسویلشمه‌مك اصولی یازین باغلرینك مجاورتندن دولایی براز کسب صعوبت ایتمش اولوردی ؛ فقط اساساً بابالرینك برقومشولق نزاعیله باشلایان محاسده ایکی کوشکك سکنه‌سنجه الفت

ایدلمش بر حال اولدیغندن آره‌صره تصادف ایدیلن کوچلکلره رغماً، سلیمان ایله محمد ، قارشی یاقه‌نك صوغوق قویو یولنده باغلرینی بابالرندن نصل توارث ایتمشلرسه بری برندن معناً اوزاق قالمق سیاستنه‌ده اویله‌جه وارث اولمشلردی .

بو اصولی مردجه تطبیق ایدرلردی ، هیچ بر زمان دوست اولمغه لزوم کورمه‌ین بو ایکی کنج دشمن اولمغه‌ده غیر لائق برذلت حکمنده باقشلردی ونه‌زمان برینك یاننده دیکری مدح ویاذم ایدلسه سوزه قاریشمازلر ، ایشیتمه‌مزلکدن کلیرلردی .

بو اصولی دکیشدیره‌جك بر حادثه اولدی :

*
* *

بریاز سلیمانله محمد باغلرینه کلنجه قارشی یاقه‌ده یکی برشهرتك تأسسنی خبر آلدیلر : قوش آدالینك سالمه .

بو ، اون سکز یاشلرنده ، قمرالله صاری اراسنده ، اکثریت اوزره طارانمامش صاچلرینك اوستنده کوشك باغلانیویرمش اورتوسنك اوجلرینی صالیویره‌رك همان آچیق دینه‌جك بر قیافتده ، آلتنده برکوملك اولدیغندن پك‌شبهه ایدیله‌جك پنبه باصمه انتاریسنی قسماً اورتن اوکی آچیق‌مائی یلدیرمه‌سیله ، چیپلاق آیاقلریله ، قارشی یاقه‌یی بر باشدن بر باشه دولاشان ، سرازاد ، یاشنه رغماً هنوز چوجق بر کنج قیزدی .

کوزلمیدی ؟ کوزل دینه‌جك قدر متبارز شرائط حسنه مالك

اوناءقابله برابر اونك كونشدن يانمش چهره‌سنده دها پارلاق كورينن كوزلری اویله بر شطارتك لمعانیله پارلداردی‌كه بوتون وجودندن طاشان زنده بر شبابك كونش وطوپراق قوقولری نشر ایدن كورپه‌لكلرینی مقاومت ایدیله‌مه‌یه‌جك بر جاذبه ایله تنویر ایدردی . اونك ایچون باباسیله برابر قوش آداسندن كارب كوینده یرلشنجه بوتون قارشی یاقه وجواری كنجلری قوش آداليناك سامنه دییه تلقیب ایتدكلری بوكنج قیزه ایسیرمق هوسی ویرن بر اشتها ایله باقمغه باشلامشلردی .

باباسی اسكله جوارنده بر دكان آچدی ؛ سالمه‌ده باغچه باغچه ، قولنده سپتلرله دولاشیر ، شورادن بورادن باباسنك دكاننه صاتیله‌جق سبزه ، میوه طاشیردی .

اوكا لاف آتدیلر ، باغلره كیدركن اونك پیشنی قوللادیلر ، یولنی كسدیلر ، آلدیرمادی ؛ پك جسارت ایدنلره بر باقیشی ، چنغراق سسی قدر شوخ قهقهه‌سنی صورتلرینه بر فیرلاتیشی واردی‌كه درحال كستاخ كمه‌لری توقیف ایدر ، جرأتكارلری طوتاردی .

اوچ بش دلیقانلینك بردن لطیفه‌لرینه معروض قالیشلری اولدی‌كه اونی قطعیاً بیلدیرمادی ؛ هپ او قهقهه‌سنی صالیویره‌رك ، یولنی كسمك متشبث كومه‌لرك آراسنی یاره‌رق ، نه اوجلری صارقن اورتوسنه ، نه اتكلری صاورولان یلدیرمه‌سنه بردست تجاوزك

تماسنی ممکن براقایان قتورسزلغیله ، پرواسزلغیله ، اینجه باصمه انتاریسنك آلتنده کوکسنك دیك کرەلری مستهزیانه تیتره‌یەرك ، کچر کیدردی .

قوش آدالینك سالمەده اصل کنجلری تسخیر ایدن سسیدی : اوبرکره کویك مسکون محلاتندن چیقوب ده صوغوقیو طرفلری طرتجه درحال تیز وصاف سسنك شاطردالغەلرینی صالیویردی . اطرافنه باقیەرق ، قهوەنك پنجرەلرندن چیقان باشلره ، باغلرك چیتلرنده کورونن قساره آلدیرمایەرق ، کویا کندیسنی ایشیدن یوقشجەسنه ، کوزلری هوالرده ، جیپلاق آیاقلری یولك توزلرینی قالدیرەرق دیزلرینه قدر بولانیرکن ، اوکورسسنك بوتون اوینافلقلرینی صرف ایدەرك ، الك تیز پردەلرده ترکیلرینی سویلردی .

— سالمه برآز دورده دیکلەیەلم ! . . دیین اولوردی ، اوکچر کیدردی . باغلردن اوکا دالاریله برابر کراز آتارلردی ؛ بونلر کویا انسان اللرندن دکل کوکلردن کلشجەسنه اکیلیر آلیر ، اطرافنه باقمەدن وبرثانیه دورمەدن یولنه دوام ایدردی .

براز دلیمیدی ؟ بلکه . . .

کویك دلیقانلیلری بوشبهەیی حاصل ایدنجه آرتق سالمەنك آرقەسنه دوشمکدن ، پیشنی قوغالامقدن واز کچدیلر ؛ حتی اصرار ایدەبیلەجك اولانلرده آرەصرەینه اونی قوللامق هوسلرینی حس ایدنلر : — براقك به ، اللهك زواللیسنی ! دیرلردی ؛ برمعصومك

قانـه کیروبده نه‌اوله‌جق صـانکه ؟ . . کویك ایچنـده اوتوب دورسون . . .

بویله ، بردن ، کویك کنجلری بر اتفاق ضمنی ایله اونك ، بشقه برشیئی اوله‌مانجه ، عادتا حامیسی اولدیلر . کیزلیجه روایت ایدیلیوردی‌که بر کون ایچلرندن الك معندی سـالمه‌یی بر تنها یول کوشه‌سـنده قیصدیرمش واوزرینه دوغری یورومش ایدی . قیز اونك کاپشنده‌کی معنانی آکلایه‌رق . فقط نزکیسنی کسـمه‌یرك ، بردن دورمش ، قوللرندن سپتلری ایندیرمش ، تا کوکسـندن ، ایکی مه‌سنك آراسندن انجه واوزونجه برپچاق چیقاره‌رق ، کوزن کوزلرله قارشیسنده‌کنه باقه باقه ، بر دکنك پارچه‌سنی کویا یونتغه باشلامشدی .

برراقی عالمك حسبحاله سوق ایدن غلیانی اثناسنده ینه‌او کنج طرفندن نقل ایدیلان بوحکایه‌نكده . قزك آدالینك سالمه حقنده ، طرز رؤیتی تبدیله بویوك برتأثیری اولمشدی .

سـلیمانله محمد باغلرینه همان عین هفته ایچنده کوچ ایتدیلر ، ایکیسی‌ده سالمه‌یی عین زمانده طانیدیلر . سالمه‌ده اونلرك باغلرینك اوکندن کچرکن هب اویله بقمایه‌رق ، کوزلری هواده ، سسنك همراه پرنده‌لرینی کونشك چغلایانلرینه فیرلاته‌رق ، ایکیسنی‌ده کوردی و آلدیرمایه‌رق ، برمعتاد ، قتورسز ایلریله‌دی .

ایکی کنج ، قیزك حکایه‌سنی آرقداشـلرندن دیکله‌دیلر ، فقط شهرك سهولت معاشقاتنده دوشمش بوازمیر دلیقانلیلری سالمه ایله مشغول اولمغه پك لزوم کورمه‌دیلر .

بر کون محمد کونشك قیزغین ضیاسی آلتنده باغ چبوقلرینك دیبنی چاپالارکن اوزاقدن ینه سالمه‌نك سسنی ایشیتدی . بو سس اوقدر کوزل ، اوقدر کنج ایدیکه بوتون سویله‌نن ترکیلری کندینه مخصوص بر ادای وحشیله ترنم ایتمه‌سنه رغماً اونی ده دیکرلری کبی جذب ایدییوردی . باشنی قالدیره‌رق ، چاپانی براقه‌رق ، دیکله‌دی . او یاواش یاواش یاقلاشیوردی . باغك حذاسنه کلنجه صوصدی ؛ صوکره ، بردن بره تا اونك چیتی اوکنده تکرار باشلادی :

قارشیدن کلیور بیك بش یوز آتلی
ایچیکزده وارمی محمد آدلی

محمد عادتا جهراً : — بو بکامی طاش ؟.. دیدی .

سالمه عادتا جکیکه جکیکه یوریوردی . ترکیی سویلرکن ترنم یرلرینه علاوه‌لری واردی .

قارشیدن کلیور ...

دیدکدن صوکره چاپقین برادا ایله «امان امان» دییور ، صوکره برنجی مصرعدن آتلارکن :

. . . . بیك بش یوز آتلی

ﻳﻰ متعاقب بر « جوانم » خطابنی قویوردی . محمد کولومسه‌دی ، ینه اکیله‌رك چاپاسنی آلدی . ایرته‌سی کون ینه عین ساعتده اونك سسنی ایشیدنجه یورودی ، یولك کنارینه قدر کیتدی . سالمه ینه اونك باغنه وارنجه ینه او ترکیسنه باشلادی . وبو دفعه :

. . . « آمان » ، محمد آدلی، دیرکن پارلاق کوزلرینك عادتا سرخوش بر نکاهیله محمدك یوزینه باقدی ، صوکره ایکی پارماغنك آره‌سنده بر کراز دانه‌سنی دوداقلرینه قدر کوتوره‌رك دیشلرینك کسکین بر ضربه‌سیله ایصیردی .

محمد : — اوو ! . . . دیدی ؛ قیز هیچ اویله آکلاتدقلری قدر وحشی دکل . بوعادتا بزه صارقنتیلق ...

اوچنجی کون ینه عین‌ساعتده، ینه اوچیتك کنارینه چیقدی، ینه سالمه اوترکیسنه باشلادی ، ینه النده کراز واردی ؛ فقط بو دفعه برصاپده‌ایکی کرازواردی، برینی کندی دوداقلرینه کوتوردی، دیکرینی محمده فیرلاتدی .

دردنجی کون محمد اوکا : — کلسه‌ك آ ... دیدی . وجسورانه کلدی . قاشلرینی چاته‌رق ، باشنی سیلکه‌رك : — نه‌وار ؟ دیدی. محمد: —ایچری‌یه کل !.. دیدی . کنج آدم‌تیتره‌یورایدی. بوغازینی قوروتان بر خلجانی واردی . سالمه : — ایشته ! . . دیدی ، وایکیسی برابر باغه کیردیلر . برکلمه سویله‌مه‌دن ، تاقله‌نك کنارینه ، کولکه‌لکه قدر یورودیلر . محمد اوطوردی ، آرقه‌سنی دیواره

ویردی، النی یره اوره‌رق : — سن ده کل، شورایه اوطوراما ترکی سویله‌مه ! کیمسه ایشیتمه‌سین ! دیدی .

سالمه سپتلرینی یره قویدی ، محمدك یاننه اوطوردی ، کستاخ برنظرله اوکا کوزلرینی قالدیره‌رق : — اوطوردم ! . . . دیدی .

بو کوزلرده کنج آدمی سرسملندیرن برایشیلداقلق واردی . ایکیسنك ده وجودندن کونشله طوپراق مخلوطی دینه بیلن بر تازه و صیجاق رایحهٔ شباب چیقیور ، اونلری عین حرارتك بوغوسنه صاریورردی . سالمه‌نك النده ینه چفت بر کراز واردی . محمد اونلری کوستره‌رك :

— بو نه اوله‌جق ؟ دیدی . سالمه ینه کرازك برینی قوپاردی ، دیشلرینك آراسنه آلدی ، دیکرینی اوکا اوزاتدی . محمد کوکسنده بر طیقانیقلقله : — اویله اولماز ، دیدی ؛ دوداقلرینی ویر ...

سالمه کرازینی ، یاری ییمش ، آتدی ودوداقلرینی اوزاته‌رق :

— آل ! دیدی .

او زمان دوداق دوداغه یاپیشدیلر . بردقیقه اویله ، روحلری معلقده ، قالدیلر . صوکره بر اوچورمك کنارنده یووارلانه‌جق اوزره ایکن محمد بر صولوق ایچنده اوکا بر کلمه ایله صوردی ، اوباشنك بر تصدیق اشارتیله : « اوت ! » دیدی . اوزمان محمد بو آتیله‌جق خطوه‌دن ایرکیلدی . سالمه‌یی ساده‌جه کندینه چکه‌رك کوکسنه یاپیشدیردی : — کل ، سنی بویله‌سوه‌یم !.. دیدی . سالمه اکلاشیلمایان بر خوموردانیشله : — نه‌دن صانکه ؟ اویله‌ده بویله‌ده

بر کون اوله‌جق ، دکلمی ؟ دیدی . محمد پك اكلامیه‌رق : ــ نه سویله‌دك ؛ دیه صوردی ، او تكرار ایتمه‌دی ، فقط اویله دها صوقوله‌رق ، دوداق دوداغه ، كوكس كوكسه ، اوزون بر زمان ، هب بری برینك طوپراق وكونش قاریشیق رائحه‌سنی تنفس ایده‌رك دوردیلر .

بو کوندن صوکره هر کون عادت اولدی . محمدله سالمه بوراده بولوشورلردی ؛ او محمده دها زیاده یاپیشیر ، اونك اینجه باصمه انتاریسنك آلتندن تدور ایدن سینه‌سی دلیقانلینك اوكی آچیق كوملكنك اوستنده دها زیاده قالیر ، فقط دائما آراده بر وسوسه‌نك پرده‌سی کریلمش دورردی ؛ وهر کون سالمه براز دها تأید ایدن بر دارغینلقله سپتلرینی آلیر ، آرتق صوصه‌رق تكرار یوله دوزه‌لیردی .

*
* *

بر کون اوباغك اوكندن محمده باقمه‌دن کچدی . محمد سسلندی ، آلدیرمادی . محمد اهمیت ویرمك ایسته‌میه‌رك : ــ قیز بزه دارغین !.. دیدی ؛ ایرته‌سی کون ینه او کچرکن محمد اولا سسنی چیقارمامق قرارنده ایدی ، صوکره دایانه‌مایه‌رق : ــ قیز کلسه‌ك آ .. دیدی . او ایشیتمه‌دی . بو کوندن صوکره ایش عناده بیندی .

آرتق محمده آلدیریش ایتمه‌دی ، حتی اونك یولنی بكله‌مه‌دی ، کونلرجه بری برینی کورمه‌یه‌رك دارغین دوردیلر ، فقط شیمدی محمدك حیاتنده بر شیئك نقصانی واردی وچاپاسنی یاپارکن ، باغلرینه باقارکن آلننده بر لکه ، دوداقلرنده بر قهر بلیرمشدی .

برکون اونك سسنی ایشیتدی ، فقط اوزاقدن ... دقت ایتدی. ینه او ترکیدی ، لکن بو دفعه ایکنجی مصراعده براسم تبدلی واردی:

ایچیکزده وارمی ... سلیمان آدلی

دینیوردی . بردن محمدك یورکنه کویا بر خنجر صاپلاندی . اوکون آقشامه قدر چالیشه مادی. ایرتسی کون یولنی بکله دی؛ اوکچرکن:

— سسکی ایشیدیرسه م سکا کوسته ریرم !.. دیدی . قیز آلدیرمادی وهمان ایکی خطوه اوته دن باشلادی . ینه او ترکیسنه باشلادی، وصالنه صالنه ، اورتوسنك اوجلریله یلدیرمه سنك اتکلرینی صاووره صاووره یورورکن ینه ترکیسنه سلیمانك اسمنی قویدی .

اوزمان محمدك باشندن برجنت دومانی کچدی ، فیرلادی، سالمه نك آرقه سندن سکیرتدی ، اوکا یتشمك اوزره ایدی ؛ قارشیسنده بردن بره سلیمانك کلدیکنه دقت ایتدی .

او وقت سالمه یولك کنارینه چکیله رك دوردی .

محمدله سلیمان بری برینه یورودیلر وتام قارشیلاشنجه سلیمان سرت بر سسله صوردی : ـ قیزه نه صاتاشیورسك ؟

— سنك اوستکه نه لازم ؟...

برنجی دفعه اوله رق یکدیکرینه سوز سویله ین بو ایکی قومشو کنجك سسلرنده بر قامچیلایان افادهٔ تحقیر واردی .

سلیمان : — اوکا دوقونانی بن بیك کره پشیمان ایده رم. دیدی ؛ محمد : ـ بن ده ایشمه قاریشانك جانی یاقارم !.. دیمکه قالمادی، سلیمانك

الی محمدك یوزینه بر توقاتله ایترکن محمد سلیمانی غیرتلاغندن یاقالادی.
اووقت ساله یولك کنارینه اوطوردی . وکرازلرینی ییمکه باشلادی ، خروس دوکوشی سیر ایدن بر چوجق نشئه‌سیله بوغوشان دلیقانلیلره کوله‌رك باقیوردی .

اونلر بر کلمه سویله‌مه‌یه‌رك ، بوغوشیورلر ، ایکی بوغا قوتیله بو کنج ودینج وجودلر عضله‌لرینك بوتون کوزللکلرینی کوسترن جهدلرله چارپیشیورلردی . ایکیسی‌ده مساوی قوتده کبیدیلر ، بر آرالق سلیمان مغلوب اولیور کوروندی ، سنده‌له‌دی ، اوزمان ساله اونك برألنی قوشاغی آراسندن بر شیئی چیقارمغه تشبث ایدییور کوردی.
درحال اکلادی . سلیمان بچاغنی چیقارمغه چابالایوردی ، اوزمان وحشی بر قورت چویکلکیله یرندن فیرلادی ، اونلره قوشدی ، تام سلیمانك قیننده‌ن چیقان بچاغی کونشده پارلدایه‌رق ، فرقنده اولمایان محمدك صیرتنه ایمك اوزره ایکن ، ساله اوراده بولوندی،ایکیسنك آراسنه کیردی . ونصل اولدی ، بیلنه‌مز ، سلیمانك اینجه بچاغی محمدك صیرتنه دکل ساله‌نك کوکسنه صاپلاندی .

او وقت اوچی‌ده بری برندن آیرلدیلر . ایکی کنج مبهوت ، بردن آییله‌رق ، فقط برکلمه تلفظ ایده‌مه‌یه‌رك صولویه باقیورلردی.
ساله یره‌دوشدی ، دوداقلرنده بر تبسم واردی . سلیمانك الندن قانله‌ملمع بچاق یره دوشدی . .

اوزمان کسیك کسیك ساله اوکا : ـ بچاغکك قیننی بکا ویر ،

دیدی ، وکوکسندن کندی بچاغنی اوکا آته‌رق علاوه ایتدی :
ـ آکلادك آ ، بن کندی کندیمی اوردم ، محمدمك دردندن! . همان سزده امداده قوشدیکز اما ایش ایشدن کچدی . سلیمان ، سن شیمدی اطرافدن آدم طوپلاده اونلره‌ده ایشی آکلاته‌یم ...

سلیمان شاشقین شاشقین اوزاقلاشیرکن او کندندن کچیور ، کوزل پارلاق کوزلرینه بربلوط چوکیوردی . صوکره محمده باقدی ، یاواشجه : ـ بکا کل ! دیدی . محمد اونی قوجاقلایه‌رق چکه‌چکه یولك کنارینه قدر کوتوردی . چیتك دیبنه اوطوردی ، سالمه اوکا یاصلاندی ، صوکره دها یاواش :

— دوداقلرکی بکاویر ، دیدی ، هانی ، اسکیسی کبی . داها کیمسه کلمه‌دن براز دهاسنك اوله‌یم ...

ودوداق دوداغه کلنجه ، بایغین ، بیتکین سسیله : ـ سنك اوله‌مادن اولیورم ، نه‌دن صانکه ایسته‌مه‌دك ؟ . دیدی وارتق دوداقلرینی چکه‌رك ، اطرافدن قوشانلره سویله‌نه‌جك شیئی دوشونه‌رك بر کلمه علاوه ایتمکسزین صوصدی .

بوفاجعه‌دن صوکره محمدله سلیمان دنیانك الك ایی دوستلری اولدیلر وهیچ کیمسه‌یه کندی کندینی اوران سالمه‌نك حقیقتده نصل اولوب‌ده اولدیکنه دائر تك بر کلمه سویله‌مه‌دیلر .

فهرس

فهرس :

	صحیفه
برحکایهٔ سودا	٣
امل مأیوس	١٧
کوزل آرته‌میسیا	٣٧
دائرهٔ استنطاقده	٥١
بیرام هدیه‌سی	٦٣
کوچك قنبور	٧٧
بر والده طرفندن	٩٩
روزنامه‌دن مفرز	١١٥
برمسئلهٔ عدلیه	١٣٣
بویوك بابا	١٤٧
وزنه‌دار معاونی	١٦١
رائفه منلا	١٧٧
یلپازه آلتنده	١٩١
تراموایده کلیرکن	٢٠٧
اکمکجیمك بارکیری	٢٢١
چولاق مسعود	٢٢٩
قوجه باش	٢٣٩
ککلیك اسماعیل	٢٤٩
رامز خواجه	٢٦١
آلتون ننه	٢٧١
قیرده عشق	٢٨١